14 Temmuz 2026 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.01
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, sizlere hayırlı sabahlar diliyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli bürokratlar, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinize hayırlı sabahlar diliyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun 32'nci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde (2/3764) esas numaralı Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sunumlara geçmeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, tanıtımdan sonra usul üzerine söz talep ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Olur, tamam.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, öncelikle değerli bürokratlara ve milletvekili arkadaşlarıma selamlarımı sunuyorum.

Sayın Başkanım, bugünkü teklif içerisinde diğer konuları, diğer maddelerle ilgili konuları ayrıca tartışacağız ancak 16, 17 ve 18'inci maddeler Millî Eğitimle ilgili konular. Millî Eğitimi ilgilendiren konuların esas itibarıyla da Millî Eğitim Komisyonunda görüşülmesi esastır. Diğer maddeler de zaten aynı şekilde ama bugüne kadarki uygulamalar diğer komisyonlara gönderilip orada "Bizim komisyonun yapacağı bir şey yok." gibi bir cevapla Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konular görüşülmekte. Ancak bugün farklı bir durum var. Bugün Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konu görüşülürken saat 15.00'de Millî Eğitim Komisyonu da toplanacak. Yani bu maddelerin asli sorumlusu olan komisyon bugün zaten toplantı hâlinde olacak. Dolayısıyla, bu konuların ilgili komisyonda görüşülmesi gerekir. Plan ve Bütçe Komisyonu tamam, her konuyla ilgili burada değerlendirme, görüşme yapıp buradan kanun teklifleri geçiyor ama bugün daha farklı bir durum var. Zaten Milli Eğitimle ilgili komisyonun bugün 15.00'de toplantısı var. Dolayısıyla, bu maddelerin bizim Komisyondan çekilmesi ve ilgili komisyonda görüşülmesini talep ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, sizin de mi usulle ilgili söz talebiniz var?

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, usulle ilgili.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütün herkese günaydın.

Şimdi, tabii, yine bir torba kanun teklifi geldi önümüze. 18 tane kanun, 2 tane de kanun hükmünde kararnameyle ilgili düzenleme var. Torba Kanuna zaten karşıyız, onu söylüyoruz, bu kaliteli bir yasama yapma tekniği değil diyoruz da gerçekten bu seferki çok daha farklı Sayın Başkan, yani sizin de dikkatinizi çekmiştir. Bakın, burada hangi konular var, bunların hangisi bizim ihtisas alanımıza giriyor Plan ve Bütçe Komisyonu olarak ben sizin vicdanınıza bırakıyorum. Şimdi, burada kültürle, sinemayla ilgili maddeler var değil mi? Siber güvenlikle ilgili maddeler var, gayet de teknik maddeler, hiçbir şekilde bilgimizin olması mümkün olmayan şeyler. Karayolları Trafik Kanunu var, Sivil Havacılıkla ilgili maddeler var,

Millî Eğitimle ilgili, özel eğitim kurumlarıyla ilgili maddeler var, elektronik haberleşmeyle ilgili, Emniyet hizmetleriyle ilgili, elektrik piyasasıyla ilgili, posta hizmetleriyle ilgili. Bizimle ilgili olanları söylemiyorum, mesela işte Sayıştay Kanunu'yla ilgili, Kamu İhale Kanunu'yla ilgili, devlet personelle ilgili, en düşük emekli maaşıyla ilgili, Sosyal Güvenlik Kanunu'yla ilgili. Onlar tamam, bizim konularımız ama şu yukarıda saydığım her biri ayrı daldan olan bu konuların hangi birisiyle ilgili olarak biz burada doğru düzgün bir görüş ifade edebiliriz? Yani buradaki maddelerin hani her birinin böyle bir mali tarafı olur, diğer komisyondan bilgi gelir, dersiniz ki işte "Bu tarafta da efendim, mali açıdan bir değerlensin, toplantısın." falan. Öyle bir durum da yok bir kısmında. Yani şimdi, biz size soruyoruz, diyoruz ki: "Diğer komisyonlara soruldu mu bu?" Siz de diyorsunuz ki çoğu zaman, bu sefer ne oldu bilmiyorum, ona ilişkin bilgi verirsiniz muhtemelen bizim konuşmamızdan sonra "İşte, onlar toplanamamıştır, gerek yoktur şeklinde savuşturuyorlar." Olmaz, olmaz yani bu yanlış bir şey. Bu yanlışta ısrar etmemek lazım.

Bence bizim Plan ve Bütçe Komisyonu... Bakın, biz işten falan kaçıyor değiliz. Bunları nihayetinde ana komisyon olarak görüşeceksek yine görüşelim ama lütfen bunlarla ilgili olarak bize o komisyonlardan bir bilgi gelsin, desinler ki: "Ya, bu doğrudur, yanlıştır. Şöyle faydası vardır, böyle zararı vardır."

Yani, bakın, şimdi bir kısım maddelere bakın, dikkat edin. Burada çok fazla yok ama geçmişte buna çok yaşadık. Efendim, tereddütleri gidermek amacıyla. Ya, dünyanın neresinde... Bakın, burada bu kadar bürokratlar var, ben soruyorum ya. Tereddüdü gidermek için dünyanın neresinde kanun çıkartılır? Niye? Çünkü kalitesiz kanun yapıyoruz, asıl komisyon görüşülmüyor, bürokratlar zaten kimi zaman -işte veya neyse- değişik şekillerde geliyor. Hani güya yeni sisteme göre kamudan, bakanlıklardan gelmemesi gerekiyor, kanun teklifini milletvekilleri veriyor ama o da ayrı bir hikâye. Yani sürekli ama tereddüt giderelim, aman yanlış uygulamalardan şöyle olsun, böyle olsun anlamında sürekli kanun yapıyoruz. Olmaz, Sayın Başkan böyle. Yani bunu artık... Yani siz yeni hükûmet falan değilsiniz, ya yirmi beş yıldır bu ülkeyi yönetiyorsunuz. Ha, her geçen gün daha kötü yönetiyorsunuz, ayrı bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Lütfen bu konuda siz tecrübeli bir siyasetçi olarak, efendim eski bir Bakan olarak aynı zamanda ve kıdemli bir Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olarak bir şey yapın, bir vaziyet alın Sayın Başkan. Yani bunu bunu iletmek lazım. Bakın, biz bunu her defasında bu tür kanunlar geldiğinde burada söylüyoruz ama işte suya yazarmış gibi söylüyoruz, geçiyor, gidiyor, hep aynı şey tekrarlanıyor.

Burada kanun teklifi veren arkadaşlardan da istirham ediyorum. Şimdi, Ersan Bey'in çok yetenekli, kapasiteli birisi olduğunu biliyoruz ama yani Ersan Bey de bilemez, bu kadar mevzunun uzmanı olamaz, kanun yazacak kadar uzmanı olamaz. Yani kanun yazmak ayrı bir şey. Ya, bunların her biri ayrı bir ihtisas gerektiren bir mesele. Yani şimdi, burada bir , işte iki kurban seçiliyor. Onlar şimdi... Yani şimdi, Ersan Aksu'yu nasıl sıkıştıracağız Samsun Milletvekili, onu da bilmiyorum da ama yani olmaz, bunu yapmayalım. Bu konuda ben AK PARTİ Grubundaki arkadaşlarımızın da kendi gruplarında bunları biraz daha dile getirsin, bunu yapmayalım. Yani gerekirse, işte defalarca toplanalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama ama öbür komisyonları toplansın, onlar baksın meseleye.

Bir de ne olacak şimdi? Bunu bir günde bitirmek durumunda olacağız. Bilmediğimiz konuda ne söyleyebiliriz? Yani siber güvenlikle ilgili olarak şuradaki, Komisyonundaki arkadaşlarımız ne söyleyebilir? Evet, elbette bilgi alıyoruz, çalışıyoruz, bakıyoruz ama o zaman o komisyonları kaldıralım. Burada bir tane komisyon olsun, her kanun teklifine biz bakalım.

Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Hem Sayın Arı'nın hem Sayın Usta'nın dile getirdiği eleştiriler önemli. Bunlara olabildiğince ben Komisyon Başkanı olarak burada her dile getirdiğiniz konuyu gündeme alıp hassasiyet gösteriyorum.

Şöyle bir boyutu var sizlerin de takdir edeceği üzere: Plan ve Bütçe Komisyonu tabii ki bütçeye, mali konulara ilişkin ana ihtisas komisyonu ama bir taraftan tabii idareye ve teşkilatlanmaya yönelik de düzenleme yapan komisyon. Sadece bütçe değil aynı zamanda plan tarafı da olan, bu planlamayla da -Sayın Usta eski bir planlamacı olarak, bu işi iyi bilen birisi olarak- yani pek çok alan aslında çakışıyor bizim komisyonumuzla diğerleri.

ERHAN USTA (Samsun) - Devlet personel rejimiyle ilgili olan bizim alanımız dedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle bir şey daha yani tamam, devlet personel... Ama mesela bir idari yapılanmayla alakalı bir karar veriliyor. Aslında siber güvenliğin işleyişiyle alakalı değil, orada mesela maddelere baktığınız zaman, hani buradan örnek verdiğiniz için. Bir karar veriyoruz, diyoruz ki: "Ya, biz bundan sonra böyle bir idari yapılanmaya gideceğiz." Nihayetinde bizim alanımız...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, özür dilerim.

O görevlerin BTK'de mi kalması uygun olur, Siber Güvenlik Başkanlığında mı kalması uygun olurun bana bütçeyle, planlamayla bir ilişkisi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şimdi, şöyle idareye... Değerli arkadaşlar, teşkilatlanmaya ve idareye...

ERHAN USTA (Samsun) - Siber Güvenlik Başkanlığının inisiyatifi üzerine iki saatte istediği yerdeki kişiyi veya haber sitesini durdurması meselesinden Bütçe Komisyonunda...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şöyle yapalım, onları maddelerinde konuşalım, detaylandıralım.

Şimdi, detay şöyle: Teşkilatlanmaya yönelik düzenlemeleri Komisyonumuz yapıyor. Geçmiş teamüllerimizde de nihayetinde milletvekillerinin verdiği teklifleri, havale edilen işleri ben gündeme almakla görevliyim ama bu hassasiyetinizi teklif verecek olan arkadaşlara, bizim Grup Başkanlığımıza, nihayetinde ben de AK PARTİ'nin bir üyesiyim, burada Komisyon Başkanıyım tabii ki bu konuda daha hassas davranmaları için ben de gerekli girişimlerde bulunuyorum, bulunacağım ama tabii, bildiğiniz üzere Komisyonumuzun çalışma alanı -az önce de söylediğim gibi- diğer komisyonla çok örtüşen bir alan olduğundan dolayı bu teklifleri sayın milletvekilleri verebiliyorlar.

Şimdi Sayın Sayın Aksu size söz vereceğiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, yalnız bugün -biraz evvel Cahit Bey'in söylediği gibi- Millî Eğitim Komisyonun toplantısı var ve burada 3 tane madde var Millî Eğitimin tamamıyla gündeminde olması gereken...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle Sayın Bakırlıoğlu, nihayetinde orada bir teklif var, o bizim Komisyonumuzun dışında bir şey, onunla alakalı ben bir şey söyleyemem. Ben bize verilen teklifle alakalı konuyu görüşmek üzere toplantı çağrısında bulundum. Bununla alakalı sayın milletvekilleri, burada başka bir kanaat belirtirler, başka bir irade ortaya koyarlar, onu bilemem ama nihayetinde ben şu an gündemle hareket etmek durumundayım.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, uzatmayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, siz gündemle hareket edeceksiniz ama işin bir de olması gereken tarafı var. Yani bugün Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun toplantısı varken Millî Eğitimi ilgilendiren bu 3 tane önemli konunun işin daha uzmanı olan komisyonda görüşülmesi gerektiğini ben gerek kanun teklifini sunan arkadaşa gerek AK PARTİ Grubu ve Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna -başta- ve size hatırlatıyorum, olması gerekeni söylüyorum yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

Burada dediğim gibi teklifle alakalı milletvekillerinin tasarrufuna bakacağım.

Şimdi Sayın Aksu, buyurun.

Yirmi dakika süre veriyorum.

ERSAN AKSU (Samsun) - Saygıdeğer Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, çok değerli bakan yardımcılarımız, genel müdürlerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, sektör temsilcileri ve uzmanları, değerli basın mensupları; hepinizi en kalbî duygularımla, sevgiyle ve muhabbetle selamlıyorum.

Benimle birlikte İzmir Milletvekilimiz Sayın Yaşar Kırkpınar, Bursa Milletvekilimiz Sayın Ahmet Kılıç ve Rize Milletvekilimiz Sayın Harun Mertoğlu'nun ilk imzacıları arasında yer aldığı ve ilave olarak 103 milletvekilimizin imzalarıyla destek verdiği işbu kanun teklifimiz, bugün Komisyonumuzda görüşülecek. Üzerinde yoğun bir mesai harcayarak birlikte hazırladığımız (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'mizin Komisyon görüşmelerinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sözlerimin hemen başında geçtiğimiz hafta, ülkemizin ev sahipliğinde büyük bir başarıyla yirmi iki yıl aradan sonra Türkiye'de gerçekleştirilen NATO Zirvesi'ne ve bu zirvede ülkemizin gerçekleştirdiği muhteşem ev sahipliğine, gurur verici tabloya değinmek istiyorum.

Türkiye, küresel siyasetin merkez üssü hâline gelmiş, jeopolitik gücü ve stratejik vizyonuyla dünya barışının en büyük teminatlarından biri olduğunu bu zirveyle bir kez daha tüm dünyaya göstermiştir. Bugün Ankara, küresel krizlerin çözümünde sadece bir aktör değil, masayı kuran ve yön veren küresel bir güç merkezi hâline gelmiştir. Bu gurur hepimizindir, 86 milyonundur.

Kanun teklifimize geçmeden önce, milletimizin hafızasında derin bir yara, aynı zamanda şanlı bir direniş destanı olarak yer alan ve yarın 10'uncu yıl dönümünü idrak edeceğimiz 15 Temmuz hain darbe girişimini bir kez daha şiddetle ve nefretle lanetliyorum. O karanlık gecede Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın dirayetli liderliğinde milletimizin çelikten iradesiyle FETÖ'cü hainlere karşı eşsiz bir direniş gösterilmiş, demokrasimiz, istiklalimiz ve istikbalimizin üzerindeki büyük tehdit hep beraber bertaraf edilmiştir. Bombaların hedefi olan Gazi Meclisimiz de kurtuluş yıllarında olduğu gibi cesur, kararlı ve takdire şayan bir duruş sergilemiş ve millet iradesine bombalar altında sahip çıkmıştır. Bu vesileyle vatanımız, bayrağımız ve bağımsızlığımız uğruna gözlerini kırpmadan canlarını feda eden 15 Temmuz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, kahraman gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; kamu kurumlarımızın işleyişini güçlendirmek, ekonomimizin başat gelir kalemlerinden olan imalat ve turizm sektörlerini desteklemek ve Anayasa Mahkemesinin kimi iptal kararları nedeniyle hukuki altyapımızda ihtiyaç duyulan güncellemeleri ivedilikle yapmak amacıyla hazırladığımız bu teklif, yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte toplam 30 maddeden oluşmaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, teklifimizin 1 ve 16'ncı, 26'ncı maddeleriyle kamudaki hiyerarşik dengeyi ve ünvan yeknesaklığını tahkim ediyoruz. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesinde yapılan değişiklikle memur statüsündeki daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına atanabilmek için aranan kıdem şartını beş yıldan on yıla çıkarıyoruz. Aynı zamanda 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli 2 sayılı cetvelde yer alan ve üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan il ve bölge müdürü kadrolarını 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 35'inci maddesinin sağladığı atama istisnalarının dışına alıyoruz. Böylece taşradaki en üst düzey temsilciler olan il ve bölge müdürlerinin atanmasında da 657 sayılı Kanun'un temel şartlarının ve kademe ilerlemesi kurallarının işletilmesini temin ediyor, liyakati esas alan ve önceleyen bir düzenleme getiriyoruz.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda yer alan bir boşluğu teklifimizle dolduruyoruz. Sayıştay savcısı kadrolarına yapılacak atamalarda eğitim ve kıdem şartlarını kanun düzeyinde somutlaştırıyoruz. Atanacak kişilerin hukuk, siyasal bilgiler, iktisat gibi fakültelerden mezun olması ve mali, iktisadi ve hukuki alanlarda kamu görevlisi olarak en az on yıl çalışmış olması şartını getirerek kamu mali yönetiminde hukuka uygunluk denetim mekanizmasını güçlendiriyoruz.

Tarihî ve köklü kurumlarımızdan PTT'nin personel yapısına dair önemli bir düzenleme getiriyoruz. Bünyesinde bir kısmı idari hizmet personeli, bir kısmı 399 sayılı KHK'ye tabi memur, bir kısmı 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi işçi statüsünde personel barındıran bu güzide kurumumuzun çoklu istihdam yapısı kurum içinde yetki, sorumluluk ve ücret dengesizliklerini yol açmakta, PTT'nin faaliyetleri arasında yer alan kargo, lojistik ve finans gibi sektörlerin de rekabet edebilmesini zorlaştırmaktadır. Teklifimizin 22 ve 23'üncü maddeleriyle işçiler hariç olmak üzere PTT bünyesindeki parçalı istihdam yapısına son vererek personelin idari hizmet

sözleşmesiyle istihdam edilmesini amaçlıyoruz. 399 sayılı KHK'ye tabi personel kendi talepleri, liyakat ve kıdem önceliğiyle idari hizmet sözleşmeli statüye geçebilecek, geçmek istemeyen veya kontenjanının dışında kalacak personel ise özlük hakları korunarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına geçebileceklerdir. Bu düzenlemeyle PTT'de personel rejiminin yeknesaklığının sağlanması ve sadeleştirilerek verimliliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, dünyanın içinden geçmekte olduğu zorlu ekonomik koşullar ve yakın coğrafyamızda yaklaşık çeyrek asırdır devam eden ve son zamanlarda artan çatışma ortamı makroekonomik dengelerimizi doğrudan etkilemektedir. Milletin iktidarı olma anlayışımızın bir gereği olarak elimizdeki imkânlar dâhilinde tüm sektörleri, toplumun tüm kesimlerini koruyacak önlemleri imkânlar dâhilinde yine alarak yol yürümekteyiz. Emeklilerimizi ve hak sahiplerini yakından ilgilendiren düzenlemeyle mevcut 20 bin Türk lirası olan en düşük aylık ödeme tutarını 2026 yılının ilk altı ayında TÜİK tarafından açıklanan yüzde 17,76'lık enflasyon oranını dikkate alarak 23.552 Türk lirasına yükseltiyoruz. AK PARTİ'nin göreve geldiği 2002 yılı Aralık ayında sadece 66 Türk lirası olan en düşük emekli aylığını adım adım yükselterek 2019'dan itibaren 5510 sayılı Kanun'un ek 19'uncu maddesiyle taban emekli aylığını bin TL'ye çıkardık. Emekli aylığı tabanında 2020'de 1.500, 2022'de 2.500 ve 3.500 olmak üzere 2 kez, 2023'te 5.500 ve 7.500 olmak üzere yine 2 kez, 2024'te 10 bin ve 12.500 olmak üzere yine 2 kez, 2025'te 14.469 ve 16.881 TL, 2026 yılı Ocak ayında da 20 bin TL'ye artış sağlanmış idi. Getirdiğimiz düzenlemeyle 23.552 Türk lirasına yükseltilmektedir. Komisyonumuz ve Meclisimiz konuya ilişkin bu maddede 12'nci düzenlemesini son yedi yılda yapmış olacaktır. Süreçte 2002 yılında 40 dolar olan en düşük emekli aylığı son düzenlemeyle 500 dolara yükseliyor. Bu tablo 2002'den bu yana en düşük emekli aylığında enflasyondan arındırılmış şekliyle reel olarak tam 5,5 kat, dolar bazında ise 12,5 kat artış sağlandığını göstermektedir. Bu düzenlemeden yaklaşık 5,1 milyon emeklimiz doğrudan yararlanacaktır. 2026 yılının ikinci altı ayı için yaklaşık 79 milyar TL'lik bir ilave maliyet oluşacaktır. Emeklilerimizin alın terinin enflasyona ezdirilmemesi kararlılığımızı sürdürüyor, hayırlı olmasını diliyoruz. Gerektiğinde bütçe imkânları çerçevesinde konuya ilişkin adımlarımızı atıyoruz ve atmaya devam edeceğiz. Devletimizin Sosyal Güvenlik Kurumuna ve dolayısıyla emeklimize, işçimize sağladığı destek son yıllarda artan oranlarda devam etmektedir. Bakınız, 2025 yılında Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet katkısı ve açık finansman yoluyla toplam 963,7 milyar TL hazine yardımı sağlanmıştır. İçinde bulunduğumuz 2026 yılı için ise Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçemizde bu amaçla ayrılan ödenek 1 trilyon 162 milyar Türk lirasıdır. Bu anlamda, bütçe yönetimindeki şeffaflığı ve etkinliği daha da artırmak adına 14'üncü maddeyle Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısındaki bütçe transferlerini sadeleştiriyoruz. Hazineden yapılan ödemeleri tek bir bütçe kalemi altında birleştirerek mali yeknesaklığı üst seviyeye çıkarıyoruz. SGK'ye sağlanan destek bu sadeleştirmeyle beraber hiçbir eksilme olmadan ihtiyaç tutarında devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, üreten, istihdam sağlayan ve ihraç eden bir Türkiye vizyonu bizim ekonomi politikalarımızın olmazsa olmazıdır. Fabrika bacalarının tüttüğü, tezgâhların işlediği, çarkların hızla döndüğü ve ihraç eden bir Türkiye küresel krizlere ve dış şoklara karşı daha dayanıklı olacaktır. Özellikle imalat sanayisi ve turizm sektöründe hizmet yoğun alanlarda istihdamı koruyan ve önceleyen bir değerlendirme içerisindeyiz. Bu bağlamda, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun geçici 35'inci maddesinde 2026 başında uygulamaya koyduğumuz ve olumlu anlamda istihdamı kuruduğunu müşahede ettiğimiz desteğin süresini uzatıyoruz. İmalat sanayisi yüksek katma değer yaratan ve yaklaşık 4,1 milyon sigortalının çalıştığı Türkiye ekonomisinin lokomotiflerinden biridir. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile KOSGEB üzerinden yürütülen 2026 yılı sonunda bitecek olan imalat sanayisi istihdam destek programlarının süresini 31 Aralık 2028 tarihine kadar uzatıyoruz. Bizler "Sen üretmeye ve istihdam sağlamaya devam et, devlet senin yanında." şiarıyla hareket ediyoruz. Sadece bu destekler için önümüzdeki üç yılda toplam 188 milyar TL kaynak kullanılması öngörülmektedir. Turizm sektörü de bu dönemde küresel istikrarsızlıklar nedeniyle bu yönde bir desteğe ihtiyaç duymaktadır. Teklifimizin 10'uncu maddesiyle turizm işletmecilerimize can suyu olmayı amaçlıyoruz. Yakıt fiyatlarındaki küresel şoklar ve komşu ülkelerdeki savaş durumu ülkemize yönelik seyahat talebinde daralmalara yol açmıştır. Turizm emek yoğun bir sektördür ve maliyet baskıları doğrudan istihdam kayıplarına neden olmaktadır. Nitekim yılın ilk aylarında doluluk oranlarında yaşanan yaklaşık yüzde 10'luk düşüş istihdama da yansımıştır. Bu kaybın büyümemesi ve önüne geçmek için Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesislerine 2026 yılı Mayıs-Aralık döneminde SGK'ye bildirdikleri sigortalıların prim gün sayısı üzerinden günlük 116,67 TL yani otuz gün için aylık yaklaşık 3.500 TL sigorta primi desteği sağlayacağız. İstihdamı doğrudan teşvik eden bu modelle yaklaşık 1,7 milyon sigortalı üzerinden 5,36 milyar TL'lik bir harcamayla turizmcinin yükünü hafifletiyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün konvansiyonel silahlar kadar hatta onlardan daha yıkıcı etkilere sahip olan bir alan varsa o da siber uzaydır. Küresel güç mücadelesinin keskinleştiği günümüzde siber uzay stratejik bir hareket alanı hâline gelmiştir. Kritik altyapılarımız, haberleşme ve finans sistemlerimiz hibrit tehditlerin hedefi altındadır. Dijitalleşme düşünme, davranma ve iş yapma şekillerini büyük ölçüde dönüştürmüş, sektörlerin, kurum ve kuruluşların iş süreçlerini yeniden tanımlamış ve nihayetinde devletin neredeyse bütün fonksiyonlarını siber alana taşımıştır. Toplumsal düzenin korunması ve millî güvenliğin sağlanması bakımından siber alan yeni bir egemenlik alanı hâline gelmiştir. Bir devletin egemenlik sınırlarını bugün yalnızca coğrafi hatlar belirlememektedir. Bugün devletlerin egemenliği verisini nerede tuttuğu, kritik teknolojileri kimlerin geliştirdiği, bulut sistemlerinin hangi hukuk düzenine tabi olduğu, yapay zekâ modellerinin hangi ilkeler doğrultusunda eğitildiği ve dijital ekosistemin hangi ölçüde millî kapasiteyle yönetilebildiği üzerinden de değerlendirilmektedir. Siber güvenlik bu çerçevede teknik bir konu olmaktan çıkarak ülkenin bağımsızlığının dijital alandaki iz düşümü olan dijital egemenliğin doğrudan bir unsuru hâline gelmiştir. Bu gerçek dünya genelinde kurumsal yapıları da dönüştürmüştür. Siber güvenlik uzun süre telekomünikasyon piyasasını düzenleyen kurumların bünyesinde teknik bir alt başlık olarak ele alınmıştır ancak tehdidin niteliği değiştikçe gelişmiş devletler siber güvenliği piyasa

düzenlemesinden ayırarak asli görev alanı bu olan, güvenlik ve ulusal savunma perspektifiyle hareket eden ayrı merkezi otoritelere devretmiştir; bunun gelişmiş ülkelerde pek çok örneği de mevcuttur. Ortak eğilim nettir; piyasayı düzenlemek ile ülkeyi siber tehditlere karşı korumak, savunmak farklı uzmanlıklar, farklı refleksler ve farklı kurumsal kimlikler gerektiren 2 ayrı görevdir. Bu ayırımın gerekçesi yalnızca idari bir düzen kaygısı değildir. Piyasa düzenleyicisi bir kurumun refleksi rekabeti, tarifeyi ve tüketici dengesini gözetmektedir. Bir güvenlik otoritesinin refleksi ise tehdidi öngörmek, tespit etmek ve onu kısa sürede bertaraf etmektir. Kritik altyapıların hedef alındığı, yapay zekânın saldırı araçlarını ölçeklendirdiği ve dezenformasyonun algoritimalarla yayıldığı bir çağda siber güvenliğin ayrılmaz bir bileşeni olan yetkilerin güvenlik refleksiyle yönetilmesi bir tercih değil artık kaçınılmaz bir zorunluluktur. Türkiye de bu yönelime uygun bir kurumsal dönüşümü başlatmıştır. 12 Mart 2025 tarihli 7545 sayılı Siber Güvenlik Kanunu'yla doğrudan Cumhurbaşkanlığına bağlı, asli görevi siber güvenliğin sağlanması olan Siber Güvenlik Başkanlığı kurulmuştur. Ancak siber güvenlikle doğrudan ilgili bir dizi görev ve yetki farklı kanunlarda atıf düzeyinde hâlâ eski kurumsal yapıyı yani asli işlevi piyasa düzenleyicisi olan (BTK) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu işaret etmeye devam etmektedir. Teklifimiz bu yaklaşımın ülkemizin kurumsal yapısına uyarlanmasından ibarettir. Kanun teklifimizle Siber Güvenlik Başkanlığımızın yasal ve altyapısal mimarisini teklifimizin 19, 24 ve 25'inci maddeleriyle tahkim ediyoruz. Daha önce asli görevi piyasa düzenleyicisi olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna yüklenmiş olan siber savunma, internet alan adı yönetimi, internet altyapı denetimi ve telekomünikasyon yoluyla iletişimin yargısal tespiti gibi yetkileri Sibel Günlük Başkanlığında topluyoruz. Mükerrer yatırımların önüne geçmek için BTK bünyesindeki münhasır siber güvenlik odaklı veri merkezlerini, teknik altyapıları ve taşınmazları Başkanlığına devrediyoruz. Etki analizine göre sadece bu devir işlemi sayesinde yaklaşık 30 milyar TL'lik yeni altyapı kurulum maliyetinden tasarruf edilmektedir. Bu sistemleri kullanan nitelikli insan kaynağımızın da hakları korunarak Siber Güvenlik Başkanlığına geçişlerini yasal zemine oturtuyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün yüce Meclisimizin gündemine getirdiğimiz bu kanun teklifinin içinde Türk sinemasını, dizi sektörümüzü ve sanatçılarımızı desteklemeye yönelik önemli maddelerimiz bulunuyor. Bir milletin kültür ve sanat birikimi en güçlü vizyonunu ifade eder. Bu anlamda, ülkemizin yerli yapımları desteklemesi fevkalade önem arz etmektedir. Sinema sektörümüz sağlanan kamu desteği bakımından rakip ülkelerle mukayese edildiğinde desteğin düşük kaldığı ve sürdürülebilir nitelikte olmadığı görülmektedir. Beyaz perde önündeki başarı hikâyelerinin sürdürülebilir kılmak ve yerli yapımlarımızı desteklemek adına teklif ettiğimiz maddelerle vizyoner bir adım atılıyor. Sinema sektörü desteklerinin finansman modelini değiştiriyoruz. Koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcıları ve dijital internet platformlarının yıllık net satışlarının yüzde 2'sini Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermayesine aktarmalarını zorunlu hâle getiriyoruz ve içerikten beslenenin üretime katkı sunması ilkesiyle platformların ülkemizden elde ettiği gelirlerin bir kısmının yeniden Türk içerik üreticisine, sinemacısına kaynak olarak dönmesini amaçlıyoruz.

Bu vesileyle, yakın zamanda vefat eden usta oyuncu Kadir İnanır'ı da rahmetle yâd etmek istiyorum. İnsanımızın duruşunu, aşkını, sevincini ve hüznü beyaz perdeye eşsiz bir ustalıkla taşıyan, sanatıyla nesillerin hafızasında silinmez izler bırakan merhuma bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum.

Kültür varlıklarımızın korunması konusunda da yeni bir döneme geçiyoruz. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında 2002 yılından bu yana tescillenen kültür varlıklarımız ve sit alanlarımızın sayısında büyük bir artış bulunmaktadır. Kamu kaynaklarını verimli kullanmak ve kültür varlıklarını koruma çalışmalarına kaynak sağlamak amacıyla Bakanlığın alana dair vermekte olduğu belirli hizmetleri bedele tabi tutuyoruz.

Eğitim alanında yine 200 bin öğretmenin istihdam edildiği özel öğretim kurumlarımız bulunmakta, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu 7'nci maddesini yeniden düzenliyoruz. Hukuki öngörülebilirlik ve ölçülülük ilkelerine uyum sağlıyor ve mükerrer ihlallerde sistemi uyumu teşvik eden ve şeffaflığı önceleyen bir düzenleme getiriyoruz. Öte yandan, milletler arası özel okulların mevzuata aykırı bir biçimde öğrenci kayıt etmesinin yaptırımını ağırlaştırıyoruz. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu 8'nci maddesinde yapılan değişiklik teklifiyle Öğretmenlik Meslek Kanunu'yla kurulan Millî Eğitim Akademisi sistemine uyum sağlayarak özel okullarda çalışacak öğretmenlerin yeni düzenlemeden etkilenmeden alan ve pedagojik formasyon şartlarını sağlayarak istihdamlarını güvence altına almayı düzenliyoruz.

Kıymetli Komisyon üyeleri, çerçeve kanun teklifimiz ayrıca ulaşım altyapısı, sivil havacılık ve kamu alımları gibi teknik ve stratejik konular içermektedir. Teklifimizin 11 ve 12'nci maddeleri Kamu İhale Kanunu'yla ilgilidir. 11'inci maddeyle "bütçe içi işletmeler" kavramının istisnalar durumunu netleştirerek belediyelerin, il özel idarelerin, üniversitelerin iştirakleri üzerinden yaşadığı tereddütlerin giderilmesini amaçladık. Tüzel kişiliği ve ayrıca bütçesi bulunmayan bütçe içi işletmelere dair yapılan düzenlemeyle hukuki belirlilik sağlanmış olacaktır.

Yine Avrupa Birliği 2 trilyon avroluk devasa kamu alımları pazarını korumak için son yıllarda AB menşei şartını giderek katılaştırmakta, hatta Çin gibi ülkelere yasaklar uygulamaktadır. Bu durum Türk sanayicisinin Avrupa pazarına girmesini zorlaştırma riski taşımaktadır. Kanun teklifine eklenen pozitif mütekabiliyet kuralıyla yerli malına tanıdığımız fiyat avantajını Avrupa Birliği ülkelerine, onlar da bizim üreticimize aynı hakları tanıması kaydıyla uygulama yetkisini Sayın Cumhurbaşkanımıza veriliyor. Bu, Türk şirketlerinin ihracat gücünü koruyan, Avrupa pazarındaki mütekabiliyet esasına dayanan önemli bir dış ticaret hamlesi olarak teklifimizde yer almaktadır.

Kanun teklifimizde havacılık sektöründe Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması standartlarına uyum sağlama düzenlemeleri bulunmaktadır. Hava sahası ihlallerinde önleme talimatlarının kapsamını genişletiyor, sivil havacılık kurallarını ihlal eden tüzel kişilere verilen cezaların alt ve üst sınırlarını gerçek kişilere oranla 5 kat artırarak hukuki caydırıcılığı tesis

etmeyi amaçlıyoruz. Trafik güvenliği insan hayatını doğrudan ilgilendiren ve hiçbir şekilde taviz veremeyeceğimiz ortak hassasiyetimizdir. Yollarda kaybettiğimiz canlar ve yaşanan acılar bu konuda ne kadar sıfır toleranslı olmamız gerektiğini bizlere hatırlatmaktadır. Bu hassasiyetle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun ek 17'nci maddesine ekleme yaparak aday sürücü belgelerinin iptal şartlarını Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerine uygun olarak ve hukuki belirlilik ilkesi çerçevesinde yeniden düzenliyoruz. Benzer şekilde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yürürlüğe girmesiyle kara yolu, demir yolu ve denizcilik sektörlerine ilişkin görevlerde oluşacak yasal boşluğun önüne geçilmesi amacıyla Ulaştırma Bakanlığımızın sorumluluk alanındaki idari para cezalarını kanunilik ilkesine uygun olarak alt ve üst limitleriyle yeniden düzenliyoruz.

Değerli milletvekilleri, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde düzenlenmiş olan merkezî idarenin mahalli idarelerimizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hızlanın biraz.

Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, bir dakika, iki dakikada bitireceğim, teşekkür ediyorum anlayışınıza.

...yakından ilgilendiren genel aydınlatma giderleri desteğinin 2025 yılı sonunda bitmiş ve piyasada bir belirsizlik oluşmuş olması nedeniyle belediyelerin yükü artmış idi. Getirdiğimiz düzenlemeyle desteğin süresini 2030 yılına kadar uzatarak belediyelerimizin üzerindeki mali yükü azaltmaya devam ediyor, kesinti oranlarını güncelleyerek kamu maliyesindeki yükü de dengeliyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; özetle, yürürlük ve yürütmeyle 30 maddeden oluşan teklifimiz hukuki öngörülebilirliğin sağlanmasını, emeklimizin enflasyona karşı korunmasını, küresel krizlerden etkilenen turizm ve imalat sanayisinde istihdamın korunmasını sağlamanın yanında, teknolojik gelişmelere siber güvenlik mimarimizle cevap veren ve siber vatanı ve her bir vatandaşımızı koruyan kamu alımlarından kültür, sanat varlıklarımıza ve beyaz perdeye kadar her alanda insanı merkeze alan düzenlemeleri ihtiva eden önemli bir çerçeve kanun metnidir.

Teklifin hazırlanmasında emeği geçen tüm milletvekillerimize ve kurumlarımızın değerli bürokratlarına şükranlarımı sunuyorum.

Sözlerime son verirken Komisyonumuzun değerli üyelerinin teklifin geneli ve maddelerinin görüşülmesi esnasında dile getirecekleri yapıcı eleştirileriyle bugün Komisyonumuzda şekillenecek teklifimizin ülkemize, milletimize ve devletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle sözcülerden başlayacağız tümü üzerindeki görüşmelere.

Şimdi Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, Sayın Bakan Yardımcılarımız; öncelikle Komisyonumuza hoş geldiğimizi, iyi çalışmalar diliyorum.

Burada torba yasa mantığını tartışmaya gerek yok çünkü defalarca bunu söyledik, söylemeye de devam ediyoruz ama değişen bir şey olmadığı için burada birbiriyle alakası olmayan birden fazla kanun teklifinin bir torba içerisinde toplanarak getirilmiş olmasının doğru olmadığını bir kez daha söyleyerek devam edelim. Biraz önce ifade ettim, tekrar söylüyorum: Millî Eğitimi ilgilendiren, Millî Eğitim Komisyonunu ilgilendiren bir konu bugün o Komisyon orada çalışacakken burada görüşülmesinin doğru olmadığını tekrar etmek istiyorum. Millî Eğitim Komisyonu Başkanı bu düzenlemenin kendi Komisyonlarında görüşülmesine gerek olmadığına dair cevap göndermiş, bu doğru değildir. Sizlere tekrar söylüyorum, konunun ilgilisi olan Komisyonda millî eğitim konuları görüşülmedi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sunumunuzu dinledik, çok farklı bir sunum oldu, onu ayrıca değerlendireceğiz. Özellikle emekli maaşının 2002'de 40 dolar gibi, böyle enteresan bir rakamı ilk kez duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. 2002'de en düşük emekli aylığı -ben size söyleyeyim- 40 dolar değil, 1,4 asgari ücrettir yani bugünün parasıyla çarptığınızda yaklaşık 32-33 bin lirayı geçen bir paradır, o da bugün baktığınızda 500-600 dolara tekabül eder. Bu sunumunuzun doğru olmadığını sizlere ifade etmek istiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Nasıl buldun? Nasıl hesapladın? Ya 500'dür ya 600'dür.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bu düzenleme içerisinde... Önce şunu anlatayım: Değerli arkadaşlar, kanun teklifinizde sinema sektörünün desteklenmesiyle ilgili bir öneriniz var, biz de bu öneriyi sinema sektörüne yapılacak bir destekleme olacağı için önemli görüyoruz. Ancak kanun teklifinde Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan desteklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermaye kaynaklarından yapılabilmesine yönelik bu düzenleme teklifi varken şimdi size soruyorum, burada Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerine de soruyorum: Türkiye'nin en büyük sinema festivali olan Antalya Altın Portakal Film Festivali ki bu yıl 62'ncisi düzenlenecek. Altmış iki yıldır bu ülkede çok sayıda farklı iktidar geldi geçti, çok sayıda Turizm Bakanı geldi geçti ve çok sayıda farklı partiden Antalya Büyükşehir ve Antalya Belediye Başkanları geldi geçti. 2022 yılından bu tarafa Bakanlığınız, iktidarınız Antalya Film Festivali'ne hangi yardımı yapıyor, hangi desteği veriyor ben size soruyorum. Mademki sizin niyetiniz sinema sektörüne destek, alın size işte Antalya Film Festivali'nin bu yıl 62'ncisi düzenlenecek, ne maddi yardım yapıyorsunuz ne de oraya Bakanlık temsilcisi ne de oraya Bakanlığı temsil edecek bir bürokrat ve hatta yereldeki resmî bürokratlar dahi gelmiyor. Sizin sinemaya bakışınız işte ancak bu kadar. Eğer sinemaya destek vereceksenız... En son desteği siz 2022'de yapmışsınız, üstünden bu yılla beraber dört yıl geçiyor, Antalya Film

Festivali'ne maddi desteğiniz de yok, manevi desteğiniz de yok, açılışında da yoksunuz, ödül töreninde de yoksunuz. Böyle mi sizin sinema sektörüne olan desteğiniz? Sizden bu yılki film festivaline gerçekçi bir destek bekliyoruz, o zaman sizin samimi olduğunuzu ancak görebiliriz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Komite bize destek talebinde bulunsun, destek talebi yok.

CAVİT ARI (Antalya) - Var, destek talepleri var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Bize ulaşmadı.

CAVİT ARI (Antalya) - Hiçbirini özellikle de siz yapmıyorsunuz, ben biliyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 9'uncu maddede İşsizlik Sigortası Kanunu gereğince imalat sanayisine destek yapılmasıyla ilgili geçmişten bugüne kadar gelen bir düzenleme var. Aynı düzenlemenin şimdi turizmde de yapılmasına dair bir teklifle karşı karşıyayız. Ben şunu söyleyeyim: Biz işçiye desteğe karşı değiliz, tam tersine destekliyoruz ve önemsiyoruz. Ancak burada hep söyledik ve söylemeye de devam ediyoruz, İşsizlik Sigortası Fonu sadece işverene destek amacıyla kurulmuş bir fon değildir. O nedenle eğer işçiye destek yapacaksak, işverene destek yapacaksak bunun genel bütçeden yapılması gerektiğini bir kez daha söylüyorum. Bakın, bunları defalarca söyledik ama siz İşsizlik Fonu'nu sadece işverene destek amacıyla kullanılan bir fon hâline dönüştürdünüz. Bir Antalyalı olarak şunu söylemek istiyorum: Turizm sektörüne yapılacak olan her türlü desteğin yanında olduğumuzu ifade etmek isterim, öncelikle onu söyleyeyim. Dolayısıyla, bu destek, işverene de yapılsa turizm sektörüne yapılmış bir destektir, turizm işçisine yapılmış olsa da yine aynı şekilde bir destektir. Bununla beraber, burada belli dönemleri kapsayan işveren desteğiniz var. Belli dönemi kapsayan yani özellikle turizm sezonunu kapsayan bir işveren desteği var. Bu ülkenin turizm yönüyle baktığımızda en önemli sorunlarından biri kalifiye elemandır yani kalifiye personeldir. Kalifiye personeli sektörde tutabilmenin yolu da özellikle turizm sezonu dışındaki dönemlerde işçinin sektörden çıkışının önlenmesi amacıyla yapılacak desteklerdir. Özellikle bu yönüyle işçiye destek verilmeli ve turizm işçisinin sektörden çıkmasının önüne geçmeli. Yoksa turizm işçileri yılkı atı gibi; bir dönem çalışıyor, ertesi dönem ara ki bulasın, çoğu tekrar sektöre gelmiyor, memleketine gidiyorsa geri gelmiyor; dolayısıyla da kalifiye eleman yetişme sorunu maalesef devam etmekte.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 21'inci maddede belediyelerin ve yerel yönetimlerin -özel idare de dâhil- genel aydınlatma oranlarıyla ilgili bir destekten bahsedilmekte. Şimdi, kanun teklifine baktığımızda efendim, sanki daha önce hiç yerel yönetimlere bu anlamda bir destek payı yoktu, şimdi getiriliyormuş gibi bir durumdan bahsedilmekte çünkü sebebi, zamanında bu düzenleme yapılmadığı için şu an destekle ilgili olan bölüm geçerliliğini kaybetmiş gözüküyor. O nedenle, yeni düzenlemeyle sanki yeniden yeni bir düzenlemeymiş gibi getirilse de zaten mevcutta genel aydınlatmalarla ilgili bir destek oranı var. Şimdi, bu sürenin geçmiş olmasından fırsatla, bakın, "Belediyelere, özel idarelere destek yapıyor." kararıyla birlikte burada farklı bir durum var, bu durumu tekrar dikkatlerinize sunmak istiyorum. O da nedir? Oranlar değişiyor. Bu kanun daha önce uygulanırken buradaki il ve özel idarelerdeki oranlar -yüzde 10 olan oran yüzde 30'a, yüzde 5 olan oran yüzde 15'e- artırılmış durumda. Değerli arkadaşlar, zaten belediyeler, özellikle de muhalefetteki belediyeler sizin bugüne kadarki "Silkeleyin." talimatınızdan sonra SGK borçlarının kesilmesi, Maliye borçlarının kesilmesi ve desteklerin azalması nedenleriyle zaten sıkıntıda. Şimdi, genel aydınlatmanın oranlarının artırılmasıyla belediyelerin üzerine binen yük artırılmaktadır. Evet, genel aydınlatma paylarına belediyelerin, özel idarelerin katkısı olsun ama bu oran artırılmadan daha önceki oran gibi devam ettirilsin, artırılmasın diyorum.

Maddelerle ilgili eleştirilerimizi daha sonra yapacağız.

Şimdiden teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

DEM PARTİ Sözcüsü Sayın Oluç, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Evet, yine bir torba teklifle karşı karşıyayız. Sinemacılardan ehliyet iptallerine, havacılık sektöründen Öğretmenlik Meslek Kanunu'na, siber savunma mekanizmasından PTT'nin temel istihdam rejimine kadar pek çok konu yer alıyor bu torbada.

Şimdi, her sene yaz aylarında belli bir şeyi yaşıyoruz, bu kez de aynı durum. Aslında bu torba teklifin getirilmesinin temel amacı en düşük emekli aylığının 20 bin liradan 23 bin liraya yükseltilmesi meselesi. Her sene ne oluyor yaz aylarında? İşte, temmuz geldiği zaman bütün kurumlardan talepler toplanıyor. "Kanuni anlamda acilen çıkarılması gereken düzenleme var mı?" diye ve bu şekilde bir torba geliyor karşımıza ve biz, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak diğer komisyonların görüşmesi gereken meseleleri de bu şekilde görüşüyoruz. Yani sürpriz değil bu torbanın temmuz ayında bu şekilde gelmiş olması. Hani ilk defa olmuyor bu, onu söylemiş olayım ama bu, artık bir alışkanlık hâline geldi.

Yine, alışkanlık hâline gelen bir diğer konu var. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hususlarla ilgili. Yani bakın, geçen sene 200'ün üzerinde Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği madde vardı. Bunlara ilişkin burada epey bir çalışma yaptık, üst üste 3-4 tane torba geldi. Yine, burada da Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği sanıyorum 4 maddeyle ilgili düzenleme var. Bu da bir alışkanlık hâline geldi. Yani, Cumhurbaşkanı kararnamesiyle çeşitli şeylerin kararını almak, uygulamak, Anayasa Mahkemesine gittiği zaman ve Anayasa Mahkemesi bozduğu zaman bu uygulamayı yapmış olmak zaten ondan sonra da Mecliste torbaların içine bu maddeleri yerleştirerek Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının arkasından dolanmak meselesi. Bu da bir alışkanlık hâline geldi ve yani

"Yürütme, Parlamentonun asli görev alanını fiilen daraltıyor." dedik her seferinde. Bir kez daha söylemiş olalım bunu ve iptal kararları sonrası ortaya çıkan hukuki boşlukların da alelacele bu tür torba tekliflerle doldurulmaya çalışılması hem hukuki süreç açısından hem de yasama süreci açısından oldukça ağır bir yük bindiriyor ama iktidar partisi belli ki bu konuyla çok ilgilenmiyor. Yani hukuk, hukukun üstünlüğü, Anayasa Mahkemesi vesaire gibi konular ilgi alanının maalesef dışında kalıyor iktidarın.

Şimdi, bu temel eleştirileri dile getirdikten sonra bu torba teklifteki 2-3 konuya değinmek istiyorum, maddelerde diğer konulara da elbette ki gireceğiz. Bunlardan bir tanesi esas diye gördüğümüz emekliler meselesi. Şimdi, ilk bakışta emeklilerin alım gücünü desteklemeye dönük bir adım gibi değerlendirilse de 20.000 liradan 23.552 liraya çıkarılması tabii ki milyonlarca emeklinin maruz bırakıldığı, yoksullaşma sürecini ortadan kaldıran bir adım değil, 3.552 liralık bir artış. Bu mevcut sefalet koşullarının devam ettiğini gösteren bir adım oluyor, maalesef durum böyle. Bu emeklilerin sorunlarını her Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısında bir kere daha konuşuyoruz, tartışıyoruz ama bu konuda herhangi bir gerçekçi adım hakikaten emeklilerin ihtiyacına cevap verecek gerçekçi adım atılmıyor. Bunu da bir kez daha konuşuyor olacağız. TÜİK tarafından açıklanan altı aylık Tüketici Enflasyonu yüzde 17,76 esas alınıyor. Yani bunun gerçek bir oran olmadığını çok açık biçimde biliyor herkes aslında. Yani TÜİK Başkanı yok burada ama epey bir zaman bizimle birlikte burada Plan ve Bütçe Komisyonunda çalışmış olan bir bürokrattı, çok değerli bir bürokrat elbette, şimdi yeni Başkanı oldu, başarılar değiliz kendisini ama TÜİK'in bu tarzını devam ettirmesi aslında emekliler açısından, emekçiler açısından da elbette ki son derece ağır bir yük yaratıyor, onu bir kez daha belirtmiş olalım. Ağır vebal altındadır TÜİK yöneticileri bu yaptıkları enflasyon oranı açıklamalarıyla. Özellikle aralık ve haziran aylarında yaptıkları açıklamalar için bu söylediğim geçerlidir.

Emeklilerin harcama kalemlerini ne oluşturuyor? Yani aramızda emekliler olsaydı, onlar da bunu teyit ederdi. Gıda, kira, enerji ve sağlık giderleri oluşturuyor. Baktığımız zaman, bu kalemlerdeki enflasyon oranlarının artışına ortalama enflasyon artışının çok üstünde olduğunu görüyoruz. Yani emekliler zaten resmî enflasyon oranının çok üzerinde bir enflasyonu fiilen yaşıyorlar. Bu gıda, kira, enerji ve sağlık giderlerindeki fazla artışlar nedeniyle. Dolayısıyla emeklilerin yaşadığı yoksullaşmanın sadece enflasyon oranıyla açıklanmayacak bir yoksullaşma olduğunun görülmesi gerekiyor ama bu da görülmüyor. Yani esas itibarıyla, emekliler artan millî gelir artışından, ekonomik büyümeden hak ettikleri payı alamıyorlar; esas mesele buradan kaynaklanıyor, yoksa 3 bin mi arttı, 5 bin mi arttı, mesele bu değil, çok daha ciddi, yapısal bir sorun var ortada ve bu yapısal sorunun çözümü doğrultusunda herhangi bir adım atılmıyor. AK PARTİ sıralarından itiraz yükseliyor ama maalesef, böyle, yirmi yıl önce asgari ücretin yüzde 36'sı üzerinde olan ortalama emekli aylığı bugün net asgari ücretin çok altına düşmüş vaziyette. Nasıl hesaplarsanız hesaplayın, matematiğin bir tane yolu var, bölüyorsunuz, çarpıyorsunuz, topluyorsunuz, çıkarıyorsunuz, bu oran ortaya çıkıyor yani bunu siz niyetle değiştiremezsiniz nihayetinde.

Şimdi, bakın, TÜRK-İŞ'in Haziran 2026 verilerine göre açlık sınırı 35 bin liranın üzerine çıkmış, neredeyse 36 bin liraya yaklaşmış; yoksulluk sınırı 116 bin liraya ulaşmış. Buna karşın 5 milyon emekli 20 bin lira gibi açlık sınırının ancak yarısına denk gelen bir aylıkla yaşamını sürdürmeye zorlanıyor. Bu veri ortada, yani, bunu eğip bükerek değiştiremezsiniz; emeklilerin yaklaşık yüzde 60'ı açlık sınırının altında maaş alıyorlar bugün Türkiye'de, bunu eğip bükemezsiniz. Bu da bir veri, sonuç olarak.

Emeklilerin en sevmedikleri iki tane kelime çıktı son dönemde ortaya: Bunlardan bir tanesi sabır. Yani "sabır" kelimesini duydukları zaman tüyleri diken diken oluyor. Öbürü de fedakârlık. Yani, bunu da duydukları zaman tüyleri diken diken oluyor. Neden? Çünkü emeklilerden hep sabır ve fedakârlık isteniyor ama baktığımızda, politik tercihler açısından baktığımızda kamusal kaynaklar garanti ödemelerine gidiyor. Kimse garanti ödemeleri alan şirketlere, holdinglere "Az biraz sabredin, biraz daha fedakârlık yapın, şimdi emeklilere bir şeyler vermemiz gerekiyor." diyor mu? Demiyor. Vergi aflarından faydalananlara "Biraz sabredin hele, bu sefer vergi affı olmayacak size." deniliyor mu? Denilmiyor. Yani, büyük sermaye gruplarına vergi muafiyetleri, afları, garanti ödemeleri vesaire gibi her türlü şey tıkır tıkır işlerken emeklilere sabretmek ve fedakârlık düşüyor. Gerçekten, bunun nedeni de bütçe disiplini ve kaynak eksikliği olarak gösteriliyor; bunun gerçek olmadığını biliyoruz. Kamusal kaynaklar var, önemli olan bu kamusal kaynakların hangi politik tercihler doğrultusunda, nereye doğru yönlendirildiğidir ve bunu her seferinde görüyoruz ki emeklilere yönlendirilmiyor, emekçilere yönlendirilmiyor ama sermaye gruplarına yönlendiriliyor.

Şimdi, bu emeklilerin sorunları anlatmakla bitmez ama bir kez daha burada ifade edelim ki burada yapılan düzenlemeyle emeklilerin ihtiyaçlarına cevap olunmuş olmuyor ve bu konuda bizim çok köklü, ciddi bir itirazımız var. Üstelik de emekliler arasında sürdürülen bu sistem emekliler arasındaki eşitsizlikleri de büyütüyor yani uzun yıllar prim ödeyen, yüksek prim ödeyen emekliler ile düşük prim ödeyenler arasındaki fark da giderek azalıyor ve primli sistemin adalet duygusu da zedeleniyor aynı zamanda, bunu da ifade etmiş olayım; birinci konuşmak istediğim konu bu.

İkinci konu İşsizlik Fonu'yla ilgili. Her seferinde bunu tekrar tekrar konuşuyoruz, biz bunu söylemekten bıkmayacağız, siz de bu işi bu şekilde sürdürmekten bıkmayacaksınız belli ki ama olsun, kayıtlara girsin. İşsizlik Fonu bir kez daha sermaye gruplarına, onların lehine kullanılan bir fon olarak varlığını sürdürüyor.

Şimdi, bakın, bu teklifte yapılan düzenlemeyle ilgili olarak bir gerekçe var, diyor ki gerekçede: Turizm sektörünün emek yoğun yapısı, bölgesel çatışmaların turizm gelirlerine olumsuz etkisi ve artan maliyet baskısı gerekçe olarak gösteriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Şimdi, doğru, savaş var ve hâlâ İran-ABD-İsrail savaşının nereye doğru evrileceği belli değil, savaş sürüyor yani en son Trump'ın dün yaptığı açıklama da bunu gösteriyor, son saldırılar da bunu gösteriyor, ne kadar süreceği belli değil. Şimdi, biz bugüne kadar olanı bir değerlendirmeye aldığımızda neyi görüyoruz? Savaş başladığı zaman, yine, bu, Plan ve Bütçede de, aşağıda, Genel Kurulda da bu tartışmaları sürdürdük yani "Savaşın ekonomiye ne etkisi olur?" diye tartışırken birkaç konu öne çıkmıştı. Bunlardan bir tanesi cari açık meselesiydi. Cari açığın çok ciddi olarak yükselme ihtimali vardı ve bundan dolayı da dikkat edilmesi gerektiğine dair eleştiriler yapmıştık, öneriler yapmıştık. Bir diğer konu turizm idi elbette ki. Çünkü bölgesel çatışmanın turizm açısından ciddi sonuçları, etkileri olacağını düşünüyorduk.

Şimdi, cari açığın bu son aylardaki seyrine baktığımızda şöyle bir tablo ortaya çıkıyor: Ocakta 6,7 milyar, şubatta 7,3 milyar, martta 9,6 milyar -en yüksek düzeye çıkmış- nisanda 5,6 milyar gerilemiş, mayısta 1,5 milyar dolara kadar düşmüş. Yani cari açıktaki yükseliş, savaş nedeniyle yükselme ihtimalinin büyüklüğü tam olarak gerçekleşmemiş. Dolayısıyla, burada olumlu bir tablo ortaya çıkmış. Savaş dönemi cari açığı, karşılaştırdığımız zaman, 2023'ün aynı dönemindeki cari açığın altında kalmış üstelik yani çok büyük bir yükseliş söz konusu değil. Bu iyi bir şey yani bunu kötü diye anlatmıyorum, bu iyi bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Biraz, birkaç konu daha var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sözcülere daha esnek davranıyoruz ama lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Tamam, peki.

Diğer konu, cari açık dışında, turizme baktığımızda, peki, ne olmuş turizm? Yani aşağı yukarı ilk beş aydaki net turizm geliri geçen yılla hemen hemen aynı düzeyde gerçekleşmiş vaziyette turizm açısından. Son bir yılda ise net gelirde yaklaşık 2 milyar dolarlık artış var. Bunlar resmî verilerden çıkan sonuçlar ve geçen yılın mayıs ayında 57,6 milyar dolarmış gelir, bu yıl 60 milyar doları aşmış. Önemli veriler bunlar. Demek ki turizmde, aslında beklenen gerçekleşmemiş çatışma ve savaş nedeniyle. Peki, o zaman neden turizm konusunda böyle bir desteğe ihtiyaç duyuluyor? Yani bu seneki veriler... Şu anda, gelmişiz temmuz ayına yani haziran ayı verileri bile turizmde böyle bir felaket senaryosu olduğunu göstermiyor. Dolayısıyla, neden bu desteğin verildiğine dair bir gerekçe yok, gerekçe tutmuyor. Belli ki turizm sektörüne ve Turizm Bakanına bir pozitif katkı yapmak istemiş arkadaşlar ve bu böyle bir durum olmuş. Yani turizm sektöründe çanlar filan çalmıyor, alarm zilleri çalmıyor, öyle bir durum yok ortada. Gelen turist sayısından da gelirlerden de giderlerden de gördüğümüz tablo bunu gösteriyor. Dolayısıyla, bu düzenlemenin de biz doğru olmadığını düşünüyoruz, bunu söylemiş olayım.

Peki, bu düzenlemenin İşsizlik Sigortası Fonundan yapılıyor olması... Yani işte her seferinde tartıştığımız konu bu. Şimdi, bakın, İşsizlik Sigortası Fonunun maalesef işçilere ayrılan payı son on yılda sürekli azalma göstermiş, işverenlere aktarılan kaynaklar ise rekor düzeylerde kalmış, yükselmiş gittikçe.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, son kez açıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum.

Oranlara baktığımızda bunu görüyoruz. Haziran 2026 itibarıyla her 100 işsizden yalnızca 15'i işsizlik ödeneği alabilmiş. Böyle bir durumla karşı karşıyayız. Resmî işsizlerin yüzde 84'ü işsizlik ödeneğinden yoksun vaziyette. DİSK'in yaptığı bir araştırma var. Bu araştırmadaki rakamlar gerçekten son derece vahim bir tabloyu ortaya koyuyor. 2016-2025 arasındaki on yıllık dönemde işsizlik ödemelerinin payı yüzde 37,4'ten yüzde 31,7'ye gerilemiş, doğrudan ve dolaylı sermaye teşviklerinin payı yüzde 20,3'ten yüzde 49,2'ye yükselmiş. Rakamlar ortada. Bu, felaket bir tablo baktığımızda. Yani son on yıl böyle, 2016-2025. Son üç yıla bakarsak, 2023-2025'e bakarsak tablo bunu daha çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Yani sermaye fon giderlerinden yüzde 54,4 pay almış, işyerinin payı yalnızca yüzde 27,6 olmuş; böyle bir durumla karşı karşıyayız. Bir kez daha, İşsizlik Fonu, esas olarak asli işlevlerinden uzaklaştırılıyor. Bunu her seferinde söylüyoruz, eleştirmeye devam ediyoruz ve yanlış olduğunu düşünüyoruz. Bunun yapılmaması gerekir ama dediğim gibi, bunu da bir alışkanlık hâline getirdi bu iktidar; işçilerin, emekçilerin haklarına el uzatma konusunda bir tutumu var.

Zamanı çok fazla kullandığım için teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu siber güvenlik konusunda da maddeler geldiğinde görüşlerimizi açıklayacağım.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Erhan Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, torba kanunun genelini konuşmak hep zor olmuştur, bugün de yine aynı zorluğu yaşayacağız çünkü genel diye bir şey yok ancak mümkün olduğu kadar bazı konuları genelleştirmeye çalışarak düşüncelerimi ifade edeceğim ama daha detayları da maddelerde söyleyeceğiz.

Şimdi, tabii, bu gerekçelerde, madde gerekçelerinde -şimdi az önce Ersan Bey'in ben sunumunda da gördük- bir enteresanlık var, aslında itiraflar var, onu bir söylemek lazım. Bizim eleştirdiğimiz şeyleri burada aslında bugün hem gerekçeler söylüyor mesela hem de Ersan Bey söyledi, ne dedi? İşte "PTT'de sistem çok karmaşıklaşmıştı, onu düzeltiyoruz." Kim

karmaşıklaştırdı bu sistemi PTT'de, hangi hükûmet döneminde oldu veya "Ehliyet ve liyakate önem vereceğiz daire başkanları, il müdürleri ve bölge müdürleri atanmasında." dedi. Kim yaptı bunları? Bu vardı, on yıl şartı vardı, istisna falan değildi, belli şartlar aranıyordu buralara atamalarda. Sekiz yıl boyunca bunları yaptınız, ehliyetten, liyakatten uzaklaştığınızı itiraf ettiniz, teşekkür ederim. Şimdi yenisini yapmak için, aslında eski hâle getirmek için gerekçelendirirken de "Ehliyet ve liyakat konusu önemli, dolayısıyla biz buraya önem veriyoruz, bu düzenlemeleri bu nedenle yapıyoruz." diyorsunuz. Dolayısıyla enteresan bir durum var.

Şimdi, bu personel rejimiyle ilgili... Burada hem PTT var hem de işte, az önceki daire başkanları meselesi ve il, bölge müdürleri meselesi var. Şimdi, tabii, şunu bir tespit etmek lazım: Burası Plan ve Bütçe Komisyonu olduğuna göre bunun temel işlerinden bir tanesi personel rejimi meselesidir. Türkiye'de gerçekten personel rejimi karmakarışık oldu. Ha, bu zaten karışıktı, yıllar içerisinde hep karmaşıklaşmıştı ama iyice karmakarışık oldu, iyice dengesiz oldu yani statü farklılıkları, ücret farklılıkları... Arkadaşlar, aynı odanın içerisinde çok farklı ücrette insanlar var, çalışıyor, bunların hepsi kamu görevlisi. Ya, hiç uzağa gitmeye gerek yok, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çay ocağına bir gidin, oradaki statü farklılığını, ücret farlılığını, aynı işi yapan, bize hizmet eden arkadaşlarımızdaki farklılıkları gidip bir tespit edin. Türkiye İstatistik Kurumuna gidin, hemen şurada; 666 sayılı KHK'den önce Türkiye İstatistik Kurumuna girmiş olan bir istatistikçi ile 666'dan sonra Türkiye İstatistik Kurumuna girmiş ve gelmiş olan -öbüründen daha kıdemli bile olabilir, başka bir kurumda çalışmıştır, diyelim ki on yıl görev yapmıştır, gelmiştir, diğer taraftaki bir yıllıktır- ondan bile daha kıdemli olan istatistikçilerin arasındaki maaş farkına bakın. Gidin, BDDK'ye, EPDK'ye, BTK'ye; oralardaki 666'dan önce ve sonra girenlerin, aynı odada çalışan, aynı işi yapan, belki kuruma girişte aralarında sadece bir gün fark olan insanlar arasındaki maaş farklarına bir bakın. Yani buradan sonra böyle bir şeyde biz nasıl bir iş barışı bekleriz? Bunları kim yaptı ama? Bunları siz yaptınız arkadaşlar, bunu 666 yaptı, işte, bunu hiç bütünlüğü olmayan, böyle rastgele, birilerinin bastırıp çıkardığı kanunlarla her defasında siz yaptınız. Ha, sizden önce mükemmeldi falan demiyorum ama gerçekten bundan daha iyiydi, karmakarışık oldu. Ha, çok şükür, şimdi "En azından bir tanesini düzelteceğiz." diyorsunuz.

Ha, tabii, bu PTT'yi yeri gelmişken maddelerde onu detaylı konuşacağız. Şimdi öyle "PTT'yi standardize ediyorum, böyle bir yeknesaklığa kavuşturuyorum." falan derken de öyle kazanılmış hakları falan da bir tarafa atamazsınız. İnsanlar bu devlete hizmet etmiş, işi yapmış, birtakım haklar kazanmış; şimdi onların hiçbirini görmezden gelerek "Bir statü farklılığını gideriyorum." gibi bir anlayışı da zaten kabul etmek mümkün değil. Mesela, geçmişte de vardı, kamu işçileri ile orada çalışan beyaz yakalılar, idareciler arasındaki maaş farklılıkları. İşte, biz elbette "Kamu işçileri almasın." falan demiyoruz, bakın, bunu falan da söylemiyorum yani devlete yıllarca hizmet etmiş eski bir bürokrat olarak söylüyorum. Arkadaşlar, devlette bir denge kurmak durumundayız yani müdüründen fazla para alan çalışanı olamaz, genel müdüründen fazla para alan çalışanı olamaz, daire başkanından fazla para alan çalışanı falan olamaz; bunları düzenlemek lazım. Geçmişte bu sıkıntılar vardı, bunlar düzeltilmişti 2002 yılında, o özellikle Ecevit Hükûmeti döneminde, DSP-MHP Hükûmeti döneminde ama bunların hepsi tekrar bozuldu ve bu iş barışını bozuyor. Yani mühendis oradaki kendisine hizmet eden insanların yarısı kadar orada maaş alamıyor. Bakın, diğerinin maaşının yüksekliğini söyleyemiyorum, vurgulamak istediğim şey mühendisin efendim oradaki uzmanın, uzman yardımcısının, müfettişin maaşının düşüklüğünden bahsediyorum. Nedir? Türkiye'yi asgaride, en kötüde, en düşükte en vasatta buluşturmak, eşitlemek gibi bir politikası olduğu için AK PARTİ hükûmetlerinin şimdi her şeyin en düşüğünü konuşuyoruz. Yıllarca devlet memurluğu yaptık "en düşük memur maaşı" diye bir şey duymamıştık, hiç duymamıştık neredeyse. "En düşük emekli maaşı"nı yani kırk yılda bir duyardınız, şimdi, her şeyi en düşükten konuşuyoruz; işçiyi asgari ücretten konuşuyoruz, emekliyi en düşük emekli maaşından, memuru en düşük şeyden konuşuyoruz. Yani en düşüklerin ülkesi hâline Türkiye getirildi.

Şimdi hazır bu emekli maaşı meselesine girmişken, 5 milyonun biraz üzerinde -5 milyon 17 bin miydi- en düşük emekli maaşı alan emeklimiz var. Şimdi, 23.352 lira yapılıyor. Açlık şeyi ne kadar? Haziran ayı daha, temmuz çıkmadı, açlık sınırı ne kadar 35.759 lira; 12 bin liradan fazla açlık sınırının altında bir en düşük emekli maaşı var. Yıl sonuna kadar bu fark 15bin lirayı bulacak çünkü temmuzda artırdığımız maaş yıl sonuna kadar devam edecek. 15 bin lira arkadaşlar, 15 bin lira. Açlık sınırının altında 5 milyon kişiye emekli maaşı veriyoruz, en düşük emekli maaşı var. Bu, kabul edilebilir bir şey değil. Bakın, en düşük emekli maaş üzerinden konuşmanın da yanlışlığını da özellikle vurgulamak istiyorum ama tabii burada durum daha vahim olduğu için... Ancak yani daha öncesinde yüksek prim yatırmış insanlar var, bir sürü hizmet etmiş, kırk-kırk beş yıl çalışmış insanlar var, onların da hepsi en düşüğe doğru yaklaştı. Dolayısıyla, en düşüğü konuşuyoruz ama en düşüğe vereceğimiz artışın tamamı bütün emeklilere vermek kaydıyla bunu konuşuyoruz. Şimdi, şu tablo Strateji ve Bütçe Başkanlığının zamanda Genel Müdürken benim başlattığım bir şeydir, çok şükür yirmi yıldır falan sürüyor, bir haftalık ekonomik sunumdur, çok güzel bir sunumdur, tavsiye ederim, her şey var orada. Şimdi, bakın, burada... Çalışan ve emekliler arasındaki makas da çok fevkalade açıldı. Yapmayalım, bu devlete hizmet etmiş insanları bu hâle getirmeyelim; bu devlete müsteşarlık yapmış, genel müdürlük yapmış, müfettişlik yapmış, uzmanlık yapmış veya memurluk yapmış insanları. Eğer bu adamlar çaldıysa zamanında bunların zaten bu emekli maaşına ihtiyacı yok arkadaşlar, dürüst insan bu emekli maaşına ihtiyacı var ve biz çok dürüstlerini de biliyoruz. Bakın, o insanları nasıl mağdur ettiğimizi ben buradan size Bütçe ve Strateji Başkanının tablosundan söyleyeceğim. En düşükten gidelim yine, en düşüğe siz çok meraklısınız, en düşük Emekli Sandığından aylığı -bakın, Emekli Sandığı için söylüyorum, en düşük emekli değil- aylık alanların yine en düşük memur maaşına oranı 2002 yılında yüzde 96'ymış Emekli Sandığından en düşük aylık alan ile en düşük memur maaşı yüzde 96, neredeyse 1'e 1 miş. Bu oran şu anda kaç biliyor musunuz arkadaşlar? Temmuz 2026 itibarıyla yüzde 43; yüzde 96'dan yani en düşük emekli aylığı ile Emekli Sandığı maaşıyla en düşük memur maaşının oranı bire bir aynıyken şimdi yarısının altına düşmüş. Buna ne hakkımız var? Veya ortalamadan

söyleyelim: Ortalama Emekli Sandığında, ortalama Emekli Sandığı aylığı alan ile ortalama memur maaşının oranı yani ortalama da Emekli Sandığından aylık alanların çalışanlara oranı yüzde 86,7'ymiş 2002 yılında, 2026 Temmuzunda bu yüzde 45,7'ye düşmüş. 40 puandan fazla düşmüş arkadaşlar. Benzer durum işçide de var. SSK aylığı. Yine aynı tablodan söylüyorum: En düşük SSK aylığı alanların asgari ücrete oranı. Asgari ücretle çalışan en düşüğü dolaysıyla SSK'liler için söylüyorum, en düşük emekli maaşı ile en düşük işçi maaşı arasındaki oranı söylüyorum: 2002 yılında 1,39'muş yani yüzde 39 üzerindeymiş en düşük SSK aylığı alanlar asgari ücretten fazlaymış, yüzde 39 üzerinde maaş alırken şu anda yüzde 86,6'sına düşmüş yani yüzde 14 civarında altına inmiş. Ya, bu emekliyle zorunuz ne arkadaşlar ya? Nedir yani bu emekliyi bu kadar mağdur etmenin gerekçesi bana birisi söylesin burada? Böyle bir şey olamaz, bu kabul edilebilir bir şey değil. Bu insanlar çalışmış, hizmet etmiş, prim yatırmış -girmeyeceğim oraya- prim yatırmayanların maaşlarında yüksek artışlar var ama prim yatıran insanların, özellikle emeklileri çalışanlarla mukayese et, asgari ücretle mukayese et, kimle mukayese ediyorsan mukayese et veya efendim, açlık sınırıyla mukayese et; ciddi bir mağduriyet yaşatıyoruz. "Efendim, sayı çok fazla, bütçe imkânlarımız yok -ondan sonra- ne yapalım, buradan kısmak durumundayız." Çalmasaydınız arkadaş! Bütçenin geçmişte, 2002'de imkânları vardı da niye şimdi imkânları yok?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir ekonomide bu kadar yolsuzluk olursa şimdi gelirsiz, bütün faturayı emeklinin üzerine yıkarsınız. "Emekli sabretsin, emekli tahammül etsin, emekli beklesin." Olmaz böyle bir şey, böyle bir şey kabul edilemez.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Erhan Bey, kim çaldı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kim çaldı, kim çaldı?

ERHAN USTA (Samsun) - Niye böyle bozuldu? Sıran gelince konuşursun, "Çalmadık da şundan dolayı bozduk." diye söylersin. Ben bunu söylüyorum: Kötü yönetim, verimsizlik ve hırsızlıktır bu ülkenin sorunu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Böyle bir iftira olabilir mi ya! Biraz üslubunuza dikkat edin ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Bakın, en son paylaştım; bakın bakalım, Irak petrolüyle ilgili 1,5 milyar dolar hırsızlıkları yüzünden, orada birileri hırsızlık yapacak, cebine para koyacak diye benim devletim tazminat ödeyecek, daha 30 milyar dolar da turpun büyüğü de heybede bekliyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yalan yanlış şeyleri burada savunuyorsun.

ERHAN USTA (Samsun) - Kimse kusura bakmasın, burada anlattım, 53 milyar dolar EPDK'nin yaptığı yolsuzluğu Excel dosyasını vererek anlattım; biriniz çıkıp bir şey söyleyebildiniz mi? EPDK Başkanı buradaydı, cevap verebildi mi? Enerji Bakanı buradaydı, cevap verebildi mi? Bu kadar çalarsanız ondan sonra olacak iş bu olur.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yanlış, yanlış, yanlış! Olayı bilmiyorsun, yanlış! Ben sana onu ispatlarım yani yanlış!

ERHAN USTA (Samsun) - Çalmayacaksınız kardeşim, çalmayacaksınız! Hırsızlık yapıldı, bu hırsızlığın sonucunda, bu kötü yönetimin sonucunda bütün fatura getiriliyor, emekliye kesiliyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bilgi sahibi olmayanlar sana yalan söylüyor, sen bunu gelip burada konuşuyorsun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şu rasyolara bir itirazınız var mı? Yaşar Bey, Bütçe ve Strateji Başkanlığının rakamlarını söylüyorum, bu başka ne olabilir? O zaman keyfinizden vermiyorsunuz, o zaman bütçede var da vermiyorsunuz; bu daha kötü. Şimdi, ne diyorsunuz? "Efendim, bütçede yok, devletin imkânları yok." filan diyorsunuz. Devletin imkânları...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Erhan Bey, hayır, bildiğiniz bir şey varsa savcılığa suç duyurusunda bulunun.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben milletvekiliyim, benim yerim Parlamento, ben bunları Parlamentodan söylerim. Durun şimdi benim konsantrasyonumu bozmayın.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bulunuyoruz, savcılık kale almıyor!

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, dolayısıyla bu emekli aylığı meselesi önemlidir arkadaşlar, tamam mı? Bu emeklileri bu kadar mağdur etmeye kimsenin hakkı yok. Bütçede paranız varsa da vereceksiniz yoksa da vereceksiniz. 2002'de bu para vardı, şimdi niye yok; bana birisi bunu söylesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, lütfen tamamlayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emekli sayısı kaçtı?

ERHAN USTA (Samsun) - Elbette bir ülkede nüfusun...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emekli sayısı kaçtı?

ERHAN USTA (Samsun) - Çalışan sayısı kaçtı, nüfusun kaçtı? 60 milyondu nüfus, 86 milyon oldu. Elbette olacak, olmayacak mıydı insanlar emekli?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Nüfus 66 milyondu, şimdi 85 milyon; emekli 6,5 milyondu, şimdi 17 milyon.

ERHAN USTA (Samsun) - Emekli sayısı... O zaman ölsünler emekliler! Bakın, AK PARTİ'nin Uşak milletvekili diyor ki: "Emeklilerin sayısı fazla." diyor. Ne yapsın, ölsünler mi emekliler?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öyle bir şey demedim.

ERHAN USTA (Samsun) - Seni vatandaşa şikâyet ediyorum, öyle konuşma. "Fazla yaşıyorlar." diyenler de vardı zaten.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım, söz vereceğiz. İsmail Bey, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) - Bütçe dışına...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - EYT'nin...

ERHAN USTA (Samsun) - EYT doğru bir karardı, EYT doğru bir karardı. Evet, EYT'nin arkasındayım, bu ülkede EYT'nin çıkmasının en büyük mimarıyım ben, EYT doğru bir karardı. Hırsızlıktı yanlış olan, hırsızlık! Çalmalarınız yanlıştı, evet.

Şimdi, bütçe dışına kayma şeyi var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - "Karşıyım." diyordun, şimdi savunuyorsun ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Bahçeli'nin de oldu, Bülent Ecevit'in de oldu. 1999 yılında çıkan kanuna niye o zaman itiraz etmedin, niye?

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, hoplama, hoplama; birazdan kendin güzel güzel anlatırsın bunları, senin de süren var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Niye itiraz etmedin?

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, ne istiyorsun? "Emeklilere verilmesin." mi diyorsun? Zaten vermiyorsunuz ya, niye itiraz ediyorsun?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İsmail Bey, söz alın, sonra şey yapın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yanlış politikaları dayatıyorsunuz bu ülkeye!

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi... Hiç yanlış politika yok, doğru politika. Yani 35 bin lirayı geçmiş açlık sınırı, emekli maaşı artsın diyorum, buna "Yanlış politika dayatıyorsun." diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, ona demiyoruz, EYT'yle ilgili...

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, bu, AK PARTİ zihniyeti arkadaşlar, AK PARTİ zihniyeti bu. Bunların cevabını vatandaşa verirsin sen. Emeklilerin maaşının yüksek olduğunu söylüyor AK PARTİ Uşak Milletvekili.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz "Emekli maaşı yüksek." demiyoruz. "Çaldı." dediğinize itiraz ediyoruz. EPDK'yle ilgili iddialarının yanlış olduğunu söylüyorum ben sana.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, şimdi, bütçe dışına kayma teamüllerini ben sürekli görmeye başladım. Bakın, özellikle bu yanlış daha önceden de yapıldı. Bunlar personel çalıştırma esnasında yapıldı, bizim Maliye Bakanlığının bu konuda -orada kim var, bilmiyorum şimdi- epeyce bir kabahati var, onu da söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şöyle: "Eleman ihtiyacım var." diyor üniversiteler, diyor ki: "Döner sermayeden al." Hâlbuki kadro versek belki 1 kişiye vereceksin kadro, adam döner sermayeden 5 kişi aldı -tamam mı- ondan sonra da bunların hepsine kadro vermek durumunda kalındı tabii ki normal şartlarda. Bu döner sermayeye görev kaydırma, bütçeden döner sermaye dışına kaydırma işi yanlış. Bakın, 2001-2002 yıllarında biz "reform" adı altında döner sermayeleri azalttık, sayılarını azalttık, hacimlerini daralttık, bunların mümkün olduğu kadar bütçeyle ilişkilendirilebilecek kısımlarını bütçenin içerisine aldık. Şimdi, aynı eğilim tekrar bütçe dışında yani bütçe dışında yeni sistem yaratma eğilimini görüyorum. Bakın, burada yapılanın, bu sinemayla ilgili yapılanın, Türk sinemasının, yerli sinemanın desteklenmesinin yanlış olduğunu falan söylemiyorum, o desteğe katılıyorum ama niye bunu bütçeye döner sermaye üzerinden yapmaya çalışıyoruz? İtiraz noktam o; spesifik olarak buraya itiraz ettiğim için değil, ilkesel, bütçe ilkesi anlamda bir şey söylüyorum. Bütçenin kaynaklarını, gelir ve harcama anlamında kaynaklarını daha fazla bütçe dışına taşıracak, döner sermayelere kaydıracak eğilimlerden kaçınmak lazım, yoksa burada desteklenmesi fikrine karşı değilim.

Şimdi, ikinci bir husus -yine, döner sermayelerle de alakalı- bakanlıkların normal şartlarda yaptığı işlerden bedel alınması uygulaması da yaygınlaşmaya başladı. Yine, burada görüyoruz, ek (1) sayılı liste konulmuş oraya yani bunların bir kısmı daha önceden de vardı ama bir kısmı yeni. Zaten bakanlıklar bu hizmetleri vermek durumundayken bu hizmetlerden vatandaştan bedel alınmasından -değişik şekillerde bir vergi veya harç benzeri şeyler getiriliyor- kaçınmak lazım. Vatandaşın durumu zaten sıkıntılı hem gerçek kişiler anlamında sıkıntı var, hem de firmalar anlamında sıkıntı var. Dolayısıyla onlara daha fazla yük getirme konusundan -şimdi detaylarına girmeyeceğim, madde geldiğinde konuşacağız- kaçınmamız lazım.

Diğer bir husus, bu imalat sanayisinin desteklenmesi meselesi, kişi başına 3.500 lira yardım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu doğru bir karardır, uzatılması da doğru bir karardır.

Bir kısım arkadaşlardan farklı düşünüyorum, bence turizmde de konaklama tesislerinde ciddi sıkıntı var, mayıs-aralık dönemi için oranın desteklenmesinin de ben doğru bir karar olduğunu düşünüyorum ama buradaki yanlış, bunun işsizlik sigortası fonundan yapılmasıdır. Bakın, bu yanlıştır. Niye buradan yapıyoruz? Bizim bu fona ihtiyacımız olacak, aynı mantıkla yapıldı geçmişte de; işte, bütçe emeklilik sistemi yeni kurulmuştu. Hani arkadaş diyor ya "Emekli sayısı kaçtı?" Kardeşim, bu ülkede zaten emeklilik sistemi kurulalı kaç yıl oldu? Elbette bu zaman içerisinde artacak. Oraya bakarsan 1960 yılında hiç emekli yoktu bu memlekette belki, anlatabildim mi? Elbette insanlar çalıştıkça emekli sayısı daha da artacak, hem nüfusun arttıkça artacak hem de insanlar yirmi-otuz yıl çalışacak ki ondan sonra emekli olmaya başlayacak. Tabii, bu işi bilmeyenlerin böyle sıradan itirazlarını aslında dikkate almamak lazım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Siz çok iyi biliyorsunuz, çok iyi biliyorsunuz!

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, dolayısıyla bu meselelere uzun vadeli bakmak gerekiyor Ersan Bey. Şimdi "İşsizlik Sigortası Fonu'nda para var." diyoruz, tamam mı? Ama bu paralara ihtiyacımız olacak. Geçmişte de "Emekli Sandığının, SSK'nin parası çok." dediler, otel aldılar, şunu aldılar, bunu aldılar, şu anda ne kadar büyük açık verildiğini biliyoruz.

Bir şey daha, tebrik ederim sizi, şu prim ile devlet katkısı birleştiriyorsunuz ama bu eleştiriyi en fazla biz yapıyorduk biliyor musun? Çalışma Bakanlığından Adnan Bey nereye gitti? "Bizim sosyal güvenlik açığımız çok düşük." diye nasıl diyecekler? Şimdi, çalışma bakanları böyle açıklama yapıyordu. Ya, yanlış açıklama kardeşim, devlet katkısı adı altında açığın finansmanı yapılıyor, tamam mı? Bu varken sizin açığı, sadece orada açık olarak gözüken rakamı açık olarak sunmanız kamuoyunu yanıltmaktır diye biz eleştiriyorduk. Şimdi, aynı bizim eleştirimizi teşekkür ederiz siz kabul ettiniz, devlet katkısını kaldırıp "Açık, net olarak gözüksün." diyorsunuz ama bunu yapan da sizsiniz yani bir anlamda daha önceden yapan sizsiniz ama önemli değil, en sonunda geç de olsa doğruyu bulmak önemli. O yüzden o maddenin o kısmını da desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen selamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Son konuyu hemen şey yapıyorum.

Bu özel eğitim kurumlarındaki, özel okullardaki öğretmen meselesi Türkiye'nin kanayan bir yarası hâline gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Onu gerçi Ersan Bey'e soracağız, hatta, şimdi bile sorabilirim. Madde hiç açık değil, mesela, biz arkadaşlar ikiye bölündük. Bu akademi mezuniyeti şartını özel okullardaki öğretmenler için arıyor musunuz, aramıyor musunuz?

ERSAN AKSU (Samsun) - Aramayacağız.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, maddeye, gerekçeye bakınca bir kısım arkadaşlar "aranacak" gibi okuyor, anlıyor bir kısım arkadaşlar "aranmayacak" diye. Onu düzeltmek lazım yani maddeyi sarih yazmak lazım. Daha sonra bir madde daha getireceksiniz. "Açıklık kazandırma amacıyla bu düzeltmeyi yaptık." diye madde getirmeyin bize diye şimdiden ikaz ediyorum. Fakat daha önemlisi şu: Burada, biliyorsunuz, geçmişte maaşlarına bir asgari sınır getirilmişti "Kamudaki taban maaşın altında olamaz." diye. Gerçekten çok ciddi bir mağduriyet var, bu sınırı tekrar getirmemiz lazım. Özlük hakları başka olmak üzere, çalışma şartları... Ağır mobbing altındalar, iş güvenceleri yok. Özel okulların ne kadar yaygın olduğunu biliyoruz yani bu kadar mobbing altında olan, düşük ücretle çalışan öğretmenlerimize biz çocuklarımızı teslim ediyoruz, çocuklarımız onların rahleitedrisi altından geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Son olsun Başkanım...

Dolayısıyla buraya eğilmemiz lazım. Gelin, burada bugün hayırlı bir iş yapalım, tekrar bu şartı koyalım yani kamuda çalışanlara... Bizim onunla ilgili bir önergemiz de olacak, oradaki taban maaşın, tamam ek

dersleri filan katmayalım ama taban maaşın altında özel okullardaki öğretmenlere maaş verilemeyeceğine ilişkin bir düzenlemeyi yapmak lazım. Çünkü, yine sağ olsunlar, tabii, istekli çalışıyorlar ama isteklerini, motivasyonlarını burada artırmamız gerekir, aksi takdirde yanlış bir iş yapmış oluruz çünkü bu insanlar çocuk yetiştiriyorlar. Dolayısıyla, özel okullarda çalışan öğretmenlerin mağduriyetleri de üzerinde durması gereken diğer bir hususdur. Daha detayları maddelerde konuşacağız.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Sadullah Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, yine, bugün toplam 16 farklı kanun ve 2 kanun hükmünde kararname olmak üzere 18 çerçeve kanunda değişiklik öneren torba kanun teklifini görüşüyoruz. Bakın, ama 18 ayrı çerçeve kanunu içeriyor.

Şimdi, burada, istihdam desteklerinden kamu personel rejimine, kültür politikalarından siber güvenliğe, ulaştırma mevzuatından sosyal güvenliğe kadar birbiriyle doğrudan bağlantısı olmayan yine birçok düzenlemeyi görüşüyoruz.

Tabii, benden önce de bahsedildi, bu kanun yapma tekniği yasama kalitesini düşürmektedir. Ben bu kanun yapma tekniğinin yanlış olduğunu zaten iktidarın da AK PARTİ Grubunun da bildiğini ya da gördüğünü görüyorum ama...

ERSAN AKSU (Samsun) - Yıllardır var.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ama değiştirmek lazım o zaman; Başkanım, bir şekilde değiştirmek lazım yani bu şekilde biz kaliteli bir yasama yapamayız. Acaba diyorum ki iktidar bu kanun tekliflerinin enine boyuna tartışılmasını istemiyor mu? "Bunların hepsini bir torbaya dolduralım; nasıl olsa Plan Bütçede siber güvenlikten anlayan azdır; özel öğretim kurumları görevinde, burada öğretmen kaç kişi var; polis, Emniyet güçleriyle ilgili kaç kişi var?" deyip de "Hepsini bir yerden geçirelim." mi deniyor? Yani bunu, bu tekniği bir değiştirmemiz lazım diyoruz.

İşte bunlardan bir tanesi, işte 1'inci madde, bugün konuşacağımız 1'inci madde. 2018'e kadar üst kademe kamu yöneticilerinin atanmasında sekiz, on, on iki yıl vardı; işte bu 2018'den sonra beş yıla indirilmişti, şimdi ne yapıyoruz? Tekrar on yıla mı çıkarıyoruz? On yıla çıkarıyoruz. Şimdi, demek ki ne olmuş? Enine boyuna tartışılmamış. "Ya, biz bunu beş yıl yaptık ama kamu yöneticilerinde liyakat düştü, tecrübe düştü, bilgi düştü, birikim düştü; olmuyor, yürümüyor, gitmiyor." dedik de acaba bu ondan dolayı mı tekrar şimdi düşünüyoruz. Peki, 2018'den bugüne kadarki sekiz yılda ne oldu? Bunun bedelini kim ödedi? Bu yanlış düzenlemenin bedelini ödedik de şimdi onu düzeltmeye çalışıyoruz ama olan o sekiz yıla oldu. İşte, onun için, kanunları uzmanların, bu işin içinde

olanların, bu işin içindeki derneklerin, paydaşların enine boyuna tartışması çok önemli. Gerçekten bunu siyaset için söylemiyorum, siyaset olsun diye söylemiyorum yani yasama kalitesi ülkenin yönetim kalitesini belirliyor, yönetim kalitesi de bu milletin refahını belirliyor; gelin şu işi, şu düğmeyi baştan düzgün ilikleyelim, buradan tekrar bunun çağrısını yapıyoruz.

Şimdi, yine, burada, madde 2'de, birtakım sinema platformlarının net satışları üzerinden yüzde 2 olarak bir kesintinin sinemanın desteklenmesi için aktarılması öneriliyor. Tabii, şu anda sinema ve dizi sektörümüz bayağı önemli bir yol katetti, uluslararası anlamda da önemli yerlere geldi. Ama ben burada yine Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Sinema Genel Müdürümüz de buradayken şunu net bir şekilde söyleyeyim: Şimdi, ben diğer ülkelerin dizilerini de izliyorum -bazılarının- ama bunu Mecliste de hep tartışıyoruz, gerçekten son zamanlardaki sinema ve dizilerimizdeki ahlaki altyapının gittikçe dibe vurduğunu görüyorum. Hatta, mesela, ben Kore dizilerini izledim, tamamen konu odaklı ama bizdeki dizlere baktığınız zaman fitne fücur var, fuhuş var, her şey var yani. Ben başka ülkelerde bu kadar görmüyorum; bir konu var orada, bir konu işleniyor ama bizde hep böyle çarpık ilişkiler vesaire. İlk önce, biz, destek aktarmadan önce, şu ahlaki altyapıyı bir düzeltelim, Allah rızası için düzeltelim, bakın, Allah rızası için düzeltelim. Yani şimdi şunu net söyleyeyim: Sokrates bir ara devlet yönetiminde ülkedeki hikâyelerin gözden geçirilip bazı hikâyelerin kaldırılmasını istemiştir. Hangi hikâyeler bunlar? O hikâyede işte annesine karşı gelen, babasını döven ya da kardeşini öldüren gibi hikâyeler. Yani "Bugün bu hikâyeleri okuyan çocuklar yarın bunun aynısını yapar." demiştir. Şimdi, bugün bu dizileri, bu filmleri izleyen çocuklara, gençlere biz yarın nasıl sahip çıkacağız?

Bakın, buradan rica ediyorum; izleyin başka ülkelerdeki dizileri platformlardan, bir de bizim dizileri izleyin yani fitnede, fücurda, çarpık ilişkilerde bizim üstümüze yok, onu da söyleyeyim. Yani diğer ülkeler de onlara da yol gösteriyoruz. Onun için, bakın, bir an önce bunun altyapısının düzenlenmesini buradan...

Gündüz kuşaklarını defalarca söylüyoruz. Bakın, gündüz kuşaklarını defalarca söylüyoruz ama yine iktidara yakın kanallarda, en çok reklam alan iktidara yakın kanallarda bu gündüz kuşaklarının aynı şekilde devam ettiğini de görüyoruz. Bakın, bunlara dikkat etmemiz gerekiyor. Bunları buradan öneriyoruz.

Şimdi, her zaman şunu söyledik: Son zamanlarda gelen kanunların hepsi vergi, ceza, harç artırma; vergi, ceza, harç. İşte, burada yüzde 2'yi alıyoruz, tamam sinemaya aktarıyoruz ama platformlar ne yapacak? O yüzde 2'yi bize aktaracak, halka aktaracak. Yani aslında bunu platformlar ödemiyor, halk ödüyor. Yani siz halktan şu anda... Zaten platformlar yüzde 1,5 RTÜK payı ödüyor, yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi ödüyor, şimdi bunu da ödediği zaman otomatikman yarın göreceksiniz hemen aylık aboneliklere güncelleme gelecek, yine bu para halkın cebinden çıkacak.

Şimdi, burada madde 22'de PTT istihdam rejimi yeniden düzenleniyor. Bir kere PTT ülkenin göz bebeği bir kurumdu ama son zamanlardaki yıllarca yanlış yönetim yüzünden bakın artık şu anda yeni bir personel rejimine geçiyor. Lojistiğin geliştiği bir dönem yaşadık, lojistiğin geliştiği, krizlerden fazla etkilenmediği, pandemi vesaire gibi şeylerden bile fazla etkilenmediği bir süreç yaşadık ama buna rağmen PTT hâlâ zarar etmeye devam ediyor. PTT burada personel rejiminde köklü bir değişikliğe gidiyor ama burada bakın beklentimiz şudur: PTT personeline vefalı olmalı yani "Ben bu düzenlemeyi yapıyorum." deyip de PTT personeline "Başının çaresine bak." dememeli. Örnek vereyim: Şimdi, burada personele diyorsunuz ki "İdari hizmet sözleşmesi imzala." Tamam. Şimdi, idari hizmet sözleşmesi imzalarsa memur hakkını kaybediyor yani istediği zaman işten çıkar, yarın çıkartılacak. İşte, bu, personele vefasızlık yani bunca yıl çalışmış, sonra idari hizmet sözleşmesi imzalamış ama sözleşme gereği diyorsunuz ki: "Artık özel hükümlere tabisin, dolayısıyla çıkarabiliriz." İşte, en azından personelin burada iş güvencesinin, mevcut çalışan personelin iş güvencesinin bu anlamda sağlanması lazım olduğunu düşünüyoruz.

Şimdi, yine, idari hizmet sözleşmesi imzalayan personelin sigortası üst kademeden yatıyor ve diyoruz ki: "Sen memur değilsin yani memur haklarına sahip değilsin." Ama emekli olurken de diyoruz ki: "Senin tazminatını en yüksek memur kademesinden öderim." Bu da haksızlık. Madem senin tüm memur haklarını almışsam ben yatırdığı sigorta primi yani maaşı neyse o sigorta primi üzerinden tazminatının da hesaplanması lazım. Yani hem orada memur haklarını alıyoruz ama öbür taraftan diyoruz ki: "Emeklilik tazminatını öderken ben seni memur olarak değerlendiriyorum." Bu da yanlış, bence bu da hakkaniyetli değil. Bunun da bu anlamda gözden geçirilmesini talep ediyoruz.

Şimdi, yine bu kanun teklifinde idari hizmet sözleşmesinde Cumhurbaşkanına yetki verilmiş bir üst sınır var maaşlarda ama bir alt sınır yok. Yani bunun bir alt sınırının da olması lazım. Yani şimdi bu personel.. Hep burada keseri PTT kendine vurmuş, hiç personeli düşünmemiş yani yıllarca emeği çeken, çileyi çeken, cefayı çeken o personelin tüm hakları hep böyle belirsiz. Alt sınır yok, "Tazminata duruma göre bakarım." "İdari hizmet söyleşmesiyle memur haklarını elinden alırım." "Yarın küçüldüğüm zaman seni çıkartırım." Ya da en azından şunu ekleyelim oraya: "Küçüldüğüm zaman başka kurumlara nakil ederim." diyelim madem çıkarmayacaksak da. Bakın, bunlar önemli. Biz bunları PTT personeli kapsamında talep ediyoruz. Bu anlamda birçok sendika başkanlarıyla görüştük, sendikalarımızın ve çalışanlarımızın ortak talebidir. Bunu siz değerli yetkililere burada iletiyoruz.

Şimdi, diğer taraftan, yine bu kanun teklifinin en önemli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tamamlıyorum Başkanım.

Bu kanun teklifinin 15'inci maddesi en düşük emekli aylığının 20 bin TL'den 23.552 TL'ye yükseltilmesi. Yani gerçekten bir milletvekili olarak, ne zaman emekli aylığının görüşülmesiyle ilgili bir kanun teklifi gelse ben bir milletvekili olarak utanıyorum, utanıyorum. Yani hani 23.552 rakamını şurada konuşmaya, tartışmaya utanıyorum, emeklilerimiz adına utanıyorum. Şimdi,

bakıyoruz, 2026 yılı Haziran itibarıyla açlık sınırı olmuş 35.759 TL, bakın 35.759 TL olmuş. Yoksulluk sınırı 116.478 olmuş, bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti 46.248 olmuş. Şimdi rakamlar buyken bizim emeklimize 23.552 TL önermemiz vallahi de vicdana sığmaz, billahi de vicdana sığmaz. Hangi vicdana sığar, hangi matematiğe sığar, hangi yaşam standardına sığar? Valla ben bunu anlamıyorum. Bakın, şu anda verdiğimiz bu emekli maaşı 23.552 lira açlık sınırı olan 35.759 liranın sadece yüzde 65'ini karşılıyor, açlık sınırının yüzde 65'ini karşılıyor. Zaten yoksulluk sınırı bu ülkede lüks olmuş yani yoksul olmak lüks, yoksulluk sınırı 116.478, onun yüzde 20'sini karşılıyor, asgari ücretin yüzde 83'ünü karşılıyor.

Ya, değerli arkadaşlar, bakın, elimizi vicdanımıza koyalım, bulalım buluşturalım, fondan alalım, ne yaparsak yapalım, şu emeklimize insanca yaşayabileceği bir maaşı verelim, son yaşlarında şu huzurla geçireceği bir maaşı verelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Büyük devlet olmak buradan geçer. Ben şunu söylüyorum: Bakın, açlık sınırının altında emekliye maaş vermek zulümdür. Yine açlık sınırının altında emekliye maaş vermek sosyal devlet ayıbıdır. Emekliye insanca yaşanabilir bir maaş vermek, ömrünü ülkeye adamış insanlara onurlu bir yaşam hakkı sunmak bu devletin namus borcudur, şeref borcudur. Net söylüyorum, eğer biz emeklimize namus borcumuzu, şeref borcumuzu ödeyeceksek insanca bir maaşı, en azından, en azından asgari ücret, adı üzerinde asgari ücret bir maaşı vermeliyiz ya, bunu vermeliyiz. Aksi hâlde bizim buradaki yaptığımız çalışmaların hiçbir önemi yok, büyük devletiz demenin hiçbir önemi yok biz eğer emeklimizi burada açlığın altına mahkûm ediyorsak diyorum.

Diğer maddelerde detaylı anlatacağım.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi adına İsmail Faruk Aksu.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer teklif sahipleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle toplumdaki çeşitli meselelere çözüm üretmek adına, bürokrasinin, idarenin daha iyi işlemesi adına belli sorunları tespit edip teklif hâline getirip buraya getiren Ersan ve Harun Vekillerimize ve imza sahibi diğer vekillerimize teşekkür ediyorum.

Teklif kapsamlı, birçok şeyi içeriyor. Bunlardan bir tanesi siber güvenlikle ilgili meseleler. Kuşkusuz etkili bir idare etkili bir iş bölümünü de gerekli kılmakta. Bu anlamda çeşitli kurumlar arasındaki görev, yetki geçişmesi, daha doğrusu çakışması idarenin sağlıklı işleyişini de olumsuz etkilemekte. Bu anlamda Siber Güvenlik Başkanlığı yeni kurulan bir yapı ama aynı zamanda Türkiye'de bugüne kadar bu işleri yürüten bazı kurumlar da var. Gördüğüm kadarıyla kanun teklifiyle burada bir birlik sağlanması hedefleniyor görev, yetki çatışmasına yol açmadan; bunun olumlu olduğunu değerlendiriyoruz.

Yine teklifte kültür ve sanata, sinemaya destek anlamında bazı düzenlemeler var; sosyal güvenlikle ilgili düzenlemeler var. Mahalli idarelerin aydınlatma giderleri daha evvel gündeme gelmişti ama görüşme sırasında tekliften çıkarılmıştı bu madde. Böyle olunca da bu aydınlatma giderlerinin tamamının yükü belediyelerimiz üzerindeydi. Şimdi buna da devlet katkısı yeniden düzenleniyor. Bu anlamda bunu da olumlu bir düzenleme olarak değerlendiriyoruz.

Turizm sektörüne ilişkin önemli bir destek geliyor, istihdam desteği; bu da faydalı, önemli. Bununla beraber acentelerin de TÜRSAB aracılığıyla aynı destekten istifade etmek, yararlanmak gibi talepleri var. Bu süre içerisinde bunların da değerlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz.

Bir başka önemli düzenleme PTT'yle ilgili. PTT, biliyorsunuz, bir kamu iktisadi teşebbüsü iken 2012 yahut 2013 yıllarında bir yapı değişikliğine uğradı, Ticaret Kanunu'na göre faaliyet yürüten bir anonim şirkete dönüştürüldü ancak zaman içerisinde özellikle hem idari işleyiş açısından hem de personel statüsü açısından eskiden beri devam eden insanlar orada görevlerine devam ettiler, hâlâ da ediyorlar. Bu defa daha radikal bir şey yapıyoruz, tek tip bir idari hizmet sözleşmesi şekline tüm personel dönüştürülüyor ve orada eskiden beri çalışan Devlet Memurları Kanunu'na tabi yahut 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi çalışan personele de geçmişte Özelleştirme Kanunu hükümleri çerçevesinde özelleştirilen kurumlarda uygulanan yöntemin aynıyla buraya da uygulanması öngörülüyor. Kimsenin mağdur olmadan, talepleri doğrultusunda başka kurumlara nakli burada öngörülüyor. Kuşkusuz aynı kurum içerisinde farklı statüde personel istihdamı sadece PTT için değil Türkiye'de tüm kamuda sorun oluşturan, özellikle de ücret adaleti bakımından hep dile getirdiğimiz meselelerden bir tanesi. Ancak kaygımız burada şudur: Önemli olan, burada sonuç itibarıyla bir kamu hizmeti verilmeye devam ediliyor. Bu bilinçle, çalışanların mağdur edilmemesi, emeklilik açısından, sendikalaşmaları açısından yine kamudaki gibi, memurlarda olduğu gibi bu sürecin devam etmesini sağlamak. Burada kanuni bir düzenleme gerekiyorsa onu eklemek, gerekmiyorsa da ikincil düzenlemelerle yani daha sonra yapılacak personel yönetmeliğiyle bunları muhkem bir şekilde dercetmek önemli diye düşünüyoruz. Bu anlamda da ilgili bakanlığımızın ve kurumlarımızın duyarlı, en az bizim kadar duyarlı olduklarının da farkındayız.

Teklifte tabii ki bir başka en önemli mesele, en düşük emekli aylığı maaşının artırılmasına ilişkindir. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak emeklilerimizin refahının daha da artırılmasını tüm toplum kesimleriyle beraber, 17 milyonu bulan emeklilerimizin

aylıklarının asgari refah seviyesinde onlara geçim imkânı sağlayacak bir seviyeye çıkarılmasını istiyoruz. Bu amaçla önümüzdeki günlerde bazı çalışmaların yapılması gerektiğini de buradan ifade etmek istiyoruz.

Kanun teklifiyle, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen süreli bazı düzenlemelerin süresi içerisinde kanuni esasa bağlanması da öngörülüyor. Bu yönüyle olası mağduriyetlerin de giderilmesi hedefleniyor.

Ben diğer detayları maddeler geldiğinde ifade edeceğimizi belirtiyorum.

Tekrar teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, birçok alanda düzenleme içeren, 30 maddeden oluşan kanun teklifimizi Plan ve Bütçe Komisyonuna sunmuş bulunuyoruz. Bu kanun teklifimizin hazırlanması aşamasında başta milletvekillerimiz olmak üzere katkı sunan herkese ben şimdiden teşekkür ediyorum ve kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını Yüce Allah'tan diliyorum.

Evet, kanun teklifiyle özellikle imalat sanayi ve turizm sektöründe istihdamın korunması ve artırılması, yine kültür sanat alanındaki desteklerin sürdürülebilir bir finansman yapısına kavuşturulması, diğer taraftan kamu personelinin idari yapılanmasına ilişkin ihtiyaçların karşılanması, yine Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararlarının değerlendirilerek doğrusunun ifade edilmesi ve ortaya çıkan hukuki boşluk ve belirsizliklerin giderilmesiyle ilgili, yine ulaştırma ve haberleşme alanındaki düzenleyici çerçevenin güncellenmesi, istihdama yönelik düzenlemeler, en düşük emekli maaşıyla ilgili düzenlemeler ve sektörel anlamda bazı desteklemeleri içeren kanun teklifimizi bugün itibarıyla Plan ve Bütçe Komisyonumuza sunmuş bulunmaktayız.

Özellikle kanun teklifimizin ilk maddesinde kamu kurumlarında daire başkanı gibi üst düzey yönetici olabilmek için gereken makul süreyi burada kıdem olarak beş yıldan on yıla çıkararak tecrübe şartı arandığını ifade etmek istiyoruz.

Yine başka bir maddede, sinema sektörüne desteklerin hızlanması ve bu kapsamda sürekli hâle getirilmesi amaçlanıyor. Bu doğrultuda sinema destekleri Bakanlığın döner sermayesine dâhil edilecek, ayrıca internetteki dizi ve film sitelerinin net satış gelirlerinden kesilen yüzde 2'lik payların da başvuru ücretleri doğrudan bu döner sermaye hesabına aktarılacaktır.

Diğer bir maddede ise kültür varlıklarını koruma kapsamındaki bazı bakanlık işlemlerinden ücret alınması öngörülmektedir ancak vatandaşların yaptığı ihbar başvuruları ve resmî kamu projeleri ücretsiz kalmaya devam edecek. Buradan elde edilecek bütün gelirler de sinemayı desteklemek üzere döner sermayeye aktarılacaktır.

Dolayısıyla 5'inci maddede yine Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda daha önce düzenlediğimiz aday sürücü belgelerinin iptal şartları olan 75 ceza puanının aşılması, yine 0,20 promil üzeri alkol kullanımı ve belirli ihlallerin 3 kez tekrarlanması durumları doğrudan kanun metnine eklenmektedir. Buna ek olarak ayrıca drift yapma ve makas atma gibi trafiği tehlikeye sokacak suçlarda aday sürücü belgelerinin tamamen iptal edilmesi gibi bir kanun maddesi düzenliyoruz.

Bir başka düzenleme, sivil havacılıkta acil yardım kuralları uluslararası anlaşmalara uyumlu hâle getirilmektedir. Bu kapsamda eski metindeki sadece arama kurtarma ekipleriyle sınırlı hüküm genişletilerek uçak kaçırma, bomba ihbarı, kaza veya tehlike anında hava araçlarına, uçuş ekiplerine ve yolculara her türlü acil yardım hizmetlerinin eksiksiz verilmesi gibi düzenlemeler de yapılıyor.

Diğer bir düzenlememiz ise hava sahasına girmesi uygun görülmeyen uçakların engellenmesi ya da girmiş olanların hava sahasından çıkarılmasına yönelik önleme talimatlarının kapsamı netleştiriliyor. Ek olarak Türk tescilli veya Türk işletmecilere ait sivil hava araçlarının sadece Türkiye'de değil yabancı ülkelerin hava sahasındayken de o devletlerin önleme ve inme talimatlarına uyması yasal bir zorunluluk hâline getirilmektedir.

Bir başka düzenlememiz, sivil havacılık kurallarına uymayarak kabahat işleyen şirketlere ve tüzel kişilere verilecek idari para cezalarının alt ve üst sınırlarının caydırıcılığı artırmak amacıyla 5 kat daha fazla uygulanacağı burada hüküm altına alınmaktadır.

Yine başka bir maddemizde imalat sanayisinde çalışanların korunması ve istihdamın artırılmasına yönelik İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanan sigortalı başı teşvik programının süresi burada uzatılmaktadır. Özellikle bölgemizde ve dünyada yaşanan ekonomik krizden etkilenen bu sektörlerimize ekonomi programımızın uygunluğu çerçevesinde desteklerimizi sürdürüyoruz.

Diğer taraftan, komşu ülkelerdeki savaşlar, çatışmalar ve güvenlik riskleri nedeniyle yine doluluk oranları turizm tesislerinde geçici sigorta prim desteği getiriliyor. Bu kapsamda Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli konaklama tesislerine burada 2026 yılının Mayıs ve Aralık ayları arasındaki dönemde bildirdikleri sigortalıların prim gün sayısına göre burada bir prim desteği sağlıyoruz turizmi desteklemek adına.

Yine başka bir düzenlemeyle belediye veya il özel idarelerine bağlı olan ancak ayrı bir bütçesi ve tüzel kişiliği bulunmayan bütçe içi işletmelerin Kamu İhale Kanunu karşısındaki durumu netleştirilmektedir. Burada bazı kafa karışıklıklarının ortadan kaldırılmasına yönelik hukuki bir düzenleme getiriyoruz.

Yine başka bir maddede ise kamu alımlarında pozitif mütekabiliyet yani karşılıklı ilkesel bir tutum sergileniyor. Burada Cumhurbaşkanına yetki veriliyor.

Diğer bir madde uyarınca dijital yayın platformları ile internet üzerinden ücretli veya koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcılarının yıllık net satışlarının yüzde 2'sinin sinema desteklerine aktarılması zorunlu hâle getirilmektedir. Bu sayede elde edilen gelirlerin yeniden yerli içerik üretimine dönmesi ve sinema sektörünün desteklenmesi adına kullanılacak bir düzenleme getiriyoruz.

Yine, Hazine tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferleri de burada sadeleştirilmektedir. Bundan önce iki kalemde destek ifade ediliyordu. Şimdi bu yaptığımız düzenlemeyle, bunu tek bir kaleme indiriyoruz. Dolayısıyla kalemlerin takibi daha kolay ve daha etkin bir hâle getiriliyor yapmış olduğumuz bu düzenlemeyle.

Başka bir maddede ise emeklilere ve hak sahiplerine dosya bazında ödenen en düşük emekli maaşı tutarını burada açıklanan TÜİK'in verilerine göre değerlendirmemizi yaparak burada bir artış sağlıyoruz. Tabii ki bizler de emeklilerimizin bu artıştan daha fazla artışlarla refah seviyelerini yükseltilmesini istiyoruz, arzu ediyoruz ama buradaki gerek bölgenin gerekse dünyanın gerekse ülkemizin ekonomik şartları ve koşulları göz önünde bulundurularak bu değerlendirmeyi yaptık.

Yine başka bir düzenleme, Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda özel öğretim kurumlarına verilen idari para cezalarındaki ucu açık ömür boyu tekerrür uygulamasını da ortadan kaldırarak burada bir düzenleme getiriyoruz. Diğer taraftan, Türk vatandaşı öğrenci kaydedilmesi hâlinde brüt asgari ücretin 20 katı idari para cezası ve doğrudan ruhsat iptali yaptırımı getirilerek burada bir netlik ortaya çıkıyor.

Diğer bir düzenlemeyle ise Öğretmenlik Mesleği Kanunu'yla getirilen Millî Eğitim Akademisi hazırlık eğitimi şartına uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Burada Millî Eğitim camiasındaki kafa karışıklığını ortadan kaldırmak adına özel öğretim kurumlarında akademi şartı olmadan yalnız pedagojik formasyon ve gerekli eğitimleri almış öğretmenlerin -okullarda- istihdam edilmesine yönelik bir düzenleme söz konusu.

Diğer bir maddeyle kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş olan fiillerin yeni getirilen üç ve beş yıllık tekerrür süreleri dikkate alınarak tekerrürü esas alacağı burada şarta ve kurala bağlanıyor.

Diğer bir maddede yine internet alan adlarına yönelik strateji ve politika belirleme ve düzenlemelere yönelik güvenlik artırıcı önlemleri düzenleyen maddeler söz konusu.

Bir başka maddede ise mahalli idarelerin sokak lambaları gibi genel aydınlatma enerji tüketim bedelleri merkezî yönetim bütçesinden sağlanan desteğin süresinin dolduğu ve bu süreyi de burada bu teklif maddesiyle bir kere daha uzattığımızı düzenleyen bir maddeyi görüşüyoruz.

Bir başka kanun teklifindeki maddemizde ise İş Kanunu'na tabi olarak çalışanlar hariç olmak üzere PTT personelinin tamamen idari sözleşmeyle istihdam edilmesi kuralı getirilmektedir. Personelin işe alınması, terfi, ünvan değişikliği ve sözleşme süreçleri gibi konular yönetim kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Boş kadrolara personel alımında yine sigortalı sayılması ve kendilerine kıyasen iş sonu tazminatı ödenmesi burada garanti altına alınmaktadır. Dolayısıyla, burada PTT personelimizin bütün hakları saklıdır ve burada işlerlik, hızlılık ve erişilebilirlik noktasında bir kanun teklifi maddesi düzenlenmiştir. Ben bunu da ifade etmek istiyorum.

Dolayısıyla kanun teklifimizin vatanımıza, milletimize, ülkemize ve Meclisimize hayırlı olmasını temenni ediyor, herkese tekrar bir kere daha saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kırkpınar, teşekkür ederim.

Böylece, ilk olarak parti sözcülerinin talebini karşıladık.

Şimdi, Komisyon üyelerinin söz taleplerini karşılayacağız. Konuşmak isteyen arkadaşlarımızın sisteme girmelerini istiyorum.

İlk söz Cevdet Akay Bey'de.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu kanun teklifi 18 kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapan 30 maddeden ibaret bir torba yasa teklifi. Yine bir torba yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Anayasa'ya uygunluk denetimiyle ilgili de önergemizi vereceğiz. Anayasa'ya aykırı maddeler olduğunu bir kez daha bu kanun teklifinde belirtiyoruz.

Şimdi, her kesimin gözünün üstünde olduğu bir düzenleme de var tabii burada, emeklilerimize yönelik 15'inci madde, en düşük emekli aylığının düzenlemesi bu 15'inci maddeyle yapılıyor. 5510 sayılı Kanun'un ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasında en düşük emekli aylığının 20 bin TL olduğu ifade ediliyor. TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranlarına göre de yüzde 17,76'lık bir artış yapılıyor. Kök aylığı bunun altında olanlarla ilgili de Hazineden destekle bu tutarın aktarılması sağlanacak. İkinci altı aylık dönem için de 79 milyarlık bir bütçeye ek maliyet olarak etki analizinde belirtilmiş.

Şimdi, açlık sınırının 35.759 TL olduğu, yoksulluk sınırının 116.478 TL olduğu bir ortamda TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranına göre -ki hissedilen enflasyon oranı çok daha yüksek, açıklayan bilimsel kuruluşlar var, yüzde 50'nin üzerinde yıllık enflasyon açıklıyorlar- buradaki en düşük emekli aylığının bu tutarlara çıkarılması kabul edilemez. Yani insanlar zor şartlarda hayatını devam ettirmeye çalışırken hiçbir refah payının bu düzenlemede yer almaması, buradaki Komisyon üyelerinin hiçbirinin kabul ettiği bir durum olmasa gerek diye düşünüyorum. Bu kanun teklifi bu Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken buradaki düzenlemenin mutlaka yapılması lazım. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bizim defalarca hem Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiğimiz çeşitli önergeler

var, hem Meclise sunduğumuz kanun teklifleri var. Şunu ifade ediyoruz: Bu 5510 sayılı Kanun'un ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasındaki en düşük emekli aylığının güncel net asgari ücrete bağlanmasını hem kanun teklifi olarak verdik hem önerge olarak verdik. Daha yeni bir kanun teklifini milletvekilleri imzaladı, verdi. Yani bundan sonra böyle her altı ayda bir gelip yeni bir düzenlemeyle emekli aylıklarının, en düşük emekli aylıklarının ne olacağını konuşmaktansa güncel asgari net ücret neyse otomatik olarak ona bağlansın. Peki, asgari ücret yeterli mi, 28.075 TL? Tabii ki yeterli değil, asgari ücrete de ek ara zam talebimiz hâlen geçerli, işverenler de desteklenerek.

Şimdi, biz hesaplamalara göre ve önceki tekliflere göre baktığımız zaman net asgari ücretin de 45.800 TL olması gerektiğini ifade ediyoruz ve en düşük emekli aylığının da bu tutara endekslenmesini bir kez daha buradan vurguluyoruz.

Şimdi, yılbaşından bu yana enflasyon oranı nedeniyle zaten asgari ücrette 5 bin liraya yakın bir erime olmuş, yine en düşük emekli aylığında da 3.552 TL'lik bir erime olmuş. Siz bu kaybı şu anda sadece telafi ediyorsunuz, refah payı vermiyorsunuz. Ortalama emekli aylığı da 24.200 TL civarında. Şimdi, en düşük emekli aylığı ile ortalama emekli aylıklarının tabanda birleşmeye doğru gittiğini görüyoruz; bu da çok vahim bir durum. Çalışanlar ile emekliler arasındaki uçurum zaten giderek artmıştı, burada da artarak devam ediyor. Çalışanlara verilen seyyanen zam emeklilere verilmemişti. O 8 bin liralık seyyanen zamdan bahsediyorum, şimdi bunun güncel değeri de 25 binler civarında. Seyyanen zammın da gerekli olduğunu, bütçe imkânlarının -nerelere neler aktarıldığını biz biliyoruz- emekliler için de mutlaka kullanılması gerektiğini ifade ediyoruz. Altı aylık faiz gideri 1 trilyon 429 milyar olmuş, hazinenin dışarıya ödediği borçla ilgili faiz tutarı 24,5 milyar dolar olmuş; bunlar çok ciddi tutarlar. Bütçe borç ve faiz yükü altında ve kur farkı gideriyle ilgili boğuşurken ekonomik düzenlemelerin yapılmaması, yapısal düzenlemelerin yapılmaması önümüzdeki dönem içerisinde bütçeyi çok büyük külfet altına sokacak ve kaynakların da etkin ve verimli kullanılmamasıyla, daha doğrusu dar gelirlilere, emeklilere, işçilere, çiftçilere, esnafa aktarılmaması durumuyla karşı karşıya bırakılacak. Bir kez daha bu talebimizi buradan vurguluyoruz; yol yakınken burada, Komisyonda refah payıyla ilgili ve seyyanen zamla ilgili düzenlemelerin mutlaka yapılması gerektiğini bir kez daha buradan ifade ediyoruz.

Yapılması gereken başka düzenlemeler de vardı. O düzenlemeler burada yapıldı mı, bu kanun teklifinde var mı? Maalesef yok. Vatandaşlık maaşıyla ilgili bir çalışmadan bahsediliyordu, burada görmüyoruz; taşerona kadro verilmesiyle ilgili bir düzenleme görmüyoruz, kademeli emeklilikle ilgili bir düzenleme yok. Staj ve çıraklık mağdurlarıyla ilgili insanlar haykırıyor, sigortalılık günüyle ilgili işe başlama tarihi de dikkate alınsın diye ifade ediliyor; bununla ilgili bir düzenleme yok. Burada söz verilmişti BAĞ-KUR prim gününün 9000'den 7200 güne indirilmesiyle ilgili, bununla ilgili bir düzenleme yok. Yine, ehliyet affını bekleyenler var, ev hanımlarının emekliliğine yönelik düzenlemeler konuşuldu; hep bunlar kamuoyunda beklenen fakat düzenleme şeklinde bu torba yasada önümüze gelmeyen hususlar. 3600 ek göstergeyle ilgili ilave düzenlemeler bekleniyor, bir de intibak yasasıyla ilgili düzenlemeler; hiçbiri yok. Bunları defalarca milletvekilleri olarak hem Komisyonda hem Genel Kurulda dile getiriyoruz, getirmeye de devam edeceğiz.

Maddeler üzerinde detaylı mutlaka konuşacağız. Burada imalat sanayisinin ve turizm sektöründe sağlanan destek önemlidir çünkü işsizliğin had safhada olduğu bir ortamda istihdama yönelik önlemlerin alınması, işverenlerin de rahatlatılması mutlaka önemli. Şimdi, bakın, çok büyük gruplarda artık işten çıkarmalar almış başını gitmiş. İsim deklare etmeyeceğiz ama 22 bin kişiyi işten çıkaran büyük bir grup var. Yan sanayiyle birlikte yani burada sektöre mal temin eden, mal tedarik eden firmalardan da 4 bin civarında işçi çıkarılmış. Demek ki istihdamla ilgili bir sorun var. Atıl işsizlik oranı yüzde 29 ile yüzde 31 arasında devam ediyor. Şimdi, sektörde istihdama yönelik destekler önemlidir fakat bu desteğin bütçeden yapılması gerekir, bakanlık bütçelerinden. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan bu ödemelerin yapılması doğru değil çünkü İşsizlik Sigortası Fonu, işsiz kalan çalışanlara yönelik, dar günde bunların imdadına yetişmesi için oluşan bir fon. Bu fon büyüklüğü mart itibarıyla 678 milyarı bulmuş, şimdi 700 milyarın üstüne geçmiştir diye tahmin ediyorum, 750 milyar civarında ama bunların ne kadarı çalışanlara yani işsizlere, ne kadarı da teşvik olarak işverene kullandırılıyor? İstihdama yönelik kullandırılanlar mutlaka önemlidir, biz onlara yönelik bir engel olsun istemiyoruz ama bunun bütçeden karşılanması gerektiğini ifade ediyoruz.

Biz yine ifade etmiştik, İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki devlet katkı payının yüzde 1'den binde 5'e indirilmesinin yanlış bir uygulama olacağını söylemiştik. O zaman için yıllık devlet katkısı -yine hepimiz buradaydık- 130 milyar TL olarak hesaplanmıştı yani 65 milyar bir tasarruf sağlanması düşünülmüştü. Şimdi, buradan baktığımız zaman, devletin katkı payından sağlanan tasarrufun İşsizlik Sigortası Fonu'ndan imalat sanayisine ve turizm sektörüne aktarılması söz konusu. Yani işsizlere siz yüzde 31 civarında elde edilen gelirden... 2025 yılında 342 milyar sigorta ve prim geliri oluşmuş İşsizlik Sigortası Fonu'nun, bunun 83 milyarı devlet katkı payı, diğeri de işçi ve işveren katkı payı. Bunun yüzde 31'ini siz işsizlere kullanıp geri kalan yüzde 70'e yakın kısmını işverene kullanıyorsanız, teşvik olarak veriyorsanız burada bir yanlış uygulama var. Bu Fon'un amacı, kuruluş sebebi nedir? Sektördeki işsizlik arttığı zaman işsiz kalanların imdadına yetişmekti. Bunun şartları da çok ağır. Yani bir kere, şartlarını tek tek saymak istemiyorum. İşte, burada, en son, dört ay, yüz yirmi gün mutlaka çalışmış olması lazım, son üç yılda 600 gün prim ödemesi lazım. Böyle olsa bile yani altı ay, dokuz ay ve on aylık ücretlerle hayatlarını devam ettirmeye çalışıyorsunuz. Bir de yüzde 40'ı veya asgari ücretin yüzde 80'ini aşmayacak şartlar öne sürüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

CEVDET AKAY (Karabük) - Evet, süremiz bayağı hızlı bitti.

Bu Fon'un mutlaka randımanlı bir şekilde kullanılması lazım. Maddeler üzerinde konuşacağız.

Genel aydınlatma giderleriyle ilgili - burada bizim 2 kere reddettiğimiz, yine önümüze gelen- belediyeleri mali külfete, sıkıntıya sokacak uygulamalar var; 3 kat artış öngörülüyor, yüzde 10'dan yüzde 30'a. Şu anda yüzde 20 olarak bir kısmı uygulanıyor, diğeri de yüzde 10 olarak uygulanıyor. Bir de Sayın Cumhurbaşkanına verilen yetkiyle 2 kata kadar çıkıyor yani yüzde 60'lık bir belediyelerin ve il özel idarelerinin vergi gelirleri payından kesinti yapıp belediyeleri daha da iş yapamaz hâle getireceksiniz. Belediyelerin dağılımında da Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin çok daha fazla olduğu düşünüldüğünde buradaki bu genel aydınlatma giderleriyle ilgili uygulamanın, sürenin uzatılması, yapılması lazım fakat bu katkı payının aynı şekliyle kalması ve artırılmaması gerekiyor.

Maddeler üzerinde devam edeceğiz.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Şimdi Sayın Vehbi Bakırlıoğlu'na söz vereceğim, sonrasında Cumhuriyet Halk Partisi sözcümüzün ricası gereği Sayın Mahmut Tanal ve Seda Kâya Ösen Hanımefendilere -Komisyon dışında- söz verip Adalet Kaya, Tahsin Ocaklı, Mustafa Erdem, Ümit Özlale, Kamuran Tanhan olarak sonrasında devam edeceğiz.

Buyurun Vehbi Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, burada bu torba yasada en çok beklenen maddelerden bir tanesi madde 15 yani en düşük emekli maaşında yapılan düzenleme. Ne oluyor? 20 bin lira olan en düşük emekli maaşı yüzde 17,7'lik bir artışla 23.552 liraya çıkıyor. Memlekette, benden önceki hatiplerin de belirttiği gibi, açlık sınırı 36 bin ancak en düşük emekli maaşı alan emeklilerimize reva görülen tutar 23.552 TL açlık sınırının yüzde 65'ine tekabül ediyor. Ortalama emekli maaşı -nisan ayında ben bir hesaplama yapmıştım 2026 yılında- 24.500 civarında, 4/A ve 4/B emeklilere yüzde 17,7; 4/C'ye yüzde 13,8 ve bu düzenlemeyi de kattığımız zaman bu ortalama emekli maaşı da 27.500 liraya kadar çıkacak. Bilmiyorum, bu konuda yapılmış bir çalışma var mı? Komisyonumuza bu konuda bilgi verilirse de sevinirim. Bu düzenlemelerden sonra 27.500 liraya çıkacak.

Şimdi, biz, bir emeklinin takvimini yaptık. Emeklimiz maaşını aldığı zaman 1'inci gününde kirasını ödüyor. Şu an Türkiye'deki ortalama kira 24.179 lira. Emeklimiz maaşını aldı, 1'inci gün kirasını ödedi, ertesi gün de faturalarını ödedi yani elektrik faturasını, su faturasını, doğal gaz ve cep telefonu faturasını ödedi; buna da 2.233 lira ücret verdi. Bu rakamları nasıl buldum ben? Tek başına kalan 3 emekli yurttaşımıza faturalarını sordum, ortalama 2.233 lira bir rakam çıktı. Tabii, bu, kışın doğal gaz fiyatının artmasından dolayı daha da artacak. Bu da emeklimizin üçüncü günü, maaşını aldıktan sonra emeklimizin üçüncü gününde cebinde herhangi bir şey kalmıyor. Bu da emeklimizin dördüncü günü, emeklimiz kara kara düşünüyor yani ben evin kirasını verdim, faturalarımı ödedim ama nasıl geçineceğim, çarşıya pazara nasıl çıkacağım diye kara kara düşünüyor. Eğer Google'a "emekli" diye yazarsanız karşınıza çıkan figür de bu, resim de bu.

Şimdi, sokak röportajlarını bilmiyorum takip ediyor musunuz, Manisa'da bir sokak röportajı yapılmış, soruyorlar emeklilere "23.552 liraya çıktı, ne düşünüyorsunuz?" diye, hemen hemen hepsi şunu söylüyor: "Rezillik." Birisi şunu söyledi: "Bugün evinde kedi, köpek besleyen, evcil hayvan besleyen insanlar bile neredeyse bu hayvanlara yani kediye ve köpeğe neredeyse bu kadar masraf yapıyor. Bizim kedi kadar kıymetimiz yok mu?" Bu durum... Yani yedi yılda 12'nci defa bir düzenleme yapmak durumunda kalıyoruz. Bu durum adaletsizliği körüklemekte arkadaşlar. En düşük emekli maaşı 23.552 lira, ortalama maaş da 27.500 lira, 28 bin lira. Geçmişte nasılmış bu? 2019 yılında en düşük ortalama emekli maaşı en düşük emekli maaşının neredeyse 2 katıymış. 2026 yılına geldiğimiz zaman, bugünkü rakamlarla yüzde 16 fazla duruma gelmiş yani 2 katından yüzde 16'ya düşmüş. Yani yaptığımız şey esasında dipte, fakirlikte bütün emeklilerimizi eşitliyoruz. Şimdi, bu düzenlemeyle 4,9 milyon insan, emeklimiz en düşük emekli maaşını alırken bu düzenlemeyle 5,1 milyon emekliye çıkmış. Altı ay sonra bir daha düzenleme yapacağız, yapmak zorunda kalacağız, bir yıl sonra bir daha yapmak zorunda kalacağız -eğer bu iktidar burada olursa- ve bu rakam her geçen düzenleme de artacak. Yani şimdi şöyle düşünün: 17 milyon emeklinin olduğu bir yerde, bir memlekette 5 milyon 100 bin kişinin en düşük emekli maaşı alması, tabanda maaş alması akıl alacak gibi değil. Şimdi, burada, biraz evvel İsmail Bey şeyden bahsetti, dedi ki: "Ya, emekli sayısı artıyor, ne yapalım?" Şimdi, rakamlara bakalım, emeklilerin maaş ödemelerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranlarına bakalım, 2020 yılında yüzde 6,7'ymiş, emekli nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı yüzde 14,9. Yıl 2025, emekli maaşlarının gayrisafi millî hasıladan yani millî gelirden aldığı pay 6,7'den 5,9'a düşmüş. Emeklinin nüfusu da bütün nüfus içerisindeki oranı da yüzde 14,9'dan 18,8'e çıkmış. Yani ne olmuş? Emekli nüfusu artmış ancak emeklinin pastadan aldığı pay azalmış. Yani siz şunu söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: Bugün 20 milyon emekli var, benim için fark etmez, 17 milyon emekli var, benim için fark etmez, isterse bu sayı 19 olsun, 20 olsun, 21 olsun, benim pastadan emekliye vereceğim pay bu kadar. Yani yaptığınız şey, esasında emeklinin maaşını diğer emeklilere ödetiyorsunuz siz. Diyelim ki bir odada 5 emekli var, 1 daha geldi, 6 oldu, bu yeni gelenin parasını diğer emekliler kendi arasında bölüşüyor, emekliye veriyorlar, yaptığınız şey bu. Ve şöyle bir hesap yaptık: Hani, emekli nüfusu artıyor fakat emeklinin pastadan aldığı pay azalıyor ya, emekli nüfusun arttığı oranda aldığı pay artmış olsaydı bugün için Türkiye'deki gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 8,3'ünü emekliye maaş olarak vermek durumunda kalacaktık, şu anda 5,9; arada çok ciddi bir fark var. Ve bu ne demek, biliyor musunuz: Bugün emeklilerimizin maaşlarının olduğundan yüzde 40 daha fazlası olması anlamına geliyor. Yani ortalama emekli maaşı bugün için bu yapılan düzenlemelerle 27.500-28.000 lira var ya, eğer yüzde 40 ilave edilseydi bu rakam 38 bin-39 bin liraya çıkacaktı, ciddi bir fark var. Yani ne olmuş? Birisi emekli yurttaşlarımızın cebinden, maaşından her ay düzenli olarak

çalıyor. Kim çalıyor? İktidar çalıyor arkadaşlar. İktidar her ay emeklinin evine giriyor, pantolonunun cebinden her ay çalıyor. Peki, eve girerken neyi kullanıyor? Eve girerken de maymuncuk olarak TÜİK'i kullanıyor. Bu sistem bu şekilde gitmez. Derhâl ve derhâl emeklilerimizin maaşlarının insan onuruna yakışır bir düzeye getirilmesi ki o düzeyin de en az asgari ücret kadar olması gerekli. Yeter mi? Yetmez. Seyyanen bütün emeklilere de mutlaka ve mutlaka ilave maaş verilmesi lazım. Emeklilerimizin gayrisafi millî hasıladan aldığı payın yüzde 8'lere, 9'lara çıkarılması gerekli.

Başka ne var bu torba yasada? 14'üncü madde, bu SGK'ye yapılan devlet katkısı kaldırılıyor. Ya, bunun gerekçesi ne yani gerçekten neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyor, ben anlamış değilim. Sosyal devlet olma iddiamızdan mı vazgeçtik, onu sormak istiyorum. Gerçi madde üzerinde uzun uzun konuşacağız.

Madde 9, 10; imalat sektörüne verilen desteklerin süresi uzatılmakta, 2028'e kadar uzatılacak. Ayrıca, turizm sektöründe şu anda istihdamda olan, mayıs ve aralık arasında çalışan başına da 3.500 lira destekleme olacak. İyi, tamam, güzel, o da tartışılır ancak burada bizim en çok itiraz ettiğimiz konulardan bir tanesi, diğer hatiplerin de belirttiği gibi, niye kaynak olarak her zaman İşsizlik Sigortası Fonu akla geliyor?

Genel aydınlatma giderlerinde belediyelerin payının artırılmasına yönelik gene adımlar var, yine, yeniden, bir daha, bu 3'üncü oldu, her seferinde bunu karşımıza getiriyorsunuz. Belediyenin payı şu anda yüzde 10'dayken ve bunu 2 katına Cumhurbaşkanının çıkarma yetkisi varken bu oran yüzde 30'a çıkarılacak ve göreceksiniz Cumhurbaşkanı da bunu 1 kat arttırdığı zaman yüzde 60'lara kadar çıkmış olacak belediyelerin katkısı da. Bunun üzerinde de uzun uzun konuşacağız.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Seda Kâya Ösen, buyurun.

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Teşekkür ederim sayın başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Süreniz beş dakika, uzatmıyoruz.

Buyurun.

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Tabii, tabii.

Sinema dünyasına doğrudan etki edecek kanun teklifiyle birlikte hâlihazırda tartışmalar barındıran DÖSİMM'e yeni gelir kaynakları sağlıyorsunuz. Hesap verilebilirliği ve şeffaflığıyla ilgili geçmişinde tartışmalar bulunan ilişikli kurumlara sahip Bakanlığınızın, Kültür ve Turizm Bakanlığının DÖSİMM eliyle yeni tartışmaların ortasında kalacağı oldukça açıktır.

Sinema, filmcilik ve yapımcılık sektörü bugün tarihinin en büyük yapısal krizlerinden birini yaşıyor. Pandemi döneminde başladı, ağır darbe yiyen sinema sektörü aynı dönemde dijital platformların da hızlı yükselişiyle birlikte girmiş olduğu çalkantılı ortamda devam etmeye çalışıyor. Bu yüzden, getirilen kanun teklifinin yaraya uygulanacak doğru tedaviyle ancak faydalı olabileceğini açıkçası düşünüyoruz.

Ben birkaç soru sormak istiyorum bu konuyla ilgili. Bu sene açıkladığınız ihraç edilen Türk dizilerine yönelik bölüm başına 100 bin dolarlık teşvik meselesi ne oldu? Bunu faaliyete geçirdiniz mi ve verimli olduğunu düşünüyor musunuz?

Aynı şekilde, dijital platformlardan yüzde 2'lik pay alınmasıyla ilgili, acaba bunlar hangi mecralar, tam olarak bunları bize belirtebilir misiniz. Bunlar önemli konular çünkü Türkiye'nin kendi kültürünü geliştirmesi ve pazarlayabilmesi için karar vericilerin doğru şekilde sistemi işletmeleri ve kural koyucu olmaları gerekiyor.

Aynı şekilde kanun teklifindeki turizm çalışanlarına yönelik destek hakkında da izin verirseniz görüşlerimi bildirmek istiyorum. Açıkçası, bu 10'uncu madde turizmde krizin ana sebebinin Bakanlığınız tarafından anlaşılmadığını bize gösteriyor çünkü bu kanun teklifindeki bu madde geldiği zaman biz açıp bunu turizmcilere sorduk, turizm derneklerine de sorduk, onların bunun hakkında yorumu şudur: Enflasyon baskısı ve düşük kur politikası altında bir kârsızlık sarmalında olan turizm sektörü şu anda cirodan vergi veriyor yani kazanmadığı paradan vergi veren tek sektör. Yani sadece altı aylık bir SGK desteğini açıkçası bize sadaka olarak nitelendirdiler. Çünkü turizmde sorun bir maliyet baskısı var, bütün işletmeler bir kârsızlık sarmalının altında ve tüm Türkiye açıkçası bir ucuz destinasyon algısı olmasına rağmen tüm dünyada artık pahalı bir destinasyon olmuş durumda. Giren rakamlara biraz sonra değineceğim, bunları zaten baktığınız zaman da görebiliyorsunuz.

Bunlara ilaveten bir İran-Amerika Birleşik Devletleri krizi var bölgemizde. Peki, bu kriz ne zamandan beri var? Şubat ayından beri var. Biz hangi aydayız? Temmuz. Şimdi, bunca aydır verilmeyen desteğin bu kadar gecikmesinin sebebi açıkçası nedir? Erken rezervasyon dönemi kaçmış. Bu bir plansızlık mıdır, öngörülemezlik midir, bunu açıkçası merak ediyoruz. 2026 Mayıs ayına baktığımız zaman, 2025 ile 2026 aynı ayda Antalya Havalimanı'na giriş rakamlarından bahsediyorum, değişim yüzde 7,7; 7,7 az giriş olmuş Antalya'ya bir ay içinde. Muğla'ya bakıyoruz: 2025'te 426.386 olan misafir sayımız 2026'da 381 bin küsura düşmüş yani yüzde 10,6; neredeyse yüzde 11'lik bir düşüş var yine Muğla'ya gelen ziyaretçi sayısında. Antalya üzerinden haziran rakamlarına bakalım: 2026 Haziran ayında Antalya'ya gelen yabancı ziyaretçi sayısı önceki yılın aynı ayına göre 230 binden fazla düşmüş durumda yani aynı dönem içerisinde yine yaklaşık yüzde 10,6'lık bir daralmadan bahsediyoruz. Bu tablo bu hâldeyken siz destek mekanizmasını temmuz ayının ortasında açıklıyorsunuz.

Biz bu kriz başladığı zaman Cumhuriyet Halk Partisi Ekonomik Eşgüdüm Konseyi olarak bunlardan bahsetmiştik, böyle bir daralmanın olacağını da öngörmüştük. Şimdi sormak istiyorum: Bizim öngördüğümüz bu daralmayı siz Bakanlık olarak nasıl öngöremediniz?

2026'nın sonuna kadar SGK desteğinden bahsediyorsunuz. O zaman sormak istiyorum: 1 Ocak 2027'de nasıl bir yapısal değişiklik yapacaksınız ki turizm sektörünün içinde bulunduğu kriz bitecek? Hangi yapısal sorunu çözeceksiniz ki bu desteği devam ettirmiyorsunuz? İmalat sanayisinde 2028'e kadar destek uzatıyorsunuz, turizmciye yine bu desteği neden vermiyorsunuz? Her seferinde, Plan ve Bütçeye gelen her kanunda turizmcinin sıkıntılarını anlatmaya çalışıyoruz ama tabii ki Bakan Bey sadece rekorlardan bahsettiği için gerçekleri değerlendirmeye zamanımız kalmıyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ösen, teşekkür ederim.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları, bürokratlar; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Burada 18'inci maddede cumhuriyet savcısı ve başsavcılarla ilgili bir düzenleme var. Baktığımız zaman, burada hakikaten hukuk eğitimi tedrisatı, Ceza Muhakemesi Kanunu, Türk Ceza Kanunu... Burada alınacak olan üniversite birimlerinin sayısı o kadar artırılmış ki bu, kaliteyi düşürecek. Kavramın bir tanesi, "yükseköğretim" denilmiş, şimdi, buradaki yükseköğretimle ilgili kastettiğiniz lisans mı, ön lisans mezunu mu? Ön lisans mezununu kastediyorsanız iki yıllık, lisans mezununu kastediyorsanız dört yıllık. Bu kavram kargaşasının ortaya çıkmaması açısından kavramı yerli yerinde koymak lazım, yerli yerinde yazmak lazım. Ayrıca, Türkiye'de 100'ün üzerinde hukuk fakültesi var, siyasal bilgiler fakültesi var yani bu kadar insan kaynağımız kıt mı ki siz buradaki cumhuriyet savcısı ve başsavcılıklara bu fakülte sayılarını artırdınız? Bence bu, cumhuriyet savcılığı, başsavcılıkla ilgili makama yakışmayan, kaliteyi düşürecek olan bir düzenlemedir. Evet, sayınız yeter, oyunuz yeter ama bu kurumun kalitesini bu kadar düşürmeyin. Bunu tekrar gözden geçirmenizi istirham ediyorum.

İkinci konu... Şimdi, şu anda, burada Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını temsilen Bakan Yardımcısı Sayın Doktor Adnan Bey, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Ayfer Hanım, Çalışma Genel Müdür Yardımcısı Sayın Emin Bey aramızdalar. Sizden istirham ediyorum: İnancınız neyse, inandığınız hukuk neyse, inandığınız inanç neyse... İş Kanunu'nun 4'üncü maddesi "Tarlada çalışan mevsimlik tarım işçisi 50 kişiden azsa sigortasızdır." diyor. Bu neyi, kimi koruyor? Toprak ağalarını koruyor. Anayasa'mızın 2'nci maddesi "Türkiye Cumhuriyeti devleti bir sosyal devlettir." diyor. Sosyal devletin yoksulunu, fakirini, tarım işçisini koruması gerekmez mi? Toprak ağasını mı koruyacağız? Hangi ağanın tarlasında kaç kişinin çalıştığını bölgedeki valilikler de biliyor, kaymakamlıklar da biliyor, jandarma da biliyor. Bugüne kadar ne denetimi yaptınız, kaç denetim yaptınız? Tarlaya gidin, soğan tarlasına, patates tarlasına, domates tarlasına; 100'ün üzerinde insan var, tek bir kontrol yok, hepsi sigortasız; yazıktır, günahtır! Kadın orada çalışıyor, erkeği çalışıyor, kocası çalışıyor, emeklisi çalışıyor, sakat olanı çalışıyor, engelli olanı çalışıyor, o garibim okulda olması gereken çocuk çalışıyor. Bunları niçin sistem dışına atıyorsunuz? Vicdanı olan bir devletin, ahlakı olan bir devletin, adaleti olan bir devletin, Anayasa'sında 10'uncu maddesi eşitlik ilkesini uygulamak isteyen bir devletin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesindeki ayrımcılık yasağını getiren ve bu sözleşmeyi uygulayan bir devletin bu ayıbı ortadan kaldırması lazım. 600 bin mevsimlik tarım işçisi var, 600 bin, dile kolay ve bunlar şu anda sigortasız çalıştırılıyor ve bunların ücretleri asgari ücretin altında ve dayıbaşılar burada yüzde 10 ücret alıyor. Neye göre alınıyor? Ve bunu belediye başkanlıkları... Ordu Belediye Başkanlığı düzenleme yapmış, valilikler düzenleme yapmış, İçişleri Bakanlığı düzenleme yapmış, Cumhurbaşkanlığının (2024/5) sayılı Mevsimlik Tarım İşçisi Genelgesi var. Kıymayın bu fakir fukaraya. Yani bunun bütçeye mali bir yükü de yok. Bu bir insan hakkı ihlalidir. Bunların feryadına... Ne olur, sizden istirham ediyorum.

Ve burada emniyetle ilgili, İçişleri Bakanlığıyla ilgili... Bu insanlar tarladan çadıra minibüsle gidiyor, bu minibüsleri her gün bağlanıyor; "Sen tarlaya bununla gidemezsin, bu minibüs ticaridir, senin buna para alman lazım." Para almıyor arkadaşlar; çadırdan tarlaya, tarladan çadıra minibüsle o işçileri -tarım işçilerini- getiriyorlar. Bunun kontrol yeri bu mevsimlik tarım işçileri değil. Yazık! Bu konuyla ilgili İçişleri Bakanlığından da yetkililerinden de istirhamım, Emniyetten istirhamım: Bu mevsimlik tarım işçilerinin bu araçlarını bağlamayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum. Sabrınız için sağ olun Başkanım, eksik olmayın.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Adalet Kaya, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yine birbirinden alakasız 30 maddenin bir torbaya atıldığı ortaya karışık bir kanun teklifini görüşüyoruz. Sayenizde her kanun teklifinde farklı toplumsal kesimlerle irtibat kurma şansına da erişiyoruz. PTT çalışanlarından turizm emekçilerine, ehliyet affı bekleyenlerden yerel yönetimlere, toplumun farklı ve geniş kesimleriyle irtibata geçiyor ve onların fikirlerini alıyoruz. Önümüze hazır gelen bu kanun teklifine bizim çalışmamız, bizim hazırlanmamız günler sürüyor. Ben merak ediyorum: Teklife imza atan vekiller çok sayıda uzmanlık gerektiren bu teklifler için ne kadar sürede hazırlanıyorlar? Ya, bunu neden merak ediyorum? Çünkü günlerce çalışma gerektiren bu teklifler bir günde komisyona geliyor; iki, bilemediniz üç günde de Genel Kuruldan geçirerek hemen yürürlüğe alma gibi bir hızlı hareket etme derdiniz var. Bunu da merak ediyoruz yani bizim de kendimize göre bunu değerlendirdiğimiz taraflar var elbette.

Şimdi, daha önce görüştüğümüz kanun teklifinde olduğu gibi bu torbada da ülkenin içinde bulunduğu ekonomik buhran, tamtakır kuru bakır mutfaklar, açlık sınırının altında gelirleriyle hayatta kalma mücadelesi veren milyonlar yok sayılmış, bu teklifin içinde yok. Boşalan kasayı doldurmak, bunu gene yoksulun, gene emekçinin sırtına bindirmek gibi bir dert var.

Meclis çalışmalarına NATO Zirvesi arası verilmeden hemen önce Genel Kurulda bütün partiler emekli maaşlarının asgari geçim sağlayacak düzeye yükseltilmesi için öneride bulunduk, iktidar bu önerilerin tamamını reddetti. Şimdi, ret gerekçeleriniz ne bizi ne de yurttaşları ikna etmedi. Bu teklifte de en düşük emekli aylığını 23.500 lira yapmayı hedefliyorsunuz. Şimdi, burada açlık sınırını, yoksulluk sınırını belirlediğiniz emekli aylığı ve asgari ücretin bunların altında kaldığını çokça anlattık ve buna dair pek çok kurumun verileri var. Hadi diyelim siz bu araştırmaları yayınlayan kurumların verilerine güvenmiyorsunuz, olabilir, buna da "olabilir" diyelim, ya değerli arkadaşlar, gerçekten çarşıya pazara çıkmıyor musunuz? Kira ödemiyor musunuz? Ya da eviniz varsa kiraya verip ne kadar kira talep ediyorsunuz? Ya da siz hangi dünyada yaşıyorsunuz? Şimdi, ayda 23.552 lirayla bu ülkede insanca nasıl yaşanabilir? Yani gerçekten bunu merak ediyorum. Seçim bölgemde, Diyarbakır'da aylık 25 bin, 30 bin liradan aşağıya ev bulmak mümkün değil yani Diyarbakır bile böyle, büyük metropolleri İstanbul'u, Ankara'yı İzmir'i düşünemiyorum. En düşük emekli aylığı kira ödemeye dahi yetmiyor. Şimdi, gıda, kira, enerji ve sağlık gibi emeklinin en temel harcama kalemlerindeki gerçek enflasyon resmî rakamların katbekat üzerindeyken bu sefalet ücretini kabul etmemizi nasıl bekliyorsunuz? Bu teklif yetişmeseydi yaklaşık her 3 emekliden 1'i 20 bin liranın altında maaş almaya mahkûm kalacaktı. Aslında zaten temmuz ayında yetişmeyecek yani 15'iinden sonra daha sonra ödenecek zam farkı ama yine 20 bin liranın altında maaş alacaklar, bu durum mevcut emeklilik sisteminin nasıl çöktüğünü de gösteriyor.

Bizim acilen kök ücret adaletsizliğini çözmemiz gerekiyor. Şimdi, fazla gün çalışan, yüksekten prim ödeyen ile taban sınırda çalışan ve asgari ücretten prim ödeyenin emekli maaşları arasında anlamlı bir fark kalmadı. Bu adaletsizliği gidermemiz gerekiyor en başta.

Şimdi, DEM PARTİ olarak Komisyona sunduğumuz ek madde ihdasını önergemizle talep ediyoruz. En düşük emekli maaşı derhâl ve gecikmeksizin en az yoksulluk sınırının yarısına yani asgari insani yaşam düzeyine eşitlenmelidir. Sadece emekliler değil, çalışanlar da benzer şekilde darboğazda. Yılda tek bir kez belirlenen asgari ücret yüksek enflasyon karşısında daha ilk aylarda tamamen eridi gitti. Bugün asgari ücretle çalışan milyonlarca yurttaş işe gidecek yol parası dahi bulamıyorlar, ayın sonunu getirmekte zorlanıyorlar, kredi kartlarının birine borçlanıp diğerinin asgarisini ödeyerek günü kurtarmaya çalışıyorlar. Şimdi, bu şartlar altında birazdan -verdik aslında ama yeniden düzenleyeceğiz- vereceğimiz önergemizi kabul etmenizi ve asgari ücretin de insanca yaşanabilecek bir düzeye yani yoksulluk sınırının en az yarısına eşitlenmesini gerekli görüyoruz.

Bir diğer konu, yine bu teklifin içerisinde olan PTT emekçilerinin hak talebi, hak mücadelesi, günlerdir eşitlik mücadelesi veriyorlar. Görüştüğümüz kanun teklifinde yer alan ilgili maddelerin eksik olduğunu belirtiyorlar, günlerdir bunun için açıklama yapıyorlar. Bizlere de çok sayıda e-posta gönderdiler. HABER-SEN üyesi posta emekçileri dün Amed'de, Mersin'de, Adana'da, İzmir'de, Türkiye'nin dört bir yanında alanlara çıkarak haklı taleplerini haykırdılar. Şimdi, biz de onların sesi olmak istiyoruz ve bu Komisyonda onların taleplerini ifade etmek istiyoruz. Şimdi, PTT bünyesinde çalışan personelin 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname güvencelerinden koparılarak "idari hizmet sözleşmesi" adı verilen esnek, güvencesiz ve ne yazık ki kölece çalışma düzenine zorlanmasını kabul etmiyorlar ve biz de bu talebi burada iletiyoruz. PTT bünyesinde tam on bir yıldır görevde yükselme sınavı açılmamış, boşalan kadrolara liyakatten uzak ne yazık ki yandaş atamalar yapılmış. Görevde yükselme sınavı derhâl açılmalıdır, böyle bir talepleri var ve atamaların liyakatle yapılmasına dair taleplerini burada yine iletelim. Başka kamu kurumlarına nakledilecek personelin kendi mezuniyetlerine uygun kadrolara objektif kriterlerle atanması sağlanmalı. Şimdi, dağıtıcı personel başka bir kuruma dağıtıcı personel olarak değil, memur olarak geçmek istiyor, bu unvanı almak istiyor. Böyle bir talepleri var, bu görülmeli. PTT'de kalmak isteyen 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi personelin adil geçiş hakları ve mevcut statüleri yasal güvence altına alınmalı ve getirilmek istenilen yüzde 50'lik kontenjan sınırı ve adaletsiz öncelik kriterleri tamamen ortadan kaldırılmalıdır. İş güvencesini tamamen ortadan kaldıran, en ufak bir sarsıntıda iş sözleşmesinin feshinin önünü açan İHS Yönetmeliği'nin 108'inci maddesi kaldırılmalı, zorlu arazi şartlarında sağlığını yitiren dağıtıcıların işten atılmasına neden olan 107'nci madde derhâl değiştirilmelidir. Çalışanların sırtındaki iş yükünü artıran, onları birer robot gibi gören insanlık dışı performans sistemi derhâl sonlandırılmalıdır. İşe alım, sözleşme yenileme, mali ve disiplin işlemleri PTT Yönetim Kurulunun keyfî inisiyatifinden ve takdirinden çıkarılarak genel kamu personel rejimine ve 657 sayılı Kanun güvencesine tabi tutulmalıdır.

Şimdi, İHS'li çalışanların Emekli Sandığı, 4/C kapsamındaki hakları sonuna kadar korunmalı, mali ve sosyal hakları toplu iş sözleşmesiyle güvenceye alınmalıdır yani, dağıtıcı emekçilere fiili hizmet süresi zammı yani yıpranma payı ile yeşil pasaport hakkı tanınmalıdır.

Şimdi bir diğer maddeye geçmek istiyorum izninizle.

Değerli vekiller, 21'inci maddeyle yerel yönetimlerin, halkın oylarıyla seçilmiş belediyelerin genel bütçe paylarında yapılacak genel aydınlatma gideri kesinti oranlarını büyük şehirlerde yüzde 10'dan yüzde 30'a çıkararak yerel demokrasiyi ve yerel yönetimlerin bütçelerini fiilen gasbediyorsunuz. Üstelik, kanun teklifi gerekçesinde, yerel yönetimlerin yükünü hafifletmek için aydınlatma giderlerine merkezî bütçeden verilen desteğin sürdürüleceğini söyleyerek bunu yapıyorsunuz. Evet, merkezî bütçeden destek sürüyor ama yerel yönetimlerden toplanan vergi artıyor yani yerel yönetimin bir cebine destek diye verdiğinizi diğer cepten alıyorsunuz; böyle bir şey olmamalı, yerel yönetim yani yerel demokrasi açısından bu doğru değil, bunu da onaylamıyoruz.

Biz DEM Parti olarak, bu halkı sefalet ücretine mahkûm eden bütçe anlayışını, PTT emekçilerinin güvencesizleştirilmesini ve yerel yönetimlerin kaynaklarının gasbedilmesini, yine, siber sansür düzenlemesini onaylamıyoruz, onaylamayacağımızı belirteyim; halkın doğrudan bütçe hakkını, emeğin ve emekçinin onurunu savunmaya devam edeceğimizi ifade edeyim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kaya, teşekkür ederim.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ben teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyelerini ve konuk heyetimizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlayayım.

Yine aynı, yine aynı, 30 maddelik bir torba yasa geldi. İçinde emeklilik, PTT, siber güvenlik, turizm ve eğitimden yerel yönetimlere kadar bir sürü ayrı ihtisas komisyonunun görüşlerinden oluşması gereken bir teklif yine, bir torba yasa olarak önümüze geldi. Alt komisyonlarda görüşülmemesi meselesinde, aslında hem Komisyon Başkanımız hem de AKP üyeleri görüşülmesini kabul etmelerine rağmen, bunda ısrarda ne yazık ki devam ediliyor.

Değerli milletvekilleri, teklifin içeriğine bakıyorum -herkesin başı önünde, sosyal medyaya bakıyor ama Yaşar Kırkpınar Vekilim burada, Harun Mertoğlu da burada, görüyorum, Ersan Aksu da burada- önümdeki bu teklifin içinde 15'inci madde var. 15'inci madde emeklilerle ilgili, herkes konuştu, ben de onlarla ilgili biraz anlatayım. Ne oldu? Açlık sınırı ne kadar arkadaşlar? 36 bin lira. Ortalama kira bedelinin Türkiye'nin herhangi bir ilinde 25 bin liradan aşağı olabileceğini söyleyen milletvekillerimiz varsa Komisyondan ya da teklifi verenlerden bir el kaldırsın, görmek isterim, birileri görür. Şu ana kadar yok, demek ki bunda olumlandık. Yoksulluk sınırımız zaten 115 bin lira, buna da kimsenin itirazı yok. Ya arkadaşlar, bu teklifi verirken, en düşük emekli maaşının 20 bin liradan 23.552 liraya çıkarılmasını teklif ederken yahu, vicdanınız sızlamadı mı, hiç dışarıdan bizi eleştirirler arkadaş demediniz mi? yoksulluğun, enflasyonun bu kadar yüksek olduğu bir yerde yani yoksulluk sınırının 35 bin lirayı, 36 bin lirayı bulduğu bir yerde "Yahu, bu emeklilere bu para yetmez arkadaş!" diyemiyor musunuz? Buna vicdanınız yok mu ya? Diyeceğinizi biliyorum. Diyeceğiniz ne? "Kaynak yok, emeklilere kaynak yok." Şimdi, sevgili Mertoğlu da orada oturuyor, bir kaynak söyleyeyim size: Sayın Cumhurbaşkanı Rize'ye geldi. Üç günlük bayram tatili için koruma, polis memurlarına alınan iaşe bedeli 13 milyon; konaklama transferleri, onlar dâhil değil.

Başka bir şey anlatacağım size "Kaynak yok."la ilgili. Rize'de her ilde vardır bu. Hepimizin yani Türkiye'deki dolaylı vergiler yoluyla hazinenin yüzde 65'ini oluşturan vatandaşlarımızın oluşturduğu vergilerden Tarım Bakanlığı eliyle hibe kredi veren şirketler var, hibe kredi alan şirketler var. Ne kadar? 4,5 milyon dolar. Neresi için? Rize için. Bu şirketler bana dokunulmazlığımın kaldırılması için dava açan şirketler. Şimdi size soruyorum: Rize'de yaşayan 115 bin emekli için bu demin saydığım hibe krediler veya Cumhurbaşkanının koruması için harcanan giderlerin Rize'deki 115 bin emekliye ayrılması durumunda emekliye kişi başı ortalama 50-55 bin lira para verebilirdiniz. Niye vermiyorsunuz bunu? Niye bir şirketin orada su ürünleri ticareti yapabilmesi için bir vali çıkıp "Ben bunu kurduracağım, bir tane kafes kurduracağım, sonra da kaldırtacağım; size söz veriyorum." diye o köylüye teminat veriyor, ona hibe kredi temin ediyor da emekli için çalışmıyorsunuz? Buyurun, sorumu cevaplayın şimdi.

Emeklilere sizin "Bütçeden ayrılacak payımız yoktur." gibi bir gerekçe sunmanızın hiçbir anlamı yoktur. Bir şey anlatayım size: 2010 yılında -sene- 286,9 milyar lira bütçe giderleri olmuş yönetimin. Bu yıl ne olmuş değerli arkadaşlar? 18,9 trilyon olmuş. Yani ne olmuş: 66 kat artmış bütçe 2010 yılından bu yıla kadar. Peki, geliri 66 kat artırdığınız yerde -şimdi, bu emeklileri ilgilendirdiği için söylüyorum- en düşük emekli aylığındaki artış ne kadar olmuş? 26 kat. Yani emeklinin aylığından 40 katını çaldınız. Dolayısıyla, bunun adı, emeklinin yoksullaştırılmasından başka bir şey değildir arkadaşlar. Oysa, dolaylı vergi yoluyla size vergileri ödeyenler; bu, emeklidir, çalışandır, beyaz yakalıdır, vesairedir. Sizin o savunduğunuz şirketlerin gayrisafi millî hasıla içindeki payı yüzde 11. Bu yüzde 11'in içinde de maden şirketleri veya bu kredi verdiğiniz şirketlerin payı ise yüzde 1'dir. Dolayısıyla, halktan yana olmak lazım. Emeklilerin durumu içler acısı. Bunu yeniden düzenleyip, bir daha gözden geçirip hiçbirimizin utanmayacağı bir hâle getirmemiz gerekiyor. Kaynak var, Türkiye'nin kaynakları var; yeter ki tercihleri doğru kullanalım.

Evet, arkadaşlar, PTT personeli meselesi 22 ve 23'üncü maddede, rejimi yeniden düzenliyor ve idari hizmet sözleşmesine dayalı yeni bir yapı oluşturuyor. 20 binin üzerinde olan PTT çalışanlarının iş güvencesi ve kazanılmış hakları bu teklifle aslında geriye alınıyor. Yeni getirdiğiniz teklif, aslında, halkın refahını artırmıyor, çalışanların özlük haklarını ne yazık ki daraltıyor; tersine, iş güvencesini zayıflatıyor, haklarını buduyor. Devleti şirket mantığıyla yönetmek... Bir şirket, çalışanlarının iş güvencesini tanımadığında çalışanların haklarını korumak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin güvencesi altında olmalıdır. Ama buraya gelen teklif böyle değildir.

Siber güvenlikle ilgili, yine, yetkileri genişletiliyor "Gecikmesinde sakınca bulunan hâller için tedbir almam lazım." diyerek kişisel hak ve özgürlükleri daraltması düşünülen düzenlemeler yapılması endişe vericidir. Siber Güvenlik Başkanlığının yetkilerini genişleten bu düzenleme Anayasa'nın haberleşme hürriyeti ve mülkiyet hakkı başta olmak üzere temel hak ve özgürlükleri zedeleme riski taşımaktadır. Yargı denetimini baypas ederek idareye temel hak ve özgürlükleri sınırlama yetkisi verilmesi doğru değildir. İfade özgürlüğü üzerinde sansür yetkisi oluşturan bu düzenlemenin de geri çekilmesi, yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Turizm işletmelerine sigorta primi desteği, imalat sanayisine yönelik teşviklerin azaltılması ve sinema sektörünü yeni finans modeli gibi ekonomik desteklerin öngörüldüğü 13'üncü maddede sinema sektörüne sağlanan teşviklerin azaltılıp artırılmasına ilişkin

Cumhurbaşkanına yetki verilmesi de her kanunda olduğu gibi yanlışlardan bir tanesidir. Aktif siyasetin içinde yer alan Cumhurbaşkanına böyle bir yetki verilmesi siyasi tarafgirlik ilişkisiyle bu yetkinin kullanılmasının yolunu açabilir. Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesini kaldıran bu maddenin kabul edilmesi mümkün değildir. Peki, nasıl olmalıdır? Cumhurbaşkanına tanınan yetkiyle değil kanunda yazılı olan şekliyle uygulanması doğru olandır.

Yerel yönetimlerle ilgili genel aydınlatma giderlerinin -yine bu salonlarda konuşmuştuk- merkezî bütçeden karşılanması yerine elbette ki belediyelerimize yeni bir yük getirmesi belediyelerimizin elini kolunu bağlamaktan başka bir şey değildir. Bu da yine saray rejiminin kontrol mekanizmasını elinde tutmak ve güçlü tutmak için kullandığı donelerden bir tanesidir.

Eğitimle ilgili özel eğitim kurumlarında öğretmen istihdamı, sürücü belgesi uygulamaları Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda teknik değişiklikler de teklif kapsamında bulunuyor. "Millî Eğitimde mülakatı kaldırdık." diye Akademiyi kurdunuz, bu kanunu yaparken özel okulları katmadınız hesaba, şimdi de "İstihdamı bu şekilde yapacağız." diyorsunuz ama özel okul öğretmenleri sendikalarının burada günlerce yaptıkları eylemde, hak talebinde hiçbiriniz yoktunuz, gözünüz kapalıydı.

Sonuç: Birbiriyle ilgisiz çok sayıda düzenleme geldi, bu, yasamanın kalitesini düşürüyor. Personel rejimi, siber güvenlik, kamu yönetimine ilişkin önemli değişikliklerin kapsamlı müstakil kanunlar yerine torba yasa içinde getirilmesi uygun değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tamamlayalım.

Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ekonomik düzenlemeler, enflasyon, gelir dağılımı, alım gücü gibi sorunlara kalıcı çözümler bu torba yasada da yoktur. Bu torba yasa PTT'nin personelinin statüsü, Siber Güvenlik Başkanlığının yetkileri, emekli aylığının düzenlenmesini içeren maddelerin yeniden değerlendirilmesi ve o vergilerini aldığınız yüzde 65'lik dilimine, vatandaşlarımızın vergi dilimine hitap edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Cumhurbaşkanına subjektif ilave yetkiler vermek yerine nesnel teşvik sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir, getirilmesi gerekmektedir.

Yeniden değerlendirileceğini düşünmüyorum ama emekliler için ne diyeceğinizi de merakla bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yine önümüzde bir tarafta çalışma hayatı, diğer tarafta kamu personel sistemi, başka bir tarafta belediyeler, internet düzenlemeleri, turizm, PTT, İşsizlik Fonu gibi birbiriyle ilgisi olmayan onlarca kanunun aynı torbanın içerisinde konulduğu bir teklif var. Bu torba yasa anlayışı artık yasama tekniğini de Meclisin saygınlığını da zedeliyor ama maalesef siz bundan hiç rahatsız olmuyorsunuz.

Bu teklifin en önemli başlığı, hiç kuşkusuz, milyonlarca emekliyi ilgilendiren maaş düzenlemesidir.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarı yıllardır aynı yöntem uyguluyor; önce TÜİK eliyle enflasyon düşük gösteriyor, sonra o düşük enflasyon kadar da zam yapıyor, ardından elektrikten doğal gaza, kiradan ulaşıma kadar peş peşe gelen zamlarla vatandaşın cebine giren artışı birkaç hafta içinde geri alıyor. Buna zam demek mümkün değil. Bugün konutta yıllık artış yüzde 32'nin üzerinde, gıda fiyatlarındaki artış TÜİK'e göre bile yüzde 35'in üzerinde. Pazara çıkan vatandaş TÜİK'in değil, market etiketlerinin doğru söylediğini biliyor. İnsanlar çalışıyor ama geçinemiyor, barınamıyor, temel gıda ihtiyacını bile karşılayamıyor, iktidar ise hâlâ enflasyonun düşürüldüğünü anlatıyor. Soruyorum: Hangi enflasyonu düşürdünüz? Orta Vadeli Program başka hedef koyuyor, Merkez Bankası yılbaşında başka hedef açıklıyor, yıl ortasında hedefi değiştiriyor, yıl sonunda gerçekleşen hedef bambaşka çıkıyor. Her yıl hedefleri değişiyor ama değişmeyen tek şey vatandaşın yoksullaşması oluyor. Bugün yıllık enflasyonda Avrupa'nın açık ara en yüksek enflasyonuna sahip ülkesiyiz. Dünyada ise en yüksek enflasyonuna sahip birkaç ülkeden biriyiz. Bu tablo dış güçlerin değil, yanlış ekonomi politikalarının sonucudur. Bugün açlık sınırı 35.750 lira, buna rağmen en düşük emekli aylığını 23.552 lira seviyesine çıkarıp bunu büyük bir müjde gibi anlatıyorsunuz. Cumhurbaşkanı seçim meydanlarında "Enflasyon çift haneli kalırsa asgari ücreti yılda 4 kez güncelleyebiliriz." diyordu. Bugün enflasyon hâlâ yüzde 30'un üzerindedir, peki neden ara zam yapılmıyor? Gelin, sözünüzde durun. Biz asgari ücretin en az 45.800 lira olmasını ve en düşük emekli aylığının da bu seviyede oluşmasını öneriyoruz. Gelin, en düşük emekli aylığının en az asgari ücret düzeyinde çıkarılacak bir kanunu burada çıkaralım, böylece emeklileri her altı ayda bir TÜİK'in ve iktidar partisinin eline bırakmaktan kurtarabiliriz. "Memura ve emekliye mutlaka seyyanen zam yapılmalıdır." diyoruz, biz bunu deyince emekliye verilecek birkaç bin liralık artışın maliyetini tartışıyorsunuz ama aynı dönemde sadece beş ayda faize ödenen para yaklaşık 1,5 trilyon liraya ulaşmış. Mesela, gösterişten, şatafattan tasarruf etmiyorsunuz. NATO zirvesi için milyonlarca lira harcayabiliyorsunuz. Şehrin vitrinini süslemek için, yönettiğiniz ülkede yoksulluğu gizlemek için kaynak bulabiliyorsunuz. Zaten yaptığınız en iyi iş de bu ama konu emekli olunca, işçi olunca bütçe imkânları diyorsunuz. Gelin, çağrımıza kulak verin, emekliyi, emekçiyi açlığa mahkûm etmeyin.

Sayın Başkan, PTT bu ülkenin en köklü kamu kurumlarından biridir. AKP iktidarı döneminde ise PTT âdeta bilinçli bir şekilde batırılmıştır. Şimdi de önümüze getirilen teklifin 22 ve 23'üncü maddeleriyle PTT'nin personel rejimi köklü biçimde

değiştirilmekte, kamu personel sisteminin temel ilkeleri zayıflatılmakta PTT'de güvenceli istihdam tasfiye edilmektedir. Düzenleme 657 sayılı Kanun'un güvencesinden uzak, tüm özlük hakları, ücret, terfi, görevde yükselme görevlendirme, sözleşmenin yenilenmesi ve sona erdirilmesi gibi hayati konuları PTT Yönetim Kurulunun çıkaracağı yönetmeliklerle bırakın yeni bir istihdam modeli oluşturmaktadır. Yani personel yönetim kurulunun insafına bırakılmaktadır. Bu, Anayasa'ya aykırıdır. Kamu görevlilerinin temel hak ve güvenceleri yönetmelikle değil, kanunla düzenlenmelidir. Teklifle birlikte mevcut idari hizmet sözleşmesi yönetmeliğinin 108'inci maddesinde yer alan ve çalışanların iş güvencesini zedeleyen anlayış daha da güçlenmektedir. Sözleşmenin sona erdirilmesine ilişkin geniş ve idareye takdir yetkisi tanıyan hükümler çalışanları sürekli bir belirsizlik ve baskı altında bırakmaktadır. İş güvencesini tehdit eden bu anlayış kabul edilemez. 108'inci madde ya yürürlükten kaldırılmalı ya da objektif ölçüler ve yargı denetimine tam açık kriterlerle yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca, yeni statüde çalışacak personelin sendikal hakları ve 4688 sayılı Kanun kapsamındaki toplu sözleşme ilişkisi de açık biçimde düzenlenmemiştir. PTT emekçilerinin kazanılmış hakları eksiksiz korunmalı, çalışma barışını bozacak bu maddeler geri çekilmeli ve düzenlemeler çalışanların, sendikaların ve sosyal tarafların görüşü alınarak hukuki güvence altında yeniden hazırlanmalıdır.

9'uncu ve 10'uncu maddeler iktidarın sosyal devlet anlayışını nasıl terk ettiğinin en somut örneklerinden biridir. İşsizlik Sigortası Fonu işsiz kalan vatandaşın kara gün güvencesidir ama bugün ne yapılıyor? Devletin bütçesinden karşılanması gereken istihdam teşvikleri yıllardır İşsizlik Sigortası Fonu'na ödettiriliyor. 9'uncu maddeyle yalnızca imalat sanayisine yönelik teşvik için fondan üç yılda 188 milyar lira harcanacak. 10'uncu maddeyle turizm sektörüne yeni bir destek daha getiriliyor yani yine faturayı İşsizlik Fonu ödüyor. Soruyorum: İşsizlik Sigortası Fonu işsizler için mi kuruldu yoksa bütçenin yükünü hafifletmek için mi? Türkiye'de milyonlarca işsiz varken işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı yalnızca 450-550 bin kişi çünkü şartlar ağır, fondaki kaynak ise giderek işsizlere değil, işveren teşviklerine aktarılıyor. Biz üretime de sanayiye de turizme de destek verilmesine karşı değiliz ama bunun adresi İşsizlik Sigortası Fonu değildir, bunun adresi genel bütçedir.

Değerli milletvekilleri, madde 17'yle özel okul öğretmenlerine ilişkin düzenlemeler yapılıyor. Bu madde, iktidarın öğretmen yetiştirme politikasındaki büyük çelişkiyi bir kez daha ortaya koymaktadır. Diyorsunuz ki: "Özel öğretim kurumlarında görev yapacak öğretmenler üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olacak ve öğretmenlik yapabilecek." Yani üniversitenin verdiği diplomayı yeterli görüyorsunuz. Peki, aynı diploma devlet okurlarında neden yeterli değil? Daha iki yıl önce çıkardığınız Öğretmenlik Meslek Kanunu'yla eğitim fakültesi diplomasını yeterli saymadınız, "Mili Eğitim Akademisine gitmeden öğretmen olamazsınız." dediniz, şimdi özel okul öğretmenleri için aynı diplomayı yeterli kabul ediyorsunuz; bu açık bir çelişkidir. Siz öğretmenlerin sesini zaten duymadınız. Daha birkaç hafta önce özel okul öğretmenleri Ankara'da insanca yaşayacak ücret ve özlük hakları için günlerce eylem yaptı, açlık grevine başladı, onları dinlemek yerine karşılarına polisi çıkardınız, hak arayan öğretmenlere biber gazı reva görüldü. Bugün ise aynı özel okul öğretmenlerini konuşurken onların çalışma koşullarına, ücret adaletsizliğine ve güvencesizliğine ilişkin tek bir düzenleme getirmiyorsunuz. Öğretmenin ihtiyacı güvence, adil ücret ve mesleğine duyulan saygıdır.

Sayın Başkan, teklifin en sorunlu maddelerinden biri de belediyelere yeni mali yük getiren 21'inci maddedir. Bu maddeyi 3'üncü kez görüşüyoruz. Aynı düzenlemeyi 2024'te ve 2025'te Plan ve Bütçe Komisyonunda dile getirdiğimiz itiraz sonucunda geri çekmiştik, şimdi ise küçük bir gerekçe değişikliğiyle yeniden önümüze getiriliyor. Öncelikle şunu ifade edelim: Genel aydınlatma giderleri merkezî yönetim katkısının 2030 yılına kadar uzatılmasını doğru buluyoruz ancak aynı maddeyle belediyelerin ve il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirlerinden yapılacak kesinti oranları 3 kata çıkarılıyor; büyükşehir belediyelerinde kanuni oran yüzde 10'dan 30'a, diğer belediyelerde 5'ten 15'e yükseltiliyor, üstelik Cumhurbaşkanına bunu 2 kat artırma yetkisi de veriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Yani bir taraftan "Belediyelere destek veriyoruz." diyorsunuz, diğer taraftan belediyelerin gelirlerinden çok daha fazla kesinti yapıyorsunuz; bunun adı destek değil, mali yükün merkezi idareden yerel yönetimlere aktarılmasıdır. Bizim önerimiz, genel aydınlatma giderlerine merkez yönetim desteğinin 2030 yılına kadar devam etmesini sağlayan hüküm korunsun ancak belediyelerin ve il özel idarelerinin katkı paylarını artıran oranlar tekliften çıkarılsın. Ayrıca, Cumhurbaşkanına tanınan bu oranları 2 katına kadar artırma yetkisi de kaldırılsın diyorum, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli emekçileri, bürokratlar, özel sektör temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu torba yasanın en önemli maddesi tabii ki en düşük emekli maaşı. iki türlü adaletsizlik yapılıyor yani partinizin isminde, Adalet ve Kalkınma Partisinde "adalet" ve "kalkınma" terimleri var, oldukça önemli ama iki şekilde adalete ve kalkınmaya aykırı işler yapıyorsunuz. Birincisi, devamlı en düşük emekli maaşını artırıp diğer emekli maaşlarını artırmazsanız emekliler arası bir adaletsizlik yaratıyorsunuz. Düşünün, sadece on beş-yirmi sene çalışmış ve en düşükten prim ödemiş bir emekli ile otuz beş-kırk sene boyunca çalışmış ve yüksekten prim ödemiş bir emeklinin maaşları giderek birbirine yakınlaşıyor. Bu bir adaletsizlik, öyle değil mi? Çalışma koşullarında sizler daha fazla çalışmışsınız, daha fazla prim ödemişsiniz, sosyal güvenlik sistemine daha fazla katkıda bulunmuşsunuz ve ondan sonra, görüyorsunuz ki en düşük emekli maaşıyla aranızdaki fark giderek azalıyor. Birincisi, böyle bir

adaletsizlik var. İkinci adaletsizlik de nesiller boyu yani nesiller arası bir adaletsizlik var. O da şu: Benim babam 44 yaşında emekli olduğu için, oğlum, Allah uzun ömür versin, 74 yaşında belki de en düşük emekli maaşı alacak. Yani 3 tane hata yapıldı burada. Bunlardan bir tanesi, 80'li yıllarda Sosyal Sigortalar Kurumu hazineden enflasyonun altında faizle borçlandı, bunun sonunda SSK'nin iflası hızlandı. 1990'lı yıllarda gerçekten anlamsız bir şekilde kadınlar 38, erkekler de 42 yaşında emekli edildi, ondan sonra sosyal güvenlik sistemine biraz daha yük bindi ve daha sonrasında da EYT. Burada herhangi bir partiyi, herhangi bir yaklaşımı suçluyor değilim ama bu üç tane fahiş hatadan sonra sosyal güvenlik sistemi içinden çıkılmaz bir hâle geldi. Bugün en düşük emekli maaşını konuşuyorsak ve bütün emekli maaşları da artık açlık sınırının altında bir emekli maaşına indirgeniyorsa burada 80'li yıllardan beri izlenen yanlış ekonomi politikalarının rolü büyüktür.

Peki, bundan sonra ne yapmalı? Gerçekten de baktığınız zaman -sizler de bizler de sahada dolaşıyoruz- 50'li yaşlarda mahalleden dışarıya çıkamayan, ben 54 yaşındayım ama benden daha yaşlı gözüken ve daha genç yaşlarda emekli olmaya âdeta bu sistem tarafından zorlanmış insanlar var ve burada bir sosyal çöküntü var. Bunun için bir şey yapmamız gerekiyor. Yapılması gereken şeylerden bir tanesi de emekli maaşlarında daha doğru bir düzenleme yapmak. Bakın, biraz önce Saruhan Bey de söyledi, emeklilerin tüketim harcamalarının eğilimine baktığınız zaman gıda, kira ve sağlık hizmetleri var. Buradaki enflasyon çok yüksek, sizin yaptığınız enflasyon ayarlamasından çok daha yüksek. Dolayısıyla yaşam kalitesi açısından, satın alma gücü açısından burada bir problem var. Burada bir düzenleme yapılması lazım ama biraz önce dediğim gibi, hem nesiller arası bir adaletsizlik var hem de mevcut emekliler arasında bu adaletsizlik var. Biz sadece en düşük emekli maaşlarını artırarak bu adaletsizliği körüklüyoruz, buna da bir son verilmesi lazım.

İkinci mesele, sanayi politikasını ve turizm politikasını bizim için bir sosyal güvenlik mekanizması olan İşsizlik Sigorta Fonu'yla kapatmaya çalışıyoruz. Bu çok palyatif bir tedbir yani benim "fondöten ekonomisi" dediğim bir tedbir. Neden? Şimdi, sanayi politikasının problemlerinden bahsedecek olursak, özellikle Türkiye'de emek yoğun sektörlerde yüz binlerce insan işsiz kaldı. Peki, bu neden dolayı oldu? Yanlış politikalardan dolayı oldu. Sanayide dönüşüme daha fazla kaynak ayırıyor muyuz bütçede? Hepimiz burada Plan ve Bütçe Komisyonundaydık; hayır, ayırmıyoruz. Aktif iş gücü programlarına yeteri bütçe ayırıyor muyuz? Hayır, ayırmıyoruz. Üniversitelerin dönüşümü, beceri eğitimleri, beceri uyumsuzluğu, bunlara daha fazla bütçe ayırıyor muyuz? Hayır, ayırmıyoruz. Bunlar bizim yapısal olarak işsizliği azaltacağımız tedbirler. Bunlara yeteri kaynak ayırmadıktan sonra ortaya çıkan sanayideki işsizliği bu sefer tamamıyla başka bir sebeple kurulan İşsizlik Sigorta Fonu'ndan sağladığımız kaynakla kapatmaya çalışıyorsunuz, çözmeye de değil kapatmaya, örtmeye çalışıyorsunuz; palyatif bir tedbirdir bu. Neden her seferinde işveren prim desteğini azaltarak işverene sadece günü kurtarmak için bir yasa düzenlemesini burada konuşuyoruz ki? Turizm; bir sürü problemi var. Türkiye bugün cazip bir turizm destinasyonu mu? Değil. Turizmin birçok problemi var yani sadece işverene prim desteği vererek turizmin problemlerini çözebilir misiniz? Türk lirasının bu kadar değerli olduğu, rekabet edemediğimiz, turizmi bir türlü güneş-kum-deniz üçgeninden çıkaramadığımız bir yerde sadece siz turizmciye işveren desteği vererek turizmin problemlerini çözebilir misiniz? Hayır, çözemezsiniz. Yani dolayısıyla burada sanayinin de turizminde bir sürü yapısal problemi varken aklınıza gelen tek çözüm işverene prim desteği sağlamak ve yapısal problemlerin hiçbir tanesine bütçeden -hepimiz buradaydık, tartışıyoruz- gerekli desteği vermiyorsunuz; ne beceri eğitim programları için ne iş gücünün dönüşümü için, hiçbir destek verilmiyor. Burada İŞKUR'un çok değerli bürokratları var. Yani keşke biz İŞKUR'un bütçesini artırsak -her seferinde, bu sefer de sanayiye 188 milyar lira gidiyor- İşsizlik Sigorta Fonu'ndan, bambaşka bir amaçla kurulmuş İşsizlik Sigorta Fonu'ndan bu parayı çekmesek, böylece aslında bütçe disiplinine daha uygun bir şey yapmış oluruz.

Şimdi, sinemayla ilgili bir kanun teklifi var, burada da çok ciddi problemler var. Bakın, şimdi, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız burada, bir de Sayın Sinema Genel Müdürü Birol Güven burada. Şimdi, şöyle bir şey söyleyeyim, tahmin ediyorum, Türkiye'deki sinema üretimini özendirmek ve insanların daha fazla sinemaya gitmesini sağlamak için yapılmış bir düzenleme bu. Türkiye'de 4 kişilik bir aile ayda 1 kez sinemaya gitse bunun maliyeti ne kadar biliyor musunuz? 2.200 lira falan, asgari ücretin yüzde 8-9'una denk geliyor. Şimdi, ben size bir soru sorayım: Bu platformlardan bu parayı aldığınız zaman Türkiye'de sinema izleyicisi artacak mı? Daha kaliteli filmler çekilecek mi? Hayır, çekilmeyecek. Yani, siz sinema biletlerinin böyle bir ortamda düşeceğini mi düşünüyorsunuz bu kanun teklifiyle beraber? Daha fazla sinema filmi çekilerek Türk sinemasının kurtulacağını mı düşünüyorsunuz? Hayır, hepimiz biliyoruz ki bu destekler çoğu zaman gerçekten seyredilmez hâlde, kalitesiz filmlere aktarılıyor. Burada herhangi bir kriter gözetmediğinizi hepimiz biliyoruz.

Bir başka nokta daha var, bu da önemli. Bakın, şimdi, burada, hem de bizzat hasılatından ekstradan prim aldığınız ve RTÜK'e lisanslı platformlar var; işte, Netflix, Amazon, HBO, bunlar var. Peki, neler yok? En rahatlıkla bir Türk filmini ya da herhangi bir filmi rahatlıkla izleyebileceğiniz mesela YouTube buna dâhil değil. Yani en rahat bir Türk filmini ya da bir yabancı filmi para ödemeden, kaçak bir şekilde nereden izlersiniz? YouTube'dan izlersiniz. Niye YouTube buna dâhil değil? Çünkü bir şekilde lisansı yok. Apple TV dâhil mi? Hayır, Apple TV de dâhil değil, onun da lisansı yok. Ya, ilginç bir şekilde, bakın, çok ilginç... Birol Bey, bu kanun teklifine nasıl "evet" dersiniz? Ya, Spotify'dan para alıyorsunuz, Spotify'ın gelirlerinden ekstradan bir pay alıyorsunuz ama mesela Tabii platformundan almıyorsunuz. Bir tanesi yüzde 100 televizyon platformu, film platformu; öbürüyse de bizim müzik ve "podcast" dinlediğimiz platform. Yani bu kanun teklifinin nasıl bir çerçevede açıklandığını anlatırsanız sevinirim. Yani Apple TV dâhil değil, YouTube dâhil değil, Tabii platformu dâhil değil, Spotify dâhil. Yani kanun teklifini hazırlayan değerli milletvekili arkadaşlarımız, burada hangi kriteri gözettiniz, ben onu gerçekten çok merak ediyorum.

Bir başka nokta da siber güvenlikle ilgili. Siber güvenlik Türkiye'nin en önemli meselesi, bir millî güvenlik meselesi. Ama buradaki çok temel problemlerden bir tanesi arkadaşlar, Türkiye'nin bir veri politikası yok, üzerinde anlaşılmış bir veri politikası yok. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunda bütün bakanlıkların bütçelerini tartışırken, biz burada bütün bakanlıklara "Sizin veri merkezlerine, veri politikasına, verilerin korunmasına ve egemenliğine yaklaşımınız nasıl?" diye sorduğumuz zaman bir sürü farklı cevap alıyoruz. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından farklı cevap alıyoruz, Hazine ve Maliye Bakanlığından farklı cevap alıyoruz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından farklı cevap alıyoruz. Eğer, bizim gerçekten bütünlüklü bir siber güvenlik politikamızın olmasını istiyorsak ki yüzde 100 olması gerekiyor, o zaman ilk önce bizim üzerinde anlaştığımız bir veri politikamızın olması lazım. Bakanlıkların veri politikası konusundaki görüşlerinin yani Sayın Şimşek ile Sayın Kacır'ın birbirinden farklı olmaması lazım. Ne zaman biz burada,kafamızda net bir politika oluştururuz, o zaman bunun üzerinde çizeceğimiz bir siber güvenlik çerçevesi çok daha anlamlı olur. Bu açıdan baktığımızda, ben bakanlıkların veri politikasındaki bu ayrışmanın aynı zamanda bizim siber güvenlik politikamızda da net bir tutum almamızın önüne geçtiğini düşünüyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonunu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Tanhan, buyurun lütfen.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, basın emekçileri ve sendikamızın temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Yine benzer bir yasa tekniğiyle karşı karşıyayız, birçok kanunda değişiklik teklifi yapılmak isteniyor. Birçok kez ifade ettik ve dile getirdik, demokratik bir hukuk devletinde usul içerikten bağımsız değildir, usul esastan önce gelir. Hukukçu arkadaşlarımız bilir ki zaten teklif sahibi başkanımız, teklif sahibi vekilimiz kendisi bir hukukçu. Dolayısıyla, farklı ihtisas komisyonlarının uzmanlık alanlarına giren siber güvenlik, eğitim, kültür politikaları gibi hayati konuları Plan ve Bütçe Komisyonuna yığarak bir şeyi gizlemeye çalışıyor intibası yaratmak dışında hiçbir şey ifade etmiyor, bir anlam ifade etmiyor. Bu yöntem Parlamento denetimini etkisizleştiriyor ve milletvekillerinin denetimini devre dışı bırakmakta.

Diğer bir husus da bu torba yasanın önüne koyulan ve âdeta diğer tüm hak gasplarını gizlemek için bir kalkan olarak kullanılan en düşük emekli maaşının 20 bin TL'den 23.552 TL'ye yükseltilmesidir. Emeklilerin temel talebi aslında sembolik bir artış değil temel maliyetleri dikkate alan asgari bir gelir güvencesidir. Emeklilerin durumu bu. Soruyorum size: 2026 Haziran ayında bu ülkede açlık sınırı 35.759 lira iken, yoksulluk sınırı 116 bin lira iken milyonlarca emekçiye 23 bin TL öngörülmüş olması bir lütuf olarak sunulabilir mi? Yine, TÜİK'in tartışmalı bir kurum olması hepimizin malumu. TÜİK'in masa başında talimatlarla hazırladığı bu şaibeli rakamlar emeklileri mağdur etmektedir, sadece emeklileri değil memurları, işçileri, her kesimi mağdur etmektedir. Bakınız, emeklilik artık dinlenme, güvence ve özerklik dönemi olmaktan çıkmıştır bu ülkede. Bu nedenle, sorun yalnız düşük aylık değil toplumsal alanın aşılmasıdır, emekliyi toplumsal alandan çekmesidir.

Türkiye emekliler açısından dünyada sonucu gelir açısından, yaşam kalitesi bakımından sadece Hindistan'ı geçmiş, 2'nci durumdayız. Bu durum da Türkiye'deki emeklilere verilen değeri açıkça göz önüne sermektedir. Emekliler ciddi bir şekilde hayat standartlarının düştüğünü, artık geçinmenin ötesinde yaşam mücadelesi verdiklerini her defasında ifade etmektedir. Emekliyi bir sosyal sınıf hâline getirdi bu iktidar aslında, yine iktidar "Emeklinin yaptığı bir hizmet yok, bu emekli yaşamasa da iyi olur." gibi bir pozisyona getirmiş durumda. Bu politika yürütülmemelidir, yürütülecek bir politika değildir. Çalışan emekli sayısı endişe verici derecede arttı. Son altı yılda yüzde 185 oranında arttı. Emekliler için dün kötüydü, bugün daha kötü, böyle devam ederse yarın felaket olacaktır.

AKP iktidara geldiğinde asgari ücretin çok üzerinde olan en düşük emekli maaşı bugün asgari ücretin yarısına kadar geriledi. Sorunun kaynağı yıllar içinde sistemi piyasa mantığıyla çökerten yapısal değişiklikler aslında. Emeklilik bütçeye yük değil yurttaşlık hakkıdır. Gelin, bir defa olsun emeklilerden yana tavrımızı ortaya koyalım, bir defa olsun emekliden yana olun, sermayeden yana olmayın çünkü bu kanun teklifinde İşsizlik Fonu'ndan alıp sermaye vermek var ama işçiye, emekliye karşı da ne yazık ki adaletsiz bir durum söz konusu.

Yine, teklifin 9'uncu ve 10'uncu maddelerine baktığımızda iktidarın emek karşıtı yüzünü bir kez daha net bir şekilde görebiliyoruz. İşçilerin, işsiz kaldıklarında bir güvence olsun diye alın teriyle biriken İşsizlik Fonu bir kez daha amacından saptırılarak turizm ve imalat sektöründe büyük patronların, dev holdinglerin, zincirlerin yağmasına açılmakta. Son on yılda fon kaynaklarının asıl sahibi olan işçilere ayrılan pay sistematik olarak geriletilmiştir. Fon âdeta bir patrona destek fonu olarak algılanmakta ve ona dönüşmüştür. 2026 yılı Mayıs ve Aralık döneminde turizm patronlarına İşsizlik Fonu'ndan günlük 116 TL, aylık ise 3.500 TL prim desteği veriyorsunuz zaten. Peki, otellerde asgari ücretle çalışan, sezon bitiminde kapının önüne konulan turizm emekçilerine, güvencesiz mevsimlik işçilere ne veriyorsunuz? Tabii ki hiçbir şey.

Benzer bir güvencesizlik pratiği de PTT emekçilerine karşı yürütülüyor. Getirilen düzenlemeyle 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 657 sayılı Kanun ile güvencesinde yer alan PTT personeli idari hizmet sözleşmesi adı altında esnek, güvencesiz ve kölece bir çalışma rejimine âdeta zorlanıyor. Bu dayatmayı kabul etmeyen ve buna biat etmeyen ya da iktidarın belirlediği yüzde 50'lik keyfî kontenjana girmeyen binlerce liyakatli kamu emekçisi ise istihdam fazlası ilan edilerek âdeta sürgün edilecektir. Bu hamle kamusal bir hizmet yürüten PTT'yi tamamen şirketleştirme ve ardından yandaş sermayeye peşkeş çekerek özelleştirme sürecinin açık bir ön hazırlığı olarak görülmektedir.

Bakın, bu konuyla ilgili emekçilerin talepleri var. Özellikle 22'nci ve 23'üncü maddeyle ilgili. Nakledilen personel için 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un 22'nci maddesinin uygulanacağı belirtilmektedir bu yasa teklifiyle. Bu durum personelden daha yüksek maaş alan ya da gittiği kurumda aynı pozisyonda olan kişiden daha yüksek maaş alan PTT emekçisinin maaşı sabitlenecek, aradaki fark tazminat olarak ödenecek, daha düşük alanın maaş eşitlenene kadar zam almayacak anlamına gelecektir. Bu nedenle kanun teklifinde "Kurumda almış oldukları aylık, ek gösterge, varsa ikramiye ve her türlü zam ve tazminat haklarının hepsini almaya devam eder." düzenlemesi getirilmesi ve eklenmesi gerekmektedir. PTT'de daha önce istihdam edilenleri statülerindeki geçirdikleri hizmet süreleri ek 4 madde kapsamında yine İHS'li olarak geçmiş kabul edilmelidir. Daha önce 399 sayılı KHK'li olup İHS'ye geçen personelin Emekli Sandığı ile ilişkisi devam ediyordu, emekli olduklarında emekli ikramiyesi ödeniyordu, ayrıca yeşil pasaport alma imkânları da vardı. Bu düzenleme ile Emekli Sandığı ile ilişkileri kesilecek, yeşil pasaport alma hakları ortadan kaldırılacaktır. İHS'ye geçen personelin 399 KHK ile elde ettiği hakların devam ettirilmesi yönünde bir madde eklenmesi gerekiyor bu teklife.

Teklifte "İdari hizmetler, idari hizmet sözleşmeli olarak istihdam edilenlere emeklilik ikramiyesi veya iş sonu tazminatı ödenmeyecek. Bu personelin önceden emeklilik ikramiyesi ve iş sonu tazminatı ödenmiş süreleri hariç emeklilik ikramiyesi ve iş sonu tazminatına esas olan toplam hizmet süreleri idari hizmet sözleşmesi personel hükmüne göre ödenecek, iş sonu tazminatının hesabında dikkate alınacak." denilmektedir. Emekli ikramiyesi hesaplama yöntemi ile iş sonu tazminatı hesaplama yöntemleri farklı olup hak kaybı yaşanma olasılığı yüksektir. Dolayısıyla yıllarca Emekli Sandığı Kanunu kapsamında çalışan bir personelin kısa bir süre İHS'li olarak çalışsa bile emekli ikramiyesi değil, iş sonu tazminatı alma zorunluluğu olacaktır. Kazanılmış hakkı koruyacak şekilde yeniden bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Yine, siyasi iradesi kayyum darbesiyle gasbedilen yerel yönetimler şimdi de mali bir vesayet altına alınmak isteniyor ve bu yapılırken âdeta felç ediliyor yerel yönetimler. Teklifin 21'inci maddesiyle belediyelere ve il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri paylarından yapılan genel aydınlatma giderlerinin kesintilerini fahiş oranda arttırıyorsunuz. Büyükşehirlerde ve diğer belediyelerde bu kesintiler yüzde 30'lara fırlarken Cumhurbaşkanına bunu 2 katına artırma yetkisi veriyorsunuz. Halkın oylarıyla seçilmiş, halka doğrudan hizmet götürmekle yükümlü olan yerel yönetim gelirlerine merkezî idare eliyle el koymak yerel demokrasiyi tasfiye etmek dışında bir şey ifade etmiyor. Özellikle de bölgede halkçı, katılımcı ve demokratik belediyecilik pratiğimizi ekonomik olarak boğmayı hedefleyen bu merkeziyetçi kuşatma doğrudan doğruya o kentte yaşayan halkın cezalandırılması değil midir? Yapılması gereken yerel yönetimi geliştirmek, yerel yönetimi daha çok açmak ve buna alan açmak; yapılması gereken Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı'ndaki şerhleri kaldırmak.

Bu torba yasanın en tehlikeli ve en karanlık bölümlerinin biri de Siber Güvenlik Başkanlığının yetkilerinin genişletilmesini içeren 19, 24 ve 25'inci maddeleridir. Ben bir milletvekiliyim, olduğum dönemde Mersin'deki bir mahkeme kararıyla X hesabım erişime kapatıldı. İtiraz ettim; hiç okumamış, hiç okumadan o da reddetti. Daha sonra Anayasa Mahkemesine başvurdum. Benim bile bir güvencem yoksa, bir milletvekilinin siber güvenlik güvencesi yoksa siz halkın neyle karşılaşabileceğini öngörüyor musunuz? Gerçekten bu alanlar demokrasinin gelişmesi ve ifade özgürlüğünün, eleştiri hakkının gelişmesi gereken alanlardır. Bakın, en son bir tiyatrocuyu, bir sinemacıyı gözaltına alıp tutukladı bu iktidar. Aslında ülkede bir bağımsız yargı söz konusu değil, bağımlı yargı kararı bile gerektirmeyen, işte, gecikmesinde sakınca bulunan hâl gerekçesiyle, soyut ibarelerle bir kuruma, bir kişiye, bir genel müdüre ya da bir bürokrata bu yetkiyi veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, toparlayın.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dolayısıyla bu yapılmak istenen aslında tehlikeli; ifade özgürlüğünü ortadan kaldırın, eleştiri hürriyetini ortadan kaldıran; Anayasa'ya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne açıkça aykırı ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarına açıkça aykırı bir düzenlemedir. Siber güvenlik elbette ki önemli ama bu kadar ucu açık takdir yetkisi verilmesinin ileride daha büyük problemlere sebebiyet vereceği açıktır. Bu nedenle bu teklifin de geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün 14 Temmuz. 14 Temmuz 1959'da Kerkük'te hunharca katledilen Türkmenleri rahmet ve minnetle anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Yine her zamanki gibi çok kapsamlı bir torba kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Onunla ilgili gerekli şeyler söylendi ama ben de vurgulamak istiyorum: Gerçekten üzerinde teknik olarak çalışılması zor bir metot, kanuna çalışılması da çok zor oluyor ve içinde çok önemli konular var siber güvenlik gibi, bunların ayrıca özel bir kanun olarak gelmesi gerçekten önemli.

"Turizm ve imalat sanayisine destekler verilecek." deniyor. Bu konuda Sayın Erhan Usta da söyledi, tabii ki destekliyoruz. Turizm Türkiye'nin vazgeçilmez sektörlerinden, imalat sektörü de öyle ama şunu merak ediyoruz: Niye hep bir desteğe ihtiyaç duyuyor bizim sektörlerimiz, niye devamlı devletin eli onların üzerinde olması gerekiyor; bu önemli. Türkiye turizm açısından çok güzel bir memleket, turizm cenneti diyebileceğimiz bir ülke ama böyle olduğumuz hâlde yerli turist bile en yakın komşumuz dahil olmak üzere

birçok ülkeye gitmek için vize kuyruklarına giriyor sırf bir deniz tatil yapabilmek için. Niye bu böyle oluyor? Acaba Turizm Bakanlığı bununla ilgili özel bir çalışma yapıyor mu, buna kafa yoruyor mu? Turizm sektöründe Türkiye'nin niye tercih edilmediğiyle ilgili herhangi bir rapor var mı, nedir? Bununla ilgili çalışmalar var mı, ben bunu işin açıkçası merak ediyorum. Bölgedeki sıcak gelişmelerden bahsediliyor. İşte, ondan dolayı sektörün zora girdiği ve desteklenmesi gerektiği söyleniyor ama bölgedeki sıcak gelişmelere maruz başka ülkeler de var; maşallah, turizm patlaması yaşıyorlar. Niye onlar tercih ediliyor da biz tercih edilmiyoruz; bu gerçekten üzerinde çalışılması ve kafa yorulması gereken bir konu.

İmalat sektörü de dediğim gibi tabii ki çok önemli ve ayakta kalması gereken, hatta büyümesi gereken bir sektör. Kesinlikle desteklenmeli ama niye desteğe ihtiyaç olduğu asıl araştırılmalı ve onun önlemleri alınmalı ve kesinlikle bu İşsizlik Fonu'nun kullanılmasını biz de doğru bulmuyoruz. Kısacası, hep bir pansuman, hep bir pansuman yapılıyor, onun için de böyle torba kanunlar çıkıyor ama kalıcı ve köklü, uzun vadeli çözümler, programlar olmadığı sürece bu pansumanların sonucunun kangrene gideceğini biz görüyoruz, eminim herkes de görüyordur. O yüzden bu konular daha ciddi, uzun vadeli ve teknik olarak ele alınmalı, üzerinde çalışılmalı.

En düşük emekli maaşıyla ilgili artık yapılan... Buna düzenleme de diyemeyeceğim yani düzenleme mi nedir, belli değil. Artık gerçekten bu da ciddiye alınması gereken bir konu. Hem devamlı en düşükleri konuşmak abesle iştigal hem bir emekli maaşının asgari ücretin altında olması, yaşanan açlık şeyinin altına düşmesi gerçekten anlaşılabilir ve konuşulacak bir şey değil. Bunları devamlı da böyle 3 kuruş, 5 kuruş, "Emekliye onu vereceğiz, bunu vereceğiz." diye kanun teklifi olarak getirmeyi de biz işin açıkçası doğru görmüyoruz. Nitekim, biz İYİ PARTİ olarak bir refah paketi kanun teklifi sunmuştuk, tabii ki görüşülmeye gelmedi ama en azından en düşük emekli maaşını asgari ücrete eşitleyelim ve bunu kanunla güvence altına alalım. Yine, verilen emekli ikramiyelerinin toplamı asgari ücret kadar olsun, bunun yarısı Ramazan Bayramı'nda, yarısı Kurban Bayramı'nda olsun; bunu da kanunla güvence altına alalım, devamlı bununla ilgili bir düzenleme yapılmasın diye bir teklif sunmuştuk. Bunları gerçekten devamlı konuşmak... Bir de hiçbir derde çare olmayacak düzenleme bunlar. Emekli, ömrünü bir mesleğe, bir işe adıyor, bir prim ödüyor ve karşılığında emekli olduğunda tekrar çalışmak, ona buna muhtaç olmak, kirasını ödeyememek hatta aç kalmakla yüz yüze oluyor. Bu artık ne güçlü devlet olmanın ne bir devlet olmanın ne de sosyal devlet olmanın olacağı, kabul edeceği durumlar değil. Bir devletin zaten yapması gereken birinci iş vatandaşını barındırmak ve karnını doyurmak. Yani artık bunu sağlayacak ortamı sağlayamıyorsa orada gerçekten ciddi problemler var demektir. Cidden ele alınmalı ve konuşulmalı. Ayrıca, burada yirmi beş yıl önce yapılan hataları da dile getirip "Ondan dolayı bunlar oluyor." demeyi ben abesle iştigal görüyorum çünkü yirmi beş yılda bir insan doğuyor ve bir anne-baba oluyor; bu kadar uzun bir süre yirmi beş yıl. Artık kendinizden önce yapılan hatalar yirmi beş yılda hiç çözülemiyorsa orada da bir problem var demektir. Ben milattan önceye gitmeyi de doğru bulmuyorum işin açıkçası.

Kültür, sanat, sinema sektöründe düzenlemeler var. Bu kültürel mirasın korunması, taşınmaz kültür varlıklarının tespiti, arkeolojik kazıların desteklenmesi amacıyla düzenlemeler yapılıyor. Bu da çok önemli çünkü Türkiye, arkeoloji cenneti bir ülke; müzeleri, tarihî zenginlikleri çok olan bir ülke ama maalesef bu da yeteri kadar ne değerlendiriliyor ne de karşılığı alınabiliyor.

Sinema sektörünü desteklemek amacıyla yapılan düzenleme. Bunu gerçekten biz de abesle iştigal görüyoruz. Yani tabii ki sinema sektörü önemli bir sektör, Türk sineması desteklenmeli, sinema sanatçıları olmalı ama son yirmi beş yıldır acaba Türk sineması nasıl bir eser verdi, ben merak ediyorum. Birol Güven'i de özellikle seviyorum; Çocuklar Duymasın dizisi hayatımıza damga vurmuştu. Öyle eserleri de artık göremiyoruz, asgari onun gibi, ondan daha iyisini görmek istiyoruz. Ne sinema sanatçısı ne doğru düzgün bir film, zaten dizileri ben artık içler acısı buluyorum. Söz diziye gelmişken de Türk milletinin sembolü olan Bozkurt'un Türk dizisinde bir terör örgütü değil de bir illegal madde kaçakçısının ya da ne bileyim baronu mu denlliyor ne deniliyor o jargona da hâkim değilim de kaçakçısına isim olarak verilmesini bir Türk dizisinde de buradan kınıyorum ve bununla ilgili hiçbir şey yapılmamasını da. Neden polisin adı "Bozkurt" olmuyor da o baronun adı "Bozkurt" oluyor; ben bunu anlayamıyorum yani ve bu dizi reyting rekorları kırıyor. Bu diziye siyasi parti genel başkanları ödül veriyor falan. O oyuncu kim? Benim hayatımda adını bile duymadığım bir oyuncu. Yani sinema başarısı ne, tiyatro başarısı ne, kariyeri ne; bilmiyoruz. Bu böyle oluyor. Bir yandan da Mustafa Çiftçi ya da işte İçişleri Bakanlığı açıklama yapıyor "Biz çetelere operasyon yapıyoruz. İşte, şu kadar uyuşturucu yakalıyoruz, bu kadar şey yapıyoruz." Nasıl olacak bu? Bir yanda diziye bakıyorsun, sırf merakımdan dizinin bir bölümünü seyrettim, resmen illegal iş yapan adamları güzelleyen bir dizi yanı. Aksini düşünen varsa bilmiyorum ya da seyreden varsa beni aydınlatsın. Bir yandan da burada İçişleri Bakanlığı operasyon yapıyor. Yani bu nasıl bir iş, bunu anlamak mümkün değil. Bu konularda hassas olmak gerektiğini düşünüyorum. Böyle durumlar varken biz işte ne yapıyoruz? Türk sinema sektörünü desteklemek amacıyla düzenleme yapıyoruz diyoruz. Bununla ilgili de işte belli platformlardan yüzde 2'lik bir kesinti yapacağız. Bu platformlar işte dijital platformlar hem geleceği olan platformlar hem de artık televizyon sektörü ve eğlence sektörü gerçekten kişiye özel olan bir sektöre dönüştü. Yani artık bu kablolu TV'ler, ne bileyim Türkiye'de seyredilen televizyon şeyleri, dünyada insanlar öyle televizyonlar seyretmiyor hep bu dijital platformlar üzerinde kendi tercihlerine göre program akışları seyrediyor. Buna giderken biz bunun önüne ket koyan, biz nedense hep böyle Airbnb, Uber gibi şeylerin de önüne ket koyan, işte "uyuyan kapasiteyi paylaşım ekonomisi" diyoruz ya buna, dünyada aslında yeni bir trend olan, çok ciddi bir gelir kaynağı yaratan, ülkeye de gelir getiren, iş şeyi de açan yerlerin önüne ket vurmayı yeğliyoruz. İşte bu Netflix, Disney Plus gibi dijital platformların net satışlarında yüzde 2'lik kesinti yapılacak ve bu şirketler tarafından doğrudan abonelik ücretlerine tabii ki bu zam olarak yansıyacak. Sektörü desteklemek bahanesiyle dolaylı bir vergi ihdas ediyoruz aslında. Ekonomik krizde nefes

alamayan ve tek sosyal aktivitesi evinde bu dizileri seyretmek olan gençlerin, emeklilerin ya da işte ailelerin de boynuna ekstra yük bindirmiş oluyoruz. Nasıl devlet sinemayı destekleyecek ve nasıl olacak? Bunu da hani anlamak mümkün değil.

Yine, Meclisin vergi ve bütçe yetkisini Cumhurbaşkanına devrediyoruz bu düzenlemeyle. Yüzde 2'lik kesinti oranını 2 katına kadar artırma veya yarısına kadar indirme yetkisi Cumhurbaşkanına veriliyor. Bu da Anayasal bir ihlaldir. Anayasa'nın 73'üncü maddesine göre vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ancak kanunla konulur ve değiştirilir. Yasa yapma ve vergi koyma yetkisi de Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu oranını keyfî olarak 2 katını çıkarma yetkisi de sadece yürütmeye verilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bir de son olarak yine, maddelerde bunu da değinirim de bu Siber Savunma Başkanlığıyla ilgili kanunun da ben burada görüşülmesinin çok sakıncalı buluyorum çünkü Siber Güvenlik gerçekten çok önemli bir Başkanlık olmazsa olmaz ama bu böyle, işte sinema desteği ya da turizm desteği ya da başka şeylerle ilgili araya sıkıştırılacak bir başlık değil, bir kanun değil. O yüzden bunun detaylı incelenmesi, detaylı ele alınmasın, Millî Savunma, İçişleri ve Dijital Mecralar Komisyonlarında siber güvenlik uzmanları, akademisyenler katılımıyla müstakil bir kanun olarak ele alınması gerektiğini düşünüyorum ve bu konuda da hassasiyet talep ediyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Maddelerde daha detaylı değineceğim inşallah.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederiz Sayın Taş.

Şimdi de söz sırası Sayın İsmail Güneş'te.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanımız, milletvekillerimiz ve Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifinin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Tabii, bu kanun teklifinin en önemli maddesi 15'inci maddesi, emeklilerimizle ilgili. Tabii, biz emeklilerimize çok yüksek maaş verdiğimizi iddia etmiyoruz ve bundan çok fazlasını hak ettiklerini de düşünüyoruz. Tabii ki imkânlarımız ölçüsünde en iyi maaşı alması için elimizden gelen gayreti sarf ediyoruz. Bugün de en düşük emeklilik maaşını 23.552 liraya çıkarıyoruz. Tabii ki bunun yanında "4A'lı olup da SSK'den zamdan önce en yüksek emekli maaşı kaç lira?" derseniz, 124 bin liraydı artıştan önce. Yine 4B'li BAĞ-KUR emeklisi de zannedersem 95 bin lira civarlarındaydı.

Tabii, burada, ülkemizin gerçeklerini göz ardı edip, sırf muhalefet etmek için ve ülkemizin yapısına da zarar vermek için konuşmamak gerektiğini ben düşünüyorum. Şimdi, arkadaşımız da söyledi "En düşük emekli maaşı, işte 66 TL, 40 dolar." dedi. "Yok, olmaz." dediler. Niye olmasın? BAĞ-KUR'lularda, 4B'lilerde 66 TL ve 40 dolardı. Bugün biz bu maaşı bu artışla beraber 500 dolara getirmişiz yani yükseltmişiz ama daha da yükseltmemiz gerekir. Yani siz sadece 4A'lılardan bahsediyorsunuz, SSK'lilerden bahsediyorsunuz, 4B'liler bu ülkenin vatandaşı değil miydi? Ve dolayısıyla da her iki taraftan da bakmak lazım.

Şimdi, biz geldiğimizde, tabii ki asgari ücret 184 lira, 112 dolar. Bugün asgari ücret aşağı yukarı 630 dolar ve bunların daha da artmasını istiyoruz biz ama şimdi SSK'nin yapısında, daha önce 1960'lı yıllarda SSK düzenlenirken burada tabii, çalışan sayısı her geçen gün artıyor, emekli olan sayısı az olduğu için emekliliğe esas prim sayısı, ücreti asgari ücretten aldığı paradan çok daha yüksekti. Dolayısıyla da mesela, 2000 yılında bir asgari ücretli 86 TL alırken ve brüt asgari ücret 118 TL iken emekliliğe esas kazanç oranı 150'ydi, 150. Daha sonra emeklilik sayısı her geçen gün arttıkça bu döndürülemez hâle geldi. Burada bir değişikliğe gidildi ve 2000 yılında bir düzenleme yapıldı. Şimdi, 2000'den önce 3600 gün prim ödeyen de, 5200 gün prim ödeyen de, aşağı yukarı 7200 gün ödeyen de, 9000 gün prim ödeyen de aynı maaşı alıyordu. Buna adalet diyebilir misiniz siz? Ondan sonra 2000 yılında yapılan düzenlemeyle herkes ne kadar prim yatırdıysa o oranda emekli olmaya başladı. Emekliliğin diyelim ki kök ücretleri düşük, doğru. Burada yapılması gereken belki de benim kendi fikrim, partimizin de bu yönde çalışmalar var. En düşük emekli aylığını yükseltmek yerine belki hane halkı gelirine bakmak lazım. Bugün avukatların yüzde 99'u, eczacıların yüzde 99'u en alt primden emekliliğini ödüyorsa, fabrikatörler diyelim ki en alt birimden emekliliğini ödeyip de en düşük emekli maaşı alıyorsa ben bunları yükseltmek zorunda değilim ki. Burada hane halkına ve kişinin kirada olup olmamasına, hanede kaç kişi yaşayıp yaşamadığına göre yeniden bir düzenleme yapmak lazım.

Yani popülist politikalardan vazgeçmek lazım. Şimdi, daha önce EYT çıkmadan önce tüm partiler "EYT, EYT." diye, herkes EYT'den bahsediyordu. Ya bu EYT çıkınca ne olacak arkadaşlar? İşte, diyelim ki 8 Eylül 1999'da işe başlayan erkek 43 yaşında, bayan 38 yaşında; 9 eylülde başlayan bayan 58 erkekte 60 yaşında, şimdi, onlar ne olacak diye bakıyoruz çünkü 99'da işte rahmetli Ecevit, yine Sayın Devlet Bahçeli ve rahmetli Mesut Yılmaz; o dönemde 92 yılında rahmetli Demirel'in emeklilik sistemini bozmasından dolayı sürdürülemez olan yapıyı bir düzene sokmuştu ve bu artık böyle gidecekti. Şimdi, sırf kendi siyasi çıkarlarımız için ve oy almak uğruna yapıyı bozuyoruz. İşte, Ümit Özlale Sayın Vekilimiz de söyledi: "Benim babam şu kadar maaş alacak, benim oğlum çok daha düşük emekli maaşı alacak." Çünkü her geçen gün nüfusumuz yaşlanıyor, yaşlandığı içinde çalışan sayımız artıyor. Bugün 17 milyon emeklimiz var. Aktif çalışan kaç? 28 milyon. Aktif-pasif oranı kaç? Yani ikiye 1 bile değil ve bu diğer Avrupa ülkelerinde dörde 1, beşe 1 arkadaşlar. Yani sırf iktidarı eleştirmek için kendinizin iktidar olduğunuz vakit yapamayacağınız söylemlerde bulunmamak lazım. Diyelim ki "Emekli maaşını 45 bin lira yapalım." diyorlar. Peki, kaynak nerede? Belediyeler sizde

ödeyebiliyor musunuz? İşte, Uşak'ta geldiniz, CHP Uşak'ta yerel yönetimde iktidara geldi. Asgari ücret artı yüzde 30'du, o yüzde 30'u kaldırdı. Demek ki işbaşına gelince öyle olmuyor arkadaşlar.

Şimdi, Erhan Usta'ya da bir sözüm var. "Hırsızsınız." diyor. Ben aynen o sözü kendisine iade ediyorum. Şimdi, sizin de bildiğiniz bir hikâye var. İki âmâ yemek yiyormuş ve biri demiş ki: "Niye iki iki yiyorsun?" demiş, o da demiş ki "Nereden biliyorsun iki iki yediğimi?" "Ben öyle yiyorum." demiş. Şimdi, insanlar kendisini ne hissediyorsa, karşısındakini onu hisseder.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kabul etmiyoruz onu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla, kendisi de burada değil.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Evet, o yüzden konuşmayın. "Hırsız." demek ne demek ya adama?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Aynısını söyledi: "Çalıyorsunuz." dedi.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Vize şirketini kim kurdu?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Çalmak ne demek?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayret bir şey, biz mi yapıyoruz ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, bak, ben size şunu söyleyeceğim: Erhan Usta daha önce enerji piyasasıyla ilgili bir iddiada bulundu.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Erhan Usta'yı burada konuşamazsınız, lütfen! Başkanım...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben dedim ki iddianı açıkla dedim, iddianı ispat et. Ne dedim? Enerji Piyasası Kurulu daha önce 33 bin megavatlık bir ihaleye çıkıyor. Yine Enerji yine Enerji Bakanlığı da yine aynı şekilde güneş enerjisiyle ilgili 3.850 megavatlık ihale çıkıyor ve her bir megavat başına 200 bin dolar para alıyor fakat eğer Enerji Piyasası Kurulu bundan sıralamaya göre alıyor, bir para almıyor. Bunlar aynı şeyler değil arkadaşlar.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Siz EPDK Başkanı mısınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 1'incide depolama...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sorduk Excel tablosuyla, niye cevap vermiyor bize?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Vekilim, işi bilmediğiniz konulara karış lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Biliyoruz efendim, siz bilmiyorsunuz işte; biz biliyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir susun, dinleyin, ben size anlatayım, ondan sonra.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bana anlatmayın, şu anda lütfen konuşmayın, Erhan Usta yok.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Tamam, lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 1'incisinde depolama var mı?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Erhan Usta yok, kabul etmiyoruz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Lütfen, müsaade ediniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tutanaklardan okur ya, anlatsın.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kabul etmiyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yani, Erhan Bey'i mi bekleyelim?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Evet, Erhan Bey'i bekleyeceğiz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Değerli arkadaşlar, lütfen sükûneti tesis edelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Gelsin, takip etsin.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Türkeş Taş, Erhan Bey zaten gelince tutanaklardan cevap verir, merak etmeyin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, Enerji Bakanlığının yaptığı ihalede depolama var mı? Yok. Her bir megavat için, depolama için 200 bin euro gerekiyor.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayırlı olsun yeni göreviniz EPDK'de.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Peki, enerji piyasasının yaptığı ihalede alım garantisi ne kadar? Beş artı yirmi yıl arkadaşlar. Öbüründe alım

garantisi kaç? On yıl arkadaşlar. Bir de burada diyelim ki YEKA'nın yaptığında 3,5 euro cent alım garantisi, diğerinde alım garantisi dolar üzerinden 4,9 ve iletim hattı bedeli bu Enerji Piyasasının yaptığı daha yüksek, diğerinin daha düşük; bunların ikisi birbirinden farklı şeyler arkadaşlar. İşin esasını bilmeden "Enerji Bakanlığı yaptığından 200 bin dolar aldı megavat başına, öbür taraftan Enerji Piyasası Kurulu insanlara bedava peşkeş çekti." gibi iddialarda bulunuyorsunuz; bu iddialarınız doğru değil.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Niye cevap vermiyor EPDK?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben şunu iddia ediyorum ki Erhan Usta'nın her iddia ettiği şey doğru değil arkadaşlar. Şimdi, diğer taraftan, bürokratları hırsızlıkla, rüşvetle suçluyor. O zaman kendisi de bizim bürokratımızdı, kendisi de mi çaldı? Öyle bir şey yok.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Siz niye Erhan Usta'ya sardınız anlamadım?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Arkadaşlar, burada Türkiye'nin gerçeklerini bilelim, ona göre konuşalım ve sırf siyasi çıkarlarımız için, veremeyeceğimiz, yapamayacağımız, ülkenin gücünü aşan şeyleri de konuşmayalım. Şimdi, Erhan Usta kendisi buradan diyelim ki video çekti, kendisi konuştu, gidecek şimdi özellikle bazı para ödenen kanallarda bunları yayınlatacak. Bizim burada söz hakkımız var mı? Söz hakkımız yok. İşte, siz buna adalet diyorsunuz öyle mi? Buna adalet mi diyorsunuz siz?

Diğer taraftan, gelin, emeklilik sistemini kökten değiştirelim. Bugün memurların emeklilik sistemi neye bağlı? Diyelim ki emeklilik sistemi...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Açlık sınırının altında...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Arkadaşım, bir dinle. Bak, sen milletvekilisin, diyelim ki iki yıldır milletvekilliği yapıyorsun, en alttan prim ödedin, kalkıp en üstten maaş alıyorsunuz; bu adalet mi? Hak, adalet mi? Ben sana söyleyeyim, o zaman şöyle yapacağız arkadaşlar: Kim ne kadar prim ödediyse, kaç yıl milletvekilliği yaptıysa primini o kadar oradan göstereceksin, diğerlerini nerede çalıştıysan oradan göstereceksin. Diyelim ki emekli sandığı ile 4/A'lı ve 4/B'lilerin emeklilik yasaları farklı.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yapsaydınız. Yirmi beş yıldır niye oturuyorsunuz, niye yapmıyorsunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gelin, beraber yapalım o zaman.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne "Gelin, beraber yapalım." ya! Siyasi etik yasasına oy veriyor musunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öyle konuşmakla değil.

Ve dolayısıyla kim ne kadar prim ödüyorsa... Şimdi, emekli memurlar ek göstergeye göre, dereceye göre emekli oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Güneş.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sözünü çok kestiler.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Açabilir misiniz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, diğer taraftan, bu personel rejimiyle ilgili tabii ki yeni düzenlemeler yapmak lazım, sadece bunu PTT'de değil. İşte, o zaman hep beraber "EYT" denildi; şimdi, EYT tamam. Bir tarafta devletin işçisi sendikalaşmadan dolayı, toplu sözleşmeden dolayı daha yüksek maaş alıyor, memuru daha az alıyor. Arkadaşlar, gelin, bunların hepsini devlet çalışanı yapalım ve dolayısıyla da bu gibi konuları açalım, kökten çözüm bulalım, kökten; böyle palyatif önlemlerle sırf iktidara gelmek için, birilerine yaranmak için, oy toplamak için iddialarda bulunmayalım diyorum, kanunun hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Güneş.

Şimdi de son söz olarak Sayın Orhan Yegin.

Buyurunuz lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi "yine torba yasa, torba yasa" deniliyor, birçok eleştiri yapılıyor. "Çok kapsamlı bir kanun, şu kadar madde var, şu kadar maddeyi ilgilendiren teklifler var. Enerjiden de anlıyorsunuz maşallah Ersan Bey, postadan da anlıyorsunuz, sigortadan da..." Kardeşim, biz burada farklı konularda uzmanlığı olan veyahut da uzmanlığı olmayıp farklı konularda ihtisası olan insanlarız, her birimiz; her birimizin ayrı bir konuda bilgisi var. Toplumun sorunları var, ihtiyaçları var; kamu kurumlarının sorunları, ihtiyaçları, talepleri var; millet için beklenen çözümler var. Dolayısıyla bazen sahada geziyorsunuz; insanların, sivil toplum örgütlerinin talepleri oluyor, onları topluyorsunuz, değerlendiriyorsunuz, kamu kurumlarından gelen talepleri değerlendiriyorsunuz, bunları harmanlıyorsunuz; uzmanlarıyla, kurumlarla, sivil toplumla, hepsiyle görüşüyorsunuz ve bunu bir teklife dönüştürüp buraya getiriyorsunuz. Siz istiyorsunuz ki her bir maddeyi kod kanun gibi, temel kanun gibi görüşelim; geneli üzerinde konuşalım; bölümüne dönelim, yirmi dakika daha konuşalım, on dakika daha konuşalım. Şimdi, şu en düşük emekli aylığının artırılması maddesi; hadi bunu gelin, kod kanun olarak görüşün, temel kanun olarak teklif edin hadi. Geçen bizim verdiğimiz teklifte bir madde vardı. Orman alanlarında devlete ait rehabilitasyon merkezleri ve yaşlı bakım merkezleri açılmasıyla ilgili bir imkân açmak için zaten var olan bir maddenin içerisine sadece şu ifadeyi ekledik: "Rehabilitasyon merkezleri ve yaşlı bakım merkezleri." "Hadi gelin, bunu kod kanun olarak görüşün; hadi buyurun, temel kanun olarak görüşün." Ya arkadaşlar, Allah'ınızı severseniz yani her toplantıda "Yine bir torba kanunla karşı karşıyayız." Dolayısıyla, bu ezberleri artık bırakalım, daha güzel cümlelerle, daha böyle nitelikli cümlelerle gelelim.

Şimdi "Emek düşmanı, sermaye dostu iktidar..." Yine, aynı ezberler dönüp dönüp duruyor. Bu emek düşmanı iktidar ne yapmış 2002'de iktidara geldiğinde? 21,5 milyon çalışan varmış, istihdam varmış ülkede ve istihdam oranı yüzde 44,4'müş. Bu emek düşmanı iktidar, bugün 2026 yılında, bu istihdam sayısını 32,5 milyona, oranı da yüzde 48,5'e çıkarmış. Sizin "emek düşmanı" diye "Çalışılacak alanı, istihdam edilecek alanları artırmayan iktidar" diye eleştirdiğiniz iktidar bunu yapmış arkadaşlar. "Gelin, bu sefer sermayeden yana olmayın." Nasıl sermayeden yana olmuşuz? İşsizlik Fonu'ndan sermaye sahiplerine para... Arkadaşlar, bu İşsizlik Fonu dediğiniz Fon istihdamın fonudur. Yeri gelir istihdamı korumak için harcanır, yeri gelir istihdamın niteliğini artırmak için harcanır, yeri gelir istihdamı çeşitlendirmek için harcanır, yeri gelir istihdam ortadan kalktığında herhangi bir yerde işini kaybeden insanın gelirini belli bir süre ayakta tutmak için vardır. Bu Fon istihdamın fonudur, patronun fonu değildir, patrona peşkeş çekilen bir fon değildir. Patrona verilen, işte tekstil sektöründe 3.500 lira gibi rakamlar, imalat sanayisinde, turizmde, şimdi bugün turizmde genişletilen bu destekler orada iş yerleri kapanmasın ki istihdam olsun diye verilen desteklerdir. Dolayısıyla istihdama verilen destektir. Bizi emek düşmanı, sermaye dostu bir iktidar olarak istediğiniz kadar döndürün, döndürün, durun; çevirin, çevirin, söyleyin buna kimseyi inandıramazsınız çünkü işin gerçeği başka.

"Palyatif tedbirler" bu istihdamla ilgili verilen tedbirlere "Fondöten ekonomisi" gibi bir kavram kullanıldı ve eleştirildik. Ya, biz aktif iş gücü politikalarını desteklemiyoruz, üniversiteleri desteklemiyoruz, üreticiyi, sanayiciyi desteklemiyoruz, yatırımı desteklemiyoruz, bunlara destek ayırmıyormuşuz, sürekli günü kurtarmak için işverene palyatif desteklerle çözümler üretmeye

çalışıyormuşuz. Arkadaşlar, bu ülkede ihracat yapan şehir sayısı artmış. 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan şehir sayısı AK PARTİ'den önce 5'miş, bugün 21'e çıkmış. Bu rakam 2002'de nasıl söyleniyordu biliyor musunuz? Şimdi, ben dedim ya "1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il" diye. TİM bu rakamları 2002 yılında 100 milyon doların üzerinde ihracat yapan iller olarak veriyordu. Ben bugün bu rakamı size 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayısı olarak veriyorum. İktidara geldiğinde 36 milyar dolar ihracat yapan bir ülkeyi sadece 2026 yılının ilk altı ayında 136 milyar dolar ihracat yapan bir ülke hâline getirmiş bir iktidara "Siz sanayiye destek vermediniz." "Üretime destek vermediniz." "Ona destek vermediniz." "Sadece inşaata, betona para döktünüz." diye istediğiniz kadar söyleyin, söyleyin, durun; çevirin, çevirin, durun; döndürün, döndürün, durun; arkadaşlar, inandıramazsınız çünkü rakamlar ortada, gerçekler ortada.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sokağa da mı çıkmıyorsunuz? Gerçekten, insan hayret ediyor. Sokağa çıkmıyor musunuz? Alışveriş yapmıyor musunuz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, eğer şehirlerinize gitseydiniz -tam onu söyleyeceğim- oralarda kurulan organize sanayi bölgelerini, ihtisas bölgelerini, teknoloji geliştirme merkezlerini, teknoloji merkezlerini, bütün bunları, bütün bunların hepsini görürdünüz ama gitmediğiniz için görmüyorsunuz. Konuşmalarınızda dinledim, aranızda epeyce oturup dizi izleyen, yabancı dizi izlemeye vakit ayıran arkadaşlar var. Tamam, izlemeyin demiyorum, eyvallah, onu da yapın ama kardeşim, biraz sahaya inin, illerinizi gezin, dolaşın; neler olmuş illerinizde, neler yapmış bu iktidar, vatandaşla, milletle, sivil toplumla, sanayiyle, çalışanla, sendikayla el ele verip neleri başarmış görün. Sabah akşam dizi izleyip durmayın.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Siz izliyorsunuz herhâlde.

ORHAN YEGİN (Ankara) - 2025'te şehir aydınlatmalarıyla ilgili, genel aydınlatmayla ilgili "Belediyelere Hükûmetin verdiği bu Hükûmetin karşılama işi bitecek, belediyeler artık karşılamaya başlayacak." diye bir düzenleme yapılmış. Bu arada belediyeler yüzde 10 katkı yapıyor yani bir belediye 100 lira elektrik, genel aydınlatma gideri yapıyor, 10 lirasını ödüyor, 90 lirasını devlet ödüyor ve 2025 yılında bu bitecek. Para ödemiyor ya, vara yoğa, her yere aydınlatma koyuyor. Tasarruflu aydınlatma mı, değil mi, projektör mü, led mi hiç umurunda değil, ne de olsa devlet ödüyor, hazine ödüyor, her yeri aydınlatma yapıyor. Hele, birkaç tane de -sizin adamlar bilir o işleri- tanıdık şirket varsa onlardan alıyor ürünleri doğrudan teminle, şununla bununla, her yer aydınlatma. Niye? Devlet ödüyor, kasasından para çıkmıyor. Devlet demiş ki: "Kardeşim, 2025'te bu iş bitecek." 2025'te bitmemiş, bir yıl daha uzatmış "2026'da bitecek." demiş. Şimdi, 2026'da bitecek işi 2030'a uzatıyor devlet burada, Mecliste hep beraber uzatıyoruz, bütün masrafını yine devlet karşılamaya, hazine karşılamaya devam edecek ama demiş ki: "Sizin de ödediğiniz payı artırayım. Yüzde 10'dan yüzde 30'a, 2 kat, yüzde 5 ödeyenleri de yüzde 15'e çıkarayım."

CEVDET AKAY (Karabük) - Ama 2 katta yüzde 60'a çıkıyor Vekilim, zamanı değil şuan, zamanı değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Vay efendim, belediyelerin bütçeleri kesiliyor, CHP'li belediyeler çalışamazsın, iş yapamasın diye paralarımız kesiliyor, işte, bilmem, ona para bulamadınız, buna kaynak bulamadınız. Belediyelerin bütçelerini alıp kaynak üretiyorsunuz." diye diye diye neler söyleniyor. Arkadaşlar, aydınlatmalarınızın paralarını bir parça daha fazla ödeyeceksiniz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ya, gelirlerinin yüzde 60'ı gidecek.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu eğer belediyelerinizin zoruna gidiyorsa başkanlarınıza söyleyin, belediyelerinize doldurdukları enişte, bacanak, baldız, kayın birader, çalışmadan maaş verdiği birçok adamlar var, bunların hepsini çıkarsın, iş yapanı tutsun, neyse, iş yapmayana boştan para vermesin, çıkarsın, buradaki aydınlatmaların paralarını ödesin.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben sayayım mi şimdi kamu kurum ve kuruluşlarını tek tek, oralara girmeyelim, zararlı çıkarsınız Vekilim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dolayısıyla kaynak oralarda var. Başka başka şeyler de var, basına yansıyan Uşak'taki şeyler, onun üzerinden de çok görkemli cümleler kurmak mümkün, girmeyeceğim oraya, girmeyeceğim oraya.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Mehmet Akif Ersoylar var...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dolayısıyla onu söylemiş olayım.

Emekliyle ilgili meseleye gelelim. Biz "Emekli maaşı yeter, şudur, budur." demiyoruz, artırmak için, sabit gelirli kesimlerin de emeklinin de bu ülkede yaşayan herkesin de; etnik köken ayrımı yapmadan, mezhep ayrımı yapmadan, yaşam tarzı ayrımı yapmadan herkesi ülkenin vatandaşı görüp herkesin refahını artırmaya çalışıyoruz. Bunu başardık, son birkaç yıldır hem bölgesel sorunlar hem küresel sorunlar, birtakım sorunları fazlaca yaşadık, pandemiden bugüne birçok sorun oldu. Bugün biraz hassasiyet var, hayat zor, geçim zor, kabul ediyoruz ve bunu kolaylaştırmak için büyük bir mücadele veriyoruz ama yok Cumhurbaşkanı bir yere ziyarete gitmiş, orada gelen polislere, başka illerden gelen polislere, korumalara, oradaki güvenlik görevlilerine yemek ikram edilmiş, bunun rakamı 13 milyon tutmuş "Ben size emeklinin maaşını artırmanın fonunu söyleyeyim, işte, fon burada, 13 milyon burada..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - O 13 milyonun hesabına yapan, "O 13 milyon üzerinden 16,5 milyon emekliye ayda 55 milyon lira para verirdiniz." diye hesap yapan arkadaşa ben de şunu söyleyeyim: Yaptığı çok ayıp ama illa bir hesap yapacaksa otursun Muş'tan sipariş ettikleri İstanbul Büyükşehir Belediyesindeki 95 milyon liralık doğrudan teminle alınmış baklavanın hesabını yapsın. O da yetmiyorsa yine belediyelerinde imar artışlarını imar rantına dönüştürerek yaptıkları o imar artışlarından belediyenin kasasına değil kurdukları ekosisteme aktardıkları paraların hesabını yapsın. O da yetmediyse başkan yardımcılarının baklava kutularında

odalarında sergiledikleri dövizlere, dolarlara, eurolara baksın. Daha daha niceleri var, kamuoyuna yansıyan çokça şey var, burada anlatıp çok kafanızda şişirmek istemiyorum. Bize yolsuzluk, bize hırsızlık, bize aymazlık yakıştırmaya çalışan kimse amacına ulaşamayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yirmi altı yıldır bu millete hizmet ediyoruz, Allah'ın izniyle hizmet etmeye de devam edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Anayasa'ya aykırılığa ilişkin bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9, 10 ve 14'üncü maddelerinin Anayasa'nın 2 ve 60'ncı maddelerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale İzmir	Cavit Arı Antalya	Cevdet Akay Karabük
Tahsin Ocaklı Rize	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu Manisa	

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, kanun teklifinin bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğuyla ilgili İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre önerge verdik. 9, 10 ve 14'üncü maddeler Anayasa'nın 2 ve 60'ıncı maddelerine aykırı. Bir kısmı bunun işsizlik sigortasıyla ilgili, bir de devlet katkı payının kaldırılmasıyla ilgili. Sosyal güvenlik kapsamında Anayasa'nın 2'nci ve 60'ıncı maddeleri şunu diyor: Cumhuriyetin niteliklerini düzenleyen 2'nci maddeye aykırı buluyoruz, bir de "Sosyal güvenlik hakkı" başlıklı 60'ıncı maddeye aykırı buluyoruz. Maddelere geçmeden önce de bu kanun teklifinin Anayasa'ya aykırılıktan dolayı çekilmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Bir şeyi ifade edeceğim: Yaşlı ve engellilerle ilgili Orhan Bey bir şey söylediniz, "Bir madde ekledik." falan dediniz de.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Cümle ekledik.

CEVDET AKAY (Karabük) - Rehabilitasyon merkeziyle ilgili ama o duruma gelmeden zaten yaşlı ve engellilerle ilgili Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının gelirlerinin yüzde 5'i engelliler ve yaşlılar için genel müdürlüğe aktarılmak zorunda. Biliyor musunuz bu konuda Sayıştay raporu var. Dört yıl içerisinde 644 milyon toplanmış, aktarılan para 258 milyon, 380 milyonun nereye harcandığı belli değil. O zaman da yaşlılar ve engelliler bekler, bu tesisler yapılmaz, bunun ortadan kalkması lazım. Yolsuzluk, usulsüzlük, hepimiz karşıyız, nerede olursa olsun karşıyız ama mahkeme karar verecek, neticelenecek, tutuksuz yargılama olacak. Kamu kurum kuruluşlarında, bakanlıklarda, belediyelerde nerede varsa a, b, c hiçbir şey fark etmez partisi olarak ama yargı kesin hüküm verdiği zaman insanlar suçlanabilir, halkın seçtiği belediye başkanları da yargılanma bitmeden tutuksuz yargılanabilirler. Kaçmıyorlar, buradalar, kaçan da yok, eden de yok.

Bir de TEİAŞ genel aydınlatma giderleriyle ilgili olarak yüzde 60 tutar çok yüksek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, toparlıyorum. Tek kaldım, cevap vereyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani bu Anayasa'ya aykırılığı tam anlamamız lazım, doğru.

CEVDET AKAY (Karabük) - 30'a çıkarıyorsunuz, 10'dan 30'a, şu anda 20 uygulanıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Üstadım, orada da tasarruflu aydınlatma...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bitireyim Başkanım.

Ama Sayın Cumhurbaşkanı bunu 2 kata kadar arttırıp yüzde 60'a çıkarabiliyor, değil mi? Ya, belediye gelirlerinin ve il özel idare gelirlerinin yüzde 60'ını kesmek şu ortamda ne demek, zaten belediyeler çok zor durumda, faaliyetlerine devam etsin, beş yıl uzatılsın, siz de destekliyorsunuz, eski oranı koyun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Daha makul fiyatlarla konser yaparsınız!

CEVDET AKAY (Karabük) - O zaman ben şunu söylüyorum: Niye elektrik dağıtım firmalarından TEDAŞ borcunu Bakanlık eliyle bu firmalara öderken bu firmalar TEİAŞ'a olan borçlarını niye ödemiyorlar? Buna cevap verin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Daha makul fiyatlardan konser yaparsınız, yarın yeniden aday olmak için genel merkez para toplamaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

CEVDET AKAY (Karabük) - O tahsilatı yapın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçesini 45 milyardan 39 milyara indirmeyin, bütçeyi yüzde 20 azaltmayın. Enerji Bakanlığının bütçesi yüzde 20 düştü. Yedi aydır kanunsuz bu destekler veriliyor. Şimdi geriye dönük ocak ayı itibarıyla bu destekler veriliyor, bunların da düzeltilmesi lazım.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, inşallah, Parlamentomuz bütün sorunlara bir çözüm üretecektir.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa'ya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Anayasa'ya aykırılık önergesi kabul edilmemiştir ve teklifin Anayasa'ya uygun olduğu Komisyon tarafından tespit edilmiştir.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelerine geçilmesi oylanmıştır ve kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, ara vereceğiz. Öğlen yemeği için Üyeler Alt Lokantası'nda değerli milletvekillerimizi, Bakan Yardımcılarımızı, kurum başkanlarımız ve genel müdürlerimizi davet ediyorum, yemek ikramımız olacak. Diğer bürokratlar ve katılımcılar için Üyeler Üs Lokantası'nda yemek ikramımız olacaktır. Afiyet olsun.

Görüşmelere saat 15.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.59

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 32'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam edeceğiz, maddelere geçilmesini oylamıştık.

Şimdi, değerli milletvekilleri, daha önceki toplantılarda da uyguladığımız üzere eğer sizler uygun görürseniz görüşme usulüne ilişkin kanun teklifi maddelerini tek tek okutmayacağım, zaten dağıtıldı metin. Ayrıca, teklifte aynı konuda birbiriyle ilgili maddeler var, bunları birlikte müzakereye açmakla alakalı daha önceki uygulamalarımıza sizlerin de takdiriyle devam etmek niyetindeyim. Oylamaları tek tek oylarınıza sunacağım maddelerde.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 1 ve 26'ncı maddeler aynı maddeler olduğu için teklif sahibinden izahat istiyoruz.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, daire başkanı ile il ve bölge müdürleri kadrolarına atanabilmek için aranan hizmet süresi şartına ilişkin bir düzenleme Devlet Memurları Kanunu'nun 68'inci maddesinde. Memur statüsünde yaklaşık ülkemizde 2.500 daire başkanı kadrosu ile bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda hizmet süresi şartıyla ilgili olarak 2018/703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de beş yıl diye düzenlenmiş olan bir hüküm mevcut idi. Bu çerçevede, geldiğimiz noktada 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ekli 2 sayılı cetvelinde üst kademe kamu yöneticisi olmayıp atama usulü yönünden Cumhurbaşkanı kararına tabi olan il müdürleri ve bölge müdürleri bağlı, ilgili kuruluşlar dâhil bu kapsamda yine yer alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERSAN AKSU (Samsun) - Bitiriyorum Değerli Başkanım.

Hizmet süresi şartında yeknesaklığın sağlanması adına daire başkanı kadrosu ve bu kadrolara denk yönetici kadrolar için aranan hizmet süresi şartı, diğer üst kademe kamu yöneticisi olmayan yöneticilerde paralel olarak 68'inci madde kapsamında beş yıldan on yıla çıkarılmakta, il ve bölge müdürü kadroları da KHK 35'inci maddesi kapsamından çıkartılıyor ve fıkranın sağladığı açıktan atama imkânı ve hizmet süresi şartından muafiyete ilişkin hükümler kaldırılarak burada da diğer kadrolarla aynı şartların aranması sağlanmış oluyor. Ülkemizde 2.500 daire başkanı, 1.182 bakanlık il müdürleri ve bölge müdürleri var ve bu düzenlemenin bütçeye herhangi bir mali yükü söz konusu olmayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 ve 26'ncı madde için söz talebi var mı?

Sayın Konuralp, buyurun.

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

1 ve 26'ncı maddeler bağlamında ben de özellikle teklifin 19, 24 ve 25'inci maddeleriyle ilgili görüşlerimi sizinle paylaşmak istiyorum. Toplam 30 maddelik kanun teklifinin az önce andığım maddeleri doğrudan üyesi olduğum Dijital Mecralar Komisyonunun konusudur çünkü bu teklif içinde yer alan 3 madde dijital dünya bağlamında ülke nüfusumuzun neredeyse tümünü doğrudan etkileyebilecek köklü değişikliklerin temelini atıyor. Ancak Dijital Mecralar Komisyonuna yönelik bu yetki gasbından öncelikle rahatsız

olması gereken bizatihi Dijital Mecralar Komisyonunun Başkanı olmaması gerekirken sesini çıkarmıyor oluşunu kabul edilir bulmadığımı kayıtlara geçirmek isterim.

Bu bağlamda, peki, ilgili maddeler bize ne söylüyor? Maddeler öncelikle Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yani BTK'nin çok önemli yetkilerinin Siber Güvenlik Başkanlığına devredilmesi nedeniyle Türkiye'nin dijital düzenini değiştiren bir güç transferidir. Devletler kalelerini dışarıya karşı inşa ederler, sınırlarını dışarıya doğru korur ve kollarlar fakat bu düzenlemeyle yurttaşlarımızın etrafında dijital bir kale örme amacı öngörülmüş, anahtarını da yürütmeyi veriyor, bir nevi gardiyanlığını da Siber Güvenlik Başkanlığını devrediyor bu düzenleme. Güvenlik duvarı kurduğunuzu söylüyorsunuz ama duvar dışarıdan gelecek saldırılardan çok içerideki vatandaşlarımızın önüne dikiliyor. Birtakım süslü cümlelerle gerekçelendirilmeye çalışılan bu düzenleme yoluyla -ki İfade Özgürlüğü Derneği'nin de dikkat çektiği gibi- erişim engelleme, içerik denetimi, altyapı müdahalesi yetkileri piyasa düzenleyici bir kurumdan alınıp doğrudan güvenlik ve istihbarat mimarisiyle iç içe geçmiş bir yapıya devrediliyor. Örneğin, kanun teklifinde "tedbir" kavramının ne olduğu tanımlanmıyor. Müdahalenin türü ve sınırları tamamen Siber Güvenlik Başkanlığının takdirine bırakılıyor. Bu açık uçlu tanımsız yetki dijital dünyaya yönelik bir olağanüstü hâl yetkisidir. Adı ve sınır belli bir koruma tedbiri yerine idarenin içeriğini bizzat kendisinin dolduracağı keyfî bir mekanizma inşa edilmek istenmektedir. Oysaki hukuk devleti belirlilik ilkesi üzerine kurulur. Belirsiz yetki ise hukukun değil, keyfîliğin dilidir. Bu teklifle sınırı kanunla çizmek yerine, sınırı idarenin takdirine bırakıyorsunuz. Hangi dijital müdahalenin uygulanabileceğini kanunun değil, idarenin yorumunun belirleyeceği dijital bir düzen inşa ediyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, teklifin sakıncalı bir diğer yönü de dijital dünyaya yönelik sansür uygulamasının tümüyle kanunilik sınırın dışına çıkarılması. Yine, İfade Özgürlüğü Derneği'nin değerlendirmesiyle aktarmak gerekirse bant daraltma yaptırımının bugüne kadar ki tek açık yasal dayanağı olan 60'ıncı maddenin onuncu fıkrasını doğrudan yürürlükten kaldırıyorsunuz. Bunun yerine ise türü, sınırı ve içeriği tanımsız, tedbir yetkisini içeren 60-A maddesi ikame edilerek mevcut -dar da olsa- tanımlı bir hukuki zemin ortadan kaldırılmakta, yerine idarenin içeriğini bizzat dolduracağı sınırsız bir çerçeve konulmaktadır.

Özetle, bu teklif yıllar içinde verilmiş mücadeleyle elde edilmiş cılız kazanımları dahi tehdit etmektedir yani idareye "Artık bant daraltma yaptım." demek ve bunu belirli bir fıkraya bağlamak zorunda dahi kalmadan, aynı sonucu isimsiz bir tedbir olarak üretebilmektedir. Bu modelde yargısal denetim, ifade ve haberleşme özgürlüğünün ağır bir müdahale yapılmasıyla ve telafisi güç zararlar doğurduktan sonra devreye girebilecek bir hâle dönüşüyor. Karşımızda hem kararı veren hem de o kararın niteliğini ve gerekçesini gizleme kudretini de tek elde toplayan bir kara kutu dikilmek isteniyor.

Teklifin 25'inci maddesiyle de 5651 sayılı Kanun'daki "trafik bilgisi" tanımında yer alan "port bilgisi" ifadesi kaynak ve hedef port bilgisi olarak genişletiliyor. Bu genişletme, yaş doğrulama ve hesap kimlik eşleştirme düzenlemesiyle birlikte değerlendirildiğinde ortaya şu tabloyu çıkartıyor: Kimin, hangi hesabı kullandığını değil, kullanıcının hangi dijital hizmetlere nasıl bağlantı kurduğunu da izlemeye elverişli, tam teşekküllü bir dijital gözetleme, dijital hapishane kurma girişimi... Sonuç olarak teklifi yalnızca bir yetki devri olarak değil, düzenleyici devletten güvenlik devletine, çoğulcu dijital yönetişimden merkezî dijital tahakküme geçişin yeni aşaması olarak görüyor ve reddettiğimizi ifade ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, bu 1 ve 26'ncı maddeyle alakalı başka söz talebi gözükmüyor benim ekranında

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Sayıştay savcısı kadrolarına atanabilmek için aranan şartlara ilişkin bir düzenlememiz var. Mevcut durumda bu kadrolara yapılacak atamalarda aranan şartlara ilişkin mevzuatta bir boşluk mevcut idi. Kamu görevlileri arasından on yıl çalışmış olmak şartı ve yine Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ekli 2 sayılı cetvelde yer almakta olan Cumhurbaşkanı kararıyla atama usulüne tabi Sayıştay savcısı kadrolarına yapılacak atamalarda yapılan düzenlemeyle belirli eğitim ve kıdem şartı getirilmesi söz konusu. Öğleden önceki değerlendirmelerde Sayıştay savcılarının klasik cumhuriyet savcıları gibi değerlendirildiği kimi yorumlar yapıldığını gördük. Açıkçası, kamu mali yönetiminde hukuka uygunluğu gözeten yargı mensuplarıdır Sayıştay savcıları ve sayısı mahduttur. Bu çerçevede, yaptığımız düzenlemeyle 12 adet kadrosu bulunan ve tüm kadroları da hâlihazırda dolu olan Sayıştay savcısı kadrolarına yapılacak atamalarda hukuk, siyasal bilgiler, işletme, iktisat gibi daha doğrusu idari yargıdaki illa hukukçu olma zorunluluğu olmayan bir hâkim sistemi gibi düşünülmüş baştan itibaren, ancak on yıl kamuda mali iktisadi veya hukuki konularla ilgili kamu tecrübesi olması şartı dile getirilen bir düzenlemedir.

Arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hemen bir soru sorayım, ondan sonra devam edeyim yorumuma.

Bu boşluk ne zaman doğmuş? Hani "Sayıştay savcıların atamasında bir boşluk var mevzuatta." diyorsunuz.

ERSAN AKSU (Samsun) - Özellikle Erhan Bey, 19/2/2026 tarihli 194 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi'nden sonra, bu yapılan düzenlemelerden sonra ortaya çıkan, daha doğrusu var olan bir içerik şeye baktığımızda da. Mevcutta da var olan bir boşluk.

ERHAN USTA (Samsun) - 2018'e kadar var mıydı?

ERSAN AKSU (Samsun) - Cumhurbaşkanlığından gelen ilgili arkadaşımız Ali Bey var efendim.

?CUMHURBAŞKANLIĞI PERSONEL VE PRENSİPLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALİ YAVUZ BİRİNCİOĞLU ? - Sayıştay savcısı, biliyorsunuz üst kademe kamu yöneticileri, Anayasa tarafından Cumhurbaşkanına doğrudan belirleme yetkisi verilmiş. Neyi belirleyebilir? Atama usulünü ve atama şartlarını. Sayıştay savcısı üst kademe kamu yöneticileri arasında idi. Bu söz konusu az önce sayın vekilimizin bahsettiği Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden sonra Sayıştay savcısı üst kademe kamu yöneticisi değil, 2 sayılı cetvelde yer alıyor. Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor ama üst kademe kamu yöneticisi değil. Şimdi, bu grubun atanma şartları -usul değil ama şartları- kanuna gidiyor, kanunla düzenlenmesi gerekiyor. Daha önceden üst kademe kamu yöneticisi olduğu için 3 sayılı Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenleniyordu, şimdi artık üst kademe kamu yöneticisi sayılmadığı için kanuna gitmek zorunda kaldığından dolayı 2018'den önce olduğu gibi kanunda düzenleme gerekliliği ortaya çıktı. Bu yönde, bu kastedilen boşluk bu şekilde ortaya çıkmıştır. Düzenleme de buna yöneliktir.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, burada olan şu değerli arkadaşlar: 2018'e kadar burayla ilgili bir sorun yok, değil mi? Kanun var, atama şartları belli, o çerçevede atanması yapılıyor, belli nitelikler aranıyor Sayıştay savcısında. Nasıl daire başkanında on yıl şartı varsa... Az önce işte "İstisna tutulmadı." dedik ya il ve bölge müdürlüklerinde falan da. Burada Cumhurbaşkanı hükûmet sistemine geçildikten sonra bir düzenleme yapılıyor. Ondan sonra, en sonda şubat ayında yeni bir düzenleme yapılıyor ve boşluk doğuyor. Bunu bir açık açık söylemek lazım. Yani sanki öteden beri Türkiye Cumhuriyeti devleti kuruldu kurulalı böyle boşluk varmış da şimdi bu boşluk dolduruyormuş gibi kimse bir algı filan yaratmaya çalışmasın. Yani işte, onu söylüyorum. Yani sekiz yıl boyunca aslında çok daha fazla bir nitelik aramadan atama yapıldı, sonra üst düzey kamu yöneticisi olmaktan çıkarılınca bu sefer boşluk doğduğunu iddia ediyoruz ve şimdi aslında 2018 öncesine ki doğru olana bir dönüş var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, bitiriyorum.

Bu şekilde söyleyerek bu açıklamayı yapmak lazım, açıklamalar eksik oluyor ve yanıltıcı oluyor. Evet, yani bu anlamda yapılan işi destekliyoruz ama şunun hesabını sormak lazım: Yani geçen sekiz yıl, ya, sekiz yıl neredeydiniz? Sekiz yıl niye böyle bir şey oldu? Boşluk anlamında demiyorum. Sekiz yıl burada atamalar nasıl yapıldı, değil mi? Buna bakmak gerekmiyor mu?

ERSAN AKSU (Samsun) - Atamalara bakan ilgili daire başkanımız.

?CUMHURBAŞKANLIĞI ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ DAİRE BAŞKANI MESUT BABUR - Sayın vekilimizin belirttiği gibi, 2018 yılında yapılan bir değişiklikle Sayıştay savcıları, üst kademe kamu yöneticileri kapsamına alındı, o kapsamda Cumhurbaşkanı düzenleme yetkisi çerçevesinde 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle düzenlendi. O zaman da bir boşluk bulunmuyordu ve Sayıştay savcılarına ilişkin...

ERHAN USTA (Samsun) - Yapılan düzenleme neydi, nitelik neydi?

CUMHURBAŞKANLIĞI ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ DAİRE BAŞKANI MESUT BABUR - Atama şartı, üniversite mezuniyeti ve beş yıl kamu hizmeti şartıydı. Aslında beş yıl sadece on yıl yapılıyor, üniversite mezuniyeti yine var.

ERHAN USTA (Samsun) - Önceden kaçtı, 2018 öncesi?

CUMHURBAŞKANLIĞI ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ DAİRE BAŞKANI MESUT BABUR - Önceden on altı yıldı, beş yıla düşürüldü, şimdi tekrardan on yıla çıkarılıyor. Bu, dediğim gibi, atanan kişilere ilişkin atananlar da, Sayıştay savcıları da Resmî Gazete'de yayımlanıyor. Aleni bir şekilde oradan hangi şartlarda atandığına bakabilirsiniz, gerekli liyakate dikkat edilerek atandığını oradan görebilirsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Atandıktan sonra neyine bakacağız Hocam?

ERHAN USTA (Samsun) - Siz teknisyensiniz, teknik şeyi verin yani liyakate falan filan... Nereden bileceksiniz liyakati? Yani biz, Resmî Gazete'ye bakmayı bilmiyor muyuz? Ömrümüz boyunca Resmî Gazete'ye baktık ya. Yani, hayır, olur mu öyle şey? Şimdi, 2018 öncesinde bu işlerde muntazaman belirlenmiş bir sistem vardı, sistem bozuldu. Arkadaşlar, bunu böyle söylemek, bunu böyle söylemiyorsanız da susmanız lazım. Hani bunu ben böyle söylerim, tamam ondan sonra şey yapılır. Ha, şimdi ben şeyi takip etmiyor değilim. En son çıkan şubat ayındaki kararnameden sonra üst düzey yönetici olmaktan çıkarılınca bu sefer niteliklere yeniden bir nitelik verme gibi gecikmeli de olsa bir şey yapıyorsunuz ama ondan önceki geçen sekiz yılda da zaten aslında çok fazla bir nitelik aranmadı yani. O anlamda onu söylemeye çalışıyorum. İşte, beş yıla düşürüldü. Şu şey, Sayıştay savcısı oluyor. Şimdi, bakın, beş yıl doğruysa niye on yıla çıkarıyorsunuz değil mi veya daire başkanlarında beş yıl doğruysa niye şimdi on yıla çıkarıyoruz? Daha önceki on yılı beş yıla çevirip şimdi tekrar on yıla çeviriyoruz? Bunların cevabı teknik değil yani burada sizin cevap vermenize gerek yok, siyasi muhatabı cevabı verir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, 2018'de... Erhan Bey'e özellikle ifade etmek isterim, kendisi kamu bürokratı olarak uzun süre görev yaptı. 2015-2016... Yarın 15 Temmuz'un seneidevriyesi yani 2015'te niye beş yıla indirildiğiyle ilgili hususlar biraz bu konularla da ilgilidir diye değerlendiriyorum, düşünüyorum; siz de buna fevkalade hak verirsiniz ve farkındasınızdır zaten. Şimdi, artık bu yargı sisteminde

mesela, üçte 1 niteliğinde bir boşalma söz konusu olmuştu. Staj dönemini daha tamamlamadan hâkim, savcı atamalarını yaptığımız durumlar söz konusu oldu.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunlardan farklı ama adli yargıdan bahsetmiyorum.

ERSAN AKSU (Samsun) - Burada özellikle illa adli yargıyla değil, neticede...

ERHAN USTA (Samsun) - Maliye Bakanlığından geliyor Ersan Bey, ben her şeyi biliyorum.

ERSAN AKSU (Samsun) - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayıştay denetçilerinin kendi içerisinden geliyor, şeyden geliyor yani adli yargıdan farklı.

ERSAN AKSU (Samsun) - 2018'deki düzenlemenin beş yıla ama bugün tekrar on yıla çıkarılmasının bu konuyla ilgili olduğu kanaatindeyim.

ERHAN USTA (Samsun) - Adli yargıdan buraya bir tane...

ERSAN AKSU (Samsun) - Yok, ben onu örnek olarak söyledim.

ERHAN USTA (Samsun) - Burası öyle değil. Bir şeyi kaldıraç hâline getirebilirsiniz de bu öyle bir şey değil. Hepimiz için söylüyorum. Buraya nereden geliyoruz? Var mı Sayıştaydan arkadaşlar, söylesinler. Yani Sayıştay savcıları, nereden geliyor belli. Mali işlerle uğraşan birimlerden gelir daha çok. Ya, kendi içinden denetçilerinden gelir, çoğu zaman mesela başsavcılar falan Maliye Bakanlığı gitmiştir, bizim tanıdığımız arkadaşlar. Bunlar yani adli tarafta olan, o 15 Temmuzla ilgili, o hain FETÖ darbesiyle ilgili meseleler Sayıştayda falan çok fazla olmuş meseleler değildir yani. Ha, bunu gerekçe hâle getirebilirsiniz... İşte, öyle yapıldı zaten. Ben de onun yanlışlığını vurguluyorum. Anlatabildim mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Anayasa'nın 160'ıncı maddesi Sayıştayı düzenlemekte. Buna göre dördüncü fıkrasında "Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işleri başkan ve üyelerinin teminatı kanunda düzenlenir." diyor. 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre de savcılar, Sayıştay mensupları arasında sayılıyor. Yani dolayısıyla, bunların da atamalarının, atamaya yetkili merci de dâhil olmak üzere, kanunla düzenlenmiş olması gerekiyor. Ne var ki teklif edilen maddeye göre Sayıştay savcılarının atama mercisine yönelik bir düzenleme yer almıyor. Bu husus, mevcut durumda Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenleniyor. Bu nedenle, maddeye bu yönde bir ekleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun efendim.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, burada "yurt içindeki veya yurt dışındaki" ibarelerine baktığımızda, Türkiye'deki şu an eğitim kalitesinin de maalesef geldiği yeri göz önünde bulundurursak burada bir genelleme yapılmış durumda. Bu da zaten eğitim kalitesinin yerlerde süründüğü bir dönemde seçilecek olan kişilerle ilgili bir tereddüt oluşturabilir. Buranın biraz daha somutlaşmasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, başka söz talebi yoktur.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu Sinema Genel Müdürlüğü ve Turizm Bakanlığının ilgili maddeleri var; 2, 3, 4 ve 13'üncü maddeler. Birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Evet, Değerli Başkanım, Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nun 3'üncü ve 5'inci maddelerinde teklifimizle değişiklik yapılmakta, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na Ek 9'uncu madde eklenmekte ve özellikle Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un da yine 11'inci maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Taşınmaz kültür varlıkları ve alanların korunmasıyla ilgili taşınır kültür varlıklarının da yine muhafazası görevi ve yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına verilmiştir. Koruma amaçlı imar planlarının değerlendirilmesi, arkeolojik amaçlı kazıların gerçekleştirilmesi, sit alanıyla ilgili ilanların, ilan edilen alanlar içinde hazırlanan çalışmaların yürütülmesi, kültür varlıklarına yönelik kaçakçılığın önlenmesi, taşınır kültür varlıklarına yönelik müzecilik ve koleksiyonculuk faaliyetlerinin yürütülmesiyle ilgili hususlarda çok ciddi geniş görev ve yetki alanı bulunmakta. Bu anlamda, tescillenen kültür varlıklarının ve sit alanlarının özellikle 2002 yılından itibaren de sayısı gittikçe artan bir eğilim göstermiştir. Koruma amaçlı görüş alınması, bu yerlerle ilgili olarak yapılacak çalışmalarda hem kamu hem de özel iş ve işlemlerde koruma amaçlı görüş alınması zarureti ortaya konulmuştur. Her başvurunun ciddi anlamda bir incelenmesi, sahaya gidilmesi, teknik ekipler tarafından yeterli derecede incelenerek görüşlerin verilmesiyle ilgili hususlar beraberinde bulunmaktadır ve yürütülen iş ve işlemlerin de finansmanı bu nedenle doğrudan bir kaynak oluşturulması zaruretini ortaya çıkarmıştır.

Yine, özellikle sinema sektörüyle ilgili olarak pandemi ve doğal afetlerden önemli derecede sinema sektörü olumsuz etkilenmiştir ve sektöre sağlanan kamu desteklerinin mali yapısının güçlendirilmesi ve destekleri sürdürülebilir ve yürütülebilir kaynağa kavuşturacak bir finansal mekanizmanın oluşturulması ihtiyacı bulunmaktadır ve bunun yanında dijital yayın platformlarının da artan ticari kazançlarına rağmen kendisini besleyen içerik üretimine ve sektörel gelişimine yeterince destek sağlanamadığı

görülmektedir. Açıkçası, diğer sinemada güçlü olan ya da belli bir seviyeye gelmiş olan ülkelerde sinemanın desteklenmesi, yerli üretimin artırılması noktasında ciddi kaynakların aktarıldığını, ayrıldığını biliyoruz ve burada yapılan düzenlemeyle birkaç maddeyi bir arada değerlendirdiğimiz için Başkanım, ifade etmek istiyorum, müsaadenizle. Turizm Kültür Bakanlığı tarafından yürütülen bazı iş ve işlemlerden ücret alınması ve bu ücretleri Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi hesabına yatırılması öngörülmektedir kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili düzenleme açısından.

Yine, sinema sektörüyle ilgili olarak da sektörün gelişimi ve rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak adına uzun vadeli etkin ve sürdürülebilir bir destekleme mekanizmasının sağlanması arzusu, düşüncesi vardır. Destekleme mekanizmasının oluşturulması amacıyla koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile internet platform işletmecilerinden bir önceki yıl elde ettikleri yıllık net satış tutarlarının yüzde 2'si nispetinde Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi hesabına yatırmaları öngörülmektedir. Tabii, bu rakamın yetkiyle 2 katına çıkarılması veya yarıya indirilmesi noktasında Cumhurbaşkanına verilmiş bir yetki de içeriyor. 2025 yılı başvuru sayıları baz alındığında 2026 yılı için Kültür Varlıkları Koruma Kanunu kapsamında 635 milyon lira, yine, internet platform işletmecilerinin net satış tutarları açısından bakıldığında da yüzde 2'lik payla 417 milyon lira gibi bir gelirin elde edilmesi beklenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sinema filmlerinin desteklenmesinde, bütçenin yanında döner sermaye gelirlerinden de yararlanılacak bu kanun maddesiyle. Şimdi baktığımız zaman da döner sermaye gelirlerine ilave kaynak oluşturuluyor. 1 milyonun üzerinde değil mi kaynak? Ne kadar? 1 milyarın üzerinde? 1 milyar 52 milyon toplam, evet. Böyle bir kaynak. Şimdi, döner sermaye işletmeleriyle ilgili bazı sıkıntılar Sayıştay denetçileri tarafından tespit edilmiş muhtelif bakanlıklarda. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında, Ticaret Bakanlığında, işte, Kültür ve Turizm Bakanlığı da burada -DÖSİMM diye de bir- "Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü" diye bir kuruluş var. Burada kaynakların etkin ve verimli kullanılmadığı, harcamaların şeffaf bir şekilde denetlenmediği, verimsiz harcamalar olduğu, harcamaların nereye yapıldığıyla ilgili de mali özerkliğinden dolayı yeterli tespitler yapılmadığıyla ilgili eleştiriler var. Sayıştay raporlarında tescilli bunlar. Birtakım usulsüzlükler de tespit edilmiş, şimdi onlara giremeyeceğiz, vaktimiz yok.

Şimdi, sinema filmlerinin desteklenmesi önemli. Zaten dijital platformlar devreye girdikten sonra gişe rakamlarında da ciddi düşüşler oldu hem salonlar sıkıntıda hem sinema filmini izleyen kişi sayısında da azalmalar var. Yetkililer buradayken ben merak ediyorum, gişe rakamlarında özellikle Türk filmlerinde nasıl bir seyir var pandemiden sonra, dijital platformların daha aktif olmasından sonra? Bu konu hakkında bir bilgi verilirse...

Bir de şöyle bir kanaat vardı, mesela, bir film vizyona girdiğinde ilk hafta yani üç günde girdiğinde izleyen seyirci sayısını beşle çarptığınız zaman vizyondaki gişeyi ortalama bulurduk. Şimdi bu oranlar ne duruma geldi, bir onu da açıklarsanız o konuyu da merak ediyoruz.

Bir de bu gelirlerin döner sermaye işletmelerinde oluşan bu ek kaynakların, gelirlerin, işte, yüzde 2'lik paylar da var, bahsediliyor. Gerçekten sinema sektörünün desteklenmesiyle ilgili kullanılması önem arz ediyor. Bu konuda da ciddi denetimler yapılması gerektiğini, Sayıştay raporlarındaki konularla ilgili birtakım usulsüzlüklerin burada olmaması gerektiğini de özellikle ifade edip kayıtlara geçiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, bu konuyla ilgili Sayın Genel Müdür burada, bir kanunun gerekçesini ondan dinlesek... Bir de özel sektör temsilcileri de burada çünkü önemli bir miktardan bahsediyoruz. Uygun görürseniz onları dinleyebilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, onları dinleyeceğiz. Söz vereceğim onlara da.

Sayın Güven, Sinema Genel Müdürümüz ön tarafa gelsin. İhtiyaç olursa ona da söz vereceğim.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada, genelinde de kısmen söylemiştim; ilkesel, bütçe ilkeleri anlamında, ilkesel düzeyde bir itirazım var. O bütçenin kapsamını daraltmamamız lazım. Yani bütçenin, bütçe içerisinde yapılacak işleri döner sermayeye kaydırmak doğru bir yaklaşım değil. Daha önce, işte, 2000, 2001, 2002 yıllarında biz bu döner sermaye kapsamlarını daraltarak reform yaptığımızı iddia etmiştik. Şimdi, bu reformlardan bir geriye dönüş durumu var, bu sadece ilkesel düzeyde. Yoksa sinemanın desteklenmesiyle ilgili hususa biz yani ben şahsen karşı çıkıyor değilim fakat burada şimdi Kültür ve Turizm Bakanınca yapılan her türlü mal ve hizmet karşılığı para alınması öngörülüyor. Bunlar veya işte, madde 4'teki yine o 1 sayılı listede yapılan aslında bu hizmetlerin hepsi vardı... Benim anladığım kadarıyla birçoğu da daha önceden bedelsiz yapılıyordu, değil mi? Yanılıyor muyum? Bedelsiz yapılıyordu. Yani şimdi burada çok net olarak şunu kararını vermek durumundayız: Daha önceden Bakanlıkça bedel alınmadan yapılan bu hizmetlerin -rakamlar da çok fena değil yani yüksek rakamlar- bedelli bir şekilde yapılmasına yani rıza gösteriyor muyuz göstermiyor muyuz? Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bence karar verilmesi gereken husus bu. Yani firmaların veya daha çok gerçek kişiler var burada, firmalar da olabilir, üzerine bazı alanlarda ciddi bir yük gelecek. Ben bunun, piyasanın bu kadar sıkışık olduğu, herkesin bu kadar

sıkıntılı olduğu bir dönemde çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Yani bugüne kadar... Çünkü arkadaşlar yani kamunun verdiği, Bakanlığın verdiği her hizmet için para alacak olacaksak niye vergi veriyoruz, değil mi? O zaman hiç vergi olmasın başka, hizmet karşılığı çalışsın. Yani devlet bir firma değil ki firma bir yere hizmet verir, onun karşısında para alır. Devlet artık şu noktaya gitmememiz lazım: Yani verdiği her hizmetin karşılığında illa bir para alma yönünde bir noktaya gidilmemesi lazım. Bazı işler nitelikli işlerdir, ayrıcalıklı işlerdir, oralarda hani alınıyor "harç" dediğimiz şeyler veya "hizmet bedeli" adı altında birtakım şeyler alınıyor ama burada ben böyle bir eğilimin yaygınlaştığını görüyorum yani kurumların -tabii, Maliye Bakanlığının- bu tür şeyler hoşuna gider, onu söyleyeyim yani "Al paranı kullan, döner sermayeden benim bütçeme bulaşma." Yani bu, Maliye Bakanlığı açısından kendi Bakanlık sınırları içerisinde baktığımızda bir miktar rasyonel olabilir yani "Bana yük olmayacak." diye ama işin yekûnu açısından baktığımızda, milletin üzerine gelecek yük açısından baktığımızda burada dikkatli olmak lazım. Bence bu 1 sayılı listeyle milletin üzerine -daha önce yapılan hizmetlerin, bedava verilen birçok hizmetin bir kısmından belki para alınıyordu- hizmetin şimdi bu kadar yüksek bedellerle yapılmasını işin doğrusu ben çok doğru bulmuyorum. O destekle ilgili kısımda herhangi bir itirazım yok ama burayla ilgili bir çekincemiz olduğunu ifade etmek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, siz yorumunuzu yapın, sonra ben ona söz vereyim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yorum yapayım o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güven, az önce Sayın Özlale bir şey sordu sinemayla alakalı.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Başkanım, DÖSİMM'le ilgili sorulara cevap vereyim, sinemayla ilgili şey yapsak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sinema Birol Bey'e sorular. Sinema Genel Müdürden yani teklif sahibi cevap verdi ama özellikle sinema istiyor Sayın Özlale. Onun için...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - İsterseniz bir açıklayabilir miyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun açıklayın.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Çok basit bir şey soruyoruz: Burada önemli olan şey aslında, sinema izleyicisinin arttırılması değil mi? Hem Türk sinemasının geliştirilmesi hem de sinemaya giden izleyicinin arttırılması. Biz de çok basit bir hesap yaptık sinemaya giden seyirci sayısı neden istediğimiz oranda değil diye ve temel bir sebebi var: 4 kişilik bir ailenin bir sinemaya gitmesi, ayda bir sinemaya gitmesinin maliyeti 2 bin liradan aşağı değil. Bu da aile bütçesi için oldukça önemli bir yük tutuyor bir.

İkincisi pandemiden sonra insanlar dışardaki eğlenceler daha pahalı olduğu için içerdeki platformları seyretmeye başlıyorlar ve platformlar bir süre sonra da aslında sizin sinemada kaçırdığınız ya da maddi sebeplerden dolayı gidemediğiniz filmleri oynatıyorlar. O yüzden de burada sonuçta Türk sinemasının zarar gördüğünü böyle bir şeyden düşünmüyoruz bir. İkincisi şöyle bir uygulama var yani kanun teklifinde mesela en rahat sinemayı seyredebileceğiniz platformlar Youtube ya da işte Apple TV, onlar dâhil edilmiyor ama mesela işte Netflix, Amazon, HBO bunlar dâhil ediliyor. Bunun sebebi nedir? Yani, mesela, TABİİ'nin Apple TV'nin, Youtube'un dâhil edilmediği bir yerde diğer platformların dâhil edilmesinin sebebi nedir? Şimdi, bir öneri var galiba AK PARTİ tarafından müzik ve spor kanallarının çıkarılması, bu önemli bence ve olumlu yani Spotify gibi ya da işte spor kanallarından bunun anılması anlamlı değil ama burada da bir çifte standart var, tekrar söylüyorum.

Sayın Güven, bir, Türk sinemasını sadece döner sermayeden bu kadar para aktararak daha çekici hâle getirecek misiniz? Hiç sanmıyorum. Ondan sonra, sinemaya seyirci nasıl daha fazla çekilir? Sinema biletleri ucuzlarsa, onda da öyle bir şey de görmüyoruz burada. Son olarak da insanların eninde sonunda bu platformlar pahalanacak yani çünkü burada net satış gelirlerinin yüzde 2'sinden bahsediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Günün sonunda evinde bu platformlardan televizyon ya da dizi izleyenlere bu fiyat yansıtıldığı zaman bunun maliyetini tekrardan bizler ödeyeceğiz. O bakımdan, bu kanun teklifiyle ilgili sizin savunmanızı ve özel sektör temsilcilerinin ne düşündüğünü merak ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, bu kanun teklifiyle şunu görüyoruz: Son dönemlerde özellikle döner sermaye uygulamasıyla vatandaşların kamudan yani devletten alacakları hizmetlerin ücretlendirildiğini görmekteyiz yani artık devlet yapması gereken işler karşılığında ücret alır hâle gelmiş yani bir ticarileşme söz konusu olduğunu görüyoruz burada.

Şimdi, örneğin, bu ücret tarifesinde, 1'inci sıradaki "2863 sayılı Kanun kapsamında sit alanı olarak tescil edilen alanlarda tescil kaydının kaldırılması, sit derecesine veya sınırlarında değişiklik yapılması taleplerinin değerlendirilmesi başvuru başına" demiş. Şimdi, örneğin Antalya'da bir ilçemizin neredeyse hemen hemen birçok alanına sit kararı alındı. Şimdi, vatandaşımız geldi buraya dilekçe verecek "Benim yerim sit kapsamında değildir, sitten çıkarılsın." şeklinde bir talepte bulunacak. Daha dilekçeyi verirken anlıyoruz ki, 12.500 TL bir ücret alınacak.

Şimdi, değerli arkadaşlar, örneğin enerji nakil hattı ve benzeri konularda görüş ve inceleme talebi için kademeli bir şekilde alana göre 5 bin lira, 25 bin lira, 50 bin lira gibi ücretler alınacak. Yani artık her işin bir maliyeti olan bir döneme geçilmiş ve artık kamu hizmetinin özelleştirilir bir mahiyete dönüştüğü günleri herhâlde yaşayacağız sayenizde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - ?Başkanım, müsaade ederseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bununla birlikte, Sayın Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı burada iken 4'üncü maddeyle ilgili şöyle bir sorum olacak kendisine: Devletin yükümlülüğü hâline getirilen kültürel ve tarihî mirasın belirlenmesi, muhafazası ve geleceğe intikali ödevini gerçekleştirmek üzere Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda bir değişiklik yapılmasıyla ilgili talep oldu ve bu kapsamda da birçok düzenlemeye ücretlendirme getirildiğini görüyoruz.

Şimdi, tarihî eserlerin korunması, muhafazası dediğimizde son dönemde Antalya'da önemli bir konu var. Antalya Müzesi geçen yıl temmuz ayının ilk haftasında faaliyetine kapatıldı. Eylül ayı içerisinde de bir gece yarısı operasyonuyla gecenin on ikisinde yani 24.00'ünde dozerler girdi ve tescilli bir eser olan müze binası yıkıldı. Sayın Turizm Bakanı burada bütçesini sunarken ben yine "Bu müzenin durumu ne olacak Sayın Bakan, bu müze haksız bir şekilde, yanlış bir şekilde yıkıldı." diye sordum. "Yenisini yapacağız." dedi ve "2026 yılında Antalya'ya bir müzeyi kazandıracağız." dedi. Gelinen aşamada şu an müzenin yıkılan alanında bir tane vinç gözüküyor ama onun dışında, orada ne yapıldığını kimse bilmiyor. Daha geçen hafta Antalya Kent Konseyinde yapılan genel kurulunda bu konu konuşuldu, görüşüldü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Ben buradan soruyorum: Sayın Bakanın "2026 yılında Antalya'da müzeyi bitireceğiz, tamamlayacağız. Antalya'ya yakışır, Türkiye'ye yakışır bir müze yapıp teslim edeceğiz." ifadesi gerçekleşecek mi, gerçekleşmeyecek mi? Paraları toplaması değil, o yıktığınız müze verilen süre içerisinde yapılacak mı, yapılmayacak mı? Aksi hâlde, oradaki tarihî eserler kaderine terk edilmiş durumda. Eserlerin geleceğinin de ne olacağı belirsiz bir vaziyette bir kenarlarda duruyor ama ortada müze yok.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, bu, kanun teklifinin 4'üncü maddesinin gerekçesinde, kültür varlıklarının korunmasına ilişkin kamu hizmetlerinin ücretsiz sunulması ilkesinin muhafaza edildiği ifade ediliyor ama bakıyorsunuz, 1 sayılı ücret tarifesinde ücret alınan işlemler zaten kamu hizmeti yani...

ERSAN AKSU (Samsun) - Kamunun başvurduğu işlemlerle ilgili ücret alınmayacağını ifade ediyor.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Kamunun başvurduğu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Çünkü Kültür Varlıkları Koruma Kuruluna bir imar yapı düzenlemesi yapacak belediye, burada herhangi bir sit alanı ya da benzer bir şey korunacak kültür varlığı var mı, ona göre imar çalışmasını yapması gerekiyor. Dolayısıyla kamunun Kültür Bakanlığına ilgili bölge koruma kuruluna yaptığı başvurulardan ücret alınmayacağını ifade ediyor.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tamam, güzel. Belediyeye yok, vatandaş gelecek 10 bin ver, 12 bin ver.

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, bu konuyla ilgili şunu...

ERHAN USTA (Samsun) - Devlet fakir diyor, onu kabul ediyor, "Vatandaş zengin." diyor. "Vatandaştan alırız, devletten almayız."

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, bakın, şimdi şöyle: Bu işler çok tehlikeli yere doğru gidiyor. Şimdi, biz bu kanunu burada geçirirsek bundan sonraki her bakanlık diyecek ki: "Ya Kültür ve Turizm Bakanlığı her başvuruya 12.500 alıyormuş, bize de bir sürü adam gidiyor bari onları biraz filtreleyelim, biz de bir 15 bin yazalım." Öbürü gelecek diyecek ki: "Biz de bir 5 yazalım." Ya, bu, örnek veriyorum, bakın ne diyor: "Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kuruluna yapılan itiraz başvurularında 12.500 TL alınır." Ya, adama bir bakmış, bir tebligat gelmiş "Kültür varlığı buradır." diye bir köylüye, bir vatandaşa, bir orman köylüsüne vesaireye, adam itirazda bulunacak 12.500 TL'si yoksa itiraz edemiyor. Bakın, bu çok tehlikelidir. Bu, devlet kamu ilkesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Öyle değil, ilk başvuruda alınmıyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Karar aşamasında mı alacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar. Sayın Kısacık bitirsin konuşmasını.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir açıklasın gerekçesini de bir bakalım.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ama burada "başvuru başına" diyor Sayın Bakan, bakın, "başvuru başına".

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - İlk başvuruda ücret yok.

SADULLAH KISACIK (Adana) - O nerede yazıyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Var. İlgili metinde hemen gösterelim. Arkadaşlar, metni getirebilir misiniz?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Peki, ikincide niye alıyoruz? Bir daha gelmesin diye mi alıyoruz.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Onu bir açıklayayım isterseniz.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nadir Bey, mikrofonu çekelim, buyurun.
SADULLAH KISACIK (Adana) - Ama her kamu kurumunda bundan sonra şey olur yani.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Metinde yazıyor. Gösterelim Sayın Vekilim.
Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu, tabii, DÖSİMM gelirlerle ilgili birçok konu gündeme getirildi milletvekillerimiz tarafından. Öncelikle Bakanlığımızın, benim bildiğim son altı yıl, belki daha öncesine de bakarız ama Sayıştay denetimlerinde herhangi bir bulgusu yok. En son hatırladığım 2015'te o daha küçük bir teferruatla ilgili bir konuydu, diğer bakanlıklara bir şey diyemeyeceğim bilemiyorum ama bizim Bakanlığımızın DÖSİMM'i çok etkin ve verimli bir şekilde çalışıyor. Bizim de daha önce Sayın Bakanımızın burada Plan Bütçede sunumlarında ifade ettiği gibi Kültür Yolu Festivallerimizden tutun da birçok restorasyon projemiz ki bunun içerisinde Atatürk Kültür Merkezi var, CSO binası var ve birçok anıtsal yapılarımızın restorasyonunu biz buradan elde ettiğimiz gelirlerle hızlandırarak restorasyonlarını tamamladık.

Diğer taraftan, tabii, bu DÖSİMM'in Kültür Varlıkları Koruma Kuruluna yapılan başvurularla ilgili, bedellendirmelerle ilgili bir, vatandaşlarımızın ilk başvurularında her konuda olursa olsun ücret alınmayacak. İkincisi, milletvekilimizin de ifade ettiği gibi Ersan Vekilimizin kamu kurum ve kuruluşlarının başvurularında alınmayacak. Yine, tescil işlemlerinde şikâyet ve ihbar başvurularında, grup belirleme gibi kurulun iç temel çalışmaları var, bunlardan alınacak ki biz son yıllarda izlediğimiz konulara baktığımızda birçok konuda aynı vatandaşlarımızla aynı konularda birden fazla başvurular yaparak hem koruma kurullarına hem yüksek kurula bunlar var, bunlardan ücret alınacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Tabii, burada verilen hizmetler sizlerin de ifade ettiği gibi, onların bir kıyaslama yapılarak hizmet bedeline göre bu fiyatlar belirlendi ama dediğimiz gibi yani vatandaşlarımızın bu anlamda temel başvurularının bir kamu hizmetini alma konusundaki ilk başvurularında kesinlikle ücret alınmayacak, ikinci ve daha sonraki başvurularında alınacak.

Tabii, sinema filmlerle ilgili de genel müdürümüz burada olduğu için o daha detaylı ve açıklayıcı bilgiler yapacaktır. Müsaade ederseniz ben sözü Birol Genel Müdürümüze vereyim Sayın Bakanım.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.
SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cevap vermeden önce bir tanımlama yapmak istiyorum izninizle sinema filmleri hakkında. Şimdi sinema gerçek değildir, bir kurmacadır ama sinemada yaratılan bütün duygular gerçektir. Bu duyguların yaşanabilmesi için dört tane şartımız var: Bir tanesi büyük beyaz perde, bir tanesi yüksek ses tasarımı, karanlık bir ortam ve birlikte seyretmek. Yani biz ancak bu şartlar altında sinema sanatından bahsedebiliriz. Biz sinemayı desteklemek, sinemayı korumak derken sadece beyaz perde sinemacılığını kastediyoruz, böyle bir terim yoktur sadece açıklayıcı olmak için söylüyorum, beyaz perde sinemacılığından bahsediyoruz yani beyaz perdedeki seyrettiklerimizle dijital ortamdakilerini birbiriyle gerçekten yarıştırmamak gerekir. İkisi de birbirinden çok farklı şeyler. Çünkü Türkiye bir sinema ülkesi, bilet alıp sinemaya gitmek bizim genetiğimizde var, bizim kültürümüzde var ama maalesef biz bunu kaybediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.
SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Pandemi öncesinde77 milyon bilet satılan bir ülkeydik. 2025 yılında bu sayı 29,7 milyona düştü. 2026'da çok kötü öngörülerimiz var. Sinema gerçekten çok zor durumda, çok kötüye gidiyor.

Bizim sinema bütçemizden bahsetmek istiyorum. 2 tane örnek vereceğim, bir tanesi çok yüksek bir örnek. Fransa'dan bahsetmek istiyorum. Fransa'nın sinema desteklerine ayırdığı bütçe 2023 yılında 720 milyon euro, Türkiye'nin sinema desteklerine 2023 yılında ayırdığı bütçe 5 milyon euro. 720 milyon ve 5 milyon euro! Gerçekten bizim beyaz perde sinemacılığını destekleme zorunluluğumuz var. Yapımcılar, sinemacılar, sinemanın starları beyaz perdeden kaçıyorlar çünkü maliyetler çok yüksek, paranın geri gelmeme ihtimali var. O yüzden sinema filmleri üretilmiyor, iyi filmler üretemediğimiz için bilet satamıyoruz.

Sayın Vekilim, bir de bilet fiyatlarıyla ilgili bir şey söylemek istiyorum. Şu anda Türkiye'de ortalama bilet fiyatımız yabancı filmlerde 250, yerli filmlerde 212 lira. Çarşamba günleri sinema günüdür, 140 lira oluyor çarşamba günleri. Tabii ki çok pahalı bilet satan sinemalar olduğunu biliyoruz ama ortalamamız 212 lira yerli filmlerde. Bir de Türkiye, Amerikan sinemasını yenen birkaç ülkeden bir tanesiydi. Yani genellikle bilet satışlarında yüzde 60 oranında Türk filmlerine gidiyordu seyircimiz. Bunu da kaybettik, şu anda bu oran yüzde 40'a düştü. Bu istenen desteğin DÖSİMM'e gelmesinin en önemli nedeni şu: Biz eğer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Son bir cümleyle bitiriyorum efendim.
OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen bitirin, çok uzattık.

SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Eğer genel bütçeye yazılırsa bu gelir biz bu parayı ancak 2028 yılında kullanabiliyoruz, DÖSİMM'e gelirse 2027 yılında kullanabiliyoruz ve bu para sadece beyaz perde sinemacılığında kullanılacaktır. 2028'de gelirse bu para, sinemanın o kadar zamanı olduğunu düşünmüyorum, gerçekten sinema şu an yoğun bakımda.

Teşekkür ederim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Fransa'da kişi başına gelir 52 bin, Türkiye'de 19 bin. 3 kat. Dolayısıyla Fransa örneği ile Türkiye örneği birbirini karşılamıyor.

SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Ama 5 milyon euro, 720 milyon euro.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bir tarafta 52 bin euro kişi başına gelir, bir tarafta 19 bin euro.

SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Tamam, Yunanistan 79 milyon euro. Yunanistan'la karşılaştırabiliriz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yunanistan gücüyle alakalı değil bu sinema...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet...

SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Ama bizim ortalama biletimiz... Bir de biz çarşamba günleri 140 liraya biletleri veriyoruz tüm Türkiye'de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ BİROL GÜVEN - Bir şey daha ekleyeyim. GSM operatörleri 1 bilet alana 1 tane de ücretsiz veriyor. Yani dar gelirli sinemaseverlerin sinemaya ulaşma imkânları var ama çok pahalı bilet satan sinema salonları olduğunu da biliyoruz ama çok az, onların sayısı çok az.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Yani bir de şimdi hep bir döner sermayeyi güçlendirme, bakın, hep bir "Halktan bir şey alalım; çıktı veriyoruz, para alalım; başvuru yapmış, para alalım; şunu yapmış, para alalım." Hep bir halkın maliyetini artırma yönüne bakıyoruz. Ya, biraz da şey anlamında... Mesela örnek: Adana Karataş'ta Magarsus Antik Kenti var. Şu anda kazı yapıldı, vesaire yapıldı, öyle kaderine terk edilmiş durumda. Zaten daha önce üzerinde buğday ekiliyordu, böyle giderse yirmi-yirmi beş yıl sonra yine orada buğday ekilmeye başlanır. Ya, onun yerine Magarsus'u restore edip -yap-işlet-devret mi olur, vesaire mi olur Sayın Bakanım- ayağa kaldıralım, Kültür ve Turizm Bakanlığı -orayı kiraya mı verir, kendi mi işletir- oradan mis gibi gelir alsın. Yani ben Kültür ve Turizm Bakanı olacağım, şu döner sermayenin 500 katını kazanırım ya! Tüm kıyılar benim, sahiller benim. Yani orayı güzelleştirmeyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bitiriyorum Başkanım.

Mesire alanı olur, antik kentler olur, vesaire olur; ya, biraz daha işin zorlayıcı kısmını yapıp öyle daha fazla gelir elde edelim. Burada hep halka gidecek.

Şimdi, bakın, buradan çıktı almaya gidecek, Kültür ve Turizm Bakanından bir çıktı isteyecek, "400 TL ver, yok oraya 40 TL ver, yok başvuru yaptın, 12.500 ver." Biraz da... Çok güzel şeyleriniz var, mesire alanı, bunları ayağa kaldıralım, bunları işler hâle getirelim Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Arkeolojik kazılarda da aslında bu son dört yılda çok büyük çalışmalar yapıldı ve çoğu da bu döner sermaye kaynaklarıyla bu Geleceğe Miras Projesi çerçevesinde.SADULLAH KISACIK (Adana) - Peki, örnek: Bu Magarsus'u orada bir konser verilebilir bir hâle getirsek nasıl olur?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Elbette olur, bizim de çalışmalarımız o çerçevede.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ve çok da güzel gelir elde edersiniz ve Adana'da da çok güzel bir konser alanı elde edersiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Arkeolojik kazılar tabii biraz çok hızlı gidecek çalışmalar değil ama biz de o çerçevede onları planlıyoruz, çalışıyoruz.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Yani bizim Karataşlılara bir konser sözümüz vardı. buradan rica ediyoruz, bu Magarsus'u ayağa kaldıralım inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi İsteğe Bağlı Yayıncılar Derneği...

İki dakika.

Buyurun.

İSTEĞE BAĞLI YAYINCILAR DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI OKTAY YILMAZ - Merhabalar Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim.

Dernek kimi kapsıyor? İşte şu an Türkiye'de gördüğünüz ve bu yasanın vergi getirdiği firmaların yaklaşık yüzde 80'ini kapsayan bir dernek kendisi, onların adına da konuşuyorum bir yandan. Burada esasında bahse konu olan madde RTÜK lisansı olan ve faaliyet gösteren firmaların sadece bir kısmını kapsıyor. Bu yapılan çalışmadan açıkçası bizim çok kısa bir zaman önce haberimiz oldu. Bu konuyla alakalı herhangi bir istişare yapma şansımız, fırsatımız hiç olmadı. Bir kısmını kapsıyor dememin sebebi de -eminim, hepiniz birçok uydu firmalarında, normal televizyonlarda Türk filmlerini ya da normal filmleri izliyorsunuzdur- yani bu konu esasında sadece kapsam alanı olarak isteğe bağlı yayıncılar olarak alınmış vaziyette. Tabii, bu kısımda işte az evvel söylendiği gibi, yani tam şu an konuşulan şeyde spor yayını yapan ve müzik yayını yapanların çıkarılması konusu da şu an gündeme geldi. Esasında bunlara

bakıldığı zaman toplamda bu konunun bu torba yasa dışında daha bir çalışılıp, beraber bunların üzerine istişare edilip üzerinden geçilmesini arz ediyoruz açıkçası. Çünkü baktığınız zaman, burada konu olan firmaların hepsi zaten RTÜK'e yüzde 1-1,5 oranında vergi hâlihazırda ödüyor vaziyetteler. O yüzden de bu konuyla alakalı da bu torba yasa içerisinde değerlendirmeyip daha dışarıda, daha sonrasında bu konuyla alakalı fikirlerimizi ve konu üzerinde biraz daha çalışıyor olmayı talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, az önce de ifade ettim. Şimdi burada gerçekten yüksek rakamlar var. Nadir Bey'in değerlendirmesinden sonra tekrar söz alma ihtiyacı hissettim.

Bu itiraz meselesi... "Birinci itirazdan almayacağız, ikinci ve sonraki itirazlardan alacağız." diyorsunuz. Zaten burada 25 tane madde var yeni bedel aldığımız. Benim gördüğüm kadarıyla bir tanesinde var, diğerleriyle ilgili öyle bir şey yok zaten. Yani bu hizmeti almayı talep eden herkes çatır çatır bu parayı verecek. 25-30 bin lira olan şeyler de var. Müze açılışı yapacaksın, izin belgesi için 30 bin lira para alıyorsunuz. Ya bunu mümkünse... 25 bin lira, pardon, diğeri için 30 bin liraymiş. Mesela taşınır kültür varlığı ticarethanesi açılış izni. Yani bunlardan bu kadar yüksek para alınmasının, bugüne kadar alınmayıp şimdi bunların alınmasının bir defa -düşük olduğunu söylemek veya- doğru olduğunu söylemek bence çok mümkün değil. Bu, bir!

İkincisi: Hadi sizin o dediğiniz itirazda da bu madde yeni bir madde, başka bir yerde yazılmış olamaz. "Birincisinde alınmayacak, diğerlerinde alınacak." hükmü nerede var? Bana birisi söylesin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Arkadaşlarımız onu göstersinler.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır yok, maddede öyle bir şey yok. "Ancak yönetmelikle düzenlenir." diyorsunuz. Yönetmelikle öyle bir şey yapacaksanız onu biz bilmeyiz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Kaldı ki Sayın Vekilim, ayrıca da vatandaşlarımızın hepsinin bu kararları...

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, burada listede öyle yazıyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - ...noktasında zaten mahkeme hakları da ayrıca saklı yani. Burada var.

ERHAN USTA (Samsun) - O ayrı. Mahkeme hakkını demiyorum.

Şimdi bakın, arkadaşlar, yani bunlar zaten çok fazla. Mutlak suretle bedellendirilmesi -"ücret" ifadesini kullanmıyorum, ücret emeğin karşılığı, "ücret" burada galatımeşhur olarak kullanılıyor, bana göre yanlış- gerekli bir şey olsaydı zaten bugüne kadar bunlar yapılırdı. Bugüne kadar niye Kültür ve Turizm Bakanlığı bunlardan para almadı? Bu belli ki biraz daha artık zorlamayla, biraz daha milletin üzerine yük getirecek bir durum. Tamam yani hadi alacaksanız zaten alacaksınız biz ne kadar itiraz etsek de. Biz yanlışlığını söyleriz, ondan sonrası sizin bileceğiniz iş veya işte Komisyonun bileceği iş. Ama yani burada bir defa zaten bunların hepsi, hemen hemen 25 maddenin tamamı ilk defada olacak bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de dediğim gibi, eğer birincide alınmayacaksa onun burada maddede yazılması lazım çünkü bu madde başlı başına yeni bir hüküm getiren madde.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şunu kastediyorum Sayın Vekilim: Vatandaşların koruma kurullarına ilk defa yapacakları başvurularda ücret alınmıyor. Onu ifade etmek istedim.

ERHAN USTA (Samsun) - Koruma kuruluna nasıl? Yani...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Ya, vatandaşın...

ERHAN USTA (Samsun) - Birdakika şimdi. Başka bir şey söyleme bana. Ben mesela bir şey söylüyorum: Enerji nakil hattı, hidroelektrik santrali, güneş enerjisi santrali, rüzgâr enerjisi santrali, otoyol, köprü, plan ve madencilik, baraj ve benzeri taleplere ilişkin inceleme ve görüş talep etti. 10 hektar ve üzerindeyse 50 bin lira para isteyeceksiniz. Şimdi "Bu şöyle olursa almayacağız, böyle olursa alacağız." denilen bir yanı var mı bunun? Yok. Bu başlı başına yeni bir şey. Daha önceden bedel alınmayan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Zaten ücretlendirmenin hepsi yeni, doğru.

ERHAN USTA (Samsun) - Hah, işte onu söylüyorum. Yani hani burası şimdi Plan ve Bütçe Komisyonu. İlk itirazdan almayacağımızı buraya yazmazsan bunu yapamazsın. Hani buraya yazamazsınız, onu söylesin, göstersin arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Ha, burada bir yönetmelik hakkı var. "Yönetmelikle bunu yapacağız." diyorsanız onu yönetmelikle de yapamazsınız. Yani bence yönetmelik iptal edilir çünkü alınıp alınmayacağı, birincide ve ikincide alınıp alınmayacağına ilişkin en azından bir yetki almanız lazım. Yani "Buna ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir." deyip de "Ben birincisinden almam, ikincisinden alırım." şeklinin yönetmelikle düzenlenebilecek bir şey olduğunu düşünmüyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Gerekçede yazmışlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçede yazmışlar ama gerekçe şey değil ki yani. Maddede öyle bir şey var mı? Maddeye bakın. Yok, ben 2-3 defa okudum.

Gerekçelerin zaten hepsi allahlık, onu söyleyeyim. Gerekçenin şeyle alakası yok. "O belediyeye kıyak yapıyorum." diyor kanunda. Ya, sen adamdan alınacak kesintiyi artırıyorsun. Evet, kanunu çıkarmamış olsan bütün yük belediyeye kalacak ama bu böyle mi söylenir? Burada söylenmesi gereken şey... Mesela sokak aydınlatmaları için söylüyorum. Gerekçe öyle bir yazılmış ki "Allah razı olsun yani minnettar kaldık. İyi ki öyle bir şey yapıyorsunuz." diyesi geliyor insanın. Böyle gerekçe yazılmaz, gerekçeler hep hileli, onu söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan, buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, bu (1) Sayılı Ücret Tarifesi'nin 11'inci bendinde şöyle diyor: "İlk iki uygulama için" "Dolayısıyla biz ilk uygulamada almayacağız." dedi Sayın Bakan Yardımcısı. İlk iki uygulamadan 1.750 TL alacaksak ilkinde nasıl almamış oluyoruz? Cetvelin ücret tarifesi, 11'inci fıkra Komisyonun bize sunduğu. "İlk ikide 1.750 TL alacağız."

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Hangi konu için dediniz Vekilim?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ücret tarifesi, 11'inci maddede ne diyor: "2863 sayılı Kanun kapsamında korunan alanlarda tevhid, ifraz, yoldan ihdas ve benzeri uygulama talepleri" İlk iki uygulama için 1.750, diğeri muhtemelen tüzel kişiler için de 3.500. Hemen altında yine aynı şey: "İlk iki uygulamadan sonra oluşacak her yeni parsel için"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yani ilk ikiden alıyorsa demek ki birincisinden de alıyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Birincisi ilk ikinin içerisine giriyor.

ERHAN USTA (Samsun) - İlk ikinin de her biri için mi? İlla 2 defa mı yapılması lazım?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yok, ilk ikiden sonraki her şey için de ayrıca 1 tane.

ERHAN USTA (Samsun) - İlk ikide 1.750 alıyor da...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Tamam.

ERHAN USTA (Samsun) - ...birincide 1.750; ikincide 1.750 mi? "Nasıl olsa bunlar arka arkaya gelir." İlk ikisi mi 1.750 alıyor?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - "Sonrasında 600 TL." diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Alpaslan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şöyle Sayın Vekilim: Belki eksik ifade ettim, tabii bizim koruma kurullarının asli görevi olan tescil, plan onaylama ve benzeri konularla ilgili olan başvurularda almayacağız. Bunlar koruma kurulunun asli görevleri içerisinde olmadığı için, vatandaşın doğrudan kendi talepleriyle geldiği için onlardan alınacak.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, ben de bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Bakanım, şimdi "Mahkeme yolu açık." dediniz, değil mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O her idari işlem için açıktır, o genel bir ifade.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de onu söyleyeceğim zaten. Türkiye bir hukuk devleti, anayasasında da böyle düzenleniyor, her idari işleme karşı idari dava açılabilir. İçimizde de hukukçu olanlar var, ben de bir hukukçuyum. Dolayısıyla bunun olması bir anlam ifade etmiyor. Bu, bir!

İkincisi: Siz bir şeyi kanuna yazmadığınız zaman istediğiniz kadar mahkemeye gidin çünkü kanunda karşılığı yok. Siz mahkemeye, hâkime kanunla düzenlenen şeyi, yazılan şeyi sunabiliyorsunuz. Onun dışında bir şey yapamazsınız yani. Yani niyet okuyamaz burada ya da görüş istemez.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şunu kastediyorum, bu maddeyle ilgili demedim: Sayın Vekilim, kültür varlıkları koruma kurullarının aldığı her türlü karar, iş ve işlemlere ilişkin sizin de dediğiniz gibi genel idare hukuku kuralı olarak mahkeme kararı açık. O anlamda söyledim. Yani hani itirazlar üzerine gidiyorlar ya...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - "İlkinde almıyoruz, eğer alırsak da mahkeme yolu açık." dediniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O kendi asli işlemleriyle ilgili.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - E, ama işte kanunda düzenlemiyorsunuz "İlkini almayacağız." diye.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - İşte onlar var mı madde metninde? Asli işlemlerimizle ilgili, işte plan, tescil, plan onaylama...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İşte hâkim ona bakar, yoksa reddeder davayı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Hayır, onlar var.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Kanunda yoksa reddeder yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir dakika...

Burada Sayın Başkan...

CAVİT ARI (Antalya) - Anlaşılır yazılamamış.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi mesela bu 11 örneğinden gidelim yine. "İlk iki uygulama için" derkenilk iki uygulamanın her biri için mi, ikisi için toplam mı? Ya, her biri içindir herhâlde bu. Her biri içinse her biri için demek lazım. Mesela, altında, takip

edende "her" demişsiniz. Nadir Bey, bakar mısın, bakın, bu önemli bir şey. Arkadaşlar, uğraştığımız kanunların yarısı işte, açıklık kazandırmak, bilmem ne getirmek için diye çünkü çalakalem yazılıyor, ondan sonra başımıza sıkıntı çıkıyor.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tereddüdü gidermek...

ERHAN USTA (Samsun) - Yani tereddüdü gidermek için, açıklığa kavuşturmak için, bilmem ne yapmak için. Mesela, değil mi, anlıyor musunuz? İlk iki uygulama için 1.750 nasıl olur? İlk iki uygulamada her biri için mi 1.750 alacaksın yoksa ikisi için toptan mı alacaksın?

CAVİT ARI (Antalya) - Anlaşılır yazılmamış.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Her biri için.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman her biri için demek lazım, her biri için demek lazım.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yani muğlak.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Neyse kurtardım, önerge verdim kaldırılması için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, birazdan birazdan takdirine sunacağım Komisyonun değerli arkadaşlar.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 3'üncü maddede bir redaksiyon yetkisi alacağım. 3'üncü maddede redaksiyon alacağım ama bu redaksiyon anlam inancımı bu redaksiyon anlam açıklığı içindir yani bununla alakalı değil.

Şimdi, bununla alakalı eğer buradaki irade...

ERHAN USTA (Samsun) - Komisyondaki uzman arkadaşlar not alırsa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şöyle: Burada irade eğer yasa teklif sahiplerinin "Ya, biz alacağız." noktasındaysa o ayrı bir şey, tamam, bu bir teklif ama "Hayır, biz ilkinde, hiçbirinde almayacağız, ikincisinde alacağız." o başka bir şey. Bunu netleştirin bence.

CAVİT ARI (Antalya) - Anlaşılır değil ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu diyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, ne olduğu belli değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Hak arama yollarına da tıkayan bir durum bu.

ERHAN USTA (Samsun) - İlk ikiden 1.750 lira, nasıl olacak yani? Şimdi bana bunun uygulamasını söyle. 1.750 lirayı ilk iki için mi alacaksınız yoksa her biri için mi alacaksınız? Bu net değil ki burada

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, kayıtlara geçsin bu söylediklerniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Şunu söylüyorum: 1 sayılı cetvelin 11'inci maddesinde diyor ki: "İlk iki uygulama için 1.750 lira." Şimdi, bu ilk iki uygulama için, ikisi için alınan toplam para mı 1.750, ilk iki uygulamada her biri için mi 1.750? Eğer her biri içinse ilk iki uygulamanın her biri için 1.750 demek lazım. Ya, açık yazmak lazım. Nihayetinde bu bir tür vergi, harç yani bu neyse.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu, bu gündeme getirilen konuyu bizim uzmanlar da çalışsın, siz de çalışın, bir anlam karışıklığı var arkadaşlarımızın söylediği.

ERHAN USTA (Samsun) - Diğer maddelere de bakılsın efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir çalışsınlar ona.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, ben de aynı konuyu tekrar etmiş gibi olacağım. Bu arada, burada bazı müracaatlara ücret getirilmiş olması hak arama yollarının kamu tarafından tıkanması sonucunu da doğuracaktır. Bu da sonuçta mülkiyet hakkı başta olmak üzere anayasal hakların ihlali anlamına gelecektir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, biraz önce 11'inci maddeyle ilgili konuda Değerli Bakanımızla da yaptığımız değerlendirmede daha bir netleştirme adına bir redaksiyon ya da tasnifle ilgili bir husus ifade edelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle: Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Ancak Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bir hususu paylaşayım.

Şimdi, neticede burada verilen bir kamu hizmeti var ve daha ziyade sıradan herhangi bir formatta yürüyen bir kamu hizmetinden ziyade uzmanlar eliyle her bir müracaat için sahaya çıkılıp teknik anlamda çalışma yürütülen bir çalışma alanı var ancak sit alanlarıyla ilgili, korunan kültür varlıklarıyla ilgili meselesi olan tablolarda araçtır, yolluktur, kırtasiyedir vesair ama özellikle belirtmek gerekir ki bu tarz taleplerle ilgili yaklaşık taleplerin yüzde 30'u mükerrer talepler aynı kişiler tarafından. Örnekleri de var, hakikaten bize de süreçte özellikle istediğimiz mükerrer talepler ve bu taleplerle ilgili olarak da olumlu sonuçlanma oranı yüzde 3. Dolayısıyla sitle ilgili, bu konuyla ilgili herhangi bir şekilde yoğun bir talep furyasının kurullara geldiğiyle ilgili bir kanaat de var ve özellikle her başvuru değil ama özellikle maddelerde belirtilen, çizelgede tarifede belirtilen başvurularla ilgili bir fiyatlandırma tablosu var. Yani burada "Kamu hizmetleri ücretli hâle getiriliyor."la ilgili ifadeyi ben daha ziyade sürecin özel nitelikli bir hizmet boyutundan kaynaklanan bir durum olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri,şöyle yapalım: Bizim Komisyon uzmanları, artı Bakanlığın yetkilileri ve şimdi teklif sahibi verdiği için teklif sahibinden de çıktı. Buradaki bu anlam karışıklığının "Ya, burada böyle bir şey var yoksa yok." Varsa bunu düzeltmemiz

gerekiyor. Biz de çalışacağız, siz de çalışan o zamana kadar. Yani burada gerekiyorsa önerge verebiliriz. Anlamı düzeltmek için zamanımız var.

Şimdi...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, 15 ve 16'ya ilişkin kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 15-16'ya gelmedim daha.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Çizelgenin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ha, çizelgenin.

Buyurun Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Orada da aynı durum söz konusu. Mesela, "1.000 metrekareye kadar işlem ücreti 5.000 TL." diyor. 1.000 metrekare üstü her dekar için -her dekar herhâlde 1.000 metrekare değil mi, farklı bir şey düşünmüyoruz- yine 5.000 TL. Yani fark eden bir şey yok. Dolayısıyla özensiz, 15 ve 16 da aynı durumda. Her dekara 5.000 TL talep edilirse ayrıca onu yazmaya gerek yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, kifayetimüzakere.

2'nci maddede önerge yoktur. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddede bir redaksiyon yetkisi alacağız.

Maddeyle 2252 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine eklenmesi öngörülen (g) bendinde yer alan "ücretler" ibaresinin ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla "hizmet bedeli" şeklinde redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir. Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddede bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin ekli (1) sayılı ücret tarifesiyle birlikte teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, yani görülüyor ki zaten hem bu şeyde anlaşmazlıklar var hem de yani bence bunun kökü de adaletsiz, kamu hizmetinden, bir çıktıdan bir... Tamam, şimdi, Sayın Vekilim söyledi, araziye gidecek ama bunu vergilerimizle zaten bunu sağlıyoruz. Ben araziye gideceğim, 10 bin ver, 2 bin ver, 5 bin ver... Bu anlamda bu ücret alınmasının iptalini Komisyonun takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi ile 5224 sayılı Kanun'un 11'inci maddesine eklenmesi öngörülen fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun kapsamında koşul erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlardan ve internet platform işletmecilerinden, dizi veya sinema filmlerini yayınlayanlar veya erişime sunanlar; her yıl Temmuz ayı sonuna kadar, bir önceki yıl elde ettikleri yıllık net satış tutarlarının yüzde ikisini, Bakanlığa bildirerek aynı süre içinde bu Kanunda yer alan desteklerde kullanılmak üzere Bakanlık döner sermaye hesabına yatırır. Bakanlıkça talep edilmesi hâlinde bu kuruluşlar tarafından yapılan satışa ilişkin bilgi ve belgeler gecikmeksizin Bakanlığa iletilir. Ödenmeyen veya eksik ödenen tutarlar, Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü tarafından takip ve tahsil edilir."

Orhan Erdem
Konya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle koşul erişim sağlayan medya hizmeti sağlayıcı kuruluşlar ile internet platform işletmecilerine mali yükümlülüğün kapsamı dizi veya sinema filmlerini yayınlayan ya da erişim sunan kuruluşlarla sınırlandırılmakta; yalnızca müzik, spor ve benzeri alanlarda yayın erişim hizmeti sunan kuruluşlar kapsam dışında bırakılmaktadır. Böylece sinema desteklerine aktaracak pay ile payın

alınacağı faaliyet alanı arasında doğrudan ve makul bir bağ kurulması amaçlanmaktadır. Ayrıca, pay oranının Cumhurbaşkanı tarafından artırılması veya azaltılmasına ilişkin yetki kaldırılarak yüzde 2 oranının doğrudan kanunda belirlenmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, siz de uygun görürseniz bu Siber Güvenlik Başkanlığının maddelerini müzakereye açıp, görüşüp tamamlayalım çünkü bu ekibi göndereceğiz.

19, 24 ve 25'inci maddeler Siber Güvenlik Başkanlığının ilgili maddeleri, bunları müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

ERSAN AKSU (Samsun) - Siber Güvenlik Başkanlığının yetkisi ve idari yaptırımlarına ilişkin 19'uncu maddemiz Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 60'ıncı maddesinden sonra gelmek üzere 60/A maddesi düzenlenmesini öngörüyor ve burada siber güvenliğin ayrılmaz bileşenlerini oluşturan internet alan adlarına ilişkin strateji ve politikaları belirleme ve düzenleme yapma yetkisini Siber Güvenlik Başkanlığına devrediyor. Anayasa'nın 22'nci maddesinde öngörülen temel haklarlailgili olarak millî güvenlik, kamu düzeni ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması gibi anılan maddelerde yer alan durumlarda tedbir alma ve tedbirlerin hayata geçirilmesi yükümlülüğünü de yine 60/A maddesi kapsamında Siber Güvenlik Başkanlığına devri söz konusu.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nda düzenlenen görev ve yetkilerle ilgili olarak da yükümlülüğünü yerine getirmeyen ilgililere idari para cezası verilmesine ve tahsiline ilişkin düzenleme yine madde kapsamına alınıyor ve bu konularla ilgili olarak uygulanacak idari para cezası ve diğer yaptırımlara karşı da yetkili idare mahkemelerinde dava açılabilmesi hüküm altına alınıyor.

Başkanım, 19'uncu maddeyle ilgili ifade edeceğimiz şey bu ama diğerlerini de bir mi devam edelim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 24 ve 25'i birlikte, Siber Güvenliğin devamı.

ERSAN AKSU (Samsun) - Tamam, efendim. O zaman 24 ve 25'i de değerlendirmek gerekirse şimdi 19'u paylaşmıştım.

Siber Güvenlik Başkanlığına devredilen görev ve yetkilere ilişkin bir geçiş düzenlemesi 24'üncü madde Değerli Başkanım. Fiilen icra edilebilmesi için bu görev ve yetkilerin gereken teknik altyapı, bilgi ve işlem sistemlerinin hâlihazırda BTK bünyesinde bulunması nedeniyle yapılan düzenlemeyle mevcut veri merkezi ve internet altyapı ile insan kaynağının Başkanlığa devri öngörülüyor ve BTK bünyesinde var olan yapıların tekrar Siber Güvenlik Başkanlığı bünyesinde tekrar organizasyonunun, reorganizasyonunun yaklaşık 30 milyarın üzerinde bir maliyet oluşturacağını da dikkate aldığımızda burada maliyetten tasarruf sağlanması ve daha ziyade de Siber Güvenlik Başkanlığı uhdesinde yürütülen çalışmalarla ilgili olarak da sürecin yürütülmesi değerlendiriliyor.

Değerli Başkanım, 25'inci madde daha ziyade uyum değişikliklerini barındırıyor. Neticede konuyla ilgili olarak Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nda, yine İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarla İlgili Kanun'da, Elektronik Haberleşme Kanunu'nda ve Siber Güvenlik Kanunu'nda bu çerçevede değişiklikler yapılması söz konusu ve bu zaviyeden baktığımızda da daha ziyade kurumsal olarak Siber Güvenlik Başkanlığının bu kanunların BTK'ye yaptığı atıfları, kuruma yaptığı atıfları Siber Güvenlik Başkanlığında yapılması noktasında bir uyum düzenlemesi niteliğinde BTK'yi de bu değişikliklerden sonra bir yasa düzenleyicisi kimliğine kavuşturan bir nitelik arz ediyor ve herhangi bir mali etkisi maddelerin bulunmamaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

19'uncu maddenin (2)'nci fıkrasıyla getirilen düzenleme her ne kadar Anayasa'nın 22'nci maddesine uygun gibi görünse de bir mahkeme kararı olmaksızın Siber Güvenlik Başkanlığına geniş yetkiler veriyor. Ayrıca, Başkanlığa resen veya güvenlik ve istihbarat kurumlarının talepleri doğrultusunda internet alan adı kısıtlama yetkisi vermektedir yani bir diğer deyişle "web" sayfalarının erişime kapatılması yetkisini veriyor.

Şimdi, burada yürütmeye bağlı bir başkanlığın genel anlamda bu kadar geniş bir yetkiyle donatılması kişilerin temel haklardan olan haberleşme özgürlüğünü, haberciliği, muhalefetin internet veya sosyal medya aracılığıyla faaliyetlerini engelleyebilecek niteliktedir. Bu çerçevede, hak kısıtlamasının hangi hâllerde mahkeme kararı olmaksızın idarece uygulanabileceğine ilişkin kıstasların kanunda açık bir şekilde yazılması gerekiyor. Talebimiz bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben sabahki oturumda da ifade ettim, benim Mersin Sulh Ceza Mahkemesinde X hesabıma erişim engeli getirildi ve burada gerekçesini de sizinle paylaşacağım.

Şimdi, yaptığım paylaşımda "Şu tarihte Nusaybin'de grup toplantımızı yapacağız, Eş Genel Başkanımız katılacak, tüm halkımız davetlidir." dedik. Bunu kamuya bir tehdit olarak algıladı Mersin Emniyet Müdürlüğü, daha sonra Mersin Sulh Ceza Mahkemesi erişim engeli getirdi ve hesabımı kapattı. Sadece o "tweet"e ilişkin değil. Gerekçesinde de benim kim olduğum belli değildi, tanımadıklarını ifade ettiler ama bir milletvekilinin hesabı olduğu herkesçe görünüyordu. İtiraz ettim, bir sonraki 5. Sulh Ceza Mahkemesiydi galiba, o da aynı gerekçelerle reddetti. Tuhaf ama değil mi Başkanım? Reddetti, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulundum. O esnada ne olduysa Mersin Emniyet Müdürlüğü "A, biz bir yanlışlık yaptık, aslında milletvekiliymiş,

gözümüzden kaçmış." Tabii, bunuGenel Kuruldaki konuşmamdan sonra yaptılar, hesabım BTK tarafından tekrar açıldı. Şimdi, mahkeme kararı olsa bile bu kadar basit bir gerekçeyle bir milletvekilinin hesabı kapatılıyorsa siz Siber Güvenlik Merkezine, bir kurula bu işi havale ederseniz insanların başına ne geleceğini tahmin edemezsiniz. Bununla ilgili az önce de bir milletvekili arkadaşımız ifade etti, cılız kazanımların ortadan kaldırılmasına, bertaraf edilmesine yönelik bir yasa tasarısı aslında. Bu ülkede herkes fişleniyor, herkes fişlenecek ve tamamı bir altyapıda, bir yerde tutulacak anlamına geliyor bu siber güvenlik yasasıyla.

Dolayısıyla tekrar ifade etmek lazım, Türkiye bir hukuk devleti, kanunlarla yönetiliyor ama ifade özgürlüğünün önündeki engellerin de bu tür kısıtlamalarla yapılmaması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İfade hürriyeti anayasal bir haktır. Basın açıklamaları, yürüyüşler, bunların tamamı Anayasa'da düzenlenmiştir. Varsa kamuya aykırı bir durum, zaten savcılıklar ve mahkemeler bunun için var. Dolayısıyla bu siber güvenlik yasa tasarısı gerçekten öngörülemez ve yarın öbür gün herkese karşı kullanılabilecek bir yapıyı aslında getiriyorsunuz. Tehlikenin boyutunun umarım farkındasınız çünkü yarın öbür gün bu kötü eller de size karşı çok rahatlıkla kullanılabilir bir durumdur. Bu ülke bunu yaşadı, tam da arifesindeyiz bugün.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Orhan Erdem, Komisyonumuza Akşehir kirazı -tescil ismi buymuş- ikram etti, kendisine teşekkür ediyoruz. Akşehir kirazı da Yozgat kirazından aşağı kalmaz, biz sabah test ettik yani acayip bir rekabet var. Süleyman Bey, bir sonraki toplantımızda şu Yozgat'ı da görelim yani.

Evet, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, gerçekten bu (2)'nci fıkradaki hüküm yani 19'uncu maddenin(2)'nci fıkrasıyla getirilen hüküm çok aşırı bir yetki. Yani Siber Güvenlik Başkanlığı resen... Hadi, güvenlik ve istihbarat kurumlarının talebi, bence o da şey yani orada da problem oluyor, orada yine bir kişi karar verebilir "Hemen şunu biz Siber Güvenliğe yazın." diyebilir ama daha da böyle, çok da dikkat çeken, Başkan, resen "Hemen şuraya bir erişim engeli getirilsin." dediğinde erişim engeli getiriliyor. Yani bir hukuk devletinde bu şartların belirlenmesi lazım en azından; şunların şunların olması durumunda, hangi şartlarda, nasıl olacak, kanuna açık bir şekilde yazılması lazım. Evet, bazen devletin veya milletin menfaati açısından hadi ihtiyaç oldu bu tür şeylere diyelim ama kamu kurumlarına karşı güvenin bu kadar en alt düzeye indiği, zedelendiği, hatta sıfırlandığı bir ortamda -bu sebepsiz de değil, bunun bir sürü gerekçeleri var yargı başta olmak üzere, bizim kamuya artık güvenememizin bir sürü somut olayı var- her şeyin siyasallaştığı bir ortamda bu yetki çok fahiş, çok aşırı bir yetkidir ve bunun kötüye kullanılmasının önünde hiçbir engel yok. Sayın Başkan diyecek ki "Getirin kardeşim erişim engeli." Hadi "Kendimi temizleyeyim, aklayayım." deyinceye kadar yetmiş iki saat geçiyor, zaten üç gün geçiyor değil mi, üç gün geçiyor. Üç günden sonra ne olacağı da belli değil, iyi veya kötü, neyse, bir mahkeme kararı mahkeme kararıdır yine ama bu şekilde idareye her şeyin bu kadar çok siyasallaştığı bir ortamda yani devlet ve millet menfaati değil de bireysel menfaatler veya birisiyle ilgili bir haber çıkıyor, bir şey olabilir, ciddi bir iddia, yolsuzluk iddiası olabilir, hemen ondan sonra "Buna erişim engeli getirilsin." gibi işin bu noktaya götürülmesinin ben doğru olduğunu düşünmüyorum, buraya bakmak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bu çok çok aşırı bir yetki ve bu yetkinin kötüye kullanılmasının önünde de burada hiçbir engel yok yani hiçbir kriter konulmamış. Şartları şu olur denilir, iyice onlar yazılır, edilir, hani çok zaruri durum olduğu ortaya çıkar ve çok nettir artık yani yapılan işin yanlış olduğu veya güvenlikle ilgili bir problem ortaya çıkaracağı, hadi neyse diyelim. Bunlar yokken Sayın Başkan, ben bu maddeyi doğru bulmuyorum, evet, biz bu maddeyi doğru bulmuyoruz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Tersi de mümkün ama Erhan Bey, tersi de mümkün. İtham edilen, iftira atılan durumlarda müdahale edilebilir anladığım kadarıyla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu, mikrofonunuzu açtım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Yani bu kişilerin korunması açısından da bu madde önemli değil mi Sayın Aksu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi İsmail Faruk Aksu, Ersan Aksu. Şu an Aksu ve Samsun ağırlığı var Komisyonumuzda değerli arkadaşlar.

Sayın Aksu, siz de bir hukukçusunuz. Ankara Hukuk mezunusunuz diye biliyorum. İyi bir hukuk fakültesidir. Evet, hukukideğerlendirmenizi alalım.

ERHAN USTA (Samsun) - İyiliği Siyasala komşu olmasından kaynaklı.

ERSAN AKSU (Samsun) - Belki Siyasalın Ankara Hukuka komşu olması Siyasalın iyiliğini gösterebilir.

Değerli Başkanım, tabii, endişeleri, biraz önce İsmail Faruk Bey'in de belirttiği anlamda kişisel hak ve özgürlüklerin başkaca kişiler eliyle... Öğleden önceki genel değerlendirmede de söylendi, hakikaten bir deli bir kuyuya taş atıyor, onun peşine de algoritmik olarak yüzlerce, binlerce, milyonlarca kişinin çok kısa süre içerisinde bir itibar suikastı gibi davrandığı tablolarla çok defalar Türkiye'de karşılaşıldı ve bu süreçler maalesef örnek olarak yaşandı.

Şimdi, burada yapılan düzenlemeyle ilgili Değerli Siber Güvenlik Başkanımız da burada, kendisine de söz verebilirsiniz Değerli Başkanım ama bir hususu paylaşmak isterim: Şu anda getirilen, bu iki saat içerisinde gereğinin yerine getirilmesi, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulması, kırk sekiz saat içerisinde sulh ceza hâkimi karar vermezse hükümsüz kalması konusu bugün getirilen bir düzenleme değil; 5089 sayılı Kanun'da, 2016'da, hâlihazırda var ve uygulanagelen bir düzenleme. Sıfır bir düzenlemeyi buraya bu kuruma ilk defa veriyoruz niteliğinde bir tabloyla karşı karşıya değiliz. Aksine, ben tam maddesiyle ifade edeyim 5089 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin (10)'uncu fıkrasına bakarsanız madde ayniyle oradan alınıyor, sadece BTK ve bağlı kuruluştan Siber Güvenlik Başkanlığına veriliyor ve tüm hukuki denetimleriyle beraber devrediliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - BTK'den çıkartılıyor mu bu yetki?

ERSAN AKSU (Samsun) - Tabii, BTK'den çıkıyor ve...

ERHAN USTA (Samsun) - Burada, kanun teklifinde öyle bir şey yok.

ERSAN AKSU (Samsun) - Bu ilerleyen kısımlarda toplam 4 maddeyi birlikte...

ERHAN USTA (Samsun) - Hani? Yok.

ERSAN AKSU (Samsun) - Var, var, Erhan Bey.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu iş genelde hep şöyle olur: Buradaki BTK yetkisi alınır, kanunu değiştirmezsin, buraya yazarsın; ekseriyetle öyle yazılıyordu. "Oradaki 'BTK' 'Siber Güvenlik Başkanlığı' olarak değiştirilmiş." diye yazılıyordu.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, burada fikir özgürlüğü ve iletişim özgürlüğü açısından bir tehlikenin bizi beklediğini söyleyebilirim. Bununla beraber, kanun teklifini sunan Sayın Vekilimiz ve İsmail Bey'in yaptığı açıklamalardan yola çıkarak da şunu söylemek isterim: Kişilik haklarına saldırı niteliği taşıdığı, iftira niteliği olan birçok paylaşımda son dönemde muhalefete karşı yapılan açık saldırılarla ilgili kamu kurumları ve yargının aynı hassasiyetle davranmadığını yaşayarak görüyoruz. Yani mahkemelerde eğer bu yapılmış kişilik hakları ihlali daha çok muhalefete mensup kişilere yapılmışsa görmezlikten gelindiği ve birtakım gerekçelerle taleplerin reddedildiği ve burada bir eşitlik uygulaması olmadığını da görüyoruz. Bunun da ayrı bir tehlike olduğunu, bunun da ayrı bir kişilik hakları ihlali olduğunu da buradan söylemek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi Sayın Türkeş Taş.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gündüz de biraz söylemeye çalıştım, siber güvenlik çok önemli bir konu, artık "siber vatan" kavramı var, bunu biliyoruz. Yani artık devletlerin beka meselesi, bir nevi bir ordu kuruluyor orada. Acaba bu kadar ciddi bir konuyu konuştuğumuzu biliyor muyuz, ona emin değilim. Mesela merak ediyorum, Millî Savunma Komisyonunda hiç bu konuyla ilgili detay ne kadar... Tamam, Siber Güvenlik Başkanlığı orada konuşuldu ama onunla ilgili ya da Siber Güvenlik Başkanlığında asker kökenli biri olacak mı, çalışan var mı, askerî istihbarattan biri var mı, asker olan biri var mı, bilmiyorum o tarz çalışanlar var mı? Dünya örneklerine baktığımızda, Başkanı tabii, yeni tanıyacağız, tanımıyoruz, eminim onun da liyakati çok iyidir. Dünyadaki örneklere baktığımızda tecrübesi çok yüksek, böyle matematik kodlaması falan, siber güvenlik alanında iş yapmış, başka güvenlik alanında iş yapmış bir sürü insanların bu konuda kafa yorduğunu görüyoruz ve ben yine söylemek istiyorum, işin açıkçası, burada, bu torba kanunda yaniPTT personeli konuşulurken, Trafik Kanunu konuşulurken, başka şeyler konuşulurken araya bu Siber Güvenlik Başkanlığı maddelerini sıkıştırmayı doğru bulmadığımı söylemek istiyorum. Gerçekten, üzerinde çok çalışılması gereken, çok düşünülmesi gereken çok önemli bir konu ve verilen bu yetkiler de gerçekten çok ciddi düşünülmeli, çok ciddi gözden geçirilmeli diye düşünüyorum.

Ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, Siber Güvenlik Başkanımıza da söz vereceğim.

Tabii, ben Siber Güvenlik Başkanımızı...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sadece 19'uncu madde değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - 19 değil mi sadece?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, 19, 24, 25 yani siber güvenlikle alakalı meseleyi tüm boyutlarıyla görüşeceğiz.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ben de konuşabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Kaya.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkür ederim.

Şimdi, bununla ilgili farklı olarak bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, bu yargı denetimini tamamen işlevsizleştiren, dijital alanı topyekûn zapturapt altına alan, sansürü ve gözetimi kurumsallaştıran bir internet politikası. Yakın zamanda bunun bir örneğini de yaşadık. Şöyle bir şey oldu: BTK talebiyle Haziran 2026'da LGBTİ+ hakları savunucusu yapmaları suç sayılan çok sayıda kurum ve kişinin sosyal medya hesaplarına erişim engeli geldi. Bunların içerisinde İnsan Hakları Derneği, Feminist Gece Yürüyüşü İstanbul, Mor Çatı, Kadın Sığınma Vakfı, Çatlak Zemin, ne bileyim, bir sürü kadın kurumu, kadın hesabı yani tamam, LGBTİ+ haklarıyla ilgili bir şey söyledikleri için ve bunu savundukları gerekçesiyle erişime engellendi bu hesaplar. Bu nedenle, bu maddelerin tam anlamıyla hem ifade özgürlüğünü hem örgütlenme özgürlüğünü, masumiyet karinesini ihlal ettiğine dair pek çok şey söylendi zaten, bunu da

söylemek istiyorum. Bunu çok sakıncalı ve tehlikeli buluyoruz. Sivil toplum açısından, hak savunucusu açısından sıkıntılıdır, burada olmaması gerekir diye ifade edeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Siber Güvenlik Başkanımıza söz vereceğim. Tabii, Siber Güvenlik Başkanımız, TÜRK TELEKOM'un eski CEO'su, Genel Müdürü, orada başarılı bir genel müdürlük görevi yaptı, başarılı bir bürokrat -tanıdığım için burada ifade etmiş olayım- mesleğine hâkim birisi.

Sayın Önal, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Mesleği derken? Telekomculuk mu, siber güvenlik mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İkisi, internet, telefon birbiriyle iç içe geçmiş alanlar Sayın Usta. Planlama ve ekonomi nasıl iç içeyse...

SİBER GÜVENLİK BAŞKANI ÜMİT ÖNAL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; öncelikle yüce Meclisimize sunulan kanun teklifi vesilesiyle Başkanlığımızın görev alanına ilişkin değerlendirmelerimizi paylaşma imkânı sunduğu için Başkanımıza ve siz değerli hazıruna çok teşekkür ediyorum. Komisyonumuzu da saygıyla selamlıyorum. Bu kanun teklifi çalışmasının da ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Şimdi, tabii, sayın vekillerimiz tarafından gündeme getirilen konulara ilişkin yasa teklifi çerçevesinde Başkanlığımızın yorumlarını da arz etmek istiyorum. Öncelikle, gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda idarenin önce tedbir alıp derhâl yargı onayına sunulması modeli 2015'ten beri mevzuatımızda ve benzer yetki 5809 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin onuncu fıkrasında zaten kendine yer bulmakta. Biz bu teklifte şunu da gördük aynı zamanda: Bu teklifle birlikte -hemen Sayın Usta'nın sorduğu soruya cevaben söylüyorum- teklifin 25'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendiyle BTK'da olan bu yetki de aynı zamanda çıkartılmış ve Kuruma devredilmiş oluyor. Dolayısıyla bu teklif yeni bir yetki ihdas etmiyor, var olan yetkiyi Başkanlığa devrediyor.

Güvenceler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBER GÜVENLİK BAŞKANI ÜMİT ÖNAL - Müsaadenizle bunu da hemen söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SİBER GÜVENLİK BAŞKANI ÜMİT ÖNAL - Güvencelerin zayıflatılmadığını da biz teklife baktığımızda Başkanlık olarak değerlendiriyoruz. Sebepler idarenin takdirine bağlı değil burada, Anayasa'nın 22'nci maddesindeki katalogla sınırlı.Kararın yirmi dört saat içerisinde mahkemeye sunulması, hâkim kırk sekiz saat içinde onaylamazsa kararın idarenin hiçbir işlemine gerek kalmadan kendiliğinden düşmesi gibi, her karara karşı öncelikli görülecek idari dava yolunun açık olması gibi, hani denetimsiz tedbirin de azami ömrünün sınırlı olması perspektifiyle... Ezcümle, teklifle mevcuttaki ek bir yetkinin olmadığını, getirilmediğini biz değerlendirmekteyiz.

Bu vesileyle arz etmiş olmak isteriz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

İşte, tam da bu nedenle aslında... Teşekkür ederiz Sayın Başkanım ama mesela bilmiyorduk bunu çünkü ihtisasımız değil arkadaşlar. Tam da bu nedenle usul üzerinde konuşurken "Ya bunlar gitsin, kendi komisyonunda konuşulsun." diyoruz. Şimdi, vergiyle ilgili bir hususta ben mesela Erhan Usta olarak böyle bir şeyi atlayabilir miydim? Atlamam; hangi kanunda, nerede varsa biliriz ama bu bizim alanımız değil ki, siber güvenliği ben ne bileyim arkadaş! Bu siber güvenlikle ilgili mevzuyu biz niye burada Plan ve Bütçede... Bu sizin için değil tabii Sayın Başkan, sizin yapacak bir şeyiniz yok yani ben Meclise, en fazla da Sayın Başkana söylüyorum. Onun da elinde değil de işte birinin elinde olmalı bu en nihayetinde, değil mi? Yani şurada, bakın, hata da yapılabilirdi; Başkan bu açıklamayı yapmamış olsa yani diyelim ki kendisi yok, hadi öyle bir şey oldu, hep beraber "Ya, bu yanlış yapılıyor, bilmem ne, bu maddeyi çıkaralım." da diyebilirdik. Olmaması lazım yani her iş kendi komisyonunda... Burada ihtisas komisyonları var, tek komisyon Plan ve Bütçe Komisyonu değil ki. İşte tam bu nedenle ben usul üzerindeki görüşümü burada tekrar etmek istiyorum: Bunların kendi komisyonlarında görüşülmesi lazım, oralarda bunların kararlarının verilmesi lazım. Biz burada ilgili kararı verirken hata da yapabiliriz, yanlış da yapabiliriz, yanlış değerlendirme de yapabiliriz ki nitekim yanlış değerlendirme yaptık. Ha, kanunun var olması doğru olduğu anlamına gelmez, o ayrı bir husus, tekrar eleştirebiliriz bunu ama mesela ben şahsen bu ilk kez getiriliyor diye düşünüyordum. Hani 2015'te olması bunu bugün meşrulaştırmaz, nihayetinde yeni bir kanun yapıyoruz, yine bu eleştirileri yapabiliriz, aşırı yetki var diyebiliriz ama onun ötesinde biz bir şey söyledik, dedik ki: Yahu, yeni bir yetki veriyorsunuz, olmaz, bu kadar yetki vermeyin. Ama ihtisasımız olmadığı için kimse kusura bakmasın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeye dair redaksiyon yetkisine ihtiyaç bulunmaktadır.

5651 sayılı Kanun'da yapılan değişikliği içeren (2)'nci fıkranın e) bendinde kanun yazım tekniğine uyum sağlanması amacıyla "çerçeve hükmü getirilmemesi hâlinde" ibaresinden önce "kararın yerine" ibaresinin eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

5'inci maddeyi müzakereye açıyorum, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Karayolları Trafik Kanunu'nda "Aday sürücülük" başlıklı ek 17'nci maddeyle ilgili bir değişiklik değerlendirilmesi söz konusu. Türkiye'de tabii 2026 yılı verilerine göre yaklaşık 38 milyon 900 bin civarında sürücü belgesi sahibi bulunmakta ve bunların 3 milyon 400 bini aday sürücü niteliğinde ve toplam sürücüler içerisindeki oranı yüzde 8,7 nispetinde. Yapılan araştırmalar 18-24 yaş grubundaki sürücülerin kusurlu olarak trafik kazalarına karışma oranının diğer yaş gruplarına nazaran daha yüksek olduğunu göstermekte. Bu nedenle 2013 yılında "aday sürücü" olarak bir statü getirilmesi söz konusu oldu ve bununla ilgili de ilgili detayların yönetmelikle düzenlenmesi konusunda bir çalışma yapılmış idi. Tabii, sonraki süreçte Anayasa Mahkemesi tarafından aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptaliyle ilgili hususun Anayasa'nın ilgili hükümleri açısından bir yönetmelik çerçevesinde düzenlenmesinin özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkını ilgilendiren bir nitelikte olduğu, bu durumun sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın, yürütmenin düzenlenmesine bırakılmasının Anayasa'ya aykırılık oluşturacağı gerekçesiyle bir iptal kararı verilmiş idi ve bu iptal kararının yürürlüğü açısından da dokuzuncu ayın 2'si itibarıyla yürürlüğe girecek olması nedeniyle bu Karayolları Trafik Kanunu'nun ek 17'nci maddesinde gerekli kanuni düzenlemenin ivedilikle yapılması zarureti ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Tabii,daha önceki yönetmelikte var olan ihlallerle bağlantılı olarak özellikle drift atmak, art arda şerit değiştirmek, makas atmak gibi geçiş üstünlüğüne sahip araçlarla ilgili ihlallerin de düzenlendiği bu son Karayolları Trafik Kanunu'nda yaptığımız düzenlemeleri de bu aday sürücülerle ilgili düzenlemeye ilave ederek düzenleme oluşturulmuştur. Merkezi yönetim bütçesine de herhangi bir mali etkisi bulunmamaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Madde üzerinde Sayın Akay konuşacaktır.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Söz konusu maddenin esasında Plan ve Bütçe Komisyonunda değil, İçişleri Komisyonunda görüşülmesi daha doğru olurdu. Şimdi, Anayasa Mahkemesi Aralık 2025'te bir iptal yapmış. Biz şimdi Şubat 2026'da -değil mi sayın vekilim- Trafik Kanunu'yla ilgili "radar" diye tabir ettiğimiz "radar düzenlemesi" diye bir kanun teklifini görüştük ve kanunlaştırdık. Niçin orada görüşülmedi? Hep sürenin sonu mu bekleniyor? İnsanın aklına geliyor. Yani orada da bu rahatlıkla görüşülebilirdi ve daha sağlıklı olurdu. Şimdi tabii burada aday sürücülerle ilgili bir düzenleme yapılıyor. O kanunda da zaten birkaç madde düzenlenmiş bununla ilgili, sizin az önce izah ettiğiniz düzenlenmiş.

Şimdi, Trafik Kanunu'yla ilgili de cezalar almış başını gitmiş, had safhada, bir sıkıntı da öyle. Şimdi, aday sürücüler için, normal sürücüler için de geçerli dördüncü ay sonu itibarıyla -ben merak ettim, baktım rakamlara- 78,5 milyar TL'lik bir trafik cezası kesilmiş, bütçe hedefinin de üzerinde bir rakam bu. Yani yıllık hedefi dört ayda kesmişiz. Baktık ne kadarı tahsil olmuş diye, 26,8 milyarı tahsil olmuş. Şimdi, cezalar artmış ama insanlar bunu bir taraftan ödeyemiyor yani tahsilat-tahakkuk oranına baktığımız zaman yüzde 34'lerde. Şimdi, bunun, trafik cezalarının arttırılmasının amacı neydi? Kazaların önlenmesi, insanların kurallara riayet etmesi, trafiğin disipline olmasıyla alakalı. Fakat bir taraftan insanların ödeme gücü yok, cezalar kesiliyor ama ödeyemiyorlar, bu da ayrı bir bunalıma sebep teşkil ediyor şu ekonomik krizde, şu ortamda. Ben merak ediyorum, acaba yıl bittiği zaman raporlamada ne kadar etkisi olduğuyla ilgili herhâlde bize Bakanlık da bir açıklama yapacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sonuç olarak, burada keşke İçişleri Komisyonundan da vekil arkadaşlarımız olsaydı en azından, onların da görüşünü ben bu maddeyle ilgili merak ediyordum. Yani şunu ifade etmek istiyorum: İhtisas komisyonlarının devre dışı bırakılmaması, gerektiğinde de bu komisyonlarda görüşülmesi... Şubat ayında da biz bu kanunla ilgili rahatlıkla o Trafik Kanunu'nda bu maddeyi görüşebilirdik.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Aksu, var mı bir ilaveniz?

ERSAN AKSU (Samsun) - Yok.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Başka söz talebi yok.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeye geçiyoruz.

Buyurun Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Sivil Havacılık Kanunu'nun 42'nci maddesinde bir değişikliğe gidiliyor ve kurtarma ve yardım ekibinin görevini yapmasına kazaya uğramış olan ve tehlike içinde bulunan hava aracı personeli ile yerel kolluk kuvvetleri ve diğer yetkililerin yardımcı olmakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Bu düzenleme yalnızca arama ve kurtarma hizmetleriyle sınırlıyken Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 25'inci maddesine uygun şekilde mevcut metinden farklı olarak kazaya uğramış, zor durumda kalan ve tehlike içinde bulunan hava aracına, uçuş ekibine, yolculara, kurtarma ve yardım ekibine hizmet verilmesi gerektiği belirtilerek düzenlemeyle bu hizmetlerin kimlere sunulacağı daha açık şekilde belirtilip "zor durumda kalan" ibaresi eklenerek uçak kaçırma ve bomba ihbarı gibi durumlarla ilgili olarak Sivil Havacılık Kanunu'muzu Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması'yla uyumlu hâle getirme niteliğinde bir düzenlemedir 6'ıncı maddemiz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde herhangi bir söz talebi yok.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeye geçiyoruz.

Buyurun Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, yine, sivil havacılıkta önleme talimatlarına uyma ve inme mecburiyetine ilişkin düzenlemelerle ilgili Uluslararası Sivil HavacılıkAnlaşması çerçevesinde sadece Türk hava sahasındaki müdahalelerin değil, aynı zamanda Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı veya Türk işletmeciler tarafından işletilen sivil hava araçlarının yabancı devletlerin hava sahasındaki önleme ve inme talimatlarına uyması durumunu da madde içerisine alan, alanını Uluslararası Sivil Havacılık anlaşması çerçevesinde genişleten bir düzenlemedir Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, teşekkür ederim.

Madde üzerinde herhangi bir söz talebi yok.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeye geçiyoruz.

Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, bu sivil havacılık faaliyetlerinde kabahat oluşturan fiillere ilişkin idari para cezalarının alt ve üst sınırlarının tüzel kişilere dönük olarak 5 kat artırılarak uygulanmasına ilişkin Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143'üncü maddesinde bir düzenlemeyi muhtevidir. Hem gerçek kişilerin hem de tüzel kişilerin kabahat oluşturan fiillerine aynı miktarda ceza uygulanmaktadır mevcut tabloda fakat hava yolu işletmeleri genellikle büyük ölçekli işletmeler olup uluslararası standartlara uymayla ilgili yükümlülükleri olan, yüksek güvenlik önlemleri almaları gereken, sektördeki idari düzenlemelere uyulmaması durumunda da ortaya ciddi sorunların çıkabileceği bir alanı, sektörü barındırıyor ve bu çerçevede de maddeye yeni bir fıkra eklenerek tüzel kişilere uygulanacak idari cezaların 5 kat artırımlı şekilde uygulanmasıyla ilgili bir düzenleme.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde bir söz talebi yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeye geçiyoruz.

Madde üzerinde bir adet önerge var.

Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, imalat sanayi sektörüne verilen desteklerin süresinin uzatılmasıyla ilgili bir düzenleme. Malumunuz, 2025 yılı sonlarına doğru bu imalat sektöründeki işletmelere teşvik ödemesi yapılması yönünde yine Plan ve Bütçe Komisyonumuzda bir düzenleme yapmış idik ve bu düzenlemenin tarih olarak da yıl sonu itibarıyla nihayete ermesi söz konusu idi. Bu kapsamda her bir sigortalı çalışan başına 3.500 lira teşvik uygulamasının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - ...şu ana kadarki istihdamın korunması noktasında ciddi bir fayda sağladığını ve bunun önümüzdeki 2027 ve 2028 yıllarında da uygulamasının devam etmesinin faydalı olacağı, istihdamın korunmasını sağlayacağı noktasında... Tabii, bunun prim gelirlerinin yüzde 15'ini aşmamak kaydıyla İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasına dair düzenlemenin, daha önce yaptığımız düzenlemenin 4,1 milyon istihdamı koruyan niteliğiyle devamıyla ilgili 2027-2028'de süre uzatılmasıyla ilgili bir düzenleme Değerli Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde bir önerge var.

Bu madde üzerinde bir müzakere başlamış, bunu sonra tekrar gündeme alacağız.

10'uncu maddeye geçiyoruz.

ERSAN AKSU (Samsun) - Esasen, 9'uncu maddedeki İşsizlik Sigortası Fonu'ndan istihdamın korunmasıyla ilgili düzenlemeye benzer nitelikte turizm işletmelerine sigorta prim desteği sağlanmasına ilişkin bir düzenleme 10'uncu maddemiz. Sektörün emek yoğun yapısı nedeniyle personel maliyetleri işletmeler üzerinde önemli bir maliyet baskısı oluşturmakta ve turizm

sektörünün mevsimsel niteliği yıl içinde istihdam seviyelerinde belirgin dalgalanmalara yol açmaktadır. Çalışan sayısı özellikle yaz sezonunda artmakta, sezon bitiminde ise azalmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Bu kapsamda,özellikle komşu ülkelerde yaşanan siyasi çalkantılar, güvenlik riskleri ve çatışma ortamı turizm talebini ve rezervasyon kararlarını doğrudan etkilemektedir. 2026 yılı Mayıs-Aralık döneminde geçici ve hedefli bir prim desteği mekanizması oluşturulmaktadır ve bu kapsamda da Turizm İşletmesi Belgesi'ne sahip konaklama tesislerinde iş gücü maliyeti azaltılacak ve istihdamın desteklenmesi sağlanacak. Bu çerçevede de yine, otuz gün için aylık yaklaşık 3.500 TL tutarında prim desteği sağlanması öngörülmekte. Desteğin, tesislerin faaliyette bulunduğu aylarla sınırlanması düzenlemenin mali yükünü azaltıcı bir etki oluşturacaktır; yaklaşık 1 milyon 733 bin sigortalı üzerinden 5,36 milyar TL gibi bir rakam söz konusu olacaktır. Eğer yapılandırılmamış borcu olan işletme varsa onlar bundan yararlanamayacak ancak yapılandırması olanlar yararlanabilecektir. Suistimal edilmemesi adına yasa şekillendirilmiş olup suistimal edenler açısından ödenen desteğin cezasıyla beraber geri alınması yine kanun kapsamında değerlendirilmiştir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bu 9 ve 10'uncu maddeleri müzakere etmemiz gerekiyor.

On dakika ara verelim, sonra devam edeceğiz.

On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 17.01
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 32'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Söz taleplerini karşılayalım.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - İmalat sanayisini ve turizm sektörünü desteklemekle ilgili maddeler söz konusu maddeler, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan destek aktarılmasıyla ilgili olduğu belirtiliyor madde tekliflerinde. Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş sebepleri belli, işsizleri desteklemek. Kriz olduğunda, işsizlik arttığında bu Fon'un güçlü olması gerekiyor ama bir taraftan da işçiler haricinde, çalışanlar haricinde de işverenlere ve istihdama yönelik destekler var. Tabii ki istihdama yönelik destekler önemli, imalat sanayisiyle ilgili destekler önemli. Daha geçenlerde burada torba yasayla sanayi sicil belgesi olanlara yani imalatçılara kurumlar vergisi oranını yüzde 12,5'a indirdik fakat imalatçılar -turizm sektörünü de dâhil edebiliriz buna- artık finansmana ulaşmakta çok zorluk çekiyorlar, çok yüksek faiz oranları söz konusu. Bir taraftan kapasite kullanım oranlarında daralma var. Bu destekle istihdam sorununun çözülmesi de mümkün değil. Ayrıca, bu desteklerin ilgili bakanlık bütçesinden yapılması gerekiyor. Üstelik bir de İşsizlik Sigortası Fonu'na devlet katkı payı yüzde 1'di, binde 5'e indirildi. Bu da 65 milyarlık bir kaynağın tahmini olarak... Etki analizinde öyle söylüyordu çünkü yıllık 130 milyar devlet katkı payı bekleniyor, binde 5'e düşerse ki derhâl düştü hızlı bir şekilde, 65 milyarlık bir fon gelir kaybı söz konusu olacağı söylendi. 678 milyarlık bir fon büyüklüğünden, varlık büyüklüğünden bahsediyoruz. 188 milyarı imalatçılarla ilgili önümüzdeki üç yılda aktarılacak. Tekrar ifade ediyoruz: Bunun Fon'dan değil, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan değil, ilgili bakanlık bütçelerinden aktarılması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu devlet katkı payının da tekrar eski oranına, yüzde 1'e çıkarılması gerekiyor. Devlet katkıyı kesti, bir de kendisinin yapması gereken harcamaları da İşsizlik Sigortası Fonu'ndan alarak yapıyor. Bu, yanlış bir uygulama, hatalı bir uygulama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, madde 9'da imalat sanayisi sektörüne geçmişte verilen verilen desteklerin süresi uzatılacak, 2028 yılına kadar uzatılacak. 2026 yılında 51 milyar, 2027 yılında 62 milyar, 2028 yılında 75 milyarlık bir desteklemeden bahsediyoruz. Madde 10'da da turizm işletmelerine de benzer bir destekleme verilecek. Mayıs ve aralık dönemlerinde çalışan başına 3.500 lira sigorta prim desteği verilmesi öngörülüyor. Tamam da şimdi, bu desteklemeler ne kadar verimli, o ayrı bir tartışma, onu tartışmamız lazım ancak burada bizimanlaşamadığımız nokta, neden bu desteklemeler her zaman İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sağlanıyor? Şimdi, biz hep şu eleştiriyi yapıyoruz ve her seferinde de kapsamı genişletilerek karşımıza geliyor: İşsizlik Sigortası Fonu amacının dışında kullanılmaktadır. Bugün için Fon'a başvuran her 2 işsizden sadece 1'i faydalanabiliyor bundan. Birçok koşullara tabi tabii ve koşulların birçoğunu da işsiz kalan insanlar karşılayamıyor. İşte, son yüz yirmi gün sigortalı olacak, son

üç yılda altı yüz gün sigortalı olacak, faydalanma süreleri çok kısa, yüz seksen gün gibi faydalanma süreleri var. Altı yüz gün sigortalı olan biri yüz seksen gün bundan faydalanıyor. Ayrıca, işsizlik maaşı da çok az. Diyelim ki son dört ay boyunca asgari ücretle çalıştınız, işten çıktınız ve başvurduğunuz zaman kabul edilirseniz alacağınız ücret, işsizlik ücreti 13.111 lira, bunda damga vergisi kesintisi de var. Yani ne yapılması lazım esasında?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

Koşulların işsiz kalanların lehine değiştirilmesi, daha fazla işsizin daha fazla ücret almasının önünün açılması gerekirken tam tersi uygulama yapılıyor. Mesela devlet desteği burada daha önce yüzde 1 iken şimdi yüzde 0,5'e, binde 5'e düşürüldü. Yani devlet öyle bir şey ki, şu anki iktidar öyle bir şey ki yani kaşıkla veriyor fakat kepçeyle alıyor, bunun değiştirilmesi lazım. Bizim buradaki en büyük itirazımız, bu konuda, evet, teşvik verilebilir, destek verilebilir ama bu teşvik ve desteklerin bütçeden karşılanması gerekli. Bir de şöyle bir şey var: Geçtiğimiz günlerde bir karar çıktı, bilindiği gibi bu istihdamı artırmak için çeşitli uygulamalar var. İşte, İşbaşı Eğitim Programları, bunların maliyetleri de bedelleri de bu Fon'dan alınıyor. Şimdiye kadar Fon'un gelirinin en fazla yüzde 30'u kullandırılabiliyorken yüzde 50'ye çıkarılacak. Yani anladığım kadarıyla önümüzdeki günlerde İşsizlik Sigortası Fonu'ndan daha fazla kaynak aktarılacak. Biz bunun değiştirilmesini talep ediyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan değil de bütçeden karşılanmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, gerçekten, uygulanan yanlış ekonomik politikalar nedeniyle, uzun süredir uygulanan yanlış ekonomik politikalar nedeniyle Türkiye'de aslında herkes sıkıntıda yani sabit gelirliler sıkıntıda, işçi, memur, emekli, dar gelirliler sıkıntıda, esnaf, çiftçi, sanayici ciddi sıkıntıda. Dolayısıyla, rekabet gücü düştü, uygulanan kur politikası ve makro ekonomik politikalar nedeniyle ciddi bir sıkıntı var. Turizm işletmeleri sıkıntıda. Biz dolayısıyla bunları rahatlatmaya yönelik rasyonel olan talepleri, teklifleri olumlu değerlendiriyoruz. Bu anlamda, imalat sanayisinde 3.500 lira kişi başına destek verilmesi hususu doğru bir husustur. Fakat tabii, yine bu destekleri verirken de bunlar az rakamlar değil, buraya aslında biraz da bunların etkilerinin ne olduğuna ilişkin, etki analizi anlamında... Etki analizi şu değil arkadaşlar: "Bu düzenlemeleri yapıyoruz, burada şu kadar maliyet var." O mali analiz, mali analiz bile değil, sadece mali boyutudur o, analiz değil. Etki analizi "Ben bunu yaptım, bunun üretime şu kadar katkısı oldu, istihdama bu kadar katkısı oldu, büyümeye bu kadar katkısı oldu." veya "Şu kadar firma iflas edecekti, bu şeyler rahat nefes aldı, üretimi şu kadar arttı." anlamında bir analiz yapılması lazım. Artık Türkiye'de bu çağda bizim bürokratlarımızın bu analizleri yapma yeteneklerini artırması lazım ve bu analizlerle buraya gelmeleri gerekiyor ama özetle, doğru, doğru bir karar. Turizm için genişletilmesini de ben işin doğrusu doğru buluyorum çünkü özellikle kur nedeniyle orada ciddi bir sıkışma oluşmaya başladı ama bunlar, tabii, sürdürülebilir hususlar değil, onu da söyleyeyim. Yani zaten siz de mayıs-aralık dönemi için diyorsunuz ama gelecek yıl ne yapacağız? Önemli olan, doğru politikaları uygulayarak Türkiye ekonomisini bir an önce rahatlatacak, kalıcı olarak rahatlatacak adımların atılması lazım. Bu adımlar atılmadığı sürece ancak işte kısmen rahatlatır yani 3.500 lira ne kadar rahatlatır bu maliyet içerisinde?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte "yüzde 4,6'sı." diyor mesela, turizme verilen desteklerin oranının yüzde 4,6 olduğu söyleniyor. Dolayısıyla, bu 2 maddeyi, 9'uncu ve 10'uncu maddeleri destekliyoruz ama desteklemediğimiz şey, burada yanlış olan şey, bunu her defasında İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasıdır. Devlet bir teşvik veriyorsa, bir şeyi desteklemek istiyorsa kendi bütçe imkânlarından desteklemesi lazım. Yani çalışanların işsiz kalması durumunda orada oluşan kaynağın bu amaçla kullanılması yanlıştır. Bugünekadar kullanıldı, bütün itirazlarımıza rağmen kullanıldı ama bu alışkanlık devam ettiriliyor. Bunun, İşsizlik Sigortası Fonu'nun şu anda fazlası olduğuna bakmayalım ama bunlar, bu kaynaklar sıkıntılı dönemlerde çok hızlı eriyebiliyor, bunu da dikkate alarak meseleyi görmek lazım. Özetle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan finansmanın sağlanması hususu yanlıştır. Bu yanlışı bir kez daha ifade ediyoruz.

Sayın Başkan, müsaadenizle, benim Komisyonda olmadığım süre içerisinde Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in benimle ilgili birtakım ifadeleri olmuş, o kısımları söylemiyorum ama diyor ki: "Bu EPDK'yle ilgili ben dedim ki 'İddianı açıkla, iddianı ispat et.' dedim." Ben bunu aslında burada açıkladım, demek ki o anlaşılmamış. Bu vesileyle, ben bir kez daha, hazır burada bu kadar da nitelikli bürokratları da görmüşken şunu ifade etmek isterim... Çünkü Nilgün Ök de demiş ki: "Erhan Bey, zamanı geldiğinde tutanaklara bakar, cevap verir." Çok kısa bir şekilde o cevap hakkımı kullanmak istiyorum.

Şimdi, EPDK için 2022 yılında bir mevzuat çıktı, yılın son çeyreğinde arkadaşlar, bir yönetmelikle "Efendim, müracaat sırasına göre güneş ve rüzgâr santralleri için depolama ünitesi yapana aynı oranda, aynı miktarda üretim lisansı veririm." diye bir düzenleme yapıldı. Tamam mı? Şimdi, bu, daha önce temmuz ayında çıkmış, yanlış hatırlamıyorsam temmuz ayında çıkmış, bir kanuna dayandırılıyor elbette yani hukuki çerçevesi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Toparlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Biz o zaman ikaz ettik, dedik ki: Bakın, çok büyük bir rakamdan bahsediliyor, böyle büyük bir rakam, böyle "Erken gelene veririm." şeklinde bir şey olabilir mi devlette? Bu işin ihalesi yapılması lazım diye ikaz ettik. Bunu 2022'nin Kasımında bütçe konuşmamda söyledim. Bakın, kaç yıllık bir mesele. Daha, tabii, işlem yoktu, sadece mevzuat çıktı. 2023'te işlemler yapılmaya devam edildi, ikaz ettik, yapmayın dedik, buradan Cumhurbaşkanına çağrı yaptık, "Haberiniz var mı, yok mu Sayın Cumhurbaşkanı, bilmiyoruz ama EPDK böyle bir şey yapıyor, ihalesiz kocaman kocaman işler veriliyor." dedik. Sadece ihalesiz falan değil, asgari sermaye sınırı yok, tamamlama süresi yok, hiçbir şey yok, çantacıların önünü açıyor; lisansı alıyorsun, nitekim öyle oldu, şu anda 1 megavatın lisansının sadece değişim bedeli çantacılar için arkadaşlar 200 bin dolar. Herkes böyle hemen orada bu işten... Mevzuat hazırlanırken bir günde hazırlanmıyor, haberi olanlar müracaatlarını yaptılar, aldılar lisansı, 1 megavat. Bu şekilde ne kadar dağıtıldı, biliyor musunuz? 34.500 megavat dağıtıldı. Siz hesap edin 200 bin dolardan, sadece el değiştirme bedeli. Yüksek fiyatlar var, ikaz ettik falan. En son 2026 bütçesinde yani bu yılın kasım ayında Plan ve Bütçe Komisyonunda ben bir sunum yaptım, sunumda da tekrar bunları grafiklerle... Bakın, şu sunumu burada yaptım ve bunu da hem Komisyondan isteyenlere -zaten sosyal medyamıza da koyduk- hem de Sayın Bakana, Sayın Başkana da verdim ve burada tek tek, kalem kalem bir mukayese yaptık. Yani şimdi, 2026'da niye tekrar anlattım bunu? Artık bir de somutlaştı, oradaki kamu zararı olması iddiamız vardı çünkü yanlış bir iş yapılıyordu. EPDK'den bir yıl sonra -bakın, doğru yapılan işi de takdir etmek lazım- Enerji Bakanlığı da ihaleli benzer bir iş yaptı, onda depolama ünitesi yok. Yine, RES ve GES, güneş ve rüzgâr santrali ihalesi yaptı. İki yapılan işi... Birincisi ihale değil, İsmail Güneş "ihale" diyor, EPDK ihale yapmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, toparlayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İkisinin durumu farklı, depolamalı olunca...

ERHAN USTA (Samsun) - Zaten problem orada, başvuru sırasına göre olmasında. Bunu ben de söylüyorum. Depolamalı bir yük değil, tam tersine bir avantaj. Bakın, çok çalıştığımız bir konu, depolama yük değil avantaj. Şimdi, onları tek tek söyleyeceğim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) - Kusura bakmayın, kaç tane maddede konuşmadım, bunu anlatmam lazım Sayın Başkan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, böyle bir şey yok ama.

ERHAN USTA (Samsun) - Niye olmasın böyle bir şey? Niye konuşuyor? "Gelsin, ispat etsin." diyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ama siz de burada olsaydınız yani cevap verme...

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, yapmayın Yaşar Bey, yapmayın. Bundan niye rahatsız oluyorsunuz? Bundan nasıl rahatsız oluyorsunuz?

Şimdi, bakın, arkadaşlar, ben bunu burada anlattım. Bakın, burada anlattık, Enerji Bakanımız buradaydı, EPDK Başkanımız buradaydı, ondan sonra, hatta Sayın Komisyon Başkanı Mehmet Muş dedi ki benim sunumumdan sonra, EPDK Başkanına döndü ve dedi ki: "Sayın Erhan Usta'nın iddiaları çok önemli. Bu iddialara cevap verin." Tamam mı? Bakın, sabah 11.00 gibi konuşmamı yaptım. Akşam ta gece kaçta bitti? Akşam üzerine doğru cevap vermeye başlayınca... Tabii, benim iddialarım Enerji Bakanlığına değil, ben tam tersine Enerji Bakanlığının yaptığı işin doğruluğunu söylüyorum, iki kurumun yaptığı işi mukayese ediyorum arkadaşlar, bundan rahatsız olmayın. Bakın, bunun toplam bilançosu 53 milyar dolar, 53 milyar dolar kardeşim, kimse konuşmasın. 53 milyar dolar, iki tane işlemin arasındaki fark, kamu zararı. Bu, bizden çıkıyor, o yüzden fakirleşiyoruz, o yüzden "Emekliye vermiyorsun diyorum ben sana. Geneikaz etti Başkan, dedi ki: "Cevap ver." Verdi mi EPDK Başkanı cevap? Ağzını açıp bir şey söyleyemedi. Exel dosyalarını verdim, öyle havayla cıvayla konuşmuyoruz. Tek tek yaptığım hesapları ortaya koydum, cevap verilemedi. Bir hafta sonra bir baskı oldu, nereden olduğunu da biliyorum, EPDK Başkanı bize cevap gönderdi. Cevap Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanında var. Cevap ne biliyor musunuz? Söylediğim her şeyi itiraf ediyor, diyor ki: "Efendim, kanun böyle çıktı, biz kanununa göre yaptık yani yanlış yaptık ama kanuna göre yaptık." Kardeşim, kanunu kim çıkarıyor? Burada kimin iradesi var? Bir tane kanunda nokta, virgül değiştirme iradeniz mi var da konuşuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Önce kanunu gönderiyor, arkasından kanunla yetki alıyor, yönetmeliği yapıyor, ondan sonra da bu 53,1 milyar dolar arkadaşlar...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir şey yok, milleti yanlış bilgilendiriyorsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, tutanaklara geçti, gündemimizi ilgilendiren bir konu da değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama kendisi açıyor mevzuyu, "Gelsin, ispat etsin." diyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Siz bunu daha önceki konuşmanızda da dile getirdiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ama bir iddiada bulunuyorsun, iddianın arkasını doldurmuyorsun.

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl doldurmuyorum ya! İddianın arkası nasıl doldurulur? Sunum yapıyorum, koyuyorum, Excel dosyasını ver diyorum. Senin gibi arkasından konuşmuyorum, önünde söylüyorum. Başkan da ikaz ediyor, diyor ki: "Erhan Bey'in iddialarına cevap ver." EPDK Başkanının, biliyorsunuz, özel bütçeli kuruluşlarda söz hakkı vardır, Başkanların özel bütçeli kuruluşlarda söz hakkı var, 2 defa ikaz edilmesine rağmen ağzını açıp bir tane kelime söylemiyor çünkü yaptığım hesabın hepsi doğru değerli arkadaşlar, bu milletin nasıl fakirleştiğini anlatmak için bunu söylüyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, hepsi yanlış!

ERHAN USTA (Samsun) - Konuşma oradan!

Bak, şimdi, şimdi "depolama" deniliyor. Depolama yapması avantaj sağlıyor, bunu Zafer Bey çok iyi biliyor çünkü şimdi depolamadan zaten parasını alıyor. Depoloma nasıl avantaj sağlıyor biliyor musun? EPDK'nin verdiği...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen kimi kandırıyorsun Allah aşkına! Aynı şey değil, milleti kandırma! Ya, depolamanın megavat başına 200 bin dolar maliyeti var!

ERHAN USTA (Samsun) - Dur kardeşim ya, bir dur ya! Ya, söz al, konuş!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, İsmail Bey... Lütfen, bir konuyu izah etsin, bitirelim.

ERHAN USTA (Samsun) - EPDK'nin verdiğinde ne var biliyor musunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Depolama nasıl avantajlı oluyor ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Söylüyorum arkadaş ya, söyleyeyim, bir dinle ya! Bir dinle ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Megavat başına 200 bin dolara geliyor ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, sadece depolama işini yapanlar var bu ülkede, depolama. Bakın, arkadaşlar, depolama ayrı bir iş. Tamam mı? Depolamanın yapılması kendi başına bir ticari faaliyet zaten, elbette bir yatırım yapacak, karşılığında bir geliri oluyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öbürü depolama yapmasa direkt satıyor Allah aşkına! Öyle bir şey yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Burada burada ne var biliyor musun? Aradaki fark şu: Şimdi, EPDK'nin verdiği elektrikte diyor ki... İki türlü yetki var. Enerji Bakanlığında direkt devlete satacak, öbüründe EPDK'ye bir kıyak daha yapılıyor, diyor ki: "İstediğin zaman devlete sat, istediğin zaman üret."

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, son kez söz veriyorum, lütfen tamamlayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - En fazla on yıl satabilirsin.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, öyle kardeşim ya, öyle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - En fazla on yıl satabilirsin!

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, öyle.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, İsmail Bey; isterseniz Başkanın odasında bu konuyu tartışın.

ERHAN USTA (Samsun) - Neyse, bu anlaşıldı, arkadaş belli ki lisans almış, işte, böyleler aldı lisansı. Belli ki lisans almış, o yüzden çok rahatsız veya tanıdıkları, başkasının üzerine mutlaka lisans var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunu diyemezsin! Ben senin...

ERHAN USTA (Samsun) - Böyle derim arkadaş, niye beni konuşturmuyorsun ya! Buna EPDK Başkanı cevap veremiyor, sen hangi bilgiyle cevap veriyorsun cahil adam! Hangi bilgiyle cevap veriyorsun ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen kimsin, nasıl konuşuyorsun!

ERHAN USTA (Samsun) - EPDK Başkanı karşımda konuşamıyor bunu, sen hangi bilgiyle cevap veriyorsun buna ya! Sen sadece söz kesiyorsun! Olmaz söyle bir şey ya! Sen sadece söz kesiyorsun!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ya, arkadaşlar, Komisyon üyeleri, değerli vekillerim...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Benim bilgim çok, sen anlayamazsın!

ERHAN USTA (Samsun) - Allah Allah! Olmaz böyle bir şey ya!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Bey, bir dakika, ara vereceğim aksi takdirde.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Böyle bir üslup var mı ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Ama ister istemez oluyor kardeşim ya!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.19

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.29

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 32'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

9'uncu maddeyi görüşüyoruz, söz taleplerini karşılıyoruz.

Sadullah Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, bu maddede İşsizlik Sigortası Fonu'ndan hem imalat hem de turizm sektörüne prim desteği verilmesi öneriliyor; biri uzatılıyor, biri de yeni başlıyor. Şimdi, İşsizlik Sigortası'na baktığımız zaman, 4447 sayılı Kanun uyarınca işsiz kalan sigorta sigortalılara gelir desteğisağlamak amacıyla kurulmuş özel nitelikli bir fon. Dolayısıyla, bu düzenleme İşsizlik Sigortası Fonu'nun

kuruluş amacına aykırı. Yani, İşsizlik Sigortası Fonu, bir gün prim ödeyen işçilerin işsiz kaldığı durumda desteklemek amaçlı oluşturulan fon yani gidip de imalat sanayi, turizm sanayi veya herhangi bir sanayiyi destekleme amaçlı kurulmuş fon değil ama maalesef, şimdi, bu, bu şekilde önümüze geliyor ama asıl beni üzen şu: Bu Fon işçilerimizin ve işverenimizin katkısıyla oluşturulan bir fon; şimdi, imalat sanayiye veriliyor. Ya, evet, şu anda bir ekonomik kriz var, dolar kuru baskılandığı için ihracat pazarlarını sanayici kaybediyor. Yani makro anlamda uygulanan politikalar yüzünden maalesef şu anda sanayici kan kaybediyor, yaralı. Biz de gidiyoruz, elimizde bir yara bandı, diyoruz ki: "Ya, buraya bir yara bandı yapıştırabilir miyiz?" Ya, adam kan kaybediyor, adamı böyle prim desteği vesaire kurtaracak gibi değil, adam pazarını kaybediyor, yıllarca aldığı pazarı kaybediyor ve bu fona yazık, vallahi fona yazık. Yani fona yazık, biz o yara bandını yapıştırıyoruz ama hasta bu politikalarla iyi olmayacak.

Şimdi, aynısı turizm için de geçerli. Şimdi, evet, yanı başımızda bir savaş var. Evet ve bu savaş bizim coğrafyamızda olduğu için bizi etkiledi ama şimdi biz prim desteği vererek bu koskoca turizmcileri ayakta mı tutacağız? Yok, olan yine Fon'a olacak. Yani o kan kaybına karşı bu verdiğimiz destek, hastanın ayakta kalmasını sağlamayacak ki, sürdürülebilir değil.

Ben şunu merak ediyorum: Şimdi, ben yıllarca özel sektörden gelmiş biriyim, burada dinamik olmamız lazım. Şimdi, bir savaş başladı İran savaşı, psikolojik olarak da bizim coğrafyayı etkiledi, turizmi de etkiledi. Turizm Bakanlığı bununla ilgili bir eylem planı yaptı mı? Yani tüm dünyaya bunu soruyorum ve cevap istiyorum: Bir eylem planı yaptı mı? Biz anlatalım yani Antalya'ya bomba düşme oranının düşük olduğunu, Çeşme'ye, Alaçatı'ya herhangi bir füze düşme oranı, olasılığının düşük olduğunu vesaire gibi; uluslararası turizmcileri rahatlatma adına bir eylem planı yaptı mı? Önemli olan bunları yapmak. Önemli olan bu şekilde, hani o gelen turistin devam etmesini sağlamak yoksa aksi hâlde inanın, bizim bu pansuman tedbirlerle ne sanayici ne turizmci hiçbir fayda sağlamaz. Önemli olan yapısal adımları, yapısal reformları atmamızdır yoksa gerisi Fon'a yazık.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Başkanım hemen cevap verebilirim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İsterseniz, bir de Aykut Kaya var, onun da alalım talebini, hepsini bir cevaplayalım.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, kıymetli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle turizm sektöründe istihdam korunmasına yönelik sigorta primi desteğini olumlu buluyorum. Turizm ülkemizin bacasız sanayisi ve milyonlarca vatandaşımıza istihdam sağlayan stratejik bir sektördür ancak bu düzenleme tek başına yeterli değildir. Bugün turizm sektörünün en önemli sorunlarından biri yetişmiş personelini kaybetmeye başlamasıdır. Turizm sektörünün doğası gereği birçok çalışanımız yılın belirli döneminde çalışabilmektedir ancak mevcut İşsizlik Sigortası Kanunu turizm sektörünün bu çalışma modeline uygun değildir. Turizm çalışanlarımız yıllarca İşsizlik Sigortası Fonu'na prim ödüyor fakat sezon sonunda işsiz kaldıklarında prim gün sayısı ve diğer şartlar nedeniyle fondan yeterince yararlanamıyorlar, bu durumun yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Turizm sektörünün kendine özgü yapısı dikkate alınarak İşsizlik Sigortası'ndan yararlanma şartları yeniden düzenlenmelidir.

Bir diğer önemli konu, barınma. Antalya başta olmak üzere turizm bölgelerinde kira fiyatları çok yüksek seviyelerdedir. Bugün, birçok turizm çalışanımız maaşının önemli bir bölümünü kiraya vermek zorundadır, bu şartlarda yetişmiş personelimizi sektörde tutmak her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Bu nedenle kamu, yerel yönetimler ve sektör iş birliğiyle kampüs tipi lojman projeleri hayata geçirilmelidir. Bu sayede hem çalışanlarımızın barınma sorunu çözülecek hem de sektörde yetişmiş personel korunacaktır. Turizmi on iki aya yayacak sağlık, spor, kongre, kültür ve gastronomi turizmi yatırımlarını artırmalıyız, böylece turizm çalışanlarımız da yıl boyunca düzenli iş ve gelir elde edebileceklerdir. Bu maddeyi olumlu bulmakla birlikte, turizm sektörünün kalıcı olarak güçlenmesi için prim desteğinin yanı sıra, turizm çalışanlarımızın sosyal güvencesini güçlendirecek, barınma sorununu çözecek ve turizmi on iki aya yayacak yapısal adımları da birlikte atmamız gerekiyor. Turizmi sadece otelleri destekleyerek büyütemeyiz.Turizmin gerçek gücü o otellerde, restoranlarda ve tesislerde emek veren çalışanlarımızdır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Aslında ara verince 9 ve 10 biraz birbirine karıştı. Siz de 10'uncu maddedeki görüşlerinizi sunmuş oldunuz.

Sayın Bakan Yardımcısı, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; saygılarımı sunuyorum.

Tabii, milletvekilimizin söylediği bu savaş döneminde... Aslında bildiğiniz gibi, Türkiye'de turizm her yıl gelirler üzerinden baktığımızda, döviz cinsinden hep ciddi rekorlar kırar, bugün dünyada en fazla 4'üncü turist ağırlayan ülke konumundayız ama bölgemizdeki Rusya, Ukrayna ve Amerika-İran-İsrail savaşları, tabii, bu, dönemsel olarak olumsuz etkiledi, özellikle İran savaşı bu son üç ayda. Bizim bunu altı aylık kısa seferli getirmemiz, bu savaşın anlık etkilerini biraz, bir nebze olsun ortadan kaldırmaya yönelik bir çerçeve. O anlamda turizmcilerimiz, turizm işletmelerimiz için, tabiri caizse onlar için bir can suyu olacak, o açıdan anlamlı işletmecilerimiz için. Ama sizin de dediğiniz gibi, asıl Türkiye'nin talebi olan veya Türkiye'nin cazibesini, Türkiye'nin güvenliğini artırmaya yönelik olarak bildiğiniz gibi, 2019 yılında Meclisimizin takdiriyle kurulmuş olan Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı özellikle bu tür kriz durumlarında yapısı gereği de anlık, çok hızlı bir şekilde reaksiyon, strateji geliştirip bunları hızla hayata geçirebilir bir yapıda. Biz, savaş başlar başlamaz Türkiye'nin güvenilir olduğunu, doğrudan da değil bunu, işte, yabancı ülkelerdeki, özellikle bizim

Türk futbolcularla yapılan röportajlar... Tabii, bu NATO'yu bu anlamda çok iyi kullandık, dünyaya anlattık, işte NATO gibi çok önemli bir güvenlik toplantısının Türkiye'de sorunsuz yapılabildiğini dolayısıyla Türkiye'nin güvenilir olduğunun anlatılması gibi. Yine, çok önemli tur operatörleri ve kanaat önderlerini ülkemize getirerek Antalya başta olmak üzere turizm merkezlerimizde birer hafta, onar gün ağırlayarak Türkiye'nin bu anlamda güvenilir olduğunu, yine global tanıtım mecralarında, başta televizyonlar olmak üzere tanıtımlarla, reklamlarla alınabilecek en üst düzeydeki tedbirler alındığını, turizm açısından güvenilir olduğunu, bir sıkıntısı olmadığını anlatmış olduk. Tabii, savaşın ilk sıcak zamanlarında özellikle o iki füze olayının düşürülmesi nedeniyle biraz rezervasyon iptalleri yaşamıştık ama bugün itibarıyla biz geçen yılın da üstünde rezervasyonları alıp temmuz ayında o seviyeyi yakalamış durumdayız. Tabii, bu sigorta prim desteği de işletmecilerimiz için ciddi bir can suyu olacaktır.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunarım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Tekrar ediyorum, biz 9'u görüşüyoruz ama 10'a da ara ara geçtik, ikisini bir görüşme gibi yürütüyoruz ve şu an hâlâ 9'dayız.

STK'lerin söz talebi var.

Esin Çetinkaya, buyurun.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ESİN ÇETİNKAYA - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, sizlere şahsım ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu adına saygıyla selamlıyorum.

İmalat sektörüne ilişkin desteğin devamı işverenler açısından oldukça kıymetli, bu nedenle öncelikle teşekkürlerimizi sunmak istiyorum. Söz konusu desteğin tüm sektörlerde uygulanması istihdama büyük bir destek sağlayacaktır. Bu nedenle, teşvikin tüm sektörler açısından uygulanması yönündeki talebimizi dile getirmek istiyorum.

Diğer maddeyle ilgili de çok kısa bir cümlem olacak: 10'uncu maddeyle turizm sektörü için getirilen teşvik uygulamasını olumlu bulmakla birlikte teşvikin hizmetler sektörü dâhil tüm sektörler için uygulanması yönündeki talebimizi de dile getirmek istiyorum.

Çok teşekkürler söz hakkı verdiğiniz için.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Esin Hanım, teşekkür ederim.

Avukat Erdal Arap, buyurun.

TÜRK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI ERDAL ARAP - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 9'uncu maddeyle imalat sanayi sektöründe İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklı desteğin uzatılması; 10'uncu maddeyle ise turizm işletmesi belgesine sahip özel sektör konaklama tesislerine sigorta primi desteği sağlanması öngörülmektedir.

Müsaadeniz olursa iki maddeye ilişkin görüşlerimizi aynı anda ifade etmek istiyorum. Üretimin ve istihdamın korunması önemlidir, biz de bunu önemli görüyoruz. Bunun yanında, Fon'un kuruluş amacına uygun şekilde işçilerin işsizlik ödeneğine erişimini kolaylaştıracak düzenlemelerin de teklif içinde yer almasını talep ediyoruz. Bugün işsizlik ödeneğinden yararlanabilmek için işçinin işsiz kalmadan önceki son üç yıl içerisinde en az 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olması gerekmektedir. Oysa çalışma hayatının geldiği noktada kısa süreli sözleşmeler, belirli süreli çalışmalar, taşeronlaşma ve düzensiz istihdam giderek yaygınlaşmaktadır. Mevcut ekonomik koşullarda işçilerin kesintisiz şekilde 600 prim gününü tamamlaması her geçen gün daha da zorlaşmaktadır, nitekim İŞKUR verileri de bunu açıkça göstermektedir. Mart 2002 tarihinden 30 Haziran 2026 tarihine kadar işsizlik ödeneğine 23 milyon 484 bin başvuru yapılmış, 12 milyon 514 bin kişi ödenek almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların yaklaşık yarısı bu ağır koşulları sağlayamadığı için ödenekten yararlanamamaktadır. Bu nedenle, işsizlik ödeneğine hak kazanmak için aranan 600 gün prim ödeme şartının 400 güne düşürülmesini öneriyoruz.

Diğer bir önemli sorun ise kayıt dışılığın farklı bir boyutudur. İşsizlik ödeneği SGK'ye bildirilen prime esas kazanç üzerinden hesaplanmaktadır. Ancak birçok işçinin gerçek ücreti daha yüksek olmasına rağmen prime esas kazancı asgari ücret üzerinden bildirilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

TÜRK-İŞ KONFEDERASYONU AV. ERDAL ARAP - Bir cümlem kaldı.

Bunun sonucu olarak da işçi yıllarca daha yüksek ücretle çalışmasına rağmen işsiz kaldığında asgari ücretle çalışıyormuş gibi ödenek almak zorunda kalmaktadır. Bu durum hem sosyal sigorta sisteminin temel ilkelerine hem de hakkaniyet ilkesine aykırı sonuçlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, işsizlik sigortasının etkinliğini artıracak ve kayıt dışı ücret bildirimini önleyecek ilave tedbirlerin de bu kanun teklifi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Söz verdiğiniz için teşekkür ederim Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Doktor Hakan Arslan, buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ HAKAN ARSLAN - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, sayın milletvekilleri, ilgili kurum ve kuruluşların değerli temsilcileri; bugün Türkiye Otelciler Birliği adına burada sektör temsilcisi olarak yer alıyorum.

Öncelikle, tabii ki bu yasa teklifini oldukça olumlu ve çok pozitif yönde karşılıyoruz çünkü takdir edeceğiniz üzere, az önce Sayın Bakanımızın da açıkladığı üzere, turizm sektörü gerçekten geçtiğimiz sene çok güzel bir sezon geçirdi, 65.2 dolarlık bir gelir elde ettik. Çok yakın zamanda NATO etkinliğini şehrimizde gerçekleştirdik ve ciddi olarak ülkemizin tanıtımıyla alakalı olarak çok pozitif yönde ilerlediğimizi düşünüyorum.

Tabii ki sektörde birtakım zorluklar var, bunlardan en önemli iki konu başlığı olarak birincisi, maalesef, coğrafyamızda yer alan savaşlar işte kuzeyde Rusya-Ukrayna, güneyde -az önce Bakanımızın da bahsettiği üzere- Amerika-İran ve İsrail ekseninde gelişen savaş iklimi bizi de çok olumsuz yönde etkiledi. Yine, yaşadığımız diğer önemli sıkıntılardan bir tanesi de artan maliyetlerimiz ve dövizle alakalı olarak kurun yeterince maliyetleri karşılamamasıyla alakalı sorunlar. Tabii ki bununla birlikte, turizm sadece bir sektörden ibaret değil ilişkide bulunduğu birçok sektör söz konusu. Burada uluslararası pazarda rekabet ettiğimiz diğer ülkeleri düşündüğümüzde, evet, gelirlerimiz artıyor ama aynı oranda maliyetlerimiz de çok yüksek; bu konuyla alakalı olarak biz az önce de bahsettiğim gibi bu teklifi çok önemli buluyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ HAKAN ARSLAN - Bizim TÜROB olarak beklentimiz sadece mayıs ayı itibarıyla değil yılbaşı itibarıyla bunun yansıtılmasını talep ediyoruz. Ben bu konuyla alakalı olarak destekleriniz için de çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

STK'lere söz verdik.

10'uncu madde üzerinde Sayın Saruhan Oluç Bey'in söz talebi var.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, ben ilk konuşmamda da bazı rakamlar vermiştim turizmle ilgili ve şu ana kadarki rakamlar yani bu yılın rakamları turizmde durumun fena gitmediğini gösteriyor. Yani tekrar etmemi isterseniz birkaç rakamı, ilk üç aydaki net turizm geliri geçen yılla hemen hemen aynı düzeyde gerçekleşmiş vaziyette. Şimdi, geçen yılın mayıs ayıyla bu yılı karşılaştırma yaptığımızda da çok olumsuz bir tablo yok turizmde, bu iyi bir şey tabii, daha kötüsü bekleniyordu savaş nedeniyle fakat bu gerçekleşmedi; dolayısıyla iyi bir durum söz konusu, umarız yıl sonuna kadar da bu şekilde devam eder. Turizm için siz "can suyu" dedinizSayın Bakan yani turizm için bir can suyuna ihtiyaç olduğuna dair veri yok şu anda ortada bizim gördüğümüz, aksi verileriniz varsa elbette ki duymak isteriz.

Buna karşılık başka sorunlar var turizm sektöründe özellikle turizm emekçileri açısından baktığımızda, düşük ücret politikaları -bunu geçen sefer de konuşmuştuk- güvencesiz çalışma biçimleri, uzun çalışma saatleri gibi, mevsimlik istihdamın yarattığı sorunlar gibi sorunlar var. Sağlanacak desteğin istihdamı artıracağı ya da mevcut istihdamı koruyacağına ilişkin herhangi bir bağlayıcı güvence de yok şu anda önümüzde olan teklifte. İşverenler fondan destek alacaklar ki biz bunu ilkesel olarak yanlış buluyoruz, ilk konuşmamda söylemiştim, bu sadece turizmle ilgili değil genel olarak baktığımızda. İşverenler fondan destek alırken işçi çıkarmalarını engelleyecek, ücretleri iyileştirmelerini zorunlu kılacak veya çalışma koşullarını geliştirmelerini şart koşacak düzenlemeler de bu teklifte yer almıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum.

Kamu kaynağı aktarılıyor turizme, işletmelere ama emekçiler açısından somut bir kazanım elde edileceğine dair hiçbir cümle, hiçbir kelime yer almıyor bu teklifte; dolayısıyla biz bunu bu açıdan da yanlış buluyoruz. Bu adımı atmanın bizi ikna edecek gerekçesi nedir, doğrusu duymak istiyoruz bunu.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; tabii ifade ettiğiniz gibi bizim ilk üç ayda geçen yılın ilk üç ayına göre turizm gelirimiz yüzde 5 daha yüksek oranda gerçekleşti ve ilk iki ay özellikle ocak ve şubat aylarında gerek turist sayısı açısından gerek turizm geliri açısından çok iyi iki ay geçirdik. 2026 yılıyla ilgili çok güzel beklentilerimiz vardı, rezervasyonlar da bunu gösteriyordu ama maalesef 28 Şubatta ABD-İran-İsrail savaşının başlamasıyla ve bu sürecin devamıyla beraber sonraki aylarda mart, nisan ve mayıs aylarında rezervasyonlarda ciddi azalmalar, sıkıntılar... Biraz önce sektör temsilciliğimizin de ifade ettiği gibi bu döviz meselesinden dolayı işletmelerin giderlerindeki artış ve rezervasyonlardaki düşüş de mevcut. Zaten ifade ettiğiniz gibi, çalışma kompozisyonu içerisinde işte mevsimlik işsizlik gibi durumlar söz konusu iken bunun daha da kötüye gitmesini önlemek adına bu anlamda işletmeler için -Türkiye turizmi açısından demedim ama işletmeler için- gerçekten bir can suyu. Mevcut işçilerini koruması ve faaliyetlerini devam ettirme açısından bu destek önemli bir avantaj sağlayacak işletmelerimize. Tabii, bizim haziran ayından sonra -tekrar biraz önce de ifade ettiğim gibi- başta Türkiye Turizm Geliştirme Ajansımızın yapmış olduğu çalışmalar ve tanıtımlarla biz rezervasyonlarda güçlü bir toparlanmaya ve geçen yılki rakamlara ulaşmaya

başladık, bu tesislerin de bu anlamda çalışmasıyla beraber buna ulaşacağız. Dolayısıyla bu tedbir alınmazsa belki rezervasyonların iptaliyle, bu yaşadığımız sıkıntılarla beraber işçi kayıpları çok daha fazla artmış olacaktı, onun önüne geçmiş olacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Bir diğer husus, biz turizm çalışanlarımıza daha konforlu, daha nitelikli bir alan oluşturmak adına diğer çalışmalarımızı da yürütüyoruz. Biraz önce Antalya milletvekilimizin de ifade ettiği gibi, biz özellikle yoğun turizm çalışanlarının olduğu bölgelerde lojman alanları oluşturarak, kamu arazilerini turizm yatırımları için yapıp çalışanlar için bu anlamda daha nitelikli yaşam alanları oluşturarak çalışma konforunu sağlamak ve çalışmada sürekliliği sağlamak adına da çalışmalarımız yürütülmektedir.

Saygılar sunarım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

9'uncu maddede bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale	Cavit Arı	Cevdet Akay
İzmir	Antalya	Karabük
Tahsin Ocaklı	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Mustafa Erdem
Rize	Manisa	Antalya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teklifin 9'uncu maddesiyle 4447 sayılı İşsizlik Fonu Kanunu'na Aralık 2025'te eklenen 2026 yılında, 2025 yılındaki sigortalı sayısını koruyan imalat sanayi işletmelerine İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarıyla teşvik verilmesine ilişkin geçici 35'inci maddenin uygulanma süresi 2028 yılı sonunakadar uzatılmaktadır. Desteğin finansmanı amacıyla 2026 yılı için İşsizlik Sigortası Fonunun 2025 yılı prim gelirlerinin, 2027 yılı için 2026 yılı prim gelirlerinin, 2028 yıl içinse 2027 yılı prim gelirlerinin yüzde 15'ine kadar kullanılmasına olanak sağlanmaktadır. Söz konusu desteğin İşsizlik Fonu kaynakları yerine, merkezî yönetim bütçesinde ilgili bakanlığa ait bütçede bir tertibe konulacak ödeneklerden karşılanması gerekmektedir.

Anayasa'nın cumhuriyetin niteliklerini düzenleyen 2'nci maddesi "Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir." Sosyal Güvenlik Hakkı başlıklı 60'ıncı maddesi "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." hükümlerini içermektedir. Söz konusu düzenleme ayrıca Anayasa'nın 2'nci ve 60'ıncı maddelerine aykırılık barındırmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddede bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesi ile 4447 sayılı Kanun'a eklenen geçici 36'ncı maddenin birinci fıkrasında yer alan "fondan karşılanır" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden" üçüncü fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden" dördüncü fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür Turizm Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden" yedinci fıkrasında yer alan "fondan" ibaresinin "Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden" şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale	Cavit Arı	Cevdet Akay
İzmir	Antalya	Karabük
Mustafa Erdem	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	
Antalya	Manisa	

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teklifin 10'uncu maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Fonu Kanunu'na eklenen geçici 36'ncı maddeyle Mayıs-Aralık 2026 döneminde turizm sektöründe Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletme belgesi almış konaklama tesislerinde sigortalı olarak istihdam edilenlerin sigorta priminin günlük 116,67 lirası -30 gün için toplamda yani 3.500 lira olacak- SGK'ye ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilerek İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacaktır. Söz konusu

desteğin İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları yerine, merkezî yönetim bütçesinde ilgili bakanlığa ait bütçede bir tertibe konulacak ödeneklerden karşılanması amacıyla bu önerge verilmiştir. Desteğinizi bekliyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeye geçiyoruz.

Buyurun Sayın Aksu.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, 11'inci madde, özellikle bütçe içi işletmelere ilişkin bir düzenleme ve Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde bir değişiklik öngörmekte. Bütçe içi işletmeler, belediye veya il özel idaresinin tüzel kişiliği olmayan ve yine bütçesi bulunmayan hizmet birimleri olarak kurulmakta ve biraz önce dediğimiz gibi bunların ayrı ve bağımsız bir tüzel kişilikleri yok ve bütçesi de bulunmuyor. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından bütçe içi işletme niteliğinde, yine üniversiteler, il özel idareleri gibi kurulabilmekte. Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının g bendinde belirtilen istisnalar var ve bu istisnalardan kuruma göre bütçe içi işletmelerin yararlanmaması gerekirken son dönemde açılan davalarla işletmeler lehine kararların sıklıkla tesis edilmesi nedeniyle bu hususun ilgili kanunda açığa kavuşturulması adına yapılan bir düzenleme. Ancak zannediyorum konuyla ilgili bir önerge de mevcut, önerge tabii Komisyonun takdirindedir.

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ederim.

11'inci madde üzerinde söz talebi var.

Erhan Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, burada, bir önergemiz de var zaten, bana göre teknik bir hata yapılıyor gibi geliyor. Şöyle, yapılmak istenen şeyi anlıyoruz yani 2'ncimaddede kapsam belirtiliyor. Siz diyorsunuz ki, zaten bunun 2 (a)'daki kapsamın içerisinde olduğu çok net, fakat ondan sonra 2 (d)'ye getiriyorsunuz, 2 (d)'de diyorsunuz ki, -tamamını okuyayım- (a) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazla sahip bulundukları bütçe içi işletmeleri hariç her çeşit işletme filan diyorsunuz. Şimdi, eğer bunun (a)'da veya üstte olduğu netse burada olmadığı yerde "hariç" demenin nasıl bir mantığı var; bence teknik olarak yanlış anlatabiliyor muyum? Zaten aşağıda olmadığını ifade ediyorsunuz çünkü gerekçe onu söylüyor, orada değil ama bir tereddüt olmuş, problem çıkıyor çünkü istisna kapsamında, istisna bu fıkraya, bu (d)'ye atıf da yaptığı için, onların ticari faaliyetlerini istisna kapsamına aldığı için bu sefer "Biz bütçe içi işletmeyiz, bizim de istisna kapsamında olmamız lazım." diyorsunuz, siz bunu böyle çözüyorsunuz; bence böyle yanlış çözüyorsunuz. Bunu çözmenin yolunun şöyle olması lazım... Kamu İhale Kurumu Başkanımız da burada, bence üzerinde bir düşünün. O şeyleri saydıktan sonra ve varsa "bunların bütçe içi işletmeleri" diye (a)'ya dâhil edelim, zaten orada diyorsunuz ama orada olduğunu net bir şekilde söyleyelim, varsa "bütçe içi işletmeleri" diyelim 2'nin (a)'sına. Net olarak orada değil ama olmadığı yerde "hariç" demek yerine olduğu yere varsa bütçe işletmeleri dâhil olmak üzere, işte, belediyeler, il özel idareleri gibi olsun, öyle olduğu zaman bu sorun zaten çözülüyor, teknik olarak da daha doğru bir şey yapılmış olur. Yoksa, diğer türlü (d) kapsamında değil diye düşünüyorsak (d) kapsamında değil ama yine de ben yazarken şöyle yazıyorum, "bunlar hariç, şunlar" diyorum, böyle bir şey olmaz. O kapsamda değilse, orada "hariç" demenin mantığı var mı? Hani eczaneye "Tavuk var mı?" diye soruyor, adam "Tavuk yok." diyor, "E, yaz cama." diyor, eczacı "Cama tavuk yoktur." yazıyor, "Ne zaman gelecek?" diye soruyor. Şimdi, eczanede tavuk olmaz zaten, "Tavuk yoktur." yazmanın gereği yok burada. Oraya "hariç" demek yerine tereddüt varsa (a)'ya "bütçe içi işletmeler dâhil" diye yazalım diye öneriyorum, bence üzerine düşünülsün.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu Kamu İhale Kanunu belki Türkiye'de en çok üzerinde değişiklik yapılan kanunlardan bir tanesi ve en çok da istismar edilen kanunlardan bir tanesi. Bakın, buradaki en temel problemlerinden bir tanesi 21 (b) istisnayken kural hâline getiriliyor; burada da istisna getiriyorsunuz ve bunları kural olacak, büyük ihtimalle önümüzdeki süreçlerde. Rekabet ortamını ortadan kalkmış bu 21 (b)'yle, bu düzenlemeyle de aslında rekabet ortamı ortadan kaldırılacak, pazarlık usulü geliştirilecek bir yöntemmiş gibi ortaya konulacak. Dolayısıyla, kamu ihalelerindeki şeffaflık ve kamuoyu denetimi ortadan kaldırılmak isteniyor; bu kanun maddesinin çekilmesi gerekiyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde 2 önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 11- 4/1/2002 tarihli ve 4134 sayılı Kamu İhale Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "belediyeler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve varsa bunların bütçe içi işletmeleri" ibaresi eklenmiştir.

Erhan Usta Ayyüce Türkeş Taş

Samsun Adana

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe okunsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin gerekçesinde bütçe içi işletmeler 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında değerlendirilmesi gerekirken bazı durumlarda (d) bendi kapsamında değerlendirilebildiği ve bu durumun Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinin uygulanmasında tereddüde yol açtığı belirtilmiştir. Bu gerekçeyle tereddütlerin giderilebilmesi amacıyla (d) bendinden hariç tutmak yerine (a) bendinde açık şekilde belirtilmeleri tarafımızca kanun yapma tekniği açısından daha doğru görülmekte ve (d) bendinden hariç tutulması sonucu bazı durumlarda (a) bendi kapsamında da değerlendirilemeyeceği tereddüdünün oluşmaması açısından önergemiz şeklinde düzeltilmesi yerinde olacaktır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, önergeyi geçtik ama Kamu İhale Kurumu Başkanına bir söz verelim bu dediğimiz şeyle ilgili, bu şekilde düzenleme... Bir politika önerisinde falan bulunmuyoruz, teknik bir düzeltmede bulunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kamu İhale Kurumu Başkanımız Hamdi Bey, buyurun.KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Usta'nın teknik kaygılarını biz de bir an tartışıyorduk hep. Bunu çözmek için Komisyonumuz uygun görürse bir müzekkere de var. Yani kapsamda mı, değil mi, ne kadar kapsamda tartışmaları çıkmasın, her kapsamda olan kurumu tek tek yazarak, ekleyerek de ilerleme imkânı zor olacak diye bunların yararlandığı tek istisna var sayın milletvekilleri, 3/g istisnası dediğimiz şirketlerin, iktisadi, ticari işletmelerin girdi niteliğindeki ürün ve hizmet alımları istisnası var. Dolayısıyla bunu 3'üncü maddeye ekleyerek yani 3'üncü maddenin (g) bendinin başına bunların yararlanamayacağı belirtilerek çözülebilir diye değerlendirildi. Eğer uygun da görürseniz bu müzekkere sanırım gündeme gelecek.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ederim.

1 adet önerge daha vardır, okutacağım.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani benim kaygım doğruymuş da şimdi siz başka çözüm sunuyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3764 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 11- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine "2 nci maddenin" ibaresinden önce gelmek üzere "İdarelerin bütçe içi işletmeleri hariç" ibaresi eklenmiştir."

Orhan Erdem Süleyman Şahan
Konya Yozgat

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe: Önergeyle teklifin 11'inci maddesiyle 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemenin anılan kanunun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine aynı amacı temin edecek şekilde taşınması sağlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Kamu İhale Kanunu'na ek 13'üncü madde düzenlemeyle eklenmekte. Özellikle belirtmek isterim ki Avrupa Birliği son dönemde AB menşeli ve korumacılık odaklı yeni araçlarla kamu alımlarını sanayi politikasının bir parçası hâline getirmiş durumda ve ülkemiz isteklileriyle ülkemizde üretilen ürünlerin AB kamu alımları pazarına erişimi de bu nedenle güçleşmektedir.

Kanunun 53'üncü maddesinde yer alan karşılıklılık ilkesi yalnızca yaptırım odaklı olup beklenen amacı sağlamamaktadır. Bu nedenle, mütekabiliyet ilkesini pozitif yönde işletebilme yetkisi tanıyan bir düzenleme olarak düzenlememizi getirdik. Yapılan düzenlemeyle Avrupa Birliğinin korumacı politikalarının yol açabileceği menfi etkilerin ortadan kaldırılarak yerli üreticilerimizin ihracat gücünün korunması, yerli istekliler ve yerli ürünlerin AB pazarına erişim hakkının mütekabiliyet temelinde güvence altına alınması ve pazar payının artırılması amaçlanmaktadır. Tam açık ifadesiyle "Sen bana gel ve bana pazarını açarsan aç." diye pozitif mütekabiliyet diye tanımlayabileceğimiz bir düzenlemeyi içeriyor. Tabii, yetki düzenlemeleriyle ülke bazında, ürün bazında kısmen veya tamamen

şekillendirilmesi Cumhurbaşkanına yetki verilerek oluşturulacak ikili anlaşmaların ilerleyen süreçte bir tür kanun maddesi, iyi niyet metni gibi ifade edilebilir. Yerli üreticimizin ihracat gücünün korunması amacını taşıyan bir düzenlemedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Madde üzerinde söz talebi...

Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, bu maddede "Bu kanun ve diğer kanunlar kapsamındaki alımlarda yerli istekliler" diyor yani bu kanun ve diğer kanunlar. Şimdi, bu diğer kanunlar, hangi kanunlar; özelleştirme içeren kanunlar mı, savunma, sanayi içeren kanunlar mı? Burada çok geniş bir diğer kanunlar şeyi var yani biz Kamu İhale Kanunu'na diğer kanunlar diye bir şey koyuyoruz. Bu diğer kanunların kapsamı nedir, neden konmuştur? Yani, bir kanuna konulan bu madde tüm diğer kanunları kapsar mı bununla ilgili bilgi almak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, şimdi, burada gerçekten bir teknik bilgi ihtiyacımız var. Yani nasıl bir çalışmaya istinaden böyle bir düzenleme getiriliyor? Burada pozitif mütekabiliyet diyoruz yani yapılan şey şu arkadaşlar: Biz pazarımızı daha fazla yabancılara açacağız, söylediğimiz şey bu. Niye? Çünkü biz onlara açmazsak onlar da bize yasak koyabilir gibi bir anlayıştan şey yapıyoruz ama yani nihayetinde bu pazarda işte, hangi sektörlerde nasıl varsa bu yerli üreticiler korunuyor esasında.Yerli üreticiler korunurken şimdi o korumadan, yerliyi korumadan vazgeçiyoruz.

Şimdi, dolayısıyla, bizim önümüzde herhâlde bir çalışma olması lazım. Hangi sektörlerde nasıl bir sıkıntı var, hangi sektörlerde bunlar açılacak? Öyle ya, Cumhurbaşkanına yetki veriyoruz, sektör ve ülke bazında yetki veriyoruz değil mi? Dolayısıyla, buna bakmak lazım. Yani, özetle şunu söyleyeyim, önce bu bilgiyi alalım, ondan sonra da değerlendirmemi yapacağım. Ne tür bir çalışma yapıldı, nasıl bir çalışmaya istinaden bu önümüze getirildi? Ersan Bey, sizin dediğiniz gibi olmayabilir tam tersine, içeride yani kamuya mal ve hizmet tedarik eden yerli üreticiyi korumaktan vazgeçmiş oluyoruz, onu öbür tarafta yabancıyla rekabete açıyoruz, bizimkiler de diğer taraftan ihale alsın diye bunu yapıyoruz. Yani, amacı anlayabiliyorum da bunun nasıl çalışacağına ilişkin nasıl bir çalışma yapıldı? Tersine mi çalışacak, sizin dediğiniz şekilde lehimize mi çalışacak, bunun bir etki analizi var mı bize anlatırsa arkadaşlar sonra yorumlarımızı yaparız.

Sayın Güleç, buyurun.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Tekrar saygılarımı sunuyorum sayın vekillerim.

Kamuoyuna da yansıdığı üzere Avrupa Birliği bugünlerde sanayi hızlandırma yasası taslağını hazırladı ve bunu görüşe açtı kendi içinde. Bu taslağa göre Avrupa Birliği menşesi isimli bir politika aracı üretti. Buna göre, Avrupa Birliği menşeli ürünlerin Avrupa Birliğinde daha fazla kamu alımları aracılığıyla desteklenmesini istiyor fakat aynı zamanda da Avrupa Birliği ürünlerinin ya da firmalarının başka ülkelerde dezavantajlı hâle gelmesine de yaptırımlar getiriyor. Mesela, şimdi Çin'e uyguluyor bunu ciddi şekilde, bizim firmaların da bu yaptırımlarla karşılaşması yani "Ben senin ülkende bir ihaleye girersem benim firma yerli firma olmadığı için, fiyat avantajından yararlanamayacağı için kendi ülkemde Türk firmalarını devre dışı, değerlendirme dışı bırakabilirim." deme hakkına sahip bir pozisyona geçmeye çalışıyor ve geçecek. Bunu önlemenin yolu ya Dünya Ticaret Örgütünün ikili serbest ticaret anlaşmasına taraf bir ülke olmak veya gümrük birliği içinde mal dışında hizmet ve yapımları da ekleyebilmek veya Avrupa Birliği ülkeleriyle ikili uluslararası ticari anlaşmalar yapmak. Bu süreçler belli bir vakit alacağı için ileride Türk firmalarının girmiş olduğu pazarlarda sıkıntı yaşamaması için mesela İtalya'da bir ürün teklif edilecek Cumhurbaşkanlığı makamına tanınan yetkiyle şu sektörde, şu ürünler Türkiye'de Avrupa Birliği menşeli firmalarca teklif edilirse yerli firma ya da yerli ürün addedilir diye bir karar hızlıca üretme şansı olacak. Aksi durumda, şimdiden sektörleri ve ürünleri sayarsak ileride bu taslak ne şekilde tüzük ya da direktif hâline gelecek, ne şekilde uygulanabilir öngöremediğimiz için sektörleri ve ürünleri belirlemekten özellikle kaçındık ama özellikle enerji sektörü, çelik sektörü gibi şeyler veya tıbbi cihaz sektörü gibi şeyler gözüküyor. Hareket alanı sağlanırken ayırımcılık yaptığımıza ilişkin -yaptırım demeyeyim- Türk firmalarına yönelik bakış açısını ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Vallahi, yetki zaten...

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - O, duruma göre. Mesela, İtalya bu işi yapıyor diyelim, bir Türk firmasına problem çıkarıyorsa sadece ben İtalya için bir tedbir alayım, tüm Avrupa Birliği üyeleri için direkt almayayım.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım da şimdi, böyle problem çıkartır, sorunu çözersek her biri problem çıkarmaya başlar, her birini yapmış olursun. O zaman tam bir düzenleme yapalım. Şimdi, problem çıkarana ödül verirseniz, her biri problem çıkartır.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Şimdi, Avrupa Birliğinde en son direktifler 2014'te yürürlüğe girmişti Sayın Vekilim, şimdi tekrar görüşe açtılar, bu 3 tane direktifi var; klasik alımlar, sektörel alımlar ve imtiyazlar direktifi. Onu bile şimdi değiştirecek görüşü sundular yani o kadar hızlı değişiyor ki, bugünkü bakış açısıyla yeşil enerji öne çıkıyor, ona göre bir şeyler yapılıyor. Yani, bizim kanunda donuk bir şekilde, katı bir şekilde bir şeyleri belirlememiz o kadar zor hâle geldi ki, yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanına konular raporlandığında hızlı bir şekilde düzenleme yetkisi vererek mütekabiliyeti sağlamak. Ben İtalyan firmayı da Türk firması kabul edeceğim dediğimizde çözülebilecek durumda bazı şeyler, böyle bir esnek hareket sağlamak için bu yola gidildi.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, Sayın Başkanım, anlıyorum yani onlar korumacılık yaparken, aslında biz korumacılığı azaltıyoruz. Niye? Onların korumacılığına karşı kendimizi korumak için. Şimdi, bu doğru olabilir, yanlıştır demiyorum mutlaka ama bunu, aramızdaki bu tartışmayı ne çözer? Objektif yapılmış teknik bir çalışma yani şu anda, bana göre, şu andaki söylediğimiz

kadarıyla söylüyorum, hani, altında bir çalışma vardı, ona istinaden söylüyorsanız onu bilmem ama benim söylediğim bir teknik çalışma yok, sadece hissiyatımı söylüyorum. Yani şimdi herkes korumacılığını artırırken biz mevcut olan korumalarımızdan vazgeçiyoruz çünkü onların bize karşı korumacı tavır içerisine girmesini engellemek için. Bu tamamen tersine de çalışabilir. Yani, artık yerlilere yaptırdığımız, kamu olarak yerlileri avantajlı kılarak verdiğimiz işlere daha fazla yabancılar gelebilir. Neyle karşılaşmış oluruz? Onlar kendi ülkelerini, kendi firmalarını korurken biz kendi pazarımızı onlara daha fazla açmış oluruz.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Pozitif mütekabiliyet şartıyla yani Türk ürünü İtalya'da İtalyan ürünü sayılacaksa, ben de İtalyan ürününü Türkiye'de Türk ürünü sayacağım.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, zaten şu anda şöyle çalışıyor olması lazım mekanizmanın: Zaten onlarda herhangi bir problem yok, bizim firmalarımız oraya giriyor ama onların firmaları bize gelemiyordu, gerekçeyi falan okursak o şekilde, zaten başlangıç hareket noktamız bu yoksa diğer türlü değil. Şimdi, onlar bir korumacılık eğilimi içerisine girdiler tamam mı, biz de onlara karşı ihracatçımızı koruyalım, oraya mal, hizmet satalım diye bir gayret içerisine girdik. Yani o yüzden söylüyorum yani bir kısım bununla ilgili mutlaka bunu sektörel bazda, ülke bazında çalışılmış olması lazım ve bu çalışmalara istinaden bunun yapılması lazım. Yoksa yarın bir gün işte, Sayın Cumhurbaşkanı, Ticaret Bakanı veya Enerji Bakanı bir ülkeye gidiyor, o ülkeye bahşiş vermek için hadi gelin, sizin mallarınızın şeylerini kaldırdım -Amerika'yla falan oldu ya- gibi bir noktaya gitmemesi lazım. Bunların teknik çalışmaya dayalı olması lazım yoksa diğer türlü gerçekten bu iş iki gün sonra bahşişe döner, ben size söyleyeyim, iyi ilişkilere döner, ikili ilişkilere falan dönmeye başlar, korkum o. Bu sefer de firmalarımız kaybeder.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Bir şey ekleyebilir miyim? Sayın Vekilim, henüz daha Avrupa Birliği taslak aşamasında yani ortaya çıkan... Ama bunu yapmazsak Türkiye'ye karşı o taslakta bir sıkıntı çıkma riski var. Yani taslak ne şekilde direktif ya da tüzük hâline gelerek yürürlüğe konulacak şimdiden öngöremiyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, gayet iyi anlaşıldı, Kifayetimüzakere yapabilir miyiz?

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, bakın, ben Hamdi Bey'in söylediklerini anlamaya çalışıyorum, bu yetkiyi alarak yarın bir gün o düzenlemeleri yaparken Avrupa Birliğinin bizim üzerimize daha fazla gelmesini de sağlamış oluyoruz çünkü şunu diyecekler: "Siz parlamentodan yetki de aldınız kardeşim, bana karşı o zaman bu şeyleri yap, kolaylaştırmayı yap." diye daha fazla üzerimize gelecek. Yani, bakın, bu bir şey değil yani gerçekten hepimiz ülke için çalışıyoruz, bence daha dikkatli üzerinde durmak lazım, bir daha düşünmek gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, başka söz talebi var mı? Burada Sayın Usta'nın endişelerini...

SADULLAH KISACIK (Adana) - "Kanun ve diğer kanunlar kapsamı" derken...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hamdi Bey, buna da bir cevap verelim.

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANI HAMDİ GÜLEÇ - Sadece 4734 sayılı Kanun'da yok "yerli istekli" "yerli malı" gibi kavramlar. Onun dışında, işte yap-işlet-devret veya kamu-özel iş birliklerinde de bu kavramlar geçiyor ise her bir kanuna özel bir hüküm koyarak çözmek yerine genel bir konu bu çünkü Avrupa Birliği menşe kavramından çıkıyor mevzu, bu şekilde Cumhurbaşkanına bu kanun vesilesiyle de yetki tanınsın diye ifade edildi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan kaynak aktarımı uygulamasının birleştirilmesine ilişkin bir düzenleme. Özellikle 2008'de sağlık sigortası priminin dörtte 1'i nispetinde devlet katkısı verilmesi yönünde bir düzenleme getirilmiş idi. 2026 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine de bu amaçla 1 trilyon 162 milyar TL tutarında ödenek tefrik edilmiş durumda. 2025 yılında da 888,7 milyar TL yine devlet katkısı, yine açık finansman yoluyla da 75 milyar gibi bir ödeme söz konusu olmuştu. Bu kapsamda, aynı mahiyetteki bütçeden yapılan ödeme unsurlarının teke indirilerek sadeleştirilmesi söz konusu oluyor düzenlememize. Bütçe kalemlerinin izlenebilirliği ve değerlendirme süreçlerinin yine etkinliğinin artırılması amacıyla getirdiğimiz bir düzenleme, öğleden önceki geneli üzerindeki değerlendirmelerde de yine paylaşmıştık. Arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, söz talebiniz var Sayın Bakırlıoğlu.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, burada bir sadeleştirmeden bahsediliyor ama ben gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum. Yani neden böyle bir şey yapmaya gerek duyuldu? Şimdi, devlet katkısını kaldırıyoruz, kanun diyor ki: "Toplanan, tahsil edilen sigorta primlerinin yüzde 25'ini yani dörtte 1'ini Hazine SGK kurumuna aktarır, aynı ay içerisinde." Şimdi, SGK'nin gelirleri belli, ağırlıkta prim gelirleri var, bir de devlet katkısı var, giderleri ise maaş ödemeleri, sağlık giderleri, fark olduğu zaman da Hazine finanse etmekte. Şimdi, öyle bir şey yapıyorsunuz ki yani SGK her zaman bütçe açığı veriyor, verecek, vermeli mantığıyla bir şey getiriyorsunuz yani bunu anlamakta da zorlanıyorum. Şimdi, devletin Sosyal Güvenlik Kurumuna, çalışanlara sigorta primine katkı yapmasından daha tabii, daha normal bir şey olmayacağını düşünüyorum. Mesela, şu anda bireysel emeklilik sigortasına devlet katkı yapıyor, bir ara yüzde 30'lardaydı. Şimdi neden bu yüzde 25'lik katkıyı kaldırmaya çalışıyorsunuz? Şimdi, yani eğer biz sosyal bir devletsek bu katkının devam etmesi lazım. Bir de şunu sormak istiyorum: Ben hesaplara baktım, kanun daha çıkmadan devlet

katkısını yatırmayı bırakmış gibi gözüküyor. Ocak-şubat aylarında yatırılmış ancak mart ve nisan aylarında devlet katkısı sıfır. Önceki yıllara baktım -yanlışım varsa düzeltin- kanun çok açık, çok net, diyor ki: "O ay tahsil edilen sigorta primi tutarı SGK'ye yatırılır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Toparlayın, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Niye mart ve nisan aylarında herhangi bir devlet katkısı SGK'ye yatırılmamış, bence bunun cevaplandırılması lazım. Mayıs ayına baktım, mayıs ayının hazine rakamlarına baktım, mayıs ayında da sadece 45 milyar liralık bir ödeme var. Geçmiş aylara baktım, geçmiş yıllara baktım yani "tahsil edilen" dediğine göre ve "bunun yüzde 25'i" dediğine göre bölüyorum, topluyorum, çarpıyorum hiçbir sene, hiçbir ayda olması gereken rakam kadar yatırılmamış. Bunun gerekçesi ne, onu da öğrenmek istiyorum. Mesela, 2026 yılının ilk dört ayında 1 trilyon 689 milyar liralık bir prim geliri var yani buna karşılık 209 milyar liralık devlet katkısı verilmiş yani "yüzde 25" dediği zaman 422 milyar liralık bir devlet katkısı verilmesi gerekirken sadece 209 milyar liralık devlet katkısı verilmiş, iki ayda katkı verilmemiş. Yani, bunun gerekçesi nedir onu anlamak istiyorum. Bir de Anayasa'mızın "Sosyal güvenlik hakkı" başlıklı 60'ıncı maddesine göre "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." Teşkilat var, tedbir de alınmış burada, bundan neden vazgeçiliyor yani onu açıklarlarsa sevineceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dinleyeceğiz, mesele anlaşıldı.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, bunun aslında çok fazla pratikte bütçe sistemini ilgilendiren bir yanı yok yani devlet katkısı adı altında yapılan ödeme şimdi bütçe transferi, açığın finansmanı şeklinde yapılacak ama tabii, bütün seri bozulacak, bir defa veriler bozulacak. Bir defa, bunların, eğer bu yapılırsa geriye doğru bu serinin düzeltilmesi lazım. Şimdi, mesela, yıllık programdan söylüyorum, sigorta ödemeleri 2026 için, yaklaşık 5 trilyon lira sigorta ödemesi öngörülmüş. Şu anda burası ne olur tam bilmiyorum ama diyelim ki yüzde 25'i gitse kabaca, 20'si gitse yaklaşık 1 trilyon lira civarında sigorta ödemelerinin yani Sosyal Güvenlik Kurumunun aldığı aylık primlerin o miktarda düştüğünü göreceğiz ama dediğim gibi, zaten bütçe bunu karşılıyordu, şu olacak: Çalışma Bakanları -o yüzden sabahleyin söylerken Adnan Bey burada mı falan diye sordum- şöyle bir hava atıyordu: Yani bizim aslında açığımız düşük yani açığımız yok. Mesela, şimdi 2026 bütçesinebaktığımızda SGK'nin açığı sadece 44 milyar lira arkadaşlar, 2026 için yapılan programda ama bütçe SGK'ye 2 trilyon 328 milyar lira ödüyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 2025'te fazlalık var.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, 2025 fazla...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 35 milyar lira fazlalık var.

ERHAN USTA (Samsun) - Olabilir yani yıllık programda tahmin fazla değilmiş, önemli değil.

2026'da sıfır neredeyse SGK... "Bizim çok fazla açığımız yok." filan diyordu çalışma bakanları, şimdi çalışma bakanlarının açığı bir anda 1 trilyon liradan fazla bir -tam rakam ne olur, bilmiyorum- açık olacak. Muhtemelen Maliye Bakanlığı bunun için bastırdı yani bu açık, açık olarak gözüksün filan diye. Hadi, bu öyle veya böyle olabilir de, ben çok fazla bir şeyi etkileyeceğini düşünmüyorum ama etkileyeceği şey, serinin düzeltilmesi lazım. Bu ikazı yapmak gerekir arkadaşlar çünkü geçmişte bu hatalar yapıldı. Mesela, 2000 öncesi bunlar açık olarak gözüküyordu, 2000 sonrasında, özellikle AK PARTİ hükûmetleri döneminde "Biz geldik, SGK açıktan düşürdük." dedi. Halbuki halbuki şimdiki çalışma bakanlarının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Toparlayın, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Hemen bitiriyorum.

SGK açıkları düştüğünden değil, bir kısmı devlet katkısı adı altında verildiği için açıklar düşmüş gibi göründü, şimdi de tersi olmasın. O yüzden bu serinin tamamen geriye doğru düzeltilmesi lazım ki bu işin akademik olarak çalışanları açısından SGK açıklarının ve bütçe transferinin net olarak görünmesi gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Başkanım, kısaca ben de bilgi vereyim istedim.

2008 yılına kadar böyle bir uygulama yoktu yani devletin prim katkısı vermesi gibi bir uygulama yoktu. 2008 yılında çıkan 5510 sayılı Kanun'la toplanan primlerin dörtte 1'ine kadar da devlet katkı versin yani işverenden katkı alıyoruz, işçiden alıyoruz, devlet de katkı versin manasında o düzenleme yapılmıştı. Erhan Bey'in de dediği gibi değerlendirmelerde yanıltıcı sonuçlar çıkıyordu yani "Kurum açığı azaldı.", "Prim gelirleriyle emekli aylıklarının yüzde 80'ini karşılıyorum." gibi tam gerçeği yansıtmayan değerlendirmeler hepimiz tarafından yapılıyordu, bakanlarımız yapıyordu. Şimdi bu düzenlemeyle bunu kaldırıyoruz ama dediğin gibi Erhan Bey, bunun bütçe açısından bir şeyi yok, zaten açığını hazine karşıladığı için bütçeye etkisi değişmeyecek, aynı rakam. Sadece geçen yıl 888 milyar lira prim katkısı vermiş devlet, bu artık açık tarafına inecek yani kurumu açığı tarafına inecek. Belki rakamların daha net görülmesini sağlayacak. Dünyada da bunu uygulayan ülke var mı, bilmiyorum; ayrıca devlet katkısı alan.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yüzde 50'ye kadar veren hükûmetler var.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, yine mi bastınız siz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayırdır? Verdim size söz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Derdimiz var ya, anlatalım derdimizi, onun için geldik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Derdinizi... Uzun uzun söz verdim.

Buyurun, bitirelim artık.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şöyle bir şey de var: Bakıldığı zaman esasında kümülatif olarak bütün rakamlar veriliyor, bütün yayınlarda var, belli yani Sosyal Güvenlik Kurumunda bütçe transferleri adı altında bunlar devamlı yayınlanıyor. Mesela 2020 yılında 248 milyar liralık bir bütün... Devlet katkısı var bunun içinde, bütün yardımların hepsi var; 248 milyar liraymış ve gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 4,84'müş. Bu rakam 2025 yılında 1,9 trilyon liraya kadar çıkmış. Tuhaf bir şey, gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payı yüzde 3,10'a düşmüş yani en düşük seviyede esasında bakıldığı zaman, kümülatif olarak bakıldığı zaman bile şu anda bu transferlerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı her geçen yıl azalıyor. Neden? Çünkü emekliler sefalet ücretiyle yaşadıkları için dolayısıyla bu pay da düşüyor. Bütçe içindeki paylarına baktım ben bunun; mesela, 2020 yılında yüzde 20,6'ymış yani bütçenin yüzde 20,6'sı, beşte 1'ini biz transfer yapıyormuşuz toplamda. Bu rakam 2025 yılında yüzde 13,2'ye düşmüş durumda. Yani bence bu katkının mutlaka ve mutlaka durması lazım. Yarın öbür gün, tut ki işte, istihdamı çok artırdık, çok fazla prim geliri elde edildi... Devlet gene versin, katkı olarak versin yani daha güçlü hâle getirsin kurumu. Yani "Nasıl olsa bütçe açık verecek." diye hesaplanıyor burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Devlet yine verecek.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Doğru açık fazla bile olsa verecek devlet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, mesele...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani şöyle: Araba şeyine benzetirsek önden çekişliydi, şimdi arkadan çekişli olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, mesele anlaşılmıştır sanırım. Meram belli, değişen bir şey yok bütçenin genelinde;sadece nereden aktardığını tanımlamayla alakalı bir değişikliğe gidiliyor.

Cumhuriyet Halk Partisinin bir adet önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale İzmir Tahsin Ocaklı Rize	Cavit Arı Antalya Mustafa Erdem Antalya	Cevdet Akay Karabük Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, kim anlatacak? Gerekçe mi?

CAVİT ARI (Antalya) - Anayasa'ya aykırılık iddiamız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, vermiş olduğumuz önergede belirttiğimiz gerekçelerle söz konusu teklifin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasında bulunuyoruz. Öncelikle bu husus yönünden karar verilmesini talep ederiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir de sorumuz vardı Sayın Başkanım, o soruya cevap alamadık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hangi soruya?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Mart ve nisan aylarında devlet katkısı yatırılmamış, bunun gerekçesi ne? Neden yatırılmıyor? "Nasıl olsa böyle bir kanun çıkacak, o yüzden yatırmamıza gerek yok." mu dediniz? Daha önceki aylara, yıllara baktım ben, her ay az veyahut da çok para yatırılmış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, maşallah, SGK'den da hâkimsiniz konuya.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bilmiyorum, SGK'den arkadaşlar vardır burada...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - SGK'ye... Sizlik bir şey yok burada.

CAVİT ARI (Antalya) - Çalışma Bakanı yapacağız, iktidarımızda çalışma bakanı olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu, tamam, bir şey demiyorum. Siz zaten şey yapmışsınız...

CAVİT ARI (Antalya) - Paylaştık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Paylaşmışsınız ama bir türlü şeye gelemediniz yani gelince... Vaatler havada uçuşuyor, ben de burada yazıyor ha, not ediyorum.

Bahtiyar Bey, buyurun, "Niye ödemediniz?" diyor.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK - Efendim, biliyorsunuz, Sosyal Güvenlik Kurumu ifade edildiği üzere sürekli bütçeden yardım alan bir kurumumuz. Sigorta prim gelirleri en büyük gelir kalemleri; bu sağlık sigortası olabilir, emeklilik sigortası şeklinde. Bu kalem sonuçta Sosyal Güvenlik Kurumunun nakit ihtiyacı merkezî bütçeden aktarılan finansman imkânlarıyla çözülüyor. İki kalemin mahiyeti de aynı şekilde. Aylık olarak baktığımızda,

Sosyal Güvenlik Kurumunun mesela, bazen "bütçeden faturalı ödemeler" dediğimiz kısımlar var. Örneğin, Sosyal Güvenlik Kurumuna üniversitelerin geçmiş yıllardan biriken borçları var global bütçe çerçevesinde. Mesela, bu sene 50 milyar gibi bir tutar ödedik, o ay gelirleri fazla olabiliyor. Dolayısıyla aylık bir dalgalanma olabiliyor. Biz merkezî yönetim bütçesinden, sonuçta bütçe açığı da olduğu için bunların hepsi bir borçlanma maliyeti olarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nakit akışı var, o var, bu var, bir sürü şey var.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK - Evet, nakit ödediğimizde borçlanma maliyetini etkilediği için...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, kanun yazmış, kanun diyor ki: "Yüzde 25'inde verecek." diyor.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK - Sosyal Güvenlik Kurumunun nakit ihtiyacına göre bütçe transferlerini yönetiyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Öyle bir şey yok Sayın Başkanım. Yani şöyle: Kanun diyor ki: "Yüzde 25'ini verecek." Kanun diyor ki mesela "Şu kadar toplanan verginin yüzde 6'sını büyükşehirlere verecek." Yani kalkıp da bunu vermemezlik yapamaz. Yani siz neden üç ay boyunca bu parayı almadınız, sesinizi çıkarmadınız?

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK - Efendim, uygulamamız nakit ihtiyacına göre Sosyal Güvenlik Kurumunun yapılmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nakit ihtiyacına göre değişiyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Devlet katkısı da dahil mi, devlet katkısı da mı öyle yapılıyor?

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI BÜTÇE GENEL MÜDÜRÜ BAHTİYAR SAZLIK - Evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, daha önce böyle bir şey oldu mu şimdiye kadar?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İşte, o düzenlemeyi yapıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu olay ne, biliyor musun bak? Esasında bu konuları tartışmak mı lazım? Böyle bir yasa çıkacak diye büyük ihtimalle iki aydır, üç aydır ödeme yapılmıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yeni bir finansman ihtiyacı oluşmamış olabilir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ağabey, oluşsun, oluşmasın, o paranın kanuna göre yatırılması lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şöyle bir şey yapalım mı...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Bakırlıoğlu, siz meramınızı tutanaklara geçirdiniz, kayıtlara geçti. Tamam, o da...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ama cevap alamadık, hazineden birisi varsa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hazine değil, burası Bütçe... Bütçe Başkanlığı bakıyor. Bunlar beraber çalışıyor zaten, aynı yerdeydiler daha önce. Nihayetinde diyor ki "Nakit akışına göre yönetiyoruz bunu." Bunun cevabı bu. Sizin sorunuz bu, cevabı bu. İkisi de devletin kurumu, çok değişen...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin.

Çok değişen bir şey yok ortada.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Vekilim bir şey söylüyor, devlet parayı ödeyemediği için şu an kanun...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, herkes kendi zaviyesinden yorum yapmakta serbest, ben sizin yorumunuza karışamıyorum.

Teşekkür ediyoruz değerli arkadaşlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum Cumhuriyet Halk Partisinin: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmedi.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü maddekabul edilmiştir.

Bundan sonra SGK'de ne kadar aldığını net göreceğiz. Bakalım, denk misiniz, değil misiniz? Sizi de göreceğiz şimdi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Zaten görüyoruz onları.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Daha net göreceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Daha net göreceğiz.

Şimdi, 15'inci...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bakın, 15'inci maddeye geçiyoruz.

15'inci maddeyi müzakereye açıyoruz.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ek 19'uncu maddesi 2019 yılında getirilen bir düzenlemeydi ve ara dönemlerde, devam eden süreçlerde muhtelif defalar en düşük emekli aylığı ödeme tutarıyla ilgili düzenlemeler yapılmıştı. En son 2026 Ocak ayı ödeme döneminden itibaren de 20 bin TL'ye yükseltilmiştir.

Şimdi yapılan düzenlemeyle Değerli Başkanım, 2026 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren 2026 yılı Ocak-Haziran dönemi için Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı çerçevesinde 23.552 TL'ye artırılması, yükseltilmesi amaçlanmakta. Bu kapsamda 5,1 milyon kişinin düzenlemeden yararlanması söz konusu olacak ve yapılan düzenlemenin maliyetinin de 2026 yılının ikinci altı ay için 79 milyar TL olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

15'inci maddeyle alakalı söz talebinde bulunanlar var mı?

CAVİT ARI (Antalya) - Olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, bir kaç kişi sonrası...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ekranda isim yok, ben zorla söz veremem ki.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Başkanım, HAK-İŞ Konfederasyonu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Siz emeklilerle alakalı... Siz diğerlerini beklemiyor musunuz?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Hayır, ben emeklilerle ilgili konuşmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun bakalım, siz de konuşun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; şahsım ve HAK-İŞ Konfederasyonu adına sizi saygıyla selamlıyorum.

15'inci maddeyle yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı almakta olan emeklilerle ilgili hak sahiplerine dosya bazında ödenen en düşük aylık tutarının 2026 yılı Temmuz ödeme döneminden itibaren 23.552 TL'ye yükseltilmesi öngörülmektedir. Söz konusu artışın Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son yıllık tüketici fiyat endeksi değişim oranı dikkate alınarak belirlenmesi olumlu bir gelişmedir. Böylece en düşük emekli aylıklarının belirlenmesinde nesnel ve öngörülebilir bir ölçütün esas alınması yönünde önemli bir adım atılmıştır. Önceki düzenlemelerde bu hususu görememekteydik.

Bununla birlikte, en düşük emekli aylığına yapılan artışlar mevcut emekli aylığı sisteminde ortaya çıkan yapısal sorunları ortadan kaldırmamaktadır. Özellikle artışların kök aylıklara yansımaması nedeniyle uzun yıllar çalışarak yüksek prim ödeyen sigortalılar ile daha düşük prim ödeyen sigortalılar arasındaki aylık farkı giderek daralmaktadır. Bu durum sosyal güvenlik sisteminin temel ilkelerinden biri olan prim ve kazanç ile aylık arasındaki ilişkinin zayıflamasına neden olmakta, sigortalıların sisteme olan güvenini olumsuz etkilemektedir. Emeklilerin gelir seviyelerinin korunması kadar sistemin aktüeryal dengesi ve hakkaniyetinin de gözetilmesi gerekmektedir.

Konfederasyonumuz en düşük emekli aylığında yapılan artış olumlu karşılamakla birlikte, emeklilik sisteminin yalnızca taban aylık artışlarıyla değil kök aylıkları esas alan, prim ödeme gün sayısını ve prime esas kazançları dikkate alan adil bir yapıya kavuşturulması gerektiğini değerlendirmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben teşekkür ediyorum.

Başka olan var mı?

Buyurun.

TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI SATILMIŞ ÇALIŞKAN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, katılımcılar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Tüm Emekliler Derneği Genel Başkanı Satılmış Çalışkan.

Bu teklifte emeklilerimizin hizmet ve prime göre değerlendirilen kök maaşlarına göreartış öngörülmektedir. Kök maaş 10 binle 20 bin arasıdır. En düşük kök maaşımız 10 bin lira. Bunlara verilen artış, 20 bin liraya kadar olanlara 3.500'le 13.500 arasındadır. 20 bin üzeri olan kök maaşlara ise 3.500 lirayla 5 bin lira arası bir artış öngörülmekte. 2008'den beri uygulanan bu sistem emekliyi mağdur etmiş ve bu duruma düşürmüştür. Malum, emeklinin durumunu sabahtan beri herkes konuşuyor ama hiç düzeldiği yok.

Emekliler olarak bu adaletsizliği kabul etmemiz mümkün değildir. Ocak artışında taban maaş alan 4 milyon olan emekli bu dönemde 6 milyona ulaşmıştır. Görülüyor ki ileride kendisi direkt maaş alan emekliler 12 milyon civarındadır. Bu maaş tek olacak şekilde gitmektedir, bu da bizi huzursuz yapmaktadır. Yani bugün 12 milyon olan emekli kendisi maaş alan, dul ve yetimlerimiz hariç, 4/A ve 4/B emeklisi 12 milyon civarında, şu anda yarısı destek alarak asgari ücretin altında. Zaten emeklimizin yüzde 90'ı da asgari ücretin altındadır.

Talebimiz: Bu mağduriyetin bir nebze olsa da gidermek için enflasyon artı refah payı, 10 bin TL seyyanen bir artış istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI SATILMIŞ ÇALIŞKAN - Zaten yukarıda 6 milyon emeklinin hemen hemen neredeyse yarısından fazlasına 9 milyon, 10 milyon artış verilmektedir enflasyonun haricinde. Emeklilik nesiller arası yardımlaşmaktır.

Emeklileri dinlediğiniz için teşekkür ederim. Emeklinin durumunu hepimiz biliyoruz, hepimiz tabiyiz ama dikkate alınmasını diliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Satılmış Bey.

Buyurun.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI RAMAZAN ÇAKIRCI - Sayın Başkan, değerli milletvekillerim; MEMUR-SEN adına tüm heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Görülmekte olan kanun teklifiyle en düşük emekli aylığının yüzde 17,76 oranında

artırılması planlanmakta. Bilinmelidir ki kamu görevlisi emeklilerimiz seyyanen zam ödemenin emekli aylıklarına yansıtılması ve birinci dereceye gelen tüm kamu çalışanlarına 3600 ek göstergenin hayata geçirilmesi konularında haklı beklenti içerisindeyiz. İlk çıktığında, özellikle 2023 Temmuz ayında ilk çıktığında, seyyanen zam ilk çıktığında emekliliğe yansımayacak şekilde düzenleme yapılmıştı, 8.077 lira yapılan seyyanen zam maalesef emekliliğe yansıtılmamıştı. Şimdi bu rakam 25.150 TL'ye ulaşmış durumda. Özellikle bu seyyanen zammın emekli aylığına da yansıtılmasını MEMUR-SEN olarak özellikle istiyoruz.

Kamu görevlisi emeklilerimiz Komisyona gelen teklif içerisinde kendilerini bulan emekli aylığı ve görev aylığı arasındaki uçurumun özellikle kapatılacak şekilde bir düzenleme talebimiz var.

MEMUR-SEN olarak emekli memurlarımızın sendikal örgütlenme önündeki engelin kaldırılması ve sendikal örgütlenme hakkının verilmesini talep ediyoruz.

Yine, seyyanen zam ödemesinin emekli aylıklarına yansıtmasını istiyoruz.

Geçmiş toplu sözleşmelerin tümünde söz verilmiş olmasına rağmen hâlen yasal düzenleme yapılmayan birinci dereceye gelmiş tüm kamu çalışanlarına 3600 ek göstergeyle ilgili yasal düzenlemenin bir an önce yapılması bizim MEMUR-SEN olarak talebimiz, beklentimiz; tüm kamu çalışanlarının...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum tüm arkadaşlara.

Buyurun.

TÜRK HABER-SEN GENEL BAŞKANI YÜCEL KAZANCIOĞLU - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; hepinizi Türkiye KAMU-SEN adına saygıyla selamlıyorum.

Tür HABER-SEN Genel BaşkanıYücel Kazancıoğlu.

Bugünkü kanun teklifinde en düşük emekli maaşını kısmi olarak yükselten bir madde bulunmaktadır. Emeklilik hakkının en düşük maaş üzerinden düzenlenmesini doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyoruz. Emekli maaşı, sosyal sigorta sisteminde prim miktarı, prim ödeme gün sayısı ve emeklilik yaşına göre belirlenmekte iken bu tür uygulamalar sosyal sigorta sistemini zaafa uğratmakta, adaleti bozmakta, emekli maaşıyla prim bağını koparmaktadır. Benzer bir durum memur emeklileri için de geçerlidir. 3600 ek gösterge sorunları, ilave ek ödeme başta olmak üzere görev aylığına dâhil olan pek çok ödeme emekliliğe sayılmadığı için bugün memur emeklilerinin maaşı son derece düşük kalmış, görev ve emeklilik arasındaki bağ tamamen kopmuş durumdadır. Bu tür uygulamalar emekliliği prime bağlı bir sistem olmaktan çıkarmakta, Hazinece desteklenen bir sosyal yardım sistemine dönüştürmektedir. Bu nedenle yapılacak artışların adalet ilkesi çerçevesinde ve sosyal sigorta ilkeleriyle bağdaşır bir şekilde gerçekleştirilmesi ve tüm emeklilerin maaşlarının artırılması en doğru yaklaşım olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben de teşekkür ediyorum.

Başka konuşma yok.

Şimdi, milletvekillerimizden Sayın Arı.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, ülkemizde son dönemlerde özellikle iktidarın uygulamış olduğu ekonomik politikalar nedeniyle emekli mağdur durumda, çalışanlar aynı şekilde geçim sıkıntısı içerisinde, çiftçimiz ürettiğinden karşılığını alamaz durumda. Kısacası herkes bu süreçte mağdur ve ekonomik sıkıntı yaşıyor. Bugün en çok mağduriyet yaşayan kesimlerin başında sayısı 17 milyona ulaşmış olan emeklimiz gelmekte. Emeklimiz bugün aldığı maaşla kirasını ödeyemez durumda. Bayram gelse torunlarına bayram harçlığı veremez durumda. Kahveye çıkıp artık oyun oynayamaz duruma gelmiş vaziyette. Yani çarşıya çıksa boş fileyle evine döner vaziyete geldi. Bunların tek sorumlusu var, iktidar. Şimdi, burada en düşük emekli aylığı üzerinden konuşuyoruz. İşte, 20 bin liranın 23.552 TL'ye çıkarılması, değerli arkadaşlar, burada öncelikle aslında konuşmamız gereken birinci konu kaç para verileceğinden öte verilen paranın ne işe yaradığı konusudur. Şimdi, 23.552 TL'yle emeklimiz ne yapacak, nasıl geçinecek, kiracıysa bu kirasını nasıl ödeyecek? Yani kısacası, bu para bir emeklinin hayatının idamesine imkân vermeyen bir para. Kısaca, emekli mağdur edildi. İşte, hep söylüyoruz burada 2002'de en düşük emekli aylığının 7 çeyrek altın olduğu söyleniyor, biliniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Bugün 2 çeyrek altın ancak alınabilir durumda. Şimdi, yapılan artış da aslında ülkedeki bütün emekliler yönüyle baktığımızda ortalama emekli aylığına yaklaşan bir rakam yani neredeyse bütün emekliler bu rakama yakın bir maaş almakta. Artık bütün emekliler ortalama aylık alır vaziyete düşürüldü. Biz şunu söylüyoruz: Her altı ayda bir burada gelip işte, emekli kaç para alsın konusu konuşulacağına en düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesinde belirlenmeli ve asgari ücret arttıkça emekli aylığı da artmalı. Böylelikle de emekli her yıl geldiğinde veya yaz süreci geldiğinde kaç para maaş alacağım diye düşünmeden asgari ücret olarak en düşük emekli aylığını almalı diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında emeklimiz en düşük emekli aylığı olarak asgari ücret alacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Biliyorsunuz, emekliaylıklarındaki artışlar SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında 5510 sayılı Kanun'a göre son altı aylık enflasyon oranında artırılıyor. Memur emekli aylıkları ise memur toplu sözleşmesine göre memura yapılan artış kadar memur emeklilerine de artış yapılıyor.

Burada en düşük emekli aylığını aynen normal SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine yapılan artış oranı kadar yani altı aylık enflasyon yüzde 17,76 oranında artırılıyor, mevcut 20 bin lira 23.552 liraya çıkarılıyor. Yani bu anlamda bir tutarlılık var. Yani normal emekli aylığına yüzde 17,76 artış yapmışsın, en düşük emekli aylığına da aynı oranda bir artışla bu düzenleme getirilmiş. Tabii, sistemle ilgili sorunlar var, yapısal sorunlar var. İşte, prim maaş dengesi bozulmuş durumda. Yani otuz, kırk yıl prim ödeyen ile on yıl prim ödeyen neredeyse aynı maaşı alır hâle gelmiş durumda. Yani burada bir köklü düzenleme gerekiyor. O prim maaş dengesini sağlayacak şekilde emekli aylıkları arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi gerekiyor. Maaş artışında bile farklılık var. İşte, biraz önce dedim, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinin aylıklarını farklı kritere göre artırıyoruz, memur emeklilerinkini ayrı kritere göre, onun da tek duruma getirilmesi uygun olacak. Buna benzer, tabii, mesela prim gün sayısında da SSK'li 7200 gün prim gününe tabii ama BAĞ-KUR'lu 9000 prim gününe tabii. Yani bu konularda bir düzenleme yapılması gerektiğini gerek burada gerek Genel Kurulda sürekli zaten konuşmalarımızda ifade ediyoruz.

Evet, 2023 Temmuz ayında memur arkadaşlarımıza 8.077 liralık bir seyyanen ek ödeme yapıldı. O dönem Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz yani emeklilere de seyyanen ödeme, ek ödeme yapılmasının uygun olacağı görüşümüzü defalarca dile getirdik. Tabii, baktığımız zaman, bugün biraz önce arkadaşım da söyledi 25.150 liraya gelmiş bu seyyanen ek ödeme memurlara verilen. Yani bu konuda emeklilere de bu şekilde bir düzenleme yapılması uygun olacak. Aslında prim maaş dengesini sağlarsak buna da gerek kalmayacak. Yani prim maaş dengesi, o eşitsizliklerin bir intibak durumunu gerçekleştirirsek ne en düşük emekli aylığına gerek kalacak ne de bu ek ödemeyi vermeye gerek kalacak. Ana sorun tabii ki emekli maaşları arasındaki farklılık, eşitsizlik; onu giderecek düzenleme çok önemli.

Bir de şu bilgiyi paylaşacağım: Malum, 2023 depremi nedeniyle bütçe çok büyük bir yük aldı. Üç yılda -yanlış bilmiyorsam- 100 milyar dolara yakın bir harcama yapıldı. Hemen hemen de bitti ya da kolaylandı deprem bölgesinde yapılan yatırım harcamaları. Altı aylık Hazine nakit dengesine baktım, geçen yılki altı ayda 1 trilyon 293 milyar iken bu yıl 1 trilyon 57 milyar liraya düşmüş. Faiz dışı nakit dengesine baktığımız zaman geçen yıl 270 milyar faiz dışı açık, nakit açığı varken bu yılın altı ayında faiz dışı 368 milyar fazlamız var. Bu iyi bir gelişme. Yani, maliyenin elini rahatlatacak, bütçe imkânlarını daha elverişli hâle getirecek, bu anlamda da emeklimizin, çalışanın beklentilerini karşılayacak düzenlemeler yapma imkânı da olacak diye görüyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, sağ olun.

Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, toplumun en mağdur, en sıkıntılı kesimini konuşuyoruz, emekliler. Yani ister en düşük emekli maaşını alsın, isterse onun bir miktar üzerinde alsın emeklilerin tamamında ciddi bir sıkıntı var. Zaten 5 milyonu geçti en düşük emekli maaşını alan. Açlıksınırının -yaklaşık 12, 13 bin lira değil mi- altında bugün itibarıyla, yıl sonunda da 15 bin liranın altında olacak.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Neye göre?

ERHAN USTA (Samsun) - TÜRK-İŞ'in açlık sınırı rakamına göre, öteden beri açıklanan bir açlık sınırı rakamı. Yani ona teknik bir itiraz varsa TÜİK daha iyisini açıklar, daha iyisi olmadığı sürece onu kullanıyoruz ve serisi olan bir şey. Yani TÜRK-İŞ'in hele hele böyle bir dönemde bütün sendikaların bu kadar bastırıldığı bir dönemde yani olmayan bir artışı verecek hâli yok zaten. Onun bir serisi var, kendileri de onunla ilgili açıklamalar yapıyorlar nasıl yaptıklarına ilişkin. Şimdi, dolayısıyla, açlık sınırının çok altında bir şeyden bahsediyoruz. Şimdi, geçmişine bakıyorsunuz -sabah konuştuğum rakamları tekrar vermek istemiyorum- ister asgari ücret ile emekli maaşlarını mukayese edin, isterse hem emekli sandığında hem işçilerde çalışan ile emekliler arasındaki maaş şeylerini yani o rasyoları mukayese ettiğinizde, oranları mukayese ettiğinizde nereden bakarsanız bakın, emekliler aleyhine ciddi bir bozulma var. Bu çok net bir şekilde ortada. Yani eskiden -memur maaşı için söylüyorum- en düşük memur maaşıyla neredeyse işte en düşük memur emekli aylığı aynı iken yüzde 96'sında iken şimdi yüzde 43'üne düşmüş. Bunlar Bütçe ve Strateji Başkanlığının rakamları, aldığımız yer orası. Aynı durum işçilerde de var. Dolayısıyla az önce Mustafa Bey'in de ifade ettiği gibi yani ciddi bir prim maaş dengesizliği var ve bu sürekli bozuluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Çalışanlarınki de çok iyi olduğu için değil, hani çalışanlarınkini gerçekten çok iyi yaparsınız dersiniz ki "Çalışanlara çok iyi maaşlar veriyorum, onların durumunu düzeltiyorum, emekliyi şu anda düzeltemedim." Öyle bir durum da yok. Yani çalışanların da hepsi yine TÜRK-İŞ'in yoksulluk rakamların altında, açlık rakamının altında değil belki ama yoksulluk rakamlarının altında. Dolayısıyla, emeklilerin durumunu bozarak bir bütçe sistemi yürütülüyor. Madem bütçemiz iyi, madem bütçemiz fazla veriyor, madem bütçemizde işler güzelse niye o zaman vermiyoruz emeklilere maaş? Bu da ayrı bir konu. Ha, bütçe daha fazla bozulur da dersiniz ki: "Ya, bütçe çok bozuluyor, işte, emeklilere veremiyoruz." Onu da kabul etmek mümkün değil ama bir yandan bütçenin iyi olduğunu söylüyor Mehmet Şimşek bize. Yani bütçe sonuçları iyi ise niye o zaman vermiyorsunuz bu insanlara, açlık

sınırının altında yaşamaya mahkûm ediyorsunuz? Ya, bütün fatura, bütün yanlışların faturası, bütün kötü yönetimin faturasının emekliye çıkarılmasını kabul etmek mümkün değil.

Şimdi, tabii, en düşük emekli maaş üzerinden de, arkadaşlar, bu işin konuşulması yanlış, onu da hep söylüyoruz. Yani niye en düşük emekli maaşının üzerinden konuşuyoruz? İnsanlar, herkes farklı farklı prim yatırıyor, farklı gün sayısında, farklı miktarda prim yatırıyor. Şimdi, bunu hep en düşükten konuşursak bir süre sonunda işte bunların sayıları şu anda -tam hatırlayamayacağım, söyleyemiyorum ama- 5 milyonu bulan rakam belki üç, beş yıl önce 1, 2 milyondu. Bu en düşükten alanlar birkaç yıl sonra 8, 10 milyon olacaksa niye o zaman insanlar fazla prim ödesin, niye fazla gün sayısı, yani hem miktar olarak hem de gün sayısı olarak niye fazla ödesin? Dolayısıyla, sosyal güvenlik sisteminin uzun vadede sürdürülebilirliği açısından aslında çok kötü bir şey yapıyoruz. Herkesi en az şekilde prim ödeme üzerinde yoğunlaştırıyoruz, kayıt dışılıkta belki oradan doğuyor veya insanlar yani "Olsun, nasıl olsa alacağım maaş günün sonunda aynı olacak. Niye fazla prim yatırayım?" gibi bir noktaya gidiyor. Böyle bir şekilde sosyal güvenlik sistemini sürdürmek mümkün değil. Bu çok önemli bir durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, toparlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanının 2023 seçimleri öncesinde verdiği çok net bir söz var "Memurlara yaptığımızın aynısını emeklilere de yapacağız." diye "tweet"i var, "tweet" de duruyor, silinmedi de. Şimdi, dolayısıyla bu seyyanen sözü vardı, bu sözünün yerine getirilmesi lazım artık. Diğer taraftan, BAĞKUR esnaf primiyle ilgili yine seçim öncesinde çok net, hiçbir mahal bırakmayacak şekilde verilmiş 9000 günün 7200 güne düşürülmesine ilişkin sözler var. Bu sözün yerine getirilmesi lazım. Bu kök maaş meselesinin artık sistemden kaldırılması lazım. Dolayısıyla, sisteme ciddi bir şekilde çekidüzen verme ihtiyacı var ama tabii şimdi "Büyük reform yapacağız." diye bunun şimdi bekletilmemesi lazım. Bugün bizim önergelerimiz de olacak. Yani, işte, en düşük emekli maaşının asgari ücrete çekilmesi ama diğer emekli maaşlarında da aynı şekilde artış yapılması, sadece en düşük emekli maaşında değil. Bu bir haktır arkadaşlar, olması gereken bir şeydir. Bu bütçeye yük getirecek midir? Elbette bütçeye bir maliyeti olacaktır ama o zaman başka yerden kısacaksınız çünkü geçmişte verilen paraların bugün verilmemesinin herhangi bir mazereti olamaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Şimdi, 4 adet önerge vardır, okutupişleme alacağım.

Öncelikle Cumhuriyet Halk Partisinin önergesi.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 15- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "20.000" ibaresi "22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen bir aylık net asgari ücret tutarından" şeklinde değiştirilmiştir.

Ümit Özlale İzmir	Cavit Arı Antalya	Cevdet Akay Karabük
Tahsin Ocaklı Rize	Mustafa Erdem Antalya	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - En düşük emekli aylığının 5510 sayılı Kanun'un ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen şu an için 20 bin TL olan en düşük emekli aylığının net asgari ücrete bağlanmasıyla ilgili bir teklif.

Bilindiği gibi emeklilerimizin çok büyük bir kesimi asgari ücretin altında hayatlarını devam ettirmeye çalışıyor ve açlık sınırının altında da, tamamına yakını, büyük bir bölümü açlık sınırının altında maaş alıyor, ki yoksulluk sınırına yakın maaş alan zaten çok az emekli var, yüzde 100'ü de bunun altında. Bu düzenlemeyle böyle altı ayda bir sürekli en düşük emekli aylığını kanunla yapmaktansa net asgari ücret ne ise otomatik olarak ona bağlanması ve düzenli olarak da artık net asgari ücretle ilgili olarak en düşük emekli aylığının belirlenmesi, bunun yanı sıra da sadece en düşük emekli aylığının değil, diğer emeklilerinde seyyanen zam alarak aradaki makasın da düzeltilmesi, çalışan ve emekli arasındaki maaş farkının da hiç olmazsa bu düzenlemeyle belirli bir seviyeye çekilmesi konusunda da bir düzenleme yapılmış olacak.

Önergemize destek bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyoruz:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'nde yer alan 15'inci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 15- "En düşük emekli maaşı, yılda iki kez, DİSK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan son yoksulluk rakamlarından daha yüksek olanın yarısından az olmayacak şekilde arttırılır. Bu maddenin uygulanmasında Bakanlık yetkilidir."

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Kaya.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Kim ayda 23.552 lirayla bu ülkede insanca yaşayabilir? Gerçekten sorumuz bu. Bakın, gıda, kira, enerji ve sağlık gibi emeklilerin en temel harcama kalemlerindeki gerçek. Enflasyon resmî rakamların katbekat üzerinde. Yani bu sefalet ücreti asla kabul edilemez, bizden bunu beklemeyin. Tabii, önergemizle biz asgari ücret değil, şunu talep ediyoruz: Yani insani yaşam düzeyine eşitlenmeli diyoruz. En az yoksulluk sınırının yarısına getirilmelidir emekli aylıkları. Ayrıca da tabii ki biz de ifade edelim tekrar, kök ücret adaletsizliğini çözmemiz gerekiyor esasında. Fazla gün çalışan, yüksekten prim ödeyen ile taban sınırda çalışan ve asgari ücretten prim ödeyenin emekli maaşları arasında anlamlı bir fark kalmadı. Bu adaletsizliği de gidermemiz gerekiyor.

Önergemizi desteklemenizi istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "23.552" ibaresinin "cari yıl için belirlenen net asgari ücret tutarından" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Az önce gerekçelerini açıkladım buna ilişkin. Yani emeklilerin ne kadar mağdur olduğunu söyledik. Bizim burada önergemiz en düşük emekli maaşının net asgari ücret kadar olması. Yalnız bunu, diğer gelecek madde ihdasları önergemiz de var 2 tane, onunla birlikte düşünmek lazım, kendimle çelişmemek açısından da çünkü sadece en düşük emekli maaşı üzerinden konuşursak bu yanlış olur. Biz burada asgari ücrete getirilmesi durumunda, varsayalım ki, arkadaşlar insafa geldi, bu önerge kabul edildi; emekli maaşlarında yüzde 40'lık birartış olacak. Aynısının bütün emekliler için hem SSK tarafında hem BAĞ-KUR tarafında hem de emekli sandığı tarafında aynı artış oranında zam yapılmasını... Yapılan zamlar düşüldükten sonra yüzde 40'a tamamlanmasına ilişkin de önergemiz olacak, onu da belirtmek istiyorum çünkü bir bütünlük arz etmesi açısından konu önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Dediğim gibi, devlet bunun altından kalkar, kalkabilir, kalmalıdır, geçmişte kalktı, bugün kalmamasının bir nedeni yok. Bütçe bir tercihler bütünüdür, fikirler manzumesidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Soru şu: AK PARTİ hükûmetleri tercihini emekliden yana mı yapacak yoksa başkalarından yana mı yapacak? Biz bu tercihin bütçe kullanırken emekliden yana yapılmasını burada söylüyoruz, önergelerimizi bu çerçevede sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeye geçiyoruz.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas no.lu Bazı Kanunlar ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "23.552" ibaresinin "28.075" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, hepimizin emeklilerimize yaşanılabilir, onurlu bir şekilde hayat süreceği bir maaş sunmak görevimiz. Bu görevle en azından bir asgari ücret seviyesinde emeklilerimize bir ücret artışı sağlayalım. Şunu da söyleyeyim: Şu anda asgari ücret 28.075 TL ama şu anda verdiğiniz 28 bin TL'nin karşılığı 23.021 TL. Neden? Çünkü ilk altı aydaki enflasyon yüzde 18 zaten asgari ücret 28 binden yüzde 18 eridi. Şu anda asgari ücretlinin durumu bile 23 bine düşmüş durumda ve temmuzda bir ara güncelleme yapılması lazım, ek zam lazım. Bunu buradan tekrar yineliyoruz. En düşük emekli maaşının asgari ücret olmasını Komisyonun takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16, 17 ve 18'inci maddeleri birlikte müzakere açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na dair bir düzenleme skalası ve özellikle Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişiklik yapılmakta, kanuna geçici 8'inci madde eklenmekte. Anayasa Mahkemesinin mülkiyet hakkı, çalışma hürriyeti ve hukuki öngörülebilirlik ve ölçülülük ilkelerine tam uyum sağlamak amacıyla yapılmış bir düzenleme. Cezalarla ilgili olarak tekerrür uygulamalarında makul bir zaman sınırının olması gerektiğiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin bir iptal kararı söz konusu oldu kurumların geçmişte işledikleri fiillerle ilgili olarak ve sınırsız bir süre boyunca ağırlaştırılmış bir ceza tehdidi altında kurumların kalmasının hukuken engellenmesi gerektiğini dile getirdi ve bu noktada da yapılan düzenlemeyle fiillere niteliğine göre dört veya beş yıllık tekerrür süreleri getirilmekte, bu süreler geçtikten sonra izleyen ihlallerin tekerrüre esas alınmaması düzenlemesi var. Ayrıca milletler arası özel öğretim kurumlarının Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilere yönelik hizmet sunumunun münhasır olarak cezaya bağlanması söz konusu. Yine, bir diğer düzenlemede kurum türüne uygun olmayan program kullanan kurumların amaç dışı hareket ettiği hususunun net bir şekilde ortaya konulması için maddenin birinci fıkrasında bir ibare eklenerek "kurum bazlı" diye bir tanım getiriliyor. Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; özel öğretim kurumlarında 200 bin öğretmen istihdam ediliyor ve yaklaşık 33 bin kurum bulunmakta. Bu 17'nci maddeyi de arada dâhil etmiştik çalışmamıza Değerli Başkanım ve bu kapsamda da özellikle personelin şartlarının belirlenmesine dönük olarak Eğitim Akademisi Millî Eğitim Akademisinin kapsamında olmadığıyla ilgili olarak zaten öğleden önce de ifade etmiştik. Özel öğretim kurumlarında formasyon ve pedagojik yeterlilik niteliklerine göre çalışanların öğretmen olarak görevlendirilebileceği hüküm altına alınmakta idi.

Bilgilerinize arz ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Maddeyle özel öğretim kurumlarının kurum açma ve izninin iptali, kurumun kapatılması, devir ve nakil işlemleri gibi düzenlemeler yapılıyor fakat bir taraftan da özel sektör öğretmenlerinin çok önemlisorunları var. Bunlarla ilgili bir düzenleme burada yapılmıyor. Şimdi, nedir bunlar? Mesela, taban maaş güvencesi istiyorlar, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda taban maaş hükmünün yeniden eklenmesini istiyorlar. Belirsiz süreli iş sözleşmesi istiyorlar, iş güvencesi açısından önemli, kıdem tazminatı açısından önemli. Yine, kamudaki öğretmenlerle eşit özlük hakları yani kamudaki öğretmenlerle ilgili eşit özlük hakları yani ücret, izin ve sosyal haklar ve diğer özlük haklarında kamu öğretmenleriyle eşitliğin sağlanmasını istiyorlar. İş güvencesinin güçlendirilmesini istiyorlar. Sendikal hakların güvence altına alınması, eğitim ve güzel sanatlar iş kolunun kurulmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - ... çalışma koşullarının iyileştirilmesini istiyorlar, fazla mesai, ek ders, nöbet ve benzeri uygulamaların adil şekilde düzenlenmesi. Mülakat mağduriyetlerinin giderilmesi ve güvenceli istihdam. Bütün bunlarla ilgili bu kanun teklifinde bir düzenleme yok. Özel sektör öğretmenlerinin taleplerini bir kez daha buradan vurgulamış olalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi?

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, sizin söz talebiniz mi var?

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, kısaca...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, özel okullardaki çalışan öğretmenlerin gerçekten sorunları olduğunu aslında herkes biliyor. Bugüne kadar bu konuda bir çözüme kavuşturulması, öğretmenlerin çalışma güvencesine kavuşması, ücret garantisinin olması ve çalıştığı mesaiye göre hak ettiği ücreti alması konusunda büyük sıkıntılar yaşandığı gündeme geldi ama bir

çözüm bulunamadı. Bu konu üzerinde de bir çalışma yapılmalı ve öğretmenlerimizi bu anlamda bir garantiye almak gerektiğini hatırlatmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Selvi...

LATİF SELVİ (Konya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de 16, 17, 18'inci maddeler üzerine konuşma yapayım isterim. Şimdi, 16'ncı maddede özel okulların işleyiş biçimleri ve özel okulların kurallara uymadığı zaman ne tür yaptırımlara tabi olacağı belirtiliyor. Burada "kurum türüne uygun olmayan" ifadesinin kullanılması önemli. Bu çerçevede bir okul varsa tabii ki bunların da sisteme dâhil olması lazım. Bir de (ğ) maddesi eklenmesi, milletler arası eğitim öğretim faaliyeti yapan okullarla ilgili. Bunun da burada ifade edilmiş olması ve sisteme dâhil edilerek değerlendirilmesi ve öğrencilerimizle ilgili yükümlülükler önemli. Bir de burada yapılan düzenlemeler yerinde düzenlemeler, 17'nci maddede de... Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkarılmıştı 7528 sayılı Kanun'da Millî Eğitim alacağı öğretmenlerle ilgili bir düzenleme yaptı ancak özel okullarla ilgili bir düzenleme yapılmamıştı. Bu düzenlemeyle beraber öğretmenliğe kaynaklık eden okullarda mevcut hâliyle istihdam edilme imkanı oluşmuş olacak. Bu da yasal olarak önemli. Ücretleriyle ilgili konuyu burada yok ama istihdamıyla ilgili bu düzenleme de önemli bir düzenleme.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, özel okulların sayısındaki ve öğrenci sayısındaki miktar olarak artış tartışmalı, tartışılabilir bir konudur, olmalı, olmamalı ama bu Hükûmetin bugüne kadar politikası özel okulların payının artırılması yönünde oldu fakat bu yapılırken tabii özel okullarda çalışan, istihdam edilen öğretmenlerin haklarıyla ilgili buna buna paralel bir düzenleme veya bir kural konulma ihtiyacı olmadı. Bu çok yanlış bir şey. Yani bildiğim kadarıyla 200 bine yakın özel okullarda görev yapan öğretmen arkadaşımız var, öğretmenimiz var. Şimdi, bunların özlük haklarıyla ilgili, çalışma şartlarıyla ilgili, fazla çalışması, başka hususlarla ilgili daha fazla devletin kural koyucu olması lazım. Geçmişte bir kural vardı, işte, "Özel okullarda çalışanlar devlette çalışanın taban maaşının altında alamaz." şeklinde,o da kaldırıldı, şimdi ciddi bir mağduriyet yaşanıyor burada. Yani burada öğretmenlerin niteliğinin artırılmasını hepimiz istiyoruz, nihayetinde bunlar da çocuklarımızı yetiştiriyor ama çok düşük maaşlarla, sefalet maaşlarıyla, açlık sınırı altında asgari ücretle hizmet veren bir öğretmenin de çocuklara karşı ne kadar yardımcı olacağı hususu da ayrı bir tartışma konusudur. Dolayısıyla bu konu önemlidir. Özel okullardaki öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin mutlak surette bir düzenleme yapılacaktır. Bizim yeni madde ihdası olarak bununla ilgili de bir önergemiz olacak. Önerge geldiğinde detaylarını ayrıca ifade edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Ya, bence bu konu çok önemli bir konu, herkesin farkında olduğunu düşünüyorum ama bu kurumların desteklenmemesi hâlinde bu özel öğretmenlerin maaşlarını da bu kurumlar devletten aldıkları desteklerle ödüyorlar. Bu kurumların ortadan kalkmasının devlete alternatif maliyetinin çok daha yüksek olabileceğini ve sosyal maliyetini düşünüyorum. Bu kurumlarda çalışan arkadaşların, öğretmenlerin hangi şartlarda, ne kadar zor çalıştıklarına da şahit oluyoruz. O sebeple, burada mı olur, başka bir yerde mi olur bilmem ama mutlaka bu kurumların desteklenmesi gerektiğini değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, görüşmelere 19.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.12

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.31

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (SAMSUN)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İSTANBUL)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (KONYA)

KÂTİP: Nilgün ÖK (DENİZLİ)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 32'nci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

21'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli Başkanım, genel aydınlatma giderleri için il özel idareleri payından ve belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesintilere ilişkin düzenleme.

Konuyla ilgili olarak, genel aydınlatma giderlerinin mahalli idarelerle birlikte merkezi idare tarafından karşılanmasına ilişkin düzenlemenin süresi 31/12/2025 tarihinde sona ermiştir. Hâlihazır düzenlemenin yapılmaması durumunda genel aydınlatmaya ilişkin enerji tüketim bedelinin tamamı abonelik sözleşmesinin tarafı olan mahalli idareler tarafından karşılanacak durumda olacaktır. Zaten yılbaşından itibaren konuyla ilgili olarak da geçen süre içerisinde hâlihazır düzenlemenin yapılmamış olması nedeniyle elektrik dağıtım şirketlerinin yer yer fatura göndermesi ve işlem yapması durumu söz konusudur kimi bölgelerde. Genel aydınlatma dediğimiz şey, işin esası bulvar, cadde, sokak, alt geçit, üst geçit, köprü, meydan, yaya geçidi gibi yerleri, halkın ücretsiz kullanımına açık park, bahçe vesaire alanları kapsamakta ve bu çerçevede de şimdi getirilecek düzenlemeyle 31/12/2030'a kadar genel aydınlatma kapsamında bir çalışma yapılması söz konusu. Tabii, konuyla ilgili olarak özellikle belirtmek gerekirse bir yandan da teklif edilen yeni oran yerel idarelerin payını bir miktar artırırken merkezi yönetim açısından da bir miktar bütçe giderlerinin 3 milyar TL civarında azaltılmasına dönük bir çalışmayı barındırmakta. Her ne kadar Cumhurbaşkanına yetki vererek artırma, 2 katına kadar artırma noktasında bir değerlendirme varsa da 2014'ten beri -en son Bakanlar Kurulu kararıyla bir artırma yapılmış ve ondan sonrasında da- ilave bir artırma söz konusu olmamıştır. Hâlihazır tablo yerel yönetimlerin üzerindeki bu belirsizliği ortadan kaldırarak 2030 yılına kadar yerel yönetimlerle, mahalli idarelerle, il özel idareleriyle merkezi hükûmetin yükü beraber karşılanmasıyla ilgili bir düzenlemeyi içermektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Söz konusu düzenlemenin aynısı Temmuz 2024'te ve Ekim 2025'te de gelmişti, burada -Plan ve Bütçe Komisyonunda- konuşarak geri çektirmiştik. Şimdi, mevcut yasal oranlar 3 kat artırılıyor yani yüzde 10 olan yüzde 30 oluyor, yüzde 5 olan yüzde 15 oluyor, Cumhurbaşkanına da 2 kat yetki -eskisinde de var zaten o- veriliyor. Yasal oran 2014'ten itibaren biri 20, biri 10 olarak uygulanıyor yani yüzde 50 artış var esasında yani Cumhurbaşkanı 2 katını kullanırsa yüzde 30, yüzde 60 olacak. Zaten belediyeler sıkıntıda. Şimdi, o beş yıllık sürenin uzatılması önemli, onu destekliyoruz, sürenin uzatılması gerektiğini söylüyoruz fakat oranların artırılmaması gerektiğini söylüyoruz. Yani yüzde 60 olarak uygulandığı zaman belediyelerin ve il özel idarelerin vergi gelirlerinden çok ciddi kesinti olacak; bu, kabul edilecek bir uygulama değil yani bundan kesinlikle vazgeçilmesi lazım.

Bir de şey dikkatimi çekti: Etki analizlerini inceledim. Ekim 2025'teki etki analizinde 6 milyarlık bir tasarruftan bahsedilirken Cumhurbaşkanı yetkisini kullanırsa 12 milyar, şimdi burada 3 milyar diyorsunuz. 3 milyar Enerji Bakanlığından tasarruf ediliyor amabelediyelere yük bindiriliyor.

ERSAN AKSU (Samsun) - Yetki kullanımında gelen hâliyle 3 milyar lira.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani bakarsanız bütçede de... Ben bütçeye de baktığım zaman Enerji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi 45 milyardı yanılmıyorsam, 2026 yılı 39 milyara iniyor yani bakanlıklar arasında bütçesi yüzde 20 olarak indirilen bakanlık; bir kere ona karşıyız, indirilmemesi gerekir. Bunun sebebi de genel aydınlatma giderlerinin belediyelere ve il özel idarelerine yüklenecek olması. Bu eski şekliyle devam etmeli, oranlarla ilgili düzenleme yapılmasına karşıyız. Beş yıllık uzatımına destek veriyoruz, zaten Cumhurbaşkanının yetkisi var, o yetkiyi burada tekrar belirtmeye gerek yok, eskisinde zaten var, kullanacaksa onu zaten kullanacak.

Bir de burada dikkat çekici bir şey de şu: Bu maliyetler, Enerji Bakanlığına yüklenilen maliyetler. Şimdi, elektrik dağıtım firmaları var, TEDAŞ'ın bunlara olan borcunu Bakanlık -garantör- ödüyor; değil mi? Sayın Bakan Yardımcımız da burada. TEDAŞ'ın Elektrik dağıtım şirketlerine borcu var mı? Yok. Ama elektrik dağıtım firmalarından TEDAŞ'ın ödediği bazı firmaların TEİAŞ'a ödenmesi gereken borçlar var, bu borçları ödemiyorlar, mahsuplaşma da yok, bununla ilgili bir kanun düzenlemesi de yok. Ya, bir bakanlığın iki kurumunun bir alacağı varken, bir de borcu varken bu borç ve alacağı karşılıklı mahsuplaşırsınız; aynı firmadan hem borç hem alacak varsa ilk önce alacağınızı tahsil edersiniz, bir borcunuz kalıyorsa da borcunuzu ödersiniz. Bunu siz üçüncü seferdir söylüyoruz burada, bu konuda bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç var, bir kez daha bunu buradan vurguluyoruz. Bu düzenlemenin burada derhâl yapılabilmesi mümkün, bütün Komisyon üyeleri burada. Bu Bakanlığın da menfaatine, ülkenin de devletin de menfaatine olan bir şey diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, bir yerde, vatandaşımızın yaşadığı bir bölgede oradaki can güvenliğinden, mal güvenliğinden, rahat bir şekilde yaşamasından öncelikle devlet sorumludur. Dolayısıyla, genel aydınlatma olarak bir bölgenin aydınlatılması, orada güvenli bir şekilde yaşamanın, sağlıklı bir şekilde yaşamanın, sosyal hayatın bir parçasıdır ve bunun asli sorumlusu devlettir. Şimdi, burada devletin asli sorumlu olduğu genel aydınlatma yükümlülüğünü devlet olarak yerel yönetimlere yüklemektesiniz. Daha önce de bu uygulama var mıydı? Evet, vardı ancak büyükşehir belediyeleri ve il belediyelerinde katkı oranı yüzde 10 iken bugün yüzde 30'a çıkarılmakta, küçük belediyelerin olduğu yerlerde yüzde 5, yüzde 15'e çıkarılmakta ve yine il özel idarelerin sorumluluk alanlarında yüzde 10, yüzde 30'a çıkarılmakta ve Cumhurbaşkanlığı kararıyla bu oran 2 katına kadar da artırılabilmekte. Yani ne anlıyoruz bu durumdan? Mevcut uygulamada yüzde 10 oranında belediye sorumlu iken, şimdi yüzde 30

olacak, Cumhurbaşkanlığı kararıyla gerekirse de yüzde 60'a kadar bu maliyetten belediyeler sorumlu olabilecek. Değerli arkadaşlar, zaten belediyelerin yeteri kadar sorumlulukları ve sıkıntıları mevcut. İşte, daha önceler de defalarca söyledik: Özellikle de muhalefet belediyelerin genel bütçeden gelen paylarından, işte, SGK borcu yüzünden, Maliye borcu yüzünden silkeleme talimatı nedeniyle yapılan kesintilerle zaten sıkıntıda. Siz şimdi bu sorumluluğu da belediyelere yüklerseniz iktidarıyla muhalefetiyle bütün belediyeler bu sıkıntıyı yaşayacaktır. Evet, bu düzenlemedegenel aydınlatma yükümlülüğünün kamu üzerinde bırakılması anlayışı doğrudur ama bu oranlar doğru oranlar değildir. Eski şekliyle yani mevcut şekliyle yüzde 10, yüzde 5 oranlarının devam etmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, gene yine, yeniden aynı kanun değişikliğiyle karşı karşıyayız; bu 3'üncü. Mevcut uygulamada, işte, büyükşehir belediyeleri, mücavir alanındaki belediyeler yüzde 10, il genel yüzde 10 katkı veriyorken, küçük belediyeler yüzde 5 katkı veriyorken ve Cumhurbaşkanının da bunu 1 kat daha artırma yetkisi varken şimdi bu oran, yüzde 10 olan oran yüzde 30'a çıkarılıyor ve Cumhurbaşkanının da aynı şekilde 1 kat daha artırma yetkisi var.

Şimdi, bizim burada yaşadığımız bütün pratiklerden gördüğümüz bir şey var. Bir de esasında bu Enerji Bakanlığının bütçesine baktığımız zaman da gördüğümüz bir şey var. Cumhurbaşkanı bu 1 kat artırma yetkisini kullanacak. Çünkü hani, şey var ya, tiyatro sahnelerinde eğer bir silah varsa mutlaka patlar. Burada "1 kat artırma" yazdıysa mutlaka artırır çünkü 2014 yılında 1 kat artırmış yani yüzde 20'den yüzde 60'a çıkacak. Belediyelerin sıkıntıda olduğu zaten bilinen, malum olan bir şey. Biraz evvel Sayın Cavit Milletvekilimin söylediği gibi, silkeleme talimatından sonra karşımıza gene bu geldi. Esasına bakılırsa, daha öncesinde bunun hepsini normal belediyeler karşılıyormuş. 2011 yılında, zannedersem, özelleştirmeyle beraber daha doğrusu, devlet katkı vermeye başlamış. O dönemlerde, tabii, siyasi haritaya baktığımız zaman, Türkiye'de turuncu renk hâkimdi. Şimdi, ne zaman etraf 2024 seçimlerinden sonra kıpkırmızı oldu, birdenbire böyle bir şeyle karşı karşıya kalıyoruz. Evet, süre uzatılsın, uzatılması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ancak oranlarla oynanmasın, aynı şekilde devam etsin, bizim talebimiz budur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir soru sormak istiyorum: Bu, sokakların ne kadar aydınlatılacağı konusunun, hangi sokağın ne kadar aydınlatacağı konusunun kararını kim veriyor? Belediyeler mi veriyor, yoksa bu merkezî idarenin orada bir yetkisi veya TEDAŞ'ın bir yetkisi var mı? Zafer Bey, bu sokakların ne kadar aydınlatılacağı konusunun kararını kim veriyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Vekilim, Sayın Başkanım, müsaadenizle, il aydınlatma komisyonlarımız var. Nerenin, ne kadar aydınlatılacağına il aydınlatma komisyonumuz...

ERHAN USTA (Samsun) - Kim var orada?

Vali veya vali yardımcımız başkanlığında ilgili yerel yönetimler, belediye temsilcileri ve ilgili dağıtım şirketinin temsilcileri var.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani belediyenin dışında belediyenin istemediği bir karar çıkabilir mi orada

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Hayır yani bu bir ihtiyaç, komisyon...

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, o ayrı bir şey canım yani illaki sonunda bir oylama yapılıyor. Sayılar nasıl diye, onu soruyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Yani mevzuata uygunluk açısından bakılıyor ağırlıklı. Bir yerin aydınlatma ihtiyacı mevzuata uygunsa o komisyon "Burayı aydınlat." diye karar alıyor, dağıtım şirketine veriyor. Biliyorsunuz, dağıtım şirketleri özel olduğu için o karara binaen orada sokak aydınlatma teçhizatı tesis ediliyor ve aydınlatma sayaçları takılarak aydınlatılıyor. Bu talep, belediyeden de gelebilir, valilikten de gelebilir. Komisyon uygun bulduğunda mevzuata göre inceleyip icra edilme işini de dağıtım şirketine veriyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım. Şimdi, o zaman ben değerlendirmeme geçiyorum. Şöyle: Yani, tabii, sizin veremediğiniz bir karar nedeniyle bir mali yükümlülük içerisine girmemeniz lazım belediye açısından baktığımızda. Şimdi, burada oranlar artırılıyor. Tabii, bu oranların artışının siyasi olduğunu hepimiz biliyoruz. Yani nihayetinde bizim İYİ Parti olarak -sizin açınızdan demiyorum- bizim belediyemiz filan olduğundan değil ama yani gerçekten bu siyasi. Geçmişte niye bunlar yoktu? Tamamını hazine karşılarken şimdi peyderpey bu oranlar artırılıyor, yarın daha da fazla artırılabilir. O, siyasi bir karar yani siyasi bir şey. Doğru, yanlış; o kısmında değilim ama benim esas, benim bildiğim kadarıyla da yani belediye bir yere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - ...o nispette istememiş olsa veya oranın aydınlatılmasını istemese de belediyenin dışındakilerin çoğunlukta olması nedeniyle oraya sokak aydınlatması yapılabiliyor. Dolayısıyla, şimdi, ben belediye olarak "Kararını almadığım bir şeyin mali yükümlülüğünün altına niye gireyim?" diye bir şeyi söyleyebilirim, hele bunun rakamları çok yüksekse. Biraz meseleye

bence böyle bakmak lazım yani bu kararda ne kadar belediye... Ha, belediye çok istekli, bazı yerlerde çok istekli olabilir şehir güzel gözükecek falan diye. Zaten sokak aydınlatmayla ilgili olarak Türkiye'de çok ciddi sorun olduğunu düşünüyorum. Çok çirkin aydınlatmalar var. Kimi yerlerde çok aşırı aydınlatılıyor, bu kadar enerjinin kıymetli olduğu bir yerde, kimi yerlerde kapkaranlık, dengesiz bir durum var. Her şeyde olduğu gibi burada da bir dengesizlik var ama yani dolayısıyla biraz meseleye böyle bakmak lazım.

Maddeyi spesifik olarak derseniz, bence şu anda belediyelerin finansmanıyla ilgili bu kadar sıkıntılı olduğu bir dönemde bu oran artışının ben doğru olduğunu düşünmüyorum. Ama meseleye "Bunun kararını kim veriyorsa ödemesini daha fazla o yapmalı." mantığı içerisinde bakılması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi "Geçmişte bu niye yoktu? Bu karar siyasi bir karar." gibi, böyle tuhaf yakıştırmalar yapılıyor. İşte "Belediyelerin bir kısmı CHP'de, bazı büyükşehirler son seçimlerde CHP'ye geçti, o yüzden bu yapıldı." gibi böyle anlamsız bir çerçeve içerisine sokulmaya çalışılıyor hadise. Arkadaşlar, bu düzenleme ilk başta 2013 yılında yapılmış. 2013 yılında henüz Ankara, İstanbul, o sizin işte "Bize geçti, o yüzden yapıyorsunuz." dediğiniz birçok belediye, Antalya'sı, şusu, busu; hepsi AK PARTİ Belediyesi iken burada bu karar alınmış, 2013 yılında bu karar alınmış ve denmiş ki: "Bundan sonra belediyeler buna katkı verecekler, belediyeler ödeyecekler."

2020 yılına gelmişiz, 2020 yılında yeniden bir uzatma yapılmış 2025 yılına kadar. 2025 yılında en son burada hep beraber yeniden bu kanun maddesi teklif olarak gelmişti. Sizlerin ricaları, talepleri üzerine, işte, ne bileyim, yeniden bir uzatma yapılmıştı ve şimdi de en sonunda bugün gelinen noktada ne diyor? Aslında 2025'in sonundan itibaren tamamen belediyelerin ödemesi gereken, sadece belediyeler de değil üstelik; özel idareler, il genel meclisleri... Sadece belediyeler sizde de değil üstelik, AK PARTİ'nin de belediyesi var, Milliyetçi Hareket Partisinin de var, DEM Grubunun da belediyeleri var. Dolayısıyla, bütün belediyeleri ilgilendiren bir karar ve deniliyor ki burada: "Tamam, bu tarihten itibaren hepsini siz ödeyeceksiniz." "Eyvallah, öyle olmasın." diyor teklif sahibi arkadaşlar ama yüzde 10 katkınızı hiç olmazsa yüzde 30'a çıkartın bir beş sene daha, 2030'a kadar böyle gidelim. 2030'dan sonra...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 20'den 30'a çıkarıyor diye bir şey yok.

CAVİT ARI (Antalya) - Matematik oyunu yapmayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - 20'den 30'a çıkartıyor. Ben 10 diye biliyordum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bir miktar daha artış yapılıyor ve buna itiraz ediyorsunuz, burada siyasi görüyorsunuz. Belediyeler zaten zorda. Oh ne güzel, Sosyal Güvenlik Kurumu primini ödemeyin, Maliyeye olan borçlarınızı ödemeyin, hiçbir yere olan borcunuzu ödemeyin.

CAVİT ARI (Antalya) - AK PARTİ'li belediyeler ödemiyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Elektriğinizi iktidar karşılasın, suyu musluktan akıtmayın, çöpleri doğru düzgün İzmir'de orada burada toplamayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Nasıl konuşuyorsun ya! AK PARTİ'li belediyelerin yaptığı borçları biz ödüyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ondan sonra "Belediyeler zaten zorda." Niye zorda belediyeleriniz? Nereye gidiyor bu paralar kardeşim, nereye gidiyor bu paralar?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Niye buna ihtiyaç duyuyorsunuz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu paralar nereye gidiyor?

CAVİT ARI (Antalya) - Nereye batırdınız o paraları? AK PARTİ'li belediye başkanlarının yaptığı borçları ödüyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belediyeler zordaymış. Olur, hiçbir iş yapmayın siz, paraları çarçur eden konserlerde, paraları çarçur edin ihalelerde, orada burada.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, ne alakası var ya, ne alakası var!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kimler zengin ediliyor?

CAVİT ARI (Antalya) - Utanmaz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - O ettiğin hakareti sana iade ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Ben de sana iade ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - O ettiğin hakaretin en güzel örneklerinden biri de sensin.

CAVİT ARI (Antalya) - AK PARTİ'li belediyelerin yaptığı borçları ödüyoruz biz. Ne kadar ayıp ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Parayı başkası versin, hiçbir iş de yapmayın, hizmet de üretmeyin. "Belediyeler zorda." Çalıştırın kardeşim belediyelerinizi, bütçeleri doğru düzgün kullanın, yolsuzluğa bulaşmayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Allah aşkına, neden buna ihtiyaç duymuş, haberin var mı senin?

CAVİT ARI (Antalya) - Saygısızca konuşmayın, küçümseyerek konuşmayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Niye sen buna ihtiyaç duymuş, araştırdın mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yeniden aday olmak için genel merkeze paralar verildiği iddiaları var. Oralara para, fonlar ayırmayın; hizmete ayırın paraları, paralarınızı hizmete, halka hizmete, asli görevlerinize ayırın kardeşim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu uygulama gelmeden önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi elektrik borcunu ödeyemiyor. Yönetimi sizde, borçları siliniyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, sakin olalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen işine bak.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen bak işine. Saygısız!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Çok ciddi iddialar var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, ne iddiası? Ortada bir şey yok. İddianame bitti, senin haberin yok! İddianame yok, çöp, bitti, bitti!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Saygısız da sensin, o ettiğin hakaretlerin hepsinin en güzel örneği sensin, en güzel örneklerinden birisin, pardon.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, nasıl konuşuyorsun sen ya, nasıl konuşuyorsun!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ben okumadım ama Genel Başkanınız okumuş "Çok ciddi." diyor ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, Sayın Genel Başkanınız diyor "Çok ciddi iddialar var." diye.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne oldu, 560 milyar lira diyordu ya, nerede 560 milyar? Sen demiyor muydun "560 milyar nerede?" diye. Ben soruyorum: 560 milyar nerede?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hayır, sizin Genel Başkanınız diyor ki: "İddialar çok ciddi."

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne diyordu? "Döşemenin altında milyon dolarlar." Ben soruyorum: Nerede o paralar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye... Bu, tabii, değerli arkadaşlar, bir saniye... Ya, bu konuşmalar buranın yeri değil, isteyen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ayıp ya, yaptığı konuşmaya bak Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, ben herkese söylüyorum. Buranın mehabetine uygun konuşmalar değil. İsteyen dışarıda tartışabilir. Yani, lütfen, şu işi netleştirelim biz. Dolayısıyla...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Başkanım, konuştuktan sonra hakaret yani biz de mi hakaret edelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, her şey tutanaklara yansıyor. Dolayısıyla...

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin yaptığınız konuşmaya cevap veriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir saniye...

Değerli arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin gibi konuşmaya, saygısız konuşmaya, dalga geçer konuşmaya, küçümser konuşmaya verilecek cevap bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, şu işi...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Birisi başka bir hakaret ediyor, birisi başka bir hakaret... Seviyesizlik ya!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kim hakaret etti ya, kim hakaret etti?

CAVİT ARI (Antalya) - Seviyesiz sizsiniz. Sizin yaptığınız borçları ödüyor CHP'li belediyeler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen... Kifayetimüzakere...

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, utanmadan siz AKP'li belediyelerin yaptığı borçları yok sayarak...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Böyle bir seviyesizlik olur mu ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 21'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özlale İzmir	Cavit Arı Antalya Tahsin Ocaklı Rize	Cevdet Akay Karabük

Madde 21-14/3/2003 tarihli ve 6440 sayılı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sen kendini ne zannediyorsun? Her şeyin üstünde mi zannediyorsun kendini? Herkese ayar veren...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hakaret etmeyeceğim ama bir insan gibi muhabbet edelim ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Ne diyorsun sen ya?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) - Ben insanım, sen değilsin, tamam mı! Saygısız! Saygını koru!
ORHAN YEGİN (Ankara) - Medeni insanlar gibi tartışalım.
CAVİT ARI (Antalya) - Biz medeni insanız ama sende öyle bir şey yok.
ORHAN YEGİN (Ankara) - Niye hakaret ediyorsun? Âciz, âciz!
CAVİT ARI (Antalya) - Küçümseyen, dalga geçen, yalan atan; bak, yalan atan diyorum sana.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...
ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen âciz bir zavallısın çünkü...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...
CAVİT ARI (Antalya) - Sensin zavallı. Sen bir ahlaksız, terbiyesizsin!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere 20.00'ye kadar ara veriyorum.
Kapanma Saati: 19.52

ALTINCI OTURUM
Açılma Saati: 20.03
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 32'nci Birleşimin Altıncı Oturumunu açıyorum.
Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.
Önergeyi okutmuştum.
Sayın Akay, buyurun lütfen.
CEVDET AKAY (Karabük) - Hepsini tartışmada konuştuk neticede. Genel aydınlatma giderleriyle ilgili sürenin uzatılmasına burada önergeyle biz de destek oluyoruz fakat oranlarla ilgili değişikliği istemiyoruz, eski oranlarla devam etsin, zaten Cumhurbaşkanına verilen 2 kat yetki de devam ediyor; önergemiz bununla ilgili.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.
Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.
22'nci ve 23'üncü maddeleri, PTT'yle ilgili maddeleri müzakereye açıyorum.
Sayın Aksu, buyurun.
ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli milletvekilleri, PTT bünyesinde istihdam edilen toplam iş gücü sayısı yaklaşık 38.800 civarında ve bunların bir kısmı idari hizmet sözleşmesine tabi personel, bir kısmı kanun hükmünde kararnameye tabi olan 9.332 personel var bu kapsamda ve esasen düzenlememizin omurgasını 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi personel oluşturuyor. 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında da yine yaklaşık 19 bine yakın personel bulunuyor. Bu çerçevede, özellikle farklı kategorilerde çoklu bir istihdam yapısının olmasının oluşturduğuhandikaplar var. Neticede PTT anonim şirkete dönüştürülmüş ancak insan kaynağı altyapısı bakımından tam bir statü birliği sağlanmamış bir kurum idi ve şimdi, özellikle 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle ilgili personelle ilgili olarak idari hizmet sözleşmesine geçişi sağlamaya dönük bir düzenleme 22'nci madde. Kurumun iş gücü statüsü tek bir yapıda birleştirilerek insan kaynakları süreçlerindeki bürokratik süreçlerin azaltılması amaçlanıyor ve bu noktada açıktan alımların Cumhurbaşkanlığı iznine, ücret tavanlarının yine Cumhurbaşkanlığı kararına bağlanmasıyla kamunun genel ücret dengesi korunacak ve PTT bütçesi üzerindeki kontrolsüz bir mali yük ortadan kaldırılacak.
23'üncü madde ise bu geçiş düzenlemesinin intibakla ilgili geçici 13'üncü madde düzenlemesi var ve burada yapılmak istenen düzenlemede de yeni statüye geçmeyen veya kontenjana giremeyen personelin altmış gün içinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesi üzere ilgili kurama bildirileceği ve atamaların doksan gün içinde yapılacağı, nakil kapsamında hazineden veya Özelleştirme Fonu'ndan karşılanması öngörülen ödemelerin PTT tarafından karşılanacağı düzenlenmekte ve norm kadro fazlası olan, kurumda yeni personel rejimine geçmeyen personelin memuriyet güvenceleri korunarak diğer kamu kurumlarına nakli sağlanmış olacak. Nakil işlemleri sırasında boş kadro bulunmaması hâlinde kadroların otomatik ihdas edilmesi ve boşalınca da iptal edilmesi söz konusu olacak ki nakil sürecini hem hızlandırıp hem de diğer kurumlarda boş kadro gereksinimi yaşanması engellenmiş olacak. Bu nitelikte geçiş hükümlerini kapsayan 23'üncü madde düzenlemesiyle beraber kurumun yeknesak bir istihdam, insan kaynağı tablosuna ulaşması amacı güdülüyor. Tabii, yüzde 50 personelin geçişiyle ilgili düzenleme açısından da bu oranı talebin geçmesi durumunda disiplin cezası almamış olmak, PTT'deki hizmet süresi fazla olanlar ve yaşı yine büyük olanlarla ilgili o yüzde 50'nin şekillendirilmesiyle ilgili nesnel kriterlerin de yine yasa teklifimizde bulunduğunu bilgilerinize sunmuş olayım.
Teşekkür ediyorum Başkanım.
ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, şöyle bir şey yapabilir miyiz? Ersan Bey yapılacak işlerle ilgili bilgi verdi ama şu mevcut durumu -biraz karmakarışık bir durum var- bize PTT'den bir arkadaş buradaysa bir anlatsın.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Genel Müdür burada.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani hakları neler, güvenceleri var mı, yok mu? Nedir, ne değildir? Meseleyi bir anlayalım, daha sağlıklı tartışalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Hakan Bey.

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. PTT'de 3 tip personel bulunuyor en başta, temel anlamda kadrolu personelimiz; 399'lu personeller var, idari hizmet sözleşmelilerin 4/A ve 4/C'lileri var. Nereden kaynaklanıyor bu fark? 2013 yılı itibarıyla anonim şirkete dönüştükten sonra artık 399 personel alımı PTT'de durduruldu. Bundan sonra tüm alınanlar idari hizmet sözleşmeli olarak başladılar. Dolayısıyla, burada 399'lu hakkı elde ederek bu tarafa, idari hizmet sözleşmesine geçiş hakkı şu anda zaten bütün 399'lu personelimizde var. Gelip burada 399'dan idari hizmet sözleşmesine geçiş yapabilirler; bu, uzunca bir süredir böyle, on üç yıldır bu hakları devam ediyor ama şu an itibarıyla biz artık bu süreci hızlandırıyoruz çünkü o zamanki öngörü şuydu: Belli bir sayının buraya geçmesi ve artık burada tekil bir yönetimin sağlanmasıydı. Şu an mevcut durumda idari hizmet sözleşmeli 4/A, 4/C ve 399'lular olmak üzere 3 tip kadrolu personelimiz var. Bunun dışında taşeron personel de çalıştırıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de kamu işleri var.

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Kamu işçilerinin sayısı çok az, dört beş, sayısı çok.

ERHAN USTA (Samsun) - İHS'liler 2 tip mi oluyor, 4/A ve 4/C mi?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Evet, 4/A ve 4/C olmak üzere...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de 399'lular var. İş güvencesi açısından nasıl?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - İş güvencesi açısından şöyle: İdari hizmet sözleşmelilerin idari hizmet sözleşmesinde 108'inci maddemiz var. Bu maddede "Eğer gerekli görüldüğü hâllerde idari hizmet sözleşmesi yenilenmez." diye bir maddemiz var ancak bugüne kadar hiç uygulanmamış ve 399'dan idari hizmet sözleşmesine geçecek olanlara da biz hukuken uygulanmasının çok mümkün olduğunu düşünmüyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - 399'da bir iş güvencesi var ama değil mi?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - 399 bildiğimiz 657 sayılı Kanun kapsamında sözleşmeli yani 399 statüsündeki memurlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki, bu yeni düzenlemeyle bu iş güvencesini -uygulanır uygulanmaz, ayrı bir şey- kaybedecek mi İHS'li olması durumunda?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - İdari hizmet sözleşmesinde, evet, ihtiyaç hâlinde "Sözleşmesi yenilenmez." maddesi olacak şu anki yönetmeliklerimize göre, bu bir yönetmelik ve 399'luların idari hizmet sözleşmeli olmaları hâlinde 108'inci madde evet, sözleşmelerinde var.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de "399'lular ile 2008 öncesi giren ve 2008 sonrası giren." diye bir ayrım var. O ayrım nedir?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Doğru, 2008 öncesi girenler 4/C'ye -idari hizmet sözleşmesi- 2008 sonrası girenler 4/A'ya geçiyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) - 399'dan İHS'ye geçerken 2 tür geçiş oluyor değil mi?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Evet, 2008 öncesi giren 399'lular 4/C'ye geçecekler, 2008 sonrası girenlerle 399'lularla 4/A'yla bir sözleşme imzalanacak zaten şu anki mevcutta yapılan neyse onu yapıyoruz. Sadece artık 399'lu olarak PTT'de çalışmaya devam edemeyecekler, başka kurumlara geçmeleri gerekecek.

ERHAN USTA (Samsun) - Yeni kanunda da bu korunuyor mu, aynı şey devam ediyor mu?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Aynı şekilde, evet yani kanunda zaten bu geçmiyor, geçişle ilgili konular zaten orada belirtilmiş durumda.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de maaş ve ücret ayrımında... Yani iş güvencesi kalkıyorsa mesela, bunlar daha önce kamu bankalarında yapıldı biliyorsunuz, iş güvencelerini kaldırıldı ama daha yüksek bir ücret verildi Ziraat Bankasında, Halk Bankasında. Benim burada anladığım kadarıyla İHS'lilerin ücretleri de 399'a göre daha yüksek filan değil aynı statüde olan insanlar için bahsediyorum.

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Şöyle: İdari hizmet sözleşmelilerle 399'lular arasında bazı haklar anlamında farklılıklar var, bunları da göz önüne aldığımızda bizce İHS'liler daha yüksek alıyor. Neden? Şöyle: Temel ücretlerde 399'lular ile idari hizmet sözleşmeliler arasında bir fark oluşuyor ancak idari hizmet sözleşmelilere biz performans ödemeleri yapıyoruz yani belli sayının üzerinde işte memursa yaptığı işlem üzerinden bir performans puanı alıyorlar ve buna göre ödemeler yapıyoruz ve bu ödemelerle birlikte 399'luların alacağı rakamın çok üzerine gidebiliyorlar. Aynı zamanda da 399'lular yönetici olamıyorlar, idari hizmet sözleşmeliler yönetici olabiliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - 1 sayılı listedekiler yönetici değil mi?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Geçmişten kalanlar evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Değerlendirmemi daha sonra yapacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - "Mevcut bu durumla karşı karşıya kalma sebebimiz ne?" diye baktığımız zaman PTT Türkiye Varlık Fonuna geçtikten sonra üst üste altı yıldır zarar etmiş. En son 2024 yılında 3,6 milyar zarar etmiş, birikimli zarar da 8,6 milyar TL.

Şimdi, kısa vadeli borçlarını ve yükümlülüklerini ödemek için de hazır değerleri yeterli olmadığı için banka kredileri kullanmaya başlamış, çok ciddi kredi faizleri ödüyor. 2024 yılında 950 milyon TL kredi faizi ödemiş. Şimdi, bir taraftan personel ve yönetim kurulu üyeleriyle ilgili, üst düzey yöneticilerle ilgili önlemler alınmaya çalışılırken örneğin, yönetim kurulu üyesi sayısı 6'dan 4'e indirilmiş, 6'yken 9 milyon civarında bir toplam ödeme olurken 4'e indiğinde 20 milyonluk bir ödeme olmuş. Yani 4,4 milyon yönetim kurulu üyesi başına yapılan bir ödeme var. 201 şubesini kapatmak zorunda kalmış.

Şimdi, PTT bu duruma geldiği zaman da mecburen alınması gereken önlemler var. Niye zarar etti Türkiye Varlık Fonuna geçtikten sonra? Bunun araştırılması gerekiyor. Yani Türkiye Cumhuriyeti devleti bütçesinin çok ciddi borcu var, 15 trilyonu aştı, bir sürü faiz yükü var. Vatandaşlar da faiz yükü altında. Bütçe de ülke de devlet de faiz yükü altında ve buna bağlı olarak da kamu kurum ve kuruluşları da faiz yükü altında. Liyakatli bir yönetim mutlaka şart ve buradaki pozisyon da bazı çalışanların istemediği pozisyon.

Şimdi, bize de bildirmişler sendika temsilcileri, örneğin, karşı oldukları hususlar için birkaç örnek vereceğim. "KPSS'yle atanmış yaklaşık 10.500 idari hizmet sözleşmeli personelin statüsü ve iş güvencesi kanunla güvence altına alınmalıdır." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - "Disiplin hükümlerinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu esas alınmalıdır." diyorlar.

Yine "Sözleşmesi sona eren veya personel fazlası durumuna düşen İHS personeline diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı verilmelidir." Şu anda kadrolular için veriliyor, sözleşmesi sona erenler için istiyorlar.

Yine "PTT AŞ Yönetim Kuruluna personel hakları iş güvencesi ve ücretlerin belirlenmesi konusundasınırsız düzenleme yetkisi verilmemelidir yani yönetim kuruluna verilmiş. Bunun kanunla düzenlenmesi gerekiyor." Yaklaşık 10.500 PTT emekçisinin talepleri.

Yine, bankalarla yapılan anlaşmalarda baktığımız zaman buradan doğan hatalarla ilgili nükseden tazminatlar personele rücu ediliyormuş, çok ciddi tutarlar, ödeme gücünün üstünde. Bu konuyla ilgili bir bilgi verilebilirse belki personelinin çok ciddi hatası da olabilir ama bunların zaten bu tazminatları ödeme gücü olmaz. Bu hatalar niçin yapılıyor? Bunların da araştırılması lazım.

Yine, PTT AŞ'de yönetim hizmetleri grubunda çalışan "başdağıtıcı" unvanlı personelin diğer kurumlara nakledilirken şef unvanıyla nakledilmelerini talep etmişler. Ben bunları aktarıyorum.

Bir de ayrıca öğretmenlik mezunlarının ise havuza değil de öğretmen olarak Millî Eğitim Bakanlığına atanması talepleri var. Bunları burada kayıtlara geçirip bu talepleri iletiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, sendikalar var. Onlar da bu konuda görüşlerini bildirirlerse...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onlar bekliyorlar, önde duruyorlar, sabah onda, erkenden gelip yer kaptılar. Onları da dinleyeceğiz, sendikaları dinleyeceğiz; maşallah 10 tane sendika var.

Buyurun Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçi Sayın Genel Müdür "Yönetmelikteki 108'inci madde hiç uygulanmadı" Uygulanmadıysa niye var? Demek ki bir uygulanma ihtimali var. Eşi görülmemiş bir garabet aslında bu 108'inci madde, iş güvencesini tamamen ortadan kaldırıyor. Dolayısıyla, bir an önce, bu düzenlemenin kaldırılması gerekiyor.

Yine, sendikaların talepleri... Yönetmeliğin 107'inci maddesinde yer alan görevi sırasında işe giriş şartlarından birini kaybetmesi hâlinde yönetim kurulu kararıyla ilişiğin kesilmesidir. Yönetim Kuruluna sınırsız yetki verirseniz yine sorun olur. Dolayısıyla, burada takdir yetkisinin objektif kriterlere göre belirlenmesi gerekir. Ağır kış şartlarında, zorlu arazi şartlarında çalışan dağıtıcıların yaptıkları ağır işten kaynaklı sağlık şartlarını, görme, fiziksel kondisyonlarını kaybetmeleri durumunda Yönetim Kurulu sözleşmeyi feshedebiliyor. Dolayısıyla bu da bir haksızlığa sebebiyet veriyor.

Yine "İşe alım, sözleşme yenilememe, mali, sosyal ve disiplin hakları tamamen yönetim kurulunun keyfî kararlarına bırakılması kabul edilen bir durum değil. Bu süreçler genel kamu personeli rejimine tabi tutulmalıdır." diyorlar. Emekli Sandığı güvencesi ve toplu iş sözleşmesi istiyorlar. "İHS'ye geçen personelin Emekli Sandığına bağlı kalma durumuna 4/C korumalı... Tüm mali ve sosyal haklar toplu iş sözleşmesiyle güvence altına alınmaya devam edilmelidir." diyorlar. Kuşku uyandıran tüm maddelerin sendikaların görüşü alınarak yeniden düzenlenmeli. Zaten sendika temsilcileri burada, onların da bir talebi var.

Bir de bu yüzde 50 mevzusu yani o kriter de gerçekten... "Yüzde 50'sini alacağız, diğerlerini almayacağız." Farklı bir durum.

İkinci bir husus da mali haklara, özlük haklarına ilişkin eksik değerlendirme yaptınız, en azından bizi aydınlatmadınız. Bir kayıpları olacak mı, olmayacak mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdür buradayken şunu soracağım: Bu PTT niye batar?

Şöyle sorayım: Bir adli tebligat kaç para Sayın Müdürüm? Ben şimdi internete baktım "265 lira" diyor, doğru mudur?

PTT AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN GÜLTEN - Doğru.

CAVİT ARI (Antalya) - 265 lira, eğer hızlı olursa 530 TL, iadeli taahhütlü olursa 390 TL, e-tebligat şeklinde olursa 22,5 TL yani internette gözüken rakamlar. Adli tebligat 2026 yılında -yine internete baktığımızda- 27 milyon yapılmış gözüküyor. Doğru mudur bilmiyorum, buradaki sayıyı söylüyorum. 27 milyon adli tebligat yapıldıysa 265'le -yani düşük rakamdan çarptığımızda- zaten 7-8 milyar yapıyor. 58 milyon e-tebligat -eğer doğruysa bu rakamlar -1,5 milyara yakın para tutuyor. Sadece bu tebligatlarla bu Kurumun ayakta kalması gerekirken -diğer şeyleri saymıyorum, diğer postaları saymıyorum, kargoyu saymıyorum- yani bu kadar geliri olan bir Kurum nasıl batar ben merak ediyorum şahsen. Busayılar doğru mu ayrıca, bu tebligat sayıları internette şu an var olan sayılar doğru mu, onu da öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Evet, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, burada yapılan tartışmalardan, Sayın Genel Müdürünün açıklamalarından da anlaşıldı ki bir kere daha tekrar etmek lazım; Türkiye'de personel rejiminin yeniden düzenlenmesi, bütünüyle masaya yatırılması lazım. Neden? Aynı kurumda statü, ünvan farklılıkları, kurumsal farklılıklar ya da teşkilata bağlı, işte, sermaye yapısına bağlı kamu kurumu mu değil mi ve bütün bunlarla doğru orantılı olarak belirlenmemiş bir rejim var. Dolayısıyla, bütün bunların, aslında bu tartıştığımız konuların temelinde bunların yattığını düşünüyoruz ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak da defaatle söylediğimiz gibi, süratle personel rejimi reformunun yeniden yapılması ve hayata geçirilmesi gerektiğini de söylüyoruz.

Şimdi, bu statü karmaşasının ortaya çıkardığı, burada da karşılaştığımız ve bize de yoğunlukla intikal eden birtakım talepler var. Mesela, bunlardan bir tanesi pasaport meselesi, yeşil pasaport meselesi. 1965 yılının şartlarında Devlet Memurları Kanunu çıkartıldığı vakit bütün sistem 1'inci, 2'nci, 3'üncü dereceye gelmeye bağlanmış ve yeşil pasaport buna odaklanmış ama bugün geldiğimiz noktada, mesela, Türk Standartları Enstitüsü, mesela, TÜBİTAK gibi önemli kamu hizmeti yürüten ama bununla beraber, memur statüsünde bulunmayan personel bu haklardan yararlanamıyor, nitekim burada da aynı sorun var. Dolayısıyla, bütün bunların topluca ele alınması ve değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyoruz çünkü münferiden yapılan herhangi bir düzenleme beraberinde başka komplikasyonlar çıkarıyor, başka kurumların, başka çalışanların benzer veya farklı taleplerine de yol açıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Oysa devletin, bizlerin, kanun koyucunun çok net bir şekilde bütün bunları ortaya koyması lazım.

Şimdi, bu teklifin ilgili maddesine geldiğimiz vakit de en çok tartışılan, çalışanların endişe ettiği konu güvence meselesi. Malum, bu mevcut idari hizmet sözleşmesinin bir meşhur 108'inci maddesi var, herkes bunu bizim de önümüze getiriyor. Burada herhangi bir şeye bağlı olmayan, objektif kritere bağlı olmadan sözleşmelerin feshedilebileceği gibi bir kaygı var, bunların giderilmesi lazım yani Genel Müdürlük olarak sizlerin bu kanun çıksa bile burada -gerçi yargı kararları bunun bu kadar keyfî, aleni yapılamayacağını da içtihatlarıyla ortaya koymuş durumda ama yine de- bu anlamda çalışanları bir güvence verilmesi gerekir. Yeşil pasaport meselesinin bu söylediğim şekliyle beraber düşünülmesi lazım.

Bunun dışında, yine sigorta anlamında, Sosyal Güvenlik Kurumu bakımından -siz de ifade ettiniz- mevcutta birliği ikili bir yapı var, bu da yine başta söylediğim karmaşadan kaynaklanıyor. 2013 yılına kadar burası bir kamu iktisadi teşebbüsüyken daha sonra, işte, özelleştirme kapsamına alındı, Ticaret Kanunu hükümlerine tabi farklı bir anonim şirket oldu ama kârlılıklarını yine artıramamışız anlaşıldığı kadarıyla. İşte, o zaman bütün bunların birlikte düşünülmesi lazım ama onun düşünene kadar da bu söylediğim endişeleri giderecek çözümler de üretilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamlayın lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Mesela, en yüksek ücreti belirleme şeyi var ama en düşük ücreti belirlemeyle ilgili bir şey yok, kanunda. E, buna ilişkin de endişeler var "Acaba idari sözleşmeli olan personel zaman içerisinde ücret baskısıyla düşük tutularak bir caydırıcılık mı yaratılmak istenecek?" gibi endişeler var.

Yine bir başka sorun, bu bana göre bir sorun değil aslında. PTT çalışanlarıyla ilgili "4688 sayılı Kanun'a tabi mi olacak yoksa olmayacak mı" gibi bir mesele var. Şimdi, hem 8'inci Toplu Sözleşme'de "idari sözleşmeliler" ifadesinin geçtiğini hem de 4688 sayılı Kanun'un 2'nci ve 3'üncü maddelerindetarif edilen tanımlara baktığımız vakit bunların memur sendikasına tabi olacağı bana göre açık ama kayıtlara geçmesi açısından da bunu burada ifade etmek istedim.

Son olarak da şunu söyleyeceğim: Bir sürü faks aldık, talep aldık, bunlar da "Kendi kadrolarına uygun, hak ettikleri eğitim durumlarına uygun başka kurumlara bir geçiş mümkün olabilir mi?" diye de bir talep var. Bunun tabii ki farklı gerekleri, gerek şartları var. O nedenle, belki o mümkün olmayabilir ama bu yönde bir talep olduğunu da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum sabrınız için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi söz isteyen sendika temsilcilerine sırayla söz vereceğim.

Kendinizi tanıtın.

Her birinize ikişer dakika vereceğim.

Buyurun lütfen.

MEMUR-SEN KONFEDERASYONUNA ÜYE BİRLİK HABER-SEN GENEL BAŞKANI ÖMER BUDAK - Ömer Budak, MEMUR-SEN Konfederasyonuna bağlı BİRLİK HABER-SEN Genel Başkanı.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak çıkmakta olan bu kanunla ilgili olarak tek tip düzenlemeyi desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. Kurum değişikliği bekleyen arkadaşlarımızın bu önemli beklentilerinin karşılanmasını biz de önemsiyoruz. Bununla birlikte, çıkacak olan kanun metnine ilave edilmesi gereken bazı hususların varlığı genel yetkili sendika olmamız hasebiyle bizlere sıklıkla iletilmekte. Öncelikli olarak, idari hizmet sözleşmeli çalışanların ücretleri, üst sınırları Cumhurbaşkanlığınca belirlenmekte iken alt sınırla ilgili herhangi bir ibare bulunmamakta. Burada çıkacak olan kanunda alt sınırın da en düşük devlet memuru maaşından daha az olmayacak şekilde bir düzenleme yapılmasının elzem olduğunu düşünüyoruz.

İkinci olarak, idari hizmet sözleşmeli personelin "108'inci madde" diye tabir ettiğimiz maddesinde değişiklik yapılması her ne kadar yönetmelikle olsa da burada bir kanuni güvenceye dayandırılması, 375 sayılı Kanun'da belirtildiği gibi PTT'de, herhangi bir işlem daralması, küçülmesi olması hâlinde burada görev yapan arkadaşlarımızın veya ileride özelleştirme olması hâlinde, burada görev yapan arkadaşlarımızın başka kurumlara geçişiyle ilgili kanunda bir iş güvencesiyle ilgili düzenleme yapılması gerekmekte.

Yine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

MEMUR-SEN KONFEDERASYONUNA ÜYE BİRLİK HABER-SEN GENEL BAŞKANI ÖMER BUDAK - Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süre vermiyorum arkadaşlar. Diğer arkadaşlar bekliyorlar, uzadı.

Yazılı olarak bildirin Komisyon Başkanlığına.

Buyurun lütfen, izin sürenizi açıyorum.

TÜRK HABER-SEN GENEL BAŞKANI YÜCEL KAZANCIOĞLU - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüştüğümüz teklif yalnızca PTT AŞ'nin personel rejimini değiştiren düzenlemeden ziyade kamu personel sisteminin geleceğine de önemli bir tercih olacaktır. Biz TÜRK HABER-SEN olarak konuyu peşin hükümlerle paylaşmıyoruz, aksine, PTT'de yıllardır aynı işi yapan insanların farklı statülerde çalıştırılmasının doğru olmadığını düşünüyor, personel rejiminin sadeleştirilmesini destekliyoruz ancak bize göre tek tip istihdamın ortak paydası da güvence olmalıdır diyoruz.

Bugün teklif edilen model 399 sayılı KHK kapsamında kadro karşılığı çalışan ve iş güvencesine sahip personeli idari hizmet sözleşmesi kapsamına almaktadır. Özellikle İHS sözleşmesinin iş güvencesini zayıflatan 107'nci ve 108'inci maddesinin kaldırılması gerektiğini savunuyoruz, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na oluşturulmalıdır diyoruz. Yine, PTT personelinin 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c yani kamu görevlisi yerine 4/1-a'ya işçi statüsü kapsamına alınmasını öngörmektedir. Bunun da başka bir ifadeyle sosyal güvenlik bakımından da özel sektör çalışanı gibi değerlendirildiğini vurgulamak istiyorum. Bugün 399 sayılı KHK kapsamında görev yapan personelin sahip olduğu iş güvencesini kaybetme riskinden dolayı başka kurumlara geçmeyi tercih edeceği görülmektedir. PTT'nin hizmet kalitesinin ve kurumsal hafızasının zafiyete uğramasını istemiyoruz. Ortaya çıkan personel açığının taşeronlaşmayla değil, kadrolu, liyakat esaslı iş güvencesine sahip bir yapıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, biraz sağ tarafa geçelim, solda biraz çok durduk.

Evet, sağ tarafta kim var?

GÜVEN HABER-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ MUHAMMET ALİ KÖSE - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

GÜVEN HABER-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ MUHAMMET ALİ KÖSE - Güven İletişim ve Haberleşme Çalışanları Memur Sendikası Basın ve Medya Sekreteriyim.

Kendim 2013 yılında PTT AŞ'ye girdim. O yüzden. bizzat tecrübe ettiğim sıkıntıları paylaşmak istiyorum burada. Kuruma girdiğimiz andan itibaren iş güvencemizle ilgili mevcut durum bundan daha güçlüydü; Bakanlar kuruluna tabi olarak çıkarılıyordu yönetmeliklerimiz, daha sonrasında Varlık Fonuna tabi olduk, daha sonrasında Cumhurbaşkanlığına tabi olduk, şimdi Yönetim Kuruluna devretmiyor. Bizim bu 22'nci maddeye bu sebeple itirazımız var. Yönetim Kurulundaki keyfiyetten neden endişe duyuyor çalışanlar, onu açıklamak istiyorum. Bir önceki Genel Müdürden örnek vereyim: Kenan Bozgeyik bir önceki Genel Müdürümüzdü, PTT AŞ'yi şöyle değerlendirdi kendisi, bizzat bunu kamuoyuna açıkladığı için rahatlıkla söylüyorum: "Bu kurum bir şirkettir. Dolayısıyla, dilediğimiz gibi sınavları kaldırabiliriz, liyakatli personeli biz seçeriz." dedi ve rastgele gelişigüzel bir şekilde ünvan atamaları yaptı. Mesela, memur arkadaşımızı aldı, daire başkanı yaptı; bir daire başkanının aldı, bambaşka bir kadroya atadı. Bu bir iki istisnadan bahsetmiyorum, belki de bine yakın atama yaptı bu şekilde, böyle değerlendirdi, kendi değerlendirmesi bu şekildeydi ve kurumun zararı belki de 3-5 kat arttı, hâlâ onun zararlarını ödemeye çalışıyoruz. Kendi düşüncemiz, kurum çalışanlarının bakış açısını, o perspektifi paylaşmak istiyorum burada, hâlâ o günden beri o zararlarla uğraşıyoruz. Yani bir uygulama yapıldı ve bu

uygulamadaki keyfiyeti tamamen kendi kararlarına göre yönelttikleri için yaptılar. Eğer Genel Müdür o gün başka bir şahıs olsaydı belki çok farklı kararlar olacaktı, belki çok olumlu sonuçları olacaktı; olumlu da olabiliyor, olumsuz da olabiliyor. O yüzden, Genel Müdürlük veya Yönetim Kurulu düzeyinde bu kadar kritik kararların alınmasına biz karşıyız, biz bunun daha sağlıklı bir temele oturtulmasını istiyoruz. Zaten şu anda -sizler de tartıştınız- personel rejimiyle ilgili kamuoyunda bir sürü sıkıntılar var, biz aslında "Personel rejimini nasıl düzeltebiliriz?" diye tartışıyoruz, bunlar için çözüm arıyoruz ama bir taraftan da "Bunu nasıl genişletebiliriz?" diye farkında olmadan sorunu daha çok büyütmüş oluyoruz.

Bu konunun çözülmesini istiyoruz. Bu konuya ciddi itirazlarımız var, değerlendirilmesini arzu ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, başka var mı orada?

KESK HABER-SEN MYK ÜYESİ MESUT BALCAN - Sayın Başkan.

HABER-SEN Merkez Yürütme Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, sendikaların, hemen hemen bütün sendikaların aslında talep talepleri bir noktada birleşiyor, iş güvencesi meselesi; PTT AŞ İdari Hizmet Sözleşmesi'nin 108'inci maddesinin kaldırılmasını, yasal düzenleme ve İHS statüsünde çalışanların iş güvencesinin sağlanması, sürecin özelleştirmeye gitmesi hâlinde 4/A statüsündeki çalışanların diğer kurumlara geçiş hakkının yasal düzenlemeyle sağlanması, 399 sayılı KHK'nin 4/C statüsünde çalışan personelin talep etmesi hâlinde İHS 4/C statüsünde istihdamlarının sağlanması, başka kurumlara gitmeyi tercih eden PTT dağıtıcı personellerinin 65 yaşına kadar çalışmalarına imkân veren yasal düzenlemelerin yapılması, başka kurumlara geçiş yapan personelle ilgili kurumdaki toplu iş sözleşmesi, ek ödeme, ünvanda yükselme ve benzeri tüm mali özlük ve sosyal haklardan yararlanmasının sağlanması, kurumlara geçiş yapmayı tercih eden personel için il tercihleri ve ilçe tercihlerine de izin verilmesi, aile bütünlüğünün korunması hususunda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Geçiş yapmayı tercih eden personelin niteliklerine uygun olarak geçiş yapılabilecek kurumlar arasında tercih yapabilmesine yönelik yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. İdari hizmet sözleşmesinin 4/A statüsünde görev yapan personellere yeşil pasaport hakkının tanınması hususunda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Başka kurumlara geçiş yapan personelin PTT sağlık yardım sandığı, biriktirme yardım sandığı, PTT Vakfı üyeliklerine aidatlarını ödeyip devam edebilmeleri hususunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyor; daha önce TELEKOM'da vardı. Geçiş yapmayı tercih eden personellerden hâlihazırda lojman haklarını kullananların sürelerinin sonuna kadar haklarını kullandırılmasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Kalmayı tercih eden personeller için kişi başı iş yükünün artacağı hususunun gözetilerek mali ve sosyal hakların iyileştirilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Şimdi, başka kaldı mı?

HÜRRİYETÇİ HABER-SEN HUKUK VE MEVZUATTAN SORUMLU GENEL BAŞKAN YARDIMCISI ŞEREF YILDIZ - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HÜRRİYETÇİ HABER-SEN HUKUK VE MEVZUATTAN SORUMLU GENEL BAŞKAN YARDIMCISI ŞEREF YILDIZ - Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın milletvekilleri; öncelikle, temsil ettiğim HÜRRİYETÇİ HABER-SEN Sendikası adına söz hakkı verdiğiniz için hepinizi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum ayrıyeten.

Efendim, biz, burada, bugün yeni bir hak istemek için değil, devletimizin daha önce kanunla verdiği güvencenin korunmasını talepetmek için bulunuyoruz.

Bunu 4 ana başlık altında kısaca arz edeceğim efendim: Birinci mesele 4/C'li meselesi. 6475 sayılı Kanun'un geçici 6'ncı maddesi kapsamında yıllar önce idari hizmet sözleşmesine geçenlerden hâlen kalan yaklaşık 2.100 civarında emekli sandığıyla irtibatı devam eden personel bulunmaktadır. O gün yürürlükteki kanun bunu güvence altına alıyordu ancak yeni düzenlemeyle ek madde 4'te tüm İHS'li personel 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi kapsamına alınmaktadır. Geçici madde 13'te ise mevcut iİHS'li personel doğrudan bu yeni rejime intibak ettirilmektedir ancak mevcut 4/1-c kapsamındaki personelin korunacağına ilişkin tek cümle bulunmamaktadır. Bu nedenle, yaklaşık 2.100 civarındaki personel "Acaba yıllardır devam eden emekli sandığı bağlantımız sona erecektir." endişesi taşımaktadır. Bu endişeyi gidermenin yolu çok basittir efendim, sadece teklife eklenecek bir cümle bunu giderecektir, o da şudur: 2Mevcut 4/1-c kapsamındaki personel yazılı talepleri olmadıkça 4/1-a'ya geçirilemez."

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, aslında iki çetrefilli konu aynı anda, bir tanesi bu personel rejim meselesi, İsmail Bey'e katılıyorum, ben de sabahki konuşmamda ifade etmiştim. Gerçekten bizim bu kamu personel rejiminee bir derli toplu bakmamız lazım. Münferit yapılan her iş daha sonra bunun düzeltilmesini de zorlaştırıyor çünkü bir yere yanlış bir hak veriyorsunuz, o haktan geriye gidemediğiniz için bütün hakları yukarı taşımak gibi veya başka başka birtakım şeylerle karşılaşıyoruz. 666 çok büyük bir yanlıştı, o zaman devlette çalışıyorduk, karşı çıktık ama yapıldı. Şimdi, işin bir boyutu bu, dolayısıyla gerçekten bakmamız lazım; çok ciddi özlük hakları...

Özellikle insanlar buraya bakıyor tabii yani ücret maaş farklılıkları var, aynı odanın içerisinde çalışıp aynı işi yapan insanlar arasında ciddi... Sabah örneklerini verdim, tekrar girmeyeceğim.

Diğer bir mesele de tabii, kamu işletmeleri meselesi, KİT'ler veya diğer KİT olmayan KİT statü dışına çıkarılan diğer kamu işletmeleri. Buraların da finansmanının her geçen gün biraz daha bozulduğunu maalesef görüyoruz. Her birinin farklı farklı nedenleri olabilir ama burası... Şimdi bütçe görüşmelerinde bu detaylardan zaten bakanlıklarda biz yeri geldikçe bahsediyoruz ama bir not olarak burada söylemek istedim. Şimdi, PTT'de bu iki durum birden var, PTT'nin hem finansmanda bir bozulma var -daha önceden biz bir kısım meseleleri gündeme getirmiştik, onlara girmeyeceğim-hem de statü farklılıkları var. Şimdi, mevcut İHS'lilerin bir defa, işte, bu 107'nci, 108'inci maddedeki madde kaldırılması talebi var ki bana göre haklı bir talep. Yani şimdi bunlar nihayetinde aslında... Ya, tabii, şu: "Ya, kim devlet memuru, kim kamu işçisi? Kime güvence vereceğiz, kime güvence vermeyeceğiz?" meselesinin derli toplu olarak -yani bunu Cumhurbaşkanlığı mı yapar, kim yapacaksa- bir çalışmasının yapılması lazım. En azından bundan sonra bir strateji ortaya konulacak, bundan sonra yapacağımız lokal çalışmaları, toplu bir personel rejimi yapamıyorsak bile lokal çalışmaları en azından bu ilkeler çerçevesinde yapmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yoksa bu işin içerisinden çıkmak mümkün değil. Bu insanların bir kısmının şimdi güvencesi var, bir kısmının yok veya bir kısmının olacak, bir kısmının olmayacak; bunlar kabul edilebilir şeyler değil veya başlangıçta şu anda güvencesi olanların, işte, yeni kanunla birlikte iş güvencesi olmayacak hâle getirmek de doğru değil. Yani bunlar bugün var, e, yarın ayrı bir statüye geçiyor, rızalarının aranması gerekiyor, rızaları olmadan, işte, 4/1c'den 4/1-a'ya geçirmesinin son derece yanlış olduğunu ifade etmek lazım. Yani hem mevcut İHS'liler için hem de 399'lu olup İHS'ye geçirilmesi öngörülen personel açısından özellikle iş güvencesi açısından ciddi bir sıkıntı var. Bu yüzde 50 meselesi... Eğer hepsini buraya geçirmek istiyorsak şöyle bir çelişki var bence kanun teklifinde Sayın Genel Müdür: Yani gerçekten buraya geçinmek istiyorsak iyi bir şeyse yaptığımız o zaman niye yüzde 50 sınırı koyuyoruz değil mi? Yani talep edenlerin -talebin fazla olacağını varsayalım, diyelim ki olacak, olmayacak, onu bilmiyorum- tamamı o zaman geçsin İHS'ye. Niye yüzde 50 sınırı koyuyoruz? Bu şu anlama gelir: "Benim çok ciddi bir personel fazlam var, atıl istihdamm var. Dolayısıyla ben onu azaltmak için bunu yapıp yapıyorum, geçirmeyeceğim yani bir kısmını geçireceğim, bu kadarını..." Zaten ana kütle ana kütle yanlış hatırlamıyorsam 399'da mıydı, kaç kişiydi? Yok,yüzde 24'ü orada, 399'da, değil mi, yüzde 20'si şu anda idari hizmet sözleşmeli, diğerleri İş Kanunu'na tabi olanlar. Dolayısıyla, şimdi, burada kaç kişi var? 9-10 bin kişi var. "Ben bu on binin tamamının geçmesini istemiyorum." diye bir şeyiniz var. "Yarısı geçsin." O zaman bunun yarısının atıl olduğunu kabul ediyorsunuz demektir yani yetişmiş personelinizi niye başka kurumlara gönderirsiniz? Burada atıl personel varsa bu atıl personel ne zaman oluştu arkadaşlar, bir de ona bakmak lazım. Yani, tabii, sizin Genel Müdürlüğünüz döneminde değil ama Hükûmet döneminde baktığımızda, herhâlde bu son yirmi beş yılda oluşmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Dolayısıyla, şimdi, hani kendi yaptığımız hataların bedelini başkalarına ödettirmenin ben yanlış olduğunu düşünüyorum. Özetle şunu söylemeye çalışıyorum: Hem mevcut İHS'lilerin hem de 399'dan İHS'ye geçirilmesi öngörülen kişilerin iş güvencesiyle ilgili sıkıntılı bir durumu oluşturmaması lazım. Bakın, şimdi zaten arkadaşların söylediğinden anladığımız kadarıyla mevcut içtihatlarla zaten hani bir iş güvencesi... Siz de söylediniz "Hiç kimsenin 107 ve 108'inci madde kapsamında işine son vermedik." diye. O zaman niye bunu insanların kafasında böyle Demokles'in kılıcı gibi tutalım, değil mi? Niye insanları huzursuz edelim? Niye insanların o kaygıyla çalışmasını... İşine bağlı çalışsınlar, aslan gibi ben devletime hizmet edeceğim diye gelsin her sabah işine, heyecanla gelsin; o korkuyla yaşatmayalım, zaten uygulamıyorsunuz. Dolayısıyla, bunları düzeltmek gerekir Sayın Genel Müdür. Yani belki sizin de kanun teklifini yapan arkadaşlara bu çerçevede önerileriniz olursa bence iyi olur diye düşünüyorum.

Bir de yönetim kuruluna bir şeylerin verilmesi meselesi. Şimdi, bunlar, tabii, yani kuş mu deve mi meselesi var ya, onun gibi bir şey. Şimdi, normal memursa bunların zaten... Memurların hakları nasıl oluyor? İşte, anayasal güvence var, değil mi, kanunla düzenlenmesi gerekiyor, her defasında bununla ilgili ya bir kural var ya da bir kanun çıkarılıyor. Şimdi, burada bu özlük haklarının düzenlenmesini yönetim kuruluna vermek de bu çerçevede tuhaf oluyor. Burası tamamen bir özel sektörse elbette özel sektörde kim verir, maaşı kim belirler? İşveren belirler ama burası öyle değil yani mevcut statüleri de öyle değil. O statüden insanları rızaları dışında çıkarmanın da ben doğru olacağını düşünmüyorum. Bu çerçevede, bence burada yeni baştan bir değerlendirme yapılması lazım yani attığımız her adım çünkü daha sonra yapacağımız işleri biraz daha zorlaştırıyor, bu çerçevede değerlendirilmesi lazım veya bunlar yapılacaksa o zaman birazdan önergelerimiz olacak, o önergelerimiz çerçevesinde bir miktar düzeltme yapmak ihtiyacı vardır diye değerlendiriyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Genel Müdürüm, şimdi PTT ciddi şekilde taşeronla çalışıyor, 20 bine yakın taşeron var. Şimdi, 4/A, 4/C ve İHS'de bir düzenleme yapılıyor ama bu yapılan düzenleme ciddi bir sayıda -20 bin- taşeronun da şimdi beklentisini, iş barışını da bozacak gibi duruyor. Yani bu düzenlemeler yapılırken taşeronlarla da ilgili bir düzenleme yapılması sanki PTT'nin çalışması açısından daha uygun gibi gelecek çünkü eminim ki düzenlemeler yapıldıktan sonra taşeronlarda bir sıkıntı, bir

huzursuzluk olacak. Ben biliyorum, taşeron arkadaşların da emeği çok; şu anda canla başla çalışan, görevlilerini çok iyi yapan taşeron arkadaşlar var. Taşeronlarla ilgili bir düzenleme düşünüyor musunuz bu süreçte? Bu rejimin düzenlenmesinde bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, 22'nci maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin çerçeve hükmüyle 6475 sayılı Kanun'a eklenen ek madde 4'e aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(5) Bu madde kapsamında idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilenlerden, geçiş veya atama öncesinde 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalılığı bulunan veya 5434 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Emekli Sandığı ile ilgisi devam edenler, yazılı talepleri hâlinde 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmaya devam eder. Bu kişilerin PTT'de geçen ve geçecek hizmetleri emeklilik aylığı, emekli ikramiyesi ve diğer sosyal güvenlik hakları bakımından önceki statülerine göre değerlendirilir.

(6) Bu madde kapsamında istihdam edilen personelin sözleşmesinin yenilenmemesi veya sona erdirilmesi ancak kanunda açıkça belirtilen objektif, ölçülü ve somut gerekçelerle yapılabilir. İşlemden önce ilgili personele isnat edilen hususlaryazılı olarak bildirilir, savunma hakkı tanınır ve işlem gerekçeli olarak tesis edilir. Personelin aylık ücret ve diğer mali ve sosyal haklarının belirlenmesinde kazanılmış mali hakların korunması, eşit işe eşit ücret ilkesi ve hizmet gerekleri gözetilir."

Erhan Usta
Samsun

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle getirilen ve kamu personel rejimine ilişkin bu düzenlemelerin, Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri ile 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesi, 13'üncü maddesindeki ölçülülük ilkesi, 49 ve 60'ıncı maddelerinde düzenlenen çalışma ve sosyal güvenlik hakkı ile 128'inci maddesinde yer alan kamu görevlilerinin statülerine ilişkin güvenceler çerçevesinde açık ve öngörülebilir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, 6475 sayılı Kanun'un geçici 6'ncı maddesi uyarınca İdari Hizmet Sözleşmesi statüsüne geçen ve hâlen 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c bendi kapsamındaki sosyal güvenlik statüsünü sürdüren personelin mevcut haklarının korunacağı hususunun kanunda açıkça güvence altına alınmaması, hukuki belirsizlik ve hak kaybı endişesine neden olmaktadır. Mevcut personelin yazılı talebi olmadıkça 4/1-a kapsamına geçirilemeyeceğinin açıkça düzenlenmesi hukuki güvenlik ilkesinin gereğidir.

Öte yandan, 399 sayılı KHK kapsamındaki personelin yalnızca yüzde 50'sine idari hizmet sözleşmesine geçiş hakkı tanınması, aynı hukuki statüde bulunan personel arasında eşitlik ilkesini zedeleyebilecek niteliktedir. Başvuruda bulunan tüm personele bu hakkın tanınması hakkaniyete daha uygun olacaktır. İHS'ye geçmeyen personelin başka kurumlara nakledilmesi hâlinde mali haklarının, emekliliğe esas haklarının, görev unvanlarının ve diğer özlük haklarının korunacağının kanunda açıkça güvence altına alınması; ayrıca, hâlen İHS statüsünde bulunan personele de istemeleri hâlinde kurumlar arası nakil hakkı tanınması önem arz etmektedir. Bunun yanında, aidatını kendisi ödemek kaydıyla PTT Sağlık Yardım Sandığı üyeliğinin isteğe bağlı olarak sürdürülebilmesine imkân sağlanması da herhangi bir ilave mali yük oluşturmaksızın personelin mevcut sosyal güvencesinin korunmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenlerle önergeyle, personelin kazanılmış haklarının korunması, hukuki belirsizliklerin giderilmesi, eşitlik ilkesinin güçlendirilmesi ve mali ile sosyal hakların kanuni güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin çerçeve hükmüyle 6475 sayılı Kanun'a eklenen geçici madde 13'ün birinci ve üçüncü fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini; ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının ise aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 6475 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi kapsamında idari hizmet sözleşmeli personel statüsüne geçirilen ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılığı devam edenlerin sigortalılık statüleri ile buna bağlı emeklilik aylığı, emekli ikramiyesi ve diğer sosyal güvenlik hakları korunur. Bu kişiler, yazılı talepleri olmadıkça 4.maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına geçirilemez.

Üçüncü fıkra kapsamında nakledilen personel ile bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri, PTT Sağlık Yardım Sandığı ile üyelik veya yardım ilişkisini, Sandık statüsünde belirlenen aidat ve diğer mali yükümlülükleri kendileri tarafından karşılanmak kaydıyla

isteğe bağlı olarak sürdürme hakkına sahiptir. Bu kişilerin nakil öncesindeki Sandık üyeliği veya yardım ilişkisi yalnızca nakil nedeniyle sona erdirilemez.

(2) PTT'de 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellerine tabi olarak çalışan personel, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren yirmi gün içinde bu Kanunun ek 4. maddesi kapsamında istihdam edilmek üzere yazılı olarak PTT'ye talepte bulunabilir. Talep tarihinden itibaren otuz gün içinde talepte bulunan personel ile idari hizmet sözleşmesi imzalanır. Bu kişiler hakkında bu Kanunun geçici 6. maddesinin ikinci fıkrası hükümleri ile 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22. maddesinin beşinci fıkrası kıyasen uygulanır. ”

(3) İkinci fıkra kapsamında başvuruda bulunmayan veya süresi içinde idari hizmet sözleşmesini imzalamayan personel, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmek üzere nakli yapacak ilgili kuruma bildirilir. Nakil teklifleri, bildirimi izleyen doksan gün içinde; personelin öğrenim durumu, mesleği, görev unvanı, hizmet süresi, kazanılmış hak aylık derecesi, yürüttüğü görev, il tercihleri ve kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet ihtiyacı birlikte dikkate alınarak yapılır.

(4) Nakledilen personelin görev unvanı, kazanılmış hak aylık derecesi, emekliliğe esas hakları, mali ve sosyal hakları korunur. Nakil tarihinde PTT Anonim Şirketinde almakta olduğu mali haklar toplamının, nakledildiği kurumda aynı nitelikteki mali haklar toplamından fazla olması hâlinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark tazminatı olarak ödenir. Fark tazminatı, nakledildiği kurumda genel nitelikte yapılan mali artışlar nedeniyle azaltılamaz; ancak personelin görevde yükselme, unvan değişikliği veya kişiye özgü kariyer ilerlemesi nedeniyle elde ettiği ilave mali haklar fark hesabında dikkate alınabilir. Nakil işlemi nedeniyle personelin emeklilik aylığı, emekli ikramiyesi, sosyal güvenlik statüsü ve diğer emekliliğe esas haklarında azalmaya yol açacak şekilde işlem tesis edilemez. Nakledilecek personel için uygun boş kadro veya pozisyon bulunmaması hâlinde, atama işleminin yapılabilmesi için gerekli kadro veya pozisyon, atama onayı ile şahsa bağlı olarak ihdas edilmiş sayılır. Bu kadro veya pozisyon herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. 6475 sayılı Kanunun Geçici 6'ncı maddesi kapsamında idari hizmet sözleşmesine geçmiş ve halen 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının c bendi kapsamında bulunan personel için de talep etmeleri halinde diğer kamu kurumlarına aynı şartlarla nakil hakkı tanınır.”

Erhan Usta
Samsun

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifle getirilen ve kamu personel rejimine ilişkin bu düzenlemelerin, Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri ile 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesi, 13'üncü maddesindeki ölçülülük ilkesi, 49 ve 60'ıncı maddelerinde düzenlenen çalışma ve sosyal güvenlik hakkı ile 128'inci maddesinde yer alan kamu görevlilerinin statülerine ilişkin güvenceler çerçevesinde açık ve öngörülebilir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, 6475 sayılı Kanun'un geçici 6'ncı maddesi uyarınca İdari Hizmet Sözleşmesi statüsüne geçen ve halen 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c bendi kapsamındaki sosyal güvenlik statüsünü sürdüren personelin mevcut haklarının korunacağı hususunun kanunda açıkça güvence altına alınmaması, hukuki belirsizlik ve hak kaybı endişesine neden olmaktadır. Mevcut personelin yazılı talebi olmadıkça 4/1-a kapsamına geçirilemeyeceğinin açıkça düzenlenmesi hukuki güvenlik ilkesinin gereğidir.

Öte yandan, 399 sayılı KHK kapsamındaki personelin yalnızca yüzde 50'sine idari hizmet sözleşmesine geçiş hakkı tanınması, aynı hukuki statüde bulunan personel arasında eşitlik ilkesini zedeleyebilecek niteliktedir. Başvuruda bulunan tüm personele bu hakkın tanınması hakkaniyete daha uygun olacaktır. İHS'ye geçmeyen personelin başka kurumlara nakledilmesi hâlinde mali haklarının, emekliliğe esas haklarının, görev unvanlarının ve diğer özlük haklarının korunacağının kanunda açıkça güvence altına alınması; ayrıca, halen İHS statüsünde bulunan personele de istemeleri hâlinde kurumlar arası nakil hakkı tanınması önem arz etmektedir. Bunun yanında, aidatını kendisi ödemek kaydıyla PTT Sağlık Yardım Sandığı üyeliğinin isteğe bağlı olarak sürdürülebilmesine imkân sağlanması da herhangi bir ilave mali yük oluşturmaksızın personelin mevcut sosyal güvencesinin korunmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenlerle önergeyle, personelin kazanılmış haklarının korunması, hukuki belirsizliklerin giderilmesi, eşitlik ilkesinin güçlendirilmesi ve mali ile sosyal hakların kanuni güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 27'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Değerli milletvekilleri, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının uygulayacağı idari para cezalarına ilişkin bir düzenleme. Tabii, 2011 yılında yürürlüğe giren kanun hükmünde kararname kapsamında 28'inci maddenin (b) fıkrası hükmü uyarınca Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı hizmet birimlerinin kendilerinin sorumluluk alanları çerçevesinde yönetmeliklerle idari para cezalarını şekillendirme yetkisi kendilerine verilmiş ve her bir birim ulaştırma hizmetlerinde Karayolları, Demiryolları ya da işte,

Denizcilik Genel Müdürlüğü, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü kendileriyle ilgili yönetmelikleri düzenlemişler fakat en son 2025'inin 12'nci ayındaki Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararıyla bu hükümlerin KHK'nin 28'inci maddesinin (b) bendinin özellikle hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik, suç ve cezaların kanuniliği ilkeleriyle bağdaşmadığı, yaptırımların yönetmeliklerle düzenlendiği nedeniyle dokuz ay sonra yani 9/9/2026'da yürürlüğe girmek üzere iptali söz konusu oldu. Eğer bu konuda bir düzenleme yapılmazsa hakikaten idari para cezalarının 9/9/2026'dan sonra uygulanamayacağı bir durumla karşı karşıya kalacağız. Daha önceki yönetmeliklerdeki rakamların güncel uyarlanmış formatı kanunumuzda yaptırım olarak düzenlendi ve idari boşluğun oluşmaması adına teklifimizi yapmış olduk. 27'nci maddenin içeriği ve şekli bu.

Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz talebi yok.

27'nci maddeye ilişkin bir redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Madde ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmesi öngörülen 28/A maddesinin (2)'nci fıkrasının (k) bendinde yer alan "ölçüldüğünde boyu" ibaresinin ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla "ölçüldüğünde gövde boyu" şeklinde redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir. Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, yine,655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye 28/B maddesi eklenerek döner sermaye işletmesiyle ilgili bir düzenleme. Anayasa Mahkemesi kararıyla Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin 490'ıncı maddesinin ilgili fıkrası münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken husus da CBK çıkarılmış olmasıyla ilgili olarak yine 2027'nin birinci ayında yürürlüğe girmek üzere ilgili CBK'yi iptal etmişti. Bu kapsamda, Sayın Cumhurbaşkanının kararnamesinde iptal edilen hüküm Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gerekçesi gözetilerek 655 sayılı KHK'ye eklenmek suretiyle düzenleme yapılmaktadır ve bu sayede de döner sermayenin gelir kaybının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi Komisyonun Başkanlık Divanına ulaşan madde ihdasları vardır, bunları okutup işleme alacağız.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3764 esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 25- Kurumca bu Kanun ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı kapsamında yaşlılık, malullük, vazife malullüğü ve ölüm aylığı ödemesi yapılan iştirakçilere ve/veya sigortalılara dosya bazında (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır.

Birinci fıkrada belirtilen ödemenin yapılmasında; iştirakçilerin hak sahiplerinin hisseleri oranı esas alınır.

Birden fazla dosyadan gelir ve aylık alanlara en fazla ödemeye imkân veren bir dosya üzerinden ödeme yapılır.

Bu madde kapsamında yapılan ödemeler evlenme ödeneği hesabında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında yapılan ödemelerden damga vergisi hariç kesinti yapılamaz ve bu ödemeler haczedilemez.

Yersiz yapıldığı anlaşılan ödemeler, ilgilinin varsa almakta olduğu aylıklarından %25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

Bu madde kapsamında yapılacak ödemeleri karşılamak amacıyla gerekli olan tutar, yazılı talebe istinaden ayrıca fatura aranmaksızın Hazinece Kuruma ödenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile ödeme tarihlerini belirlemeye Kurum yetkilidir."

Ümit Özlale
İzmir

Cavit Arı
Antalya

Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Söz konusu maddenin ihdasıyla ilgili memur emeklilerine yönelik olarak 2023 yılında memurlara yapılan seyyanen zammın memur emeklilere de yapılmasına yönelik bir düzenleme yapılmasıyla ilgili; hakkaniyet ve eşitlik bunu gerektirir, bu düzenlemenin elzem olduğuna inanıyoruz, sosyal devlet ilkesi gereğince de bir zorunluluk olarak görüyoruz.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na ek madde eklenerek memurlara hâlihazırda ödenen seyyanen zammın memur emeklilerine de ödenmesiyle ilgili teklif bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"YENİ MADDE- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 113- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine; 2026 yılı başından önce bağlanmış gelir ve aylıklar ile 2026 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının bu Kanunun 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelerine göre 2026 yılı temmuz ayı itibarıyla hesaplanan aylık tutarları dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla 2026 yılı temmuz ayından geçerli olmak üzere %40 oranında artırılır.

Birinci fıkra uyarınca artırılan gelir ve aylıklar, 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz."

Erhan Usta
Samsun

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sabah da bir miktar konuştuk bu konuyu ama şöyle derli toplu olması açısından ne diyoruz? Yani emekliler ciddi bir mağduriyet yaşıyor, bu mağduriyetin giderilmesi gerekiyor. En düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine getirilmesi lazım fakat sadece en düşük emekli maaşını artırmakla sorunu çözemeyiz, sosyal güvenlik sisteminin geleceği açısından, emeklilerin de geçimlerini sağlayabilmeleri açısındanbütün emekli aylıklarında en düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine getirilmesiyle ne kadar bir artış oluyorsa bu bütün emeklilere de yansıtılmalıdır diyoruz. Bizim İYİ Parti olarak ortaya koyduğumuz ilke bu. Dolayısıyla 20.000 lira 23.552 liraya değil de -28.075'ti herhâlde- asgari ücrete getirilsin deyince -yüzde 40'lık bir artış var- biz bu aynı artışı... Şimdi, bu madde de tabii, ayrı ayrı maddelerde olduğu için ayrı önerge vermek durumundayız. SSK ve BAĞ-KUR emeklileri için de bütün emeklilerin maaşlarında temmuz ayı itibarıyla, 2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla yüzde 40 artış olmasına ilişkin bir önergedir. Bunun elbette bütçeye bir maliyeti olacaktır. Ancak bu maliyet, hep diyoruz, bütçe bir tercihler manzumesidir; bu, hak edilen bir şeydir, olması gereken bir şeydir. Çalışanlarla emekliler arasında ücret dengesi iyice bozulmuştur ve ciddi mağduriyet yaşamaktadır. Bu mağduriyetin bütün emeklilerde, hem en düşük alan da hem de diğer emeklilerde giderilmesi açısından verdiğimiz bir önergedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"YENİ MADDE- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 50- 4688 sayılı Kanun uyarınca verilen 31/08/2023 tarihli ve 2023/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan 2026 Yılı Temmuz Ayına Ait Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelge ile belirlenmiş olan katsayılar 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının c) bendi kapsamında bağlanan emekli aylıkları için %26,48 artırımlı olarak uygulanır.

01/07/2026 tarihi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasındaki döneme karşılık gelen fark tutarları bu maddenin yayımı tarihini izleyen bir ay içinde ödenir."

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Az önce dediğim gibi, ayrı kanunlarda olduğu için ayrı önergeler vermek durumundayız ama mantık aynı. En düşük emekli maaşını asgari ücrete getiriyoruz, yüzde 40'lık bir artış var. Bunun hem Emekli Sandığı emeklileri için hem de SSK, BAĞ-KUR emeklileri için bu yüzde 40 artışın yapılmasına yönelik bir önergedir. Burada, az önce söylemeyi unuttum, yani seyyanen zamla ilgili olarak zaten verilmiş bir söz vardı. Bunun seyyanen zam olarak verilmesi üç aşağı beş yukarı bizim dediğimiz formülasyon çerçevesinde verilmesi aynı anlama geliyor. Dolayısıyla, emeklilerin içinde yaşadığı mağduriyetin giderilmesi ve emeklilere karşı yapılan haksızlığın bir nebze giderilmesi açısından bu önergenin önemli olduğunu düşünüyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE- 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda 9'uncu maddesinin mülga 2'inci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Özel öğretim kurumlarında yöneticilik ve eğitim öğretim hizmeti yapanlara, kademelerine göre, dengi resmî okullarda ödenen aylık ile diğer zam, tazminat ve ek ödemelerin brüt toplamından az ücret verilemez."

Ümit Özlale
İzmir
Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Nitelikli eğitim ve öğretim sürecinin en temel unsurunu öğretmenler oluşturmaktadır. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel okullarda görev yapan tüm öğretmenlerin özlük hakları bakımından güvenceli çalışmaları, geçim zorluğu çekmemeleri, geleceğe güvenle bakmaları ve çalışma koşulları yönünden en yüksek memnuniyetlerinin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2024-25 Raporu'na göre, 14.700 özel okulda toplam 177.738 öğretmenin görev yaptığı kaydedilmektedir. Bu sayıyı resmî okullarda görev yapan öğretmen sayısıyla karşılaştırdığımızda, özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çok önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Ancak bu büyüklüğe rağmen bazı özel eğitim kurumlarının istihdam ettikleri öğretmenleri özlük hakları bakımından kamuda görev yapan emsallerinden çok daha düşük ücretlerle çalıştırdığı yönünde tepkilerin gündeme geldiği görülmüştür. Özel eğitim kurumlarında çalışan kolej,kurs, rehabilitasyon merkezi, kişisel gelişim kursu, okul öncesi, ana okulu, kreş, motorlu sürücü kursu emekçileri düşük ücretlerle ve güvencesiz koşullarda çalışmaktadır. Özel sektörde çalışan öğretmenlerin çok büyük bir bölümü asgari ücretle çalışmaktadır. Bunun da ötesinde, özel eğitim kurumları kayıt ücretleri her geçen yıl artarken kurum sahipleri öğretmene asgari ücreti dahi çok görmekte ve asgari ücret altında maaşlarla öğretmen çalıştırarak açıkça suç işlemektedir. Banka hesabına asgari ücret yatırıldıktan sonra yatırılan ücretin bir kısmı baskı yoluyla elden geri alınmak suretiyle asgari ücretin altında maaşla çalıştırılan binlerce eğitim emekçisi bulunmaktadır. 5580 sayılı Özel Eğitim Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin ikinci fıkrası, 14 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe giren 6528 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan mülga maddede "Okullarda yöneticilik ve eğitim öğretim hizmeti yapanlara kıdemlerine göre, emekliler hariç, dengi resmî okullarda ödenen aylık ve sosyal yardım kapsamındaki ek ödeme tutarından az ücret verilemez." hükmü yer almaktaydı. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı faaliyet sürdüren özel eğitim kurumlarında çalışan yüzbinlerce öğretmenin düşük ücretlerle güvencesiz koşullarda çalıştırılmasının önüne geçebilmesi için 5580 sayılı Kanun'un ilgili maddesi tekrar yürürlüğe girmeli ve 2014 yılında Özel Eğitim Kurumları Kanunu'ndan çıkarılan taban maaş uygulaması geri getirilmelidir. Bununla birlikte, yürürlüğe konulacak taban maaş uygulamasının tüm özel eğitim kurumlarında uygulanabilmesi için çeşitli önlemlerin alınması ve konuyla ilgili denetimler yapılması gerekmektedir.

Önergeyle yukarıda ortaya konulan gerekçeler dikkate alınarak özel kurumlarda çalışan eğitim iş görenlerinin ücretleri 5580 sayılı Özel Eğitim Kanunu kapsamında yasal güvence altına alınmaktadır, sizden de bu konuda destek bekliyoruz.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

YENİ MADDE- 08/02/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Okullarda yöneticilik ve eğitim öğretim hizmeti yapanlara, kıdemlerine göre (emekliler hariç), dengi resmî okullarda ödenen aylık ile sosyal yardım kapsamındaki ek ödeme tutarlarından az ücret verilemez."

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Bu önergeyle bizim talep ettiğimiz aslında arkadaşlar, bir hakkın iadesi; bakın, sıfırdan bir şey filan talep edildiği de yok. Yani daha önceden özel okullarda çalışan öğretmenlere bir taban maaş güvencesi verilmiş yani "Kamudaki emsallerinin aldığından daha düşük maaş alınamaz." diye bir uygulama varmış, bu uygulama AK PARTİ Hükûmetleri döneminde kaldırılıyor. Şimdi, buradan kaynaklanan ciddi bir mağduriyet oluştu. Aynı müfredatı uyguluyorlar; kamu okulları da özel okul da, aynı eğitim hizmeti veriliyor; efendim, aynı mesleki sorumluluğu üstleniyor fakat maaşlar arasında ki öğretmen maaşlarının da çok düşük olmasına rağmen.

Burada sakın yanlış anlaşılmasın, yani kamuda çalışan öğretmen maaşları yüksek olduğu sonucu çıkmasın ama özel okullarda çalışan öğretmenlerin maaşlarıyla ilgili, asgari ücret düzeyinde insanlar maaş alıyor, dolayısıyla bunun, bu sıkıntının giderilmesi lazım. Bu taban maaş uygulamasının mutlak surette getirilmesi gerekiyor. Ya, şöyle bir şey düşünebiliyor musunuz: Bu insanların, özel okulda çalışan öğretmenin iş güvencesi yok, artı, maaşı düşük. Hani, iş güvencesi olmaz, maaşı çok yüksek olur dersin ki "Ya, maaşı yüksek; bu yüksek maaş alıyor ama iş güvencesi yok; ne yapalım, katlansın." dersin veya tersi olur; iş güvencesi vardır "Düşük maaşa rıza göstersin, bu devirde kimin iş güvencesi var?" dersin. Ya, bu insanların hem iş güvencesi yok hem maaşı düşük; bu, kabul edilebilir bir şey değil. Bunlar bizim çocuklarımızı eğitiyor ve çok yüksek sayıda bir kitle bu mağduriyeti yaşıyor. Biz çocuklarımızı yani motivasyonu kırılmış, morali bozulmuş ama bütün bunlara rağmen yani canla başla çalıştığına da emin olduğumuz bu insanlara emanet ediyoruz, olmaz. Dolayısıyla Sayın Başkan, bugün olur mu olmaz mı bilmiyorum, bu önergeyi muhtemelen, tabii, şu anda AK PARTİ Grubu olumlu karşılamayacak ama bunun mutlak surette yapılması lazım. Bu Türk eğitim sistemi açısından önemli bir şeydir.

Özel okulların bu kadar artırılması politikası, bu Hükûmetin ortaya koyduğu politikadır. Mademböyle bir politika güdüyorsunuz, o zaman bu mağduriyet yaşanmayacak. Az önce İsmail Bey de ifade etti, ona bir itirazım olmaz. Yani bu "Maaşlar artırılırsa okullara destek sağlanmalı." şeklindeki bir şey; o ayrı bir konu, o olabilir, o tartışılmalı. Bana göre, lise ve altı eğitimde hiçbir şekilde özel okul olmamalı, kaliteli devlet okullarında çocuklarımızı okutmak durumundayız. Gelişmiş ülkelerin birçoğunda bu böyle, Amerika'ya gidin ortaokul, ilkokul seviyesinde bir tane özel okul göremezsiniz, bizde çok fazla. Ha, sayıyı artırma gibi politikan varsa, burada çalışan insanların da emeğine saygı duyulmasını devletin, Hükûmetin güvence altına alması lazım. Bu çok önemli bir durum. Dolayısıyla, bu mağduriyetin giderilmesi için verilmiş bir önergedir, önerimize destek bekliyoruz.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE...- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE 4- "Asgari ücret, yılda iki kez, DİSK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan son yoksulluk sınırı rakamlarından daha yüksek olanın yarısından az olmayacak şekilde arttırılır. Bu maddenin uygulanmasında Bakanlık yetkilidir. ”

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe...

MEHMET MUŞ (Samsun) - Gerekçe...

GEREKÇE:

Türkiye'de temel/başlangıç ücreti olan asgari ücret genel ücret hâline gelmiştir. Asgari ücret, yeni işe başlayan ya da en niteliksiz kişiye verilecek ücret seviyesi değildir. Ayrıca asgari ücretin amacı, bütçe disiplinini korumak ya da vergi gelirlerini artırmak olmamalıdır. Asgari ücretin varlık nedeni, çalışanın insan onuruna yakışır bir yaşam sürdürebilmesini sağlamaktır. Bu noktada asgari ücret, yeni işe başlayan ya da en niteliksiz iş gücüne verilen ücret değildir. Asgari ücret; bir çalışanın barınma, gıda, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını, günün fiyatları üzerinden en düşük düzeyde karşılayabilmesini amaçlayan taban ücrettir.

Günümüzde Türkiye'de çalışan nüfusun yaklaşık yarısı asgari ücretle çalışırken, AKP iktidarında asgari ücretin alım gücü günden güne erimiştir. Son yıllarda yaşanan yüksek enflasyon geçim derdini büyütürken, son altı ayda, -17,76- ortaya çıkan resmî enflasyon göre asgari ücret şimdiden 4.974 lira erimiştir. Yüksek enflasyonist ortama rağmen ara zam yapılmayan ve enflasyonun altında ezilen asgari ücretliler ülkenin çalışan yoksuları iken ve Avrupa'nın en yoksulları arasında yer almaktadır. Türkiye, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre, Avrupa'da en düşük asgari ücrete sahip ülkelerden birisi konumundadır. Emekçilerin yaşadığı geçim sorunlarını kısmen de olsa çözmek için, zaman kaybetmeden, asgari ücretin bugün itibariyle en az 60 bin liraya çıkarılması gerekmektedir.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Evet, önergeyi oylarınıza sundum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"YENİ MADDE- 01/12/2011 tarihli 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve sözleşme ücreti dışında mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ad altında ödeme yapılmaz” ibaresi, ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrasının son cümlesi çıkarılmış, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu kişilere, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında istihdam edilenlere ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde iş sonu tazminatı ödenir."

Erhan Usta
Samsun

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Usta, gerekçe mi konuşacak mısınız?
ERHAN USTA (Samsun) - Konuşacağım.
MEHMET MUŞ (Samsun) - Buyurun.
ERHAN USTA (Samsun) - Bu da önemli bir husus Sayın Başkan. Bizim danışmanlarımız var değil mi, gece gündüz bizlerle birlikte çalışıyorlar buradaki sağlıklı bir yasama faaliyeti açısından. Şimdi, bu danışmanlarımızın bir iş güvencesi var mı? Yok. Yani bizim dönemimizin bitmesiyle veya bizim dönemimizin bitmesi de gerekmiyor. "Ben seni çıkardım." dediğin anda danışmanımız eğer bir devlet memuru değilse, devlet memurluğundan gelmiyorsa, hemen işine son veriyoruz. Bir iş güvencesi yok. Aslında bir kamu hizmeti görüyor. Hadi bunu şimdi talep etmek zaten çok şey kalacak ama hiç olmazsa bu insanlar çalışıyor. Yani İş Kanunu'nda ne var? Çalışanların her birinin bir kıdem tazminatı benzeri bir ödemesi vardır, işten çıkarılması durumunda bir hak elde ederler. Ama bizim dört yıl, beş yıl, belki sekiz yıl, belki on yıl, 2 dönem çalıştı diyelim ki, on yıl çalışıyor, işine son verildikten sonra, artık orada çalışmayacak duruma geldikten sonra, bu arkadaşlar bir kuruş kıdem tazminatı mahiyetinde, "iş sonu tazminatı" adı altında herhangi bir ödeme almıyor. Bu hak mıdır arkadaşlar? Bu uluslararası çalışma, efendim, ilkelerine aykırı bir şey, insani bir şey de değil ve hepimizin, yani sadece benim danışmanım için falan istemiyorum, burada çalışan bütün danışmanlar için olması gereken bir şeydir,bu gerçekten bir ihtiyaçtır, ara ara yapılabileceğine ilişkin böyle olumlu cümleler söyleniyor, arkadaşlarımız biraz umutlanıyorlar falan ama en sonunda yine bir şey çıkmıyor. Önemli bir hususdur, bu hususun gündeme taşınmasının bir ihtiyaç olduğunu düşündüğümüz için biz İYİ Parti olarak bu önergeyi verdik. Dolayısıyla güvence veremiyoruz, hiç olmazsa -güvence de verilmesi lazım, o da ayrı bir husus- işten ayrılmaları veya işten çıkarılmaları durumunda bu insanların alması gereken, normal şartlarda alması gereken kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı -ne diyeceksiniz diyelim- buna benzer bir ödemenin yapılması lazım ki sonradan mağduriyet yaşamasın. İş bulmanın bu kadar zor olduğu bir dönemde bu insanlar işten ayrıldıktan sonra çoluğu çocuğu ne yiyecek, bu insanlar ne yiyecek?
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.
Belli bir süre bu arkadaşlarımızın en azından hayatlarını bir süreliğine devam ettirebileceği bir aylığı, maaşı kendilerinden esirgememiz lazım. Ya, bu Türkiye Büyük Millet, Meclisinin vakarına da yakışmıyor ve bu gerçekten hiç kabul edilebilir bir şey değil. Bunu tekrar bir gündeme getirmenin bir zorunluluk olduğunu gördüğüm için, gördüğümüz için gündeme getirdik. Umarım Cumhur İttifakı grubu destek verir, bugün bu işi hiç olmazsa çözeriz.
MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum.
Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Müteakip önergeye geçiyoruz:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.
Madde...- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun "IV- Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
"56. Nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretimi faaliyetinde bulunmak için ön lisans ve/veya lisans alan tüzel kişilerin taraf olduğu, nükleer enerji santrali yatırımlarına ilişkin düzenlenen kağıtlar."

Resul Kurt
Adıyaman

Orhan Erdem
Konya

Ahmet Kılıç
Bursa

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Erdem...
ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...
MEHMET MUŞ (Samsun) - Gerekçeyi okutuyorum:
Gerekçe:

Nükleer enerji santralleri, elektrik şebekelerinin kesintisiz güç ihtiyacını 7/24 karşılayan ve üretimde sera gazı ve karbon salımı yapmayan baz yük santralleridir. Türkiye için nükleer enerji ithal enerji kaynaklarına bağımlılığın düşürülmesinde, enerji arz güvenliğinin sağlanmasında, elektrik şebeke güvenilirliğinin artırılmasında ve 2053 yılı net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda karbon emisyonunun düşürülmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Ayrıca nükleer enerji santralleri yalnızca bir enerji yatırımı değil, aynı zamanda Türkiye'de yüksek katma değerli tedarik zincirlerinin, ileri üretim kabiliyetlerinin ve yüksek nitelikli insan kaynağının gelişimine katkı sağlayacak stratejik bir yatırımdır. Türkiye 2050 yılına kadar 20.000 megavat nükleer kapasiteye ulaşmayı hedeflemektedir. Bu minvalde nükleer enerji santral yatırımlarını teşvik etmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Maddeyle nükleer enerji santrali yatırımlarına ilişkin olarak nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretim faaliyetinde bulunmak için ön lisans ve/veya lisans alan tüzel kişilerin taraf olduğu kağıtlara damga vergisi istisnası sağlanmaktadır. Bu kapsamda söz konusu şirketlerin münhasıran nükleer enerji santrali yatırımlarına ilişkin olarak gerek idari gerekse mal ve hizmet alımları, yatırım kredisi işlemleri dâhil olmak üzere bütün işlemlerine yönelik kamu ve özel hukuk tüzel kişileri arasında düzenlenen kağıtlar istisna kapsamına alınmaktadır.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Evet, Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, ilk önce bu çok önemli bir madde. Etki analizi olmadan değerlendirilmesinin son derece sakıncalı olduğunu düşünüyoruz. Şu anda torba yasada daha önce değerlendirmemize imkân vermeden, nükleer santrallerde belli vergi muafiyetleri getiriyorsunuz yani vergi harcamaları kısmına girecek muafiyetler getiriyorsunuz. Dolayısıyla nükleer santrallerle ilgili bu tür inşaatlarında hem damga vergisi hem de diğer inşaat maliyetlerinde, vergilerinde böyle bir indirime gidilmesi mutlaka etki analizi çerçevesinde değerlendirir. Dolayısıyla burada birinci çekincem bu.

İkincisi: Acaba Hazine ve Maliye Bakanlığı bunu biliyor mu? Çünkü sabahtan beri ve Hazine ve Maliye Bakanlığının şu ana kadarki istikrar programlarını hep gördüğüm şey şu: Vergi harcamaların azaltılmasından bahsediyor. Burada vergi harcamasını artıran bir uygulama var ve etki analizi de yapılmamış. Dolayısıyla nükleer santrallerin ne kadar nazik bir konu olduğunu bir kenara bırakalım. Bu konunun etki analizi yapılmadan gecenin dokuz buçuğunda karşımıza gelmesi bence yanlış, o yüzden bir burada çekincemiz var. İkincisi: Maliye politikası açısından baktığımız zaman vergi harcamasını düşüreceğini söyleyen ve sabahtan beri bu torba yasada da bunlara dair maddeleri konuştuğumuz bir ortamda bir yanda vergi harcamasını çok önemliölçüde arttırabilecek olan bir madde geliyor. O yüzden bizim buradaki düşüncemiz bu teklifin daha sonra değerlendirilmek üzere etki analizi yapıldıktan sonra gündemimize alınmasıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Deniz Bey'den sonra konuşabilir miyim Başkan? Deniz Bey'in de talebi var, çekim yapacağız da, hazırlıklı orada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O Komisyon üyesi olmadığı için en son ona vereceğim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, esasında bütün 3 tane bildiğim kadarıyla maddeyle ilgili, ihdasıyla ilgili talep var. Yani bunda konuşalım, diğerlerinde konuşmamıza gerek kalmaz çünkü burada 3'ünde de aynı şeyler var. Ne oluyor? Bir tanesinde diyorsunuz ki nükleer enerji santralleri yatırımlarına ilişkin lisans sahipleri tüzel kişiliklerin taraf olduğu kağıtlarda damga vergisi istisnası getiriyorsunuz. İndirim yoluyla telafi edilemeyen KDV'nin talep edilmesi hâlinde iade edilmesinden, KDV iadesinden bahsediyorsunuz. Bu yatırımlarda kullanılacak makine ve teçhizat teslimlerinde KDV istisnasından bahsediyorsunuz. Bu lisans sahiplerinin bankalara yapmış oldukları anlaşmalarda borçlanmalarda örtülü sermaye sınırını yüzde 50'den yüzde 25'e indirerek daha az vergi alma yoluna gidiyorsunuz. Yani burada çok ciddi şekilde istisnalar var, muafiyetler var, vergi kaybı var, vergi harcaması var. Şimdi, bir taraftan Hazine ve Maliye Bakanı diyor ki: "Ben vergi harcamalarını azaltacağım." Bunu söylüyor, "Yaptık." diyor hatta ve biz bir taraftan da yeni istisnalar getiriyoruz, KDV iadeleri getiriyoruz. Bugün tartıştığımız konulardan bir tanesi emeklilerin en düşük emekli maaşının kaç para olacağını tartıştık, konuştuk ve bize dediğiniz, iktidar tarafının bize söylediği şey "Kaynaklarımız kısıtlı." Kaynaklarımız kısıtlıysa madem neden o zaman biz yeni istisnalar, yeni muafiyetler, yeni vergi harcamaları neden yapma ihtiyacı duyuyoruz? Neden ihtiyaç duyuyoruz? Bence bu son günlerin tartışması; S-400, F-35 tartışmalarıyla paralellik arz etmekte. Bana kalırsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hatırlayın, 2017 yılında bu S-400 anlaşması imzalandığında o zaman şunu söyledik size: "Yapmayın, bakın stratejik bir hata yapıyorsunuz. NATO altyapısıyla bu sistemler adapte edilemez, entegrasyon sorunu olacak. Yaptırımlara uğrayabiliriz." dedik, yaptırımlar oldu. F-35 programından çıkarıldık. Daha sonra dediniz ki bize: "İyi ki Allah'tan çıkartılmışız F-35'ten çünkü çok kaza yapıyor." "KAAN uçaklarımız var." dediniz, "2028'de hizmete girecek, envantere girecek." dediniz. Sonra baktık ki bu KAAN uçaklarının motorları yok. Ne yapıldı? TAYFUN uçakları alındı hem de benzer anlaşmaların çok çok üstü sözleşmelerle, çok yüksek fiyatlara alındı. Daha sonra birden bire tekrardan döndük F-35 programına dâhil olabilmek için şu anda S-400'leri nereye satacağımıza karar vermiyoruz, bulamıyoruz. Yalvar yakar bu S-400'leri aldık, şimdi yalvar yakar bunları satmaya çalışıyoruz. Milyarlarca dolarlık zararımız var, zaman kaybımız var, itibar kaybımız var ve şu anda bu S-400'leri satmak için Rusya'nın oluruna ihtiyacımız olduğu için bugün karşımıza bu kanun teklifi geliyor arkadaşlar. Yani şunu sormak lazım: Niye torbaya

koymadınız da niye madde ihdası yoluyla bunu getiriyorsunuz? Neden önerge veriyorsunuz ve ne kadar vergi harcaması olacak? Ne kadar gelirden vazgeçiyoruz? Bunlarla ilgili herhangi bir bilgi yok. Biz çok merak ediyoruz, siz merak etmiyor musunuz? İmzalamışsınız getirdiniz, ben imza sahiplerine soruyorum: İmzaladınız, önerge verdiniz. Ne kadar vergi harcaması olacak, ne kadar vergiden fedakârlık ediyoruz? Bunların cevabı lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bitiriyorum, toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Günün sonuna doğru geldik, kazasız belasız şu işi bitirelim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Benim de derdim o.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla siz görüşlerinizi söyleyin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Söylüyorum, arkadaşlara soruyorum yani şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, şöyle yapalım, ben mikrofonunuzu bir daha uzatıyorum, daha uzatmayacağım. Lütfen toparlayın. Bakan Yardımcısına söz vereyim. Erhan Bey... Bir cevap versin, bakalım.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben muhatap olarak kim önerge verdiyse onlara soruyorum. Kim cevap verecekse versin.Burada neden etki analizi yok? Yani sabahtan beri konuştuğumuz şeyler yani işte emeklilere ne kadar veririz, ne yaparız, ne kadar olur? Yani 23.552 lira en düşük emekli maaşı, açlık seviyesi 36 bin lira. "Kaynak yok." diyorsunuz. Burada bir sürü vergiden vazgeçiliyor. Ne uğruna vazgeçiliyor? S-400'leri satabilmek için. Yani geldiğimiz nokta gerçekten de anlaşılır gibi değil. Bu konuda ciddi izahat istiyoruz arkadaşlar.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Gerekçe nedir? Neden böyle bir vergi indirimine gidiyoruz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, şimdi önemli bir konu bu. Ben de 3 tane ihdasa ilişkin tek bir şeyde düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Etki analizinin olmaması tabii çok kabul edilebilir bir şey değil. Bu kadar önemli bir meselede bunun etki analizi derken de sadece mali boyutu, bize olan maliyeti değil de onun dışındaki unsurlarıyla birlikte bir en azından neyle karşılaşacağımız konusunun söylenmesi gerekirdi Parlamentoya.

Diğer bir husus, burada Maliye Bakanlığının temsilcisinin de mutlak surette olması gerekir yani üst düzey temsilcisinin. Bilmiyorum Maliye Bakanlığından kim var? Çünkü maliyeyle ilgili yani ciddi bir vergi kaybına uğratacak bir konuyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz. Enerji Bakanlığı talep edebilir, Sayın Bakan Yardımcısı burada, saygıyla karşılıyoruz. Elbette onlar talep edecek ama işin diğer tarafı Maliye Bakanlığı olduğuna göre burada Maliye Bakanlığının temsilcisinin olması lazım. Niye yok temsilcisi? Maliye Bakanlığının bu konuda farklı bir düşüncesi mi var? Bunu da bizim bilmemiz gerekiyor. Bilmiyorum arkadaşlar da herhâlde merak ediyordur. Bu da önemli bir husus.

Şimdi, burada ilkesel olarak meseleye şöyle bakmamız lazım, şeyin koyduğu bir ilke var değil mi Hükûmet de koydu bunu aslında. Hemen hemen bütün siyasi partiler de söylüyoruz, diyoruz ki vergi harcamalarını en düşük seviyede tutmak. Bu birinci ilkemiz, Hükûmetin ilkesi de bu, Mehmet Şimşek'in getirdiği şeylere bakarsak ne derler kanun tekliflerinde ya da desteklediklerı kanun tekliflerinde hep bunu söylüyor. Şimdi, burada tam tersi yapılıyor, vergi harcaması getiriliyor. Diğer bir husus, bana göre ikinci ilke şu olması lazım: Mevcut bir şey yapmak gerekebilir, uzun vadeli bir yatırım var burada, insanlar önünü görmek istiyor olabilir, buraya yatırım yapacak firmalar. Dünyada zaten çok fazla sayıda yok. Bunları da biliyoruz. Bunlar biraz istisnai yatırımlar, nükleerle ilgili kısım için söylüyorum. Burada çok fazla firma yok. Dolayısıyla yapılmamış, önümüzde müzakere edilen sözleşmeler için bir kısım kolaylıkların getirilmesi bir yönüyle anlaşılabilir. Niye anlaşılabilir? Yani ben bunu, kolaylığı söyleyeceğim, bunu net bir şekilde ortaya koyacağım. Bu da benim pazarlık gücümü arttıracak, işte maliyetimi düşürecek anlayışıyla hareket edebiliriz. Bunu da hani bir yönüyle makul görebiliriz. Ama mevcut sözleşme yapılmış, fiyatı bağlanmış, iş yani müzakere anlamında bitmiş, işte yatırım başlamış olan işlere onları etkileyecek, ihaleden sonrasını etkileyecek bir düzenlemenin yapılması, onlara herhangi bir vergi avantajı sağlanması konusu kabul edilebilir bir şey değil. Buradan böyle bir şeyin olmaması lazım, böyle bir şey çıkmaması lazım.

Şimdi, hem vergi gibi düşünmüyor ama örtülü sermaye de aslında vergi yani örtülü sermayedeki o limiti aşağı çekerek ne yapmış oluyoruz? Yani normalde vergiye takılan, şimdi Ruslar vergiye takılıyor, Rusları vergiye takılmaktan kurtarıyoruz, stopaja takılıyor. Yani ben bunu çok doğru bulmuyorum işin doğrusu arkadaşlar. Yani bir kamu şirketi yapıyor yatırımı, öbür bir kamu bankası da buna destek veriyor. Yani kredi olarak vereceğine bunu getirsin o kamu şirketinin sermayesi olarak bir kısım şey transferi yapsın, bunun önünde bir engel yok. Ama kredi olarak getirdiği zaman bu belli bir limitin üzerinde olması durumunda bu kurumlar vergisi mevzuatımızdan kaynaklanan örtülü sermaye giriyor. Oradan da bir yüzde 10'luk stopaj vergi alınması gerekirken şimdi biz burada bir vergi avantajı getiriyoruz. Ben bunu doğru bulmam, yapılmış bir iş, yapılmış bir sözleşme. Bakın, şimdi, bunu yeni yapacağımız yatırım için hani ilkesel anlamda yine yanlıştır belki ama hani söylerseniz o anlaşılabilir, "Ben sana her türlü şu kolaylığı getireceğim, bu kolaylığı getireceğim. Kardeşim, bana buna göre fiyat ver." diyebilirsin. Ama olmuş bitmiş bir iş için bu avantajın sağlanmasının bu anlamda doğru olduğunu düşünmüyorum.

Tabii, temel sorunumuz değerli arkadaşlar, özellikle bu kadar uzun vadeli hem yapım süresi hem de işletme süresinin çok uzun 30-40 yılları bulduğu bir yatırımda insanların aslında esas istediği şey gerçekten istikrar ve güvence.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

Yani o mülkiyet güvencesini görmek istiyor. Yarın bir gün Türkiye'nin politikaları değişirse, Türkiye yönünü daha fazla Amerika'ya dönerse Rusya diyor ki: "Benimle ilişkileri nasıl olur?" Veya şimdi Çinliler olabilir,Fransızlar olabilir. Kim neden ne anlıyor, onu bilmiyoruz. Tamam mı? Bunu görmek istiyor. Şimdi, dış politikamızda yaşanan bu zikzaklar aslında burada bir güvensizlik yaratıyor ve bize maliyet olarak dönüyor. Bakın, bu bize bir maliyet olarak dönüyor, daha pahalı almak zorunda kalıyoruz bunları yaşadığımız, yaşattığımız istikrarsızlıklardan dolayı. Dolayısıyla güveni artırıcı tedbirlerin alınması lazım, mülkiyet güvencesinin öne çıkması lazım. Dış politikamızda dengeli bir dış politikanın sürmesi lazım. O zaman bu işler daha kolay olacaktır. Yani vergi teşviklerinden ziyade aslında maliyeti düşürecek olan şey yani oradan alım maliyetlerimizi düşürecek olan şeyin bu söylediğim unsurlar olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede konunun değerlendirilmesi lazım. Dolayısıyla buradaki çekincelerimizi ben bu vesileyle ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, 2026 bütçesinde bir kalem var, vergi harcamaları diye geçiyor yani muafiyet, istisna ve indirimler yoluyla tahsilinden vazgeçilen vergiler 3 trilyon 5 milyar. Bunun 768 milyarı yap-işlet-devret, KÖİ projesi yapan firmalarla ilgili yani kurumlar vergisiyle ilgili vergi harcaması yani bunlara tanınan muafiyet, istisna ve indirimler. Şimdi, verimsiz muafiyet, istisna ve indirimlerden vazgeçilmesi gerektiğini defalarca söylüyoruz, bir daha değişik bir şey karşımıza geliyor. Nükleer enerji santralleriyle ilgili elektrik tesisi üretmek, elektrik üretmek için kurulan firmalarla ilgili bir yine muafiyet, istisna ve indirim var, damga vergisi ile ilgili var. Şimdi, KDV ile ilgili iade sürecinin hızlandırılması var. Bu konuda bir sürü ihracatçı firma indirilecek KDV'sini zamanında alamadığı için, KDV iadesini hızlı alamadığı için sıkıntıya düşerken ve iade talep ettiğinde de incelemeye tabi tutulurken burada incelemeye tabi tutulmadan hızlı KDV iadesi olacak.

Diğer bir 3'üncü madde ihdasında da örtülü sermaye dediğimiz bir olay var. Burada bu kuruluşun yani nükleer enerji, nükleer enerji santrali kuracak olan kurumun ödenmiş sermayesinin 3 katını aşan bir durum olduğu zaman bu borçlanmalar dolaylı veya dolaysız direkt ortaklarla ilişkili bir kurum olduğu zaman örtülü sermaye olarak addedip buradaki faiz giderleri matrahtan indirimiyle ilgili olarak vergi matrahını azaltma durumları var. Şimdi, oran yüzde 50'yi örnek vereyim mesela, 100 liralık bir sermayesi olan bir firma var diyelim, buradan Hazine ve Maliye Bakanlığından yetkili kişilerin de bunu açıklaması lazım, olayı da netleştirmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, bu konu önemli de. 3 katı 300 TL. Şimdi, 300 TL'ye kadar yapılan borçlanmalarda ödeyeceğiniz faizler vergi matrahından indirilebiliyor. Nükleer enerji tesisi üreten kurumla ilgili oran değil mi 0,50'ydi eskisinde, şimdi yüzde 25'e indirilecek. Yani 600 liraya kadar, 0,50'si 300 liranın içinde kaldığı için o ilave kullanılan 300 TL'nin de faiz gideri matrahtan indirilebiliyor. Şimdi, yüzde 25'e indirdiğiniz zaman bu tutar 1.200 liraya çıkıyor. Ben birim olarak düşürdüm, siz bunu 1 milyar 200 milyon diye düşünün. Yani dolayısıyla buradaki ilave tutara da borçlanmayı ödediğiniz faizi matrahtan düşürüyorsunuz. Çok ciddi kurumlar vergisiyle ilgili bir tahsilat kaybı var burada. Şimdi, bu konuyla ilgili mutlaka etki analizinin yapılması lazım, bundan da Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerinin de bize açıklaması lazım. Şimdi, böyle kaç tane kurum var, şirket var? Bunların dolaylı veya dolaysız borçlandığı kurumlarla alakalı örtülü sermaye statüsüne girecek tutar, meblağ ne kadar? Zaten bunlar çok büyük yatırımlar, çok devasa tutarlar olabilir. Bu firmaların sahipleri kimler? Bunları bizim bilmemiz lazım. Hiç bilmiyoruz. Bu uygulama hatalı bir uygulama. Yarım saat önce benim haberim oldu. Yani ne zaman nasıl yapıldı, onu da bilmiyorum. Şimdi, bu konuşmalardan sonra da çok önemli bir madde ihdası olduğunu düşünüyorum. Bu 3 maddenin ve buradan tartışılmadan, detayları bilinmeden, etki analizi yapılmadan bu kanun maddesinin buradan geçmemesi gerekir. Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerinin de bu konuyu tetkik etmesi gerekir. Haberi var mı bilmiyorum, burada var mı Bakanlıktan kimse?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı burada, söz vereceğiz ona.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, sizin haberiniz var mı bundan, bilmiyorum. Evet, o zaman etki analiziyle ilgili bize bir rakamı verebilecek durumdasınız tahmin ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Siz şimdi bütçede 3 trilyon 5 milyar olarak vergi harcamasını öngördüyseniz şimdi burada gördüğünüz vergi harcaması belki5 trilyon olacak, bilmiyoruz. Siz bir taraftan emeklilere 17,76 zam verirken bu 768 milyarlık vergi harcamasını niçin emeklilere vermiyorsunuz diye eleştiriyorduk. Her bir emekliye 46 bin TL para verebilirsiniz, ikramiye verebilirsiniz; Ramazan'da 23 bin, Kurban Bayramı'nda 23 bin olmak üzere. Ama bir taraftan da böyle yine sermaye kesimine muafiyet, istisna ve indirimler veriliyor, kaynaklar yine bu tarafa aktarılıyor. Asgari kurumlar vergisi diye bir şey var, onun da uygulandığı yok. Buradaki

büyüklüğü bizim mutlaka öğrenmemiz lazım. Ne kadar bir vergi matrahından indirim var, kurumlar vergisi kaybı var. Ne kadarlık damga vergisi kaybı var? Bir de ihracatçı firmalar KDV iadesini almak için incelenirken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, toparlayalım buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - ...bir sürü vergi cezasıyla karşı karşıya kalınırken, hak ettiği KDV'yi almaya korkarken. Burada inceleme yapılmadan bu KDV iadelerinin de alınması söz konusu. Bu maddenin, bu 3 maddenin burada Komisyondan geçmemesi gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, belki basit kanuni düzenlemelerin son dakikada ihdasla gelmesi mazur görülebilir ama etki analizinin önemli olduğu bu şekildeki kanun tekliflerinin, kanun maddelerinin tarafların da görüşü alınarak, maliyenin, daha önce de ilgili taslak olarak enine boyuna tartışılıp ondan sonra gelmesi uygundur, daha uygun olur düşüncesindeyim. Ben de bu son ihdasların daha iyi tartışılması için ileriki dönemlerde etki analizinin de Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine sunularak ondan sonra görüşülmesi görüşünü burada bildiriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Yavuzyılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine ortada bir film dönüyor. Net ve basit bir soru soruyorum bu teklifi getiren milletvekillerine ve bakan yardımcılarına: Bu maddelerle ilgili kastedilen, verilen teşviklerin tutarı yaklaşık olarak ne kadar? İki kere iki dört gibi bir soru bu. Bunu bilmiyorsanız, buna yanıt veremiyorsanız zaten o koltuklarda oturmamanız gerekli. Zira verilecek tutarlar Türkiye Cumhuriyeti devletine değil, Rusya'ya verilecek, bir başka ülkeye. O yüzden bir aidiyet problemi yaşanmasın, bunlara cevap verin.

Şimdi, diğer taraftan, bu yatırım teşvik tutarı, yatırım teşviği ilk kez verilen bir teşvik de değil sizin tarafınızdan. Bakın, daha önce verdiniz Akkuyu Nükleer Santrali için. Burada yatırım teşvik belgesi var. Ne kadar verdiniz? Onu da size söyleyeyim: AKP'nin Rusya'ya Akkuyu Nükleer Güç Santrali için verdiği teşvikler vergi indirimi kapsamında 9 milyar 819 milyon dolar. Bugüne kadar 2018'de verdiniz, yedi yıl süreliydi ve 2025 yılının Mart ayında bitmişti. Geç kaldınız, şimdi yeniden teşvik verme peşindesiniz. Türk lirasıyla bakarsak 461 milyar lira teşvik verdiniz. Nereden biliyorum, bakın teşvik belgesinde burada zaten beyan edilen yatırım tutarına oranla birlikte burada yatırım katsayısıyla çarpılması ve o günkü dolar kuruna bölünmesiyle zaten bu tutar ortaya çıkıyor.

Şimdi, diğer taraftan, bu o kadar kritik önemli bir konu ki çünkü Rusya'nın kendisinin Akkuyu Nükleer Santrali'nin yeminli mali müşavirine yaptırdığı bir planlama var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Gelir hesaplarıyla ilgili bir planlama var. Bakın, burada, onlar da resmi, benim elimde. Hani rakam vermekten çekinirseniz bu rakamlar geçerliliğini koruyor, onu söyleyeyim. Bu Akkuyu Nükleer AŞ'nin yeminli mali müşaviri raporuna göre Rusya'nın işletme ömrü boyunca ki ilk olarak belirlenen işletme ömrü 69 yıl, elde etmeyi planladığı toplam gelir ne kadar? 478 milyar dolar. Yani bu planlamaya göre 2089 yılına kadar vatandaşımızın cebinden her yıl ortalama 7 milyar dolar bir ödeme çıkacak ve Rusya'ya gidecek bu ödeme.

Şimdibiraz daha detaya gelelim. Bu kısım kritik, rakamlarla devam ediyorum. AKP'nin Akkuyu Nükleer Güç Santrali yapımı ve işletmesi işinde Rusya'nın işletme süresi boyunca geliri 478 milyar dolar, işletme geliri. İşletme gideri ne kadar yani yakıt, personel gideri vesaire falan? 270 milyar dolar. Yani Rusya'nın işletme süresi boyunca kârı 207 milyar dolar. Kullanılan krediler, anapara, artı faiz ödemesiyle birlikte geri dönüşü 24 milyar dolar. Hissedarların öz sermaye katkısı 3 milyar 100 milyon dolar.

Sonuç; Rusya'nın toplam net kârı kılçıksız bu işten net kârı 180 milyar 70 milyon dolar yani güncel kurla 8 trilyon 460 milyar lira.

Şimdi, siz 2089 yılına kadar Amerikan doları enflasyonunu da katın, edin, yapın, bu 180 milyar 70 milyon dolarlık kılçıksız kârı ne yapacağınızı açıklayın.

Toparlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Deniz Bey, bir dakika daha uzatıyorum.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Şimdi dolayısıyla ortada böyle acayip bir durum var.

Ben olur da Bakan Yardımcısı cevap vermezse diye yaptığım etki analizini söyleyeyim: Verdiğiniz bu damga vergisi, inşaat, makine, teçhizat satanların KDV'sini almayarak KDV indiriminden faydalanmalarını sağlamak, daha az sermaye daha çok borçlanma için yüzde 25'lik avantaj sağlamanın, toplam bu Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne sağlayacağı teşvik tutarı ayrıcalık, imtiyazın toplam tutarı 5 milyar dolar olacak, 5 milyar dolar. Bunu bir kenara yazın, itirazınız varsa da söylersiniz. Dolayısıyla zaten yüzde 100'ü

Rusya'ya ait olan Türkiye sınırları içinde 11,12 kilometrekare toprağın 2125 yılına kadar Rusya'ya tahsis edildiği o ülkeyi bir ayrıcalığa kavuşturmuşken aynı zamanda da bu teşviklerle birlikte maalesef kamu maliyesini çökertiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Gelir İdaresi Başkan Yardımcısının, Kaan Bey, size arkadaşlarımızın, milletvekillerimin şöyle bir sorusu oldu, dediler ki: "Gelir İdaresinin, Maliye bürokrasisinin bunlardan bilgisi var mı, oluru var mı?" Bununla alakalı sizin görüşlerinizi alalım, sonra Zafer Bey'e değerlendirmeleri için, bu sorulara cevap vermesi için söz vereceğim.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Tamam Sayın Bakanım.

Maddelerin teknik yazım sürecinde Gelir İdaresi Başkanlığı Enerji Bakanlığıyla birlikte çalıştı dolayısıyla Maliye Bakanlığının haberi yok." doğru olmuyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Rızası var mı?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Sayın Bakanların takdiri yani ona biz bir şey diyemeyiz ama sonuçta teknik yazım aşamasında bizler de bulunduk. Maddelerin doğru bir şekilde ilgili vergi kanunlarına ihdasının sağlanması doğrultusunda biz de katkıda bulunduk.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu çalışma ne zaman yapıldı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne kadar?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Etki analizi ne kadar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bu konuyu da soracağım.

Bir Zafer Bey'e söz verelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne zaman yapılmış, onu bir öğrenelim. Teknik çalışma ne zaman yapılmış?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Son bir aylık süreçte yapılan bir çalışma.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hesaplamalarını kontrol etmemiz lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Detaylarını...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir çalışma yapılmış arkadaşlar, niye son gün geldi bu? Yani kanun teklifinin içerisinde gelebilirmiş belli ki. Bugün yapılır da çalışma...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zafer Bey, siz bir açıklama yapın, daha detay.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Rakam verilmedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir müsaade edin, bir durun. Bir saniye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok kıymetli üyeleri; öncelikle söze şöyle başlamak istiyorum: 2050 yılına kadar bu ülkenin 20 bin megavatlık nükleer güce ulaşması lazım ki o tarih geldiğinde arz güvenliğimizi ve enerjide arz bağımsızlığımızı sağlayabilelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sözleşme imzalarken bu bilmiyor muydunuz Sayın Bakan Yardımcısı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şöyle Deniz Bey...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, bir saniye değerli arkadaşlar.

Bir saniye, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bir saniye...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ama yeni fark etmiş gibi ifade ediyor. Bu teşviki en başında, sözleşme imzalanırken pazarlık ederek oluşturmak gerekmiyor muydu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Deniz Bey, bak, bak...

Değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar...

Değerli arkadaşlar, bakın arkadaşlar, Deniz Bey bak, geldiniz, ben normal teamüllerin dışına çıktım. Normalde çıkmam, biliyorsunuz kuralların dışına ama şimdi müsaade edin, adam bir anlatsın, bir dinleyin. Sizin söylediklerinizi tutanaklarda var, onun cevabı var, alan bakacak, siz ne söylemişsiniz, Bakan Yardımcısı ne söylemiş, ona göre bir karar verecek. Bir duralım, müzakeremizi böyle yapalım.

Evet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu 20 bin megavatlık gücü ulaşabilmemiz için Sayın Başkanım, önemli ölçüde yurt dışından hem teknoloji getirmemiz lazım hem finans getirmemiz lazım hem yatırımcı getirmemiz lazım. Bu kapsamda, Bakanlığımız değişik ülkelerle süreklimüzakere hâlinde. Nükleer teknoloji üretebilen "Vendor country" dediğimiz ülkelere sürekli gidip gelip bu konudaki yatırımların Türkiye'ye taşınması kapsamında çaba gösteriyoruz. Bunun dışında, yine "SMR" dediğimiz yeni model küçük ve orta ölçekli nükleer reaktörlerin de çağı başladı, bunlarla ilgili de teknoloji firmalarıyla görüşüyoruz.

Bir yandan yapay zekâ, bir yandan veri merkezleri, bir yandan elektrikli araçların hızla artması şunu gösteriyor bize: Eğer bir ülke baz yük konusunda kendini garantiye almıyor ise belki bir beş sene sonra, on sene sonra artık bu ülkenin ekonomisinin

büyümesi mümkün değil çünkü artık elektrifikasyon dediğimiz bir gerçekle karşı karşıyayız ve muhakkak ama muhakkak bazı yükte nükleere dönmemiz lazım. Bu, bugün konuştuğumuz maddelerin hiçbiri bugün var olan projelere ilişkin değil, bugün var olan vergiden de vazgeçmiyoruz, bugün var olan herhangi bir gelirden de vazgeçmiyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Akkuyu'yla ilgili değil mi Sayın Bakanım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Değineceğim lütfen, değineceğim.

Bu maddelerin önemli bir kısmı bundan sonra Türkiye'de yapılacak olan 2045 yılına kadar nükleer yatırımlara aslında şu anda var olan teşvik sisteminin fikslenmesi anlamında, sabitlenmesi anlamında düzenlediğimiz hususlar.

Şimdi, KDV iadesi dedik, hâlihazırda KDV Kanunu'na göre 2023 yılına kadar zaten bu KDV iadesi vardı, KDV Kanunu 2023 yılında bitti ve teşvik belgesi olan sadece nükleer değil, tüm yatırımlar bu KDV iadesinden faydalanıyordu, biz bundan sonra orada 2023'teki hususu tekrar kanunla 2045'e doğru taşıyoruz. Bu, Akkuyu üzerinde yapılmış bir şey değil, bu, bundan sonraki nükleer tüm santrallerle alakalı yapılan bir şey. Zaten Akkuyu'nun 2023'e kadar var olan teşvik belgesi kapsamında bu hakkı vardı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani şu anda yok ama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - İkinci husus; istisna yani özellikle makine, ekipman ve teçhizatın getirildiğinde istisnalar KDV istisnaları, bu da bugün itibarıyla stratejik yatırım teşvik belgesi olan herkese uygulanan bir şey, bu da yeni bir şey değil. Biz diyoruz ki: Bugünden sonra gelen nükleer santral yatırımcılarına 2045'e kadar kanun garantisiyle uygulayacağız bunu. Bugünden itibaren uygulanacak hususlar bunlar. Kanun metnine baktığınız zaman "bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren" ifadesi çok açık ve seçik göstermekte.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkanım, 2023 değil, Akkuyu'nun 2025 yılında bitti teşvik belgesinin süresi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Teşvik belgesi değil, teşvik belgesindeki KDV iadesi meselesi. 2023'ün on ikinci ayının 31'inde bitti, uzatılmadığı için şu ana kadar KDV istisnası o günden bugüne alınamıyor.

Diğer husus, yine öngörülebilirliği artırmak anlamında damga vergisi. Bu tür yatırımlar, on yıl süren inşaat, on yıl süren hafriyat, binlerce taşeron, alt taşeron ilişkisi var. Şimdi bütün bunlara baktığınız zaman gelecek insanın bu kapsamda ödeyeceği, damga vergisi veya harç anlamında ödeyeceği hususlardan ari kılınması... Yine var olan bir şeyden vazgeçmiyoruz, bu, bundan sonra gelecek olanlara uygulanacak bir husus.

Son olarak örtülü sermaye. Şimdi örtülü sermaye konusunda bir açıklık getirmek istiyorum. Nükleer yatırımlar genelde hükûmetler arası anlaşmayla yapılıyor ve Türkiye Cumhuriyeti karşı taraftaki insana bu nükleer yatırımın gerçekleştirilmesi için finans dâhil, teknoloji dâhil bir modelle geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu modelin çalışabilmesi için karşı taraf hükûmetinin muhakkak bunun finansman yükünü yüklenmesi lazım ve kurulan şirketlerde maalesef genelde, bu ülkelerde bu işi bilen, örneğin, Rusya'da Rosatom, Kore'de KEPCO ya da Çin'de SPIC firmaların, bunların hepsi de devlet firması. Bu sefer şöyle bir sonuç doğuruyor olay: Devlet kendisinin bu yatırımı Türkiye'de finanse ederken kendi firması olduğu için her hâlükârda örtülü sermaye mekanizması çalışıyor. Bu normal bir örtülü sermaye mekanizması değil. Yani şöyle örnek vereyim ben size: EÜAŞ'a Türkiye Cumhuriyeti devleti bir yatırım görevi veriyor ve bir devlet bankasından da bunun finansmanını sağlamak anlamında kredi veriyor ve bu örtülü sermayeye giriyor. Biz bu oranı nükleer güç santrallerinde bunların sermaye...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu, örtülü sermayeye girmez Sayın Bakan. Ya, EÜAŞ bu bankanın ortağı değil ki bir ortaklık yapısı yok, o başka bir şey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Burada da yok fakat bizim mali mevzuat bunu örtülü sermaye olarak değerlendiriyor çünkü her ikisi de tepede aynı devlete bağlı olduğu için böyle değerlendiriyor. Biz de diyoruz ki: Bunu bozmayalım, biz bunuyüzde 25'e çekelim. Burada Türkiye'ye gelmesi muhtemel finansın gelişini kolaylaştırmaya çalışıyoruz ve bundan sonra da dediğim gibi, yapacağımız her türlü hükûmetler arası anlaşma devlet şirketleriyle olacağı için ve bunu da devlet finanse edeceği için devletin... Bir örnek olarak daha söyleyeyim, KEPCO şirketi devlet şirketidir, Kore'nin EXIMBANK'ı devlet bankasıdır. Şu andaki KEPCO Türkiye'de yatırım yapsa, finansmanı da Kore EXIMBANK'ından alsa örtülü sermayeye girer ve biz bu oranın artık yönetebilir hâle... Bir de şöyle düşünelim: On yıl boyunca yatırım yapacak bu insanlar, sürekli para harcayacaklar, on yıl sürüyor bir reaktörün imalatı. On yıl sonra işletmeye geçince para kazanacaklar ve bu örtülü sermayeden kaynaklı olarak da kullandığı krediden hareketle kurumlar vergisinden ilave stopaj ödemesine maruz kalacaklar.

Şimdi bunlar olur mu olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Ama eğer Türkiye'ye gelmeyi artırmak istiyorsak 2050 yılına kadar burada 20 bin megavatlık bir kapasite inşa etmek istiyorsak bazı hususlarda gelecek olan yatırımcının önünü açmak onun en azından önümüzdeki...

ERHAN USTA (Samsun) - Ama mevcutta...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Mevcut yok...

ERHAN USTA (Samsun) - Örtülü sermaye Ruslar için değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Ruslar bu çıktığında bundan faydalanacak ama Sayın Başkanım...

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 30 stopajdan kurtuluyor ama.

Çok affedersiniz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, kritik soru şu: Şimdi ben KDV iadesi nasıl biter onu anlamıyorum, şimdi normalde KDV iadesi bizim sistemimizde her zaman olan bir şey. Muhtemelen şimdi soruyorum: Muhtemelen Ruslarla bu anlaşma yapılırken denildi ki: "2023 yılı sonuna kadar KDV iadesi verilecek, ondan sonra verilmeyecek yoksa mevzuatımızda olan bir şeyin bitmesi diye bir şeyin söz konusu olmaması lazım. Nasıl bugün KDV iadesi sistemimiz varsa... Veya şöyle mi düşünüldü: İnşaat 2023'te bitecekti, o yüzden 2023 yazıldı. Yani orada konulan kuralın ne olduğunu öğrenmek istiyorum. İnşaat bitinceye kadar mı yoksa "2023'e kadar mı iade veririm, ondan sonra vermem." değil, şimdi veriyorsak bakın, bu sözleşmeden sonra yapılmış bir vergi avantajıdır; bunu ben kamu zararı olarak görürüm.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, şöyle: KDV Kanunu'nun geçici 30'uncu maddesi kapsamında 31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere "bla, bla, bla" diye genel bir düzenleme vardı ve yatırım teşvik belgesi sahibi olan işte 500 milyon Türk lirasının üzerinde de yatırım yapanlara bu verildi ve Akkuyu 2018...

ERHAN USTA (Samsun) - Sadece nükleer için bir madde miydi bu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Genel herhâlde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu genel, bu teşvik genel. Şimdi bu teşvik kanunu...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, efendim, şimdi bir dakika... Gelir İdaresi Başkanımıza soralım: Yani şu KDV iadesi sistemi bizim sistemimizde yoktu? Kalkan ne? Niye bu Ruslara KDV iadesi kalktı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Ruslara kalkmadı Sayın Başkanım, bu teşvikten kalktı.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Sayın Vekilim, yatırım teşvik belgesi kapsamındaki inşaat işleri nedeniyle bahsedilen geçici 30'uncu maddede 500 milyon ve üstü yatırımcılara mahsus olmak üzere getirilmiş bir maddedir. Sadece nükleer bazlı bir düzenlemede değil, evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Yani yatırım teşvik belgeniz olsa bile, cari olarak olsa bile 2023'ün on ikinci ayından itibaren artık KDV iadesiyle alakalı teşvik size çalışmıyor. Bu, KDV Kanun'daki hükümden kaynaklı Sayın Başkanım. Biz şimdi bunu bu tarihten itibaren tekrar çalıştırmak istiyoruz ki gelecek olan yatırımcılar için bir teşvik olsun ve kanun fikslensin. Burada da yine biz "bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki" diye ifadeyi metne ekledik bu maddenin yürürlüğünde.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım, araya vermiyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Şöyle: Altı yıllık o stok hiçbir şekilde iade edilemiyor yazım itibarıyla evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki, anlaşmayı yaptığımızda buradaki rejim nasıldı? İnşaat faaliyetlerinde KDV iadesi var mıydı anlaşmayı yaptığımız gün? Ne zaman yaptık bu Ruslarla anlaşmayı bilmiyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - 2010 yılında yaptık İGA anlaşmasını.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman var mıydı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - 2010 yılındaki KDV iadesi mevcut yapıda devam ediyordu.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, sonradan çıkmış değil. Hayır, sözleşme... Çok net bir soru sordum yani öğrenmek için soruyorum, bir şey, sıkıştırmak için falan değil. Sözleşmeyi yaptığımızda varsa hani bir miktar mazur görebiliriz "Ya, sözleşme yaparken vardı, arkadaş, siz bunu aniden kaldırdınız, bu da bana ciddi maliyet getirdi." diye bir şey iddia edebilir karşı taraf. Ama bilmiyorum. Sözleşme yani Ruslarla yapılan sözleşme yapılırken değil mi varsa hani bir miktar anlaşılabilir ama hele hele o zaman yoksa... Bütün sistemden kaldırıyoruz, sadece nükleerdeki inşaat işlerinden kaldırıyoruz değil, Türkiye'de sistemde... Burada çalıştık onu. Hatırlayın, Mehmet Şimşek bize bunu "reform" diye getirdi, "İnşaatlardaki bu KDV iadesini kaldırıyoruz." dedi hatta biz bir miktar bazı şeylerin ortaya çıkaracağız sıkıntılarını falan söylemiştik, çok net hatırlıyorum bunu, Komisyondaydık.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Sayın Vekilim, ilk çıkışı 2012 geçici 30'uncu maddenin yani inşaat işlerinde...

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, olmadı bak, olmadı, bak olmadı ağabey. Sözleşme yaparken olmayan bir şeyisonradan vermişiz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI KAAN KASIM - Yok varsa sözleşme...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, "2010" diyor, Bak, şimdi olmadı, o zaman hata yapılmış. Yanlış mı düşünüyorum arkadaşlar? İhaleyi yapmışım, adamları... Bakın, ne dedi bize sayın Bakan Yardımcısı? Dedi ki: "Ya, bu maliyetin zaten yüzde 30'u,

40'ı inşaat." Şimdi sözleşmeyi yapmışız madem bu iade yapılacaktı, inşaat işlerinde iade meselesi yapılacaktı, bunu o zaman sözleşme yapmadan önce yapacaktık, adam da hesabını kitabını ona göre yapacaktı, diyecekti ki: "Ben şu kadar yatırım yapacağım, şu kadarını iade olarak alacağım." deyip bir maliyet hesabı yapacaktı. Şimdi sözleşme yaptıktan sonra adamlara 2012'den sonra bir kıyak yapmışız bunları da kapsayacak şekilde. Bunlar elbette bunlara özel değil ama bunu düşünmek lazım; en büyük yatırım bu. Şimdi buna bir kıyak yapmışız, o kıyak 2023'te sona ermiş, şimdi o kıyağı tekrar devam ettirelim diyoruz. Bence bak burası çok yanlış.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu, bu değil Sayın Başkanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hani genel olarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Bakan Yardımcısını dinleyelim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yani o sırada da o yatırım...

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela, bu şeye bakın, direkt itiraz etmedim, ne dedim? Sözleşme yaptığımız zaman var mı dedim? Sözleşme yaptığımız zaman eğer bu olmuş olsaydı kardeşim, bu şirket bize şunu diyebilirdi değil mi? "Ben, bu şartlarda seninle bir sözleşme yaptım, sana fiyat verdim ama sen şimdi oyunun kurallarını değiştiriyorsun." diyebilirdi. Bakın, öyle değil mi? Sözleşme yaparken inşaat işlerinde KDV iadesi yokmuş, 2012'de bunu getirmişiz, şirkete çok ciddi -bilmiyorum, yıllık kaç liradır- bir iade imkânını...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Hayır, hayır orada şu var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Fayda sağlayacaksa getirmeyin o zaman, istisna bırakın burayı.

ERHAN USTA (Samsun) - Sağlamadık mı fayda? Sağladık ya, 2012'den 2023'e kadar uygulamışız...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama teşvik amaçlı yani yatırımcıyı teşvik amaçlı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya, biz Rusya Meclisi miyiz?

ERHAN USTA (Samsun) - Yani olmuş teşvik, yapılmış anlaşma, yeni bir anlaşma... Bakın arkadaşlar, birbirimizi iyi anlayalım, aynı tarafız ya, Türkiye Cumhuriyeti devletiyiz. Ben diyorum ki: Bakın, yine Çinlilere vereceksiniz, verin. Niye verin diyorum? Çinliyi çok sevdiğim için değil, anlaşmayı ona göre yap değil mi Hocam? Yani anlaşmayı ona göre yaparsın, benim elektrik alım maliyetimi düşürürsün, hangi teşviki veriyorsan ver. Bakın, bir tercih bu. Ama anlaşma yaptıktan sonra bir şey veriyorsun, adam alışıyor ona, şimdi, bütün ülkede onu kesiyorsun, diyor ki: "Tekrar bunu ver." Bu olmaz, aynı tarafız ya gözünüzü seveyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Zafer Bey...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Veya teşvik oranında ortaklık payı aldın, 12,35 sent garantiyi düşürtün.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Şimdi, Sayın Başkanım, İGA'da, İGA imzalandığı tarih itibarıyla cari KDV'miz, KDV uygulamamız neyse o vardı. Biz inşaata başladıktan sonra, daha doğrusu inşaata başlamadan önce teşvik sistematiği içerisinde belirli bir büyüklüğün üzerindeki yatırımlara devlet tümüyle teşvik verdi, bu, nükleer özelinde bir şey değildir, bütün sektörlere belirli teşvikler sağlandı, bazılarına ilave olarak bölgesel teşvikler de...

ERHAN USTA (Samsun) - Olabilirdi, düzelmesi lazımdı, niye verilmedi nükleere? Ben anlaşmasını yapmışım, fiyat belli olmuş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, o zaman düzenlendiğinde yok, o zaman düzenlediğinde...

ERHAN USTA (Samsun) - Vermesi lazımdı. Niye ben nükleere, ben anlaşmasının yapmışım, fiyat belli olmuş.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Akkuya'ya ne kadar teşvik verdiniz bugüne kadar açıklayabiliyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, onu Sanayi Bakanlığı takip ettiği için tam rakam...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biliyor olmanız lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Ben şu an itibarıyla güncel rakamı takip etmiyorum ama Sanayi Bakanlığının teşvik belgesi var, verilen bütün teşvikler orada.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Akkuyu için ne kadar verildiğini ve ne kadar verileceğini, planlandığını biliyor olmamız gerekmiyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Güncel rakamlar yok şu anda elimde Sayın Başkanım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yoksa burada nasıl bu kanun teklifi onaylanacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu, Akkuyu'yla ilgili değil, bu kanun teklifi... Sayın Başkanım yani bunu Akkuyu'ya indirgemek...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ben Akkuyu'yla ilgili soruyum. Ya, siz de Millî Eğitim Bakanı yardımcısı değilsiniz zaten. Akkuyu'yla ilgili buradasınız, soruyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Muhakkak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, siyasetin öznesi nezakettir unutmayalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani bilmiyorum diyebilirsiniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Huzurunuzda getirmiş olduğumuz bu maddeler bundan sonraki önemli ölçüde nükleer yatırımların önünü görmesi, netleşmesi anlamında getirdiğimiz maddeler. Mevcuttaki projelerin... Damga vergisi ya da örtülü sermaye gibi kısmi bir etkisi olabilir mi? Mümkündür, olabilir. Ama asıl burada biraz önce tartıştığımız KDV iadesi hususu ve istisnası hususu tümüyle 2045 yılına kadar Türkiye'ye gelecek olan yeni yatırımcıyla alakalı, Akkuyu üzerinde bir düzenleme değil bu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Akkuyu'ya maliyeti devlete 5 milyar dolar teşvik olarak dönecek size söylüyorum. İtirazınız varsa söyleyin hesaplamaları karşılaştıralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Demircan.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız etki analizini bize söyleyebilir mi? Başkan Yardımcımız söyleyebilir mi acaba?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Akkuyu için 5 milyar dolar ek maliyet getirecek bu.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Siz ne buldunuz Sayın Başkan Yardımcım, Gelir İdaresi Başkan Yardımcım?

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Yazılı olarak göndersin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, hayır, burada niye yazılı göndersin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, ya arkadaşlar...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı mısınız, niye cevap veriyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani şimdi,arkadaşlar, bir saniye... Yani şimdi burada 1 Başkan var, 30 üye var. Lütfen ben de bir iş yapayım yani. Bizim şey de gidiyor aradan yani tamam, bir dahaki dönem vereyim koltuğu kim istiyorsa, bu dönem bende yani.

Şimdi, Zafer Bey şöyle, milletvekilleri diyor ki özetle: Gelecek perspektifinde bu maddeler olabilir ve biz katılırız katılmayız ama bir teşvik politikasıdır bu, bir ülke yapabilir bunu, ben bunları veriyorum diyebilir gelecek olanlara. Burada sordukları soru şu: Geriye dönük bunu Akkuyu'ya işletiyor musunuz? Damga vergisiyle alakalı bu ne olacak diyorlar. Ama damga vergisi benim bildiğim teşvik kapsamında var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Zaten teşvik sisteminde var Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi bunu yeni gelecek olanlara öngörü diye koyuyorsunuz. Bir örtülü sermayeyle alakalı bir durum var, Sayın Usta burada söyledi. Şimdi, bu KDV'yle alakalı olan meselede süre bittikten sonra geriye dönük bunu işletiyor musunuz? Çok basit bir şey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Hayır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunu bir izah edin. Bir de burası ne zaman işletmeye geçecek? Bunlar ne zaman KDV tahsil etmeye başlayacaklar? Bunu da bir izah edin ki insanlar bir anlasın yani ne kadar geliyor, ne kadar var?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Metnimiz çok net Sayın Başkanım. KDV'yle alakalı iade hususu bu madde yürürlüğe girdikten sonra başlayacak. 2023'ün 12'nci ayında biten süreçte, bu arada herhangi bir KDV'ye ilişkin bir hüküm tesis etmiyoruz. Bundan sonraki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bundan sonrasıyla alakalı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bundan sonrasıyla ilgili.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Akkuyu da bundan yararlanacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Akkuyu'nun ilk ünitesi seneye devreye girecek zaten sayın vekillerim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu yıl sonu mu, seneye mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Bu yıl sonu, bu yıl sonu. Deneme üretimi...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Diğer ünitelerin yatırımı devam ediyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, KDV'ye konu olan inşaat yatırımlarının önemli ölçüde imalatları tamamlandı. Bundan sonra ağırlıklı mekanik, elektromekanik ve nötronik yatırımlarımız var, enstrümantasyon yatırımlarımız var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Rakam verin, çok flu oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - İşte ben bir rakam verebilirim fakat burada size söyleyeceğim rakamın ikinci bir alternatifi olmaması lazım. Bunun hesabını yaparım, ben sunarım, Komisyonumuza da sunarım, sıkıntı değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, hesabını biliyor olmanız lazım Sayın Bakan Yardımcım, burada söylüyor olmanız lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Şimdi, bu konu... Sayın Bakanım, Sayın Vekilim; ben bu maddeyi Akkuyu'ya münhasır getirseydim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz "15 milyar dolar" derseniz belki milletvekilleri itiraz edecek, "1 milyar dolar" derseniz tamam diyecek. Yani bu, o kadar flu ki bilen varsa paylaşsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Demircan arkadaşlarımız diyorlar ki: Ya, bunu getiriyorsunuz, gelecekle alakalı yapacaklarınıza tamam, bir öngörünüz olmayabilir fakat bunu getirdiğiniz zaman bu az da olsa, kısmen de olsa Akkuyu'ya etki yapıyor. Bununla alakalı nasıl bir perspektif var? Bunu bir çalışın, bunu bizimle paylaşın diyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, "az da olsa, kısmen de olsa" demiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neyse işte. Onun bir çalışmasını yapın Genel Kurula.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2089 yılına kadar detaylı hesaplamışız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Vekilim, birçok rakam veriyorsunuz ama bu rakamların konfirmasyona ihtiyacı var. Bu konfirmasyonu hani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan Yardımcısı, şöyle yapalım: Yani bunun Akkuyu'ya etkisini arkadaşlar soruyor. Bir kısmı bunun teşvik kapsamında zaten var, olmayan, bu düzenlemeyle beraber ne kadar etkisi olacağını bir çalışın siz de, haftaya bu gündeme alınacak Genel Kurulda, en azından bu tekrar gündeme gelecek aşağıda. Bakanlık da yani şimdi "5 milyar" diyen var, "10 milyar" diyen var, doğrusu neyse dersiniz ki "O rakamlar doğru değil." siz de gerçek rakamları tutanaklara geçirirsiniz, tamam.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Akkuyu'ya bugüne kadar ne teşvik verildi, bundan sonra bu düzenlemeyle ne verilecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, toparlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir cümleyle benim önerim şu, bunu yapmak lazım: Bu maddelerin her birinde "Akkuyu Nükleer Enerji Santrali hariç" ifadesini koymak lazım. Sayın Başkan, bu, gerçekten yanlış olur. Bakım, sözleşmesi yapılmış bir işe daha sonradan ilave teşvik verme meselesi, imtiyaz verme meselesi özü itibarıyla ihaleye fesat karıştırmaktır, olmaz, yapmayalım ülke menfaati açısından. Bakın, yenilere yapabiliriz çünkü alacağım malın fiyatı ona göre düşer, elektriği daha ucuza alırım, istersen fazla şey alırsan adamdan fazla fiyat alırsın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Sayın Başkanım, Akkuyu özelinde bir düzenleme olsa ben de sizinle aynı fikirdeyim.

ERHAN USTA (Samsun) - "Hariç" yazalım Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ZAFER DEMİRCAN - Şöyle: Akkuyu'nun sözleşmesi yapıldıktan sonra Akkuyu'nun teşvik sistemine alındığı bir dönem de var zaten, Akkuyu da teşvikten faydalanmış.

ERHAN USTA (Samsun) - O da yanlış. Bak, suimisal misal olmaz ki gözünü seveyim. Bu adamların biz sözleşmesinde aslında olmayan inşaat işlerinde KDV iadesini 2012'den 2023'e kadar tam on bir yıl boyunca zaten uygulamışız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Aslında bu, sözleşmede yok, sözleşme yaparken olmayan bir şey. Adama bir vergi avantajı sağlamışım ilave. Keşke bunu... Bak, bu yapılabilir, Çin için yap yani yeni yatırım için yap diyorum, önemli değil çünkü bana avantaj sağlar. Keşke bu o zaman sözleşme yapıldığı esnada verilseydi de bizim elektrik alım fiyatımızdaha düşük olsaydı, anlatabiliyor muyum? Şimdi bitirmişiz anlaşmayı, sözleşmeyi "Sana şu avantajı sağlıyorum." diyorsun. Sağlamışız on bir yıl boyunca, bitmiş süre. Şimdi, tamam, Ruslara karşı dış politika açısından biraz elimiz zorda olabilir, onlar ayrı bir konu ama nihayetinde biz burada mali konuları tartışıyoruz. Şimdi "Beş altı yıl vermiyorum." diyorsun, oraya geriye doğru da vermeyeceğim ama bundan sonrası için bunu vereceğiz. Bakın, bireysel olarak, şahsi olarak ben sizi biliyorum, sizinle ilgili bir endişemiz olduğundan falan değil ama bu olmaz, bu yanlış olur. En azından biz bunun yanlış olduğunu söylemek durumundayız, ben size söyleyeyim. Yaparsınız yapmazsınız, nihayetinde Parlamento böyle bir karar alır, bunun vicdani sorumluluğunu üzerinde taşır ama bu yapılan, Akkuyu için yanlış; yeni yatırım için verelim, bir tercihtir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - "Ben böyle tercih ediyorum." der siyasi otorite, bir şey demem ama mevcut yatırıma bunu vermemek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yani AKP'nin Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne bugüne kadar verdiği teşvik ve vereceği teşvikin toplamı zaten yapım maliyetinin yarısı. Neden yüzde 50 ortaklık alarak onun karşılığında bu teşviki vermiyorsunuz da yüzde 0 alarak veriyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım Zafer Bey, bakın, buradaki eleştirileri...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yarısı olur mu yani?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Yarısı, rakam açıklıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen... Bir saniye değerli arkadaşlar...

Buradaki eleştiriler açık, milletvekilleri yaptı, sonra tutanakları da alıp oradan inceleyebilirsiniz. Bu eleştiriler bence yani belki farklı, yanlış eleştiriler olabilir, dersiniz ki: "Öyle değil işin aslı, işin aslı böyle." veya dersiniz ki: "Biz böyle bir şey öngörüyoruz." Neyse, bunu alın bence bir dikkatle bakın, ona göre değerlendirmenizi yapın. Nihayetinde bir hafta süre var önümüzde, ona göre değerlendirelim. Evet, şimdi ben maddeleri oylayacağım ama bunu bunu söylüyorum, ona göre siz de çalışmanızı yapın.

Şimdi, değerli milletvekilleri, maddenin gerekçesini okutmuştum, müzakerelerini yaptım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ERHAN USTA (Samsun) - Kabul etmiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önerge kabul edilmiş ve madde ihdası yapılmıştır.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

""MADDE ...- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 47- (1) 31/12/2045 tarihine kadar uygulanmak üzere nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretimi faaliyetinde bulunmak için önlisans ve/veya lisans alan mükelleflerin yatırım teşvik belgeleri kapsamında nükleer enerji santralleri yatırımlarına ilişkin inşaat işleri nedeniyle bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yüklenilen ve takvim yılının altı aylık dönemleri itibarıyla indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisi, altı aylık dönemleri izleyen bir yıl içerisinde talep edilmesi halinde mükellefe iade edilir.

(2) 31/12/2045 tarihine kadar uygulanmak üzere, nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretimi faaliyetinde bulunmak için önlisans ve/veya lisans alan mükelleflerin yatırım teşvik belgeleri kapsamında nükleer enerji santralleri yatırımlarına ilişkin yapılacak makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden müstesnadır. Bu kapsamda yapılan teslimler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler, bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

(3) Yatırımın tamamlanmaması halinde, bu madde kapsamında zamanında alınmayan veya iade edilen vergiler yatırımcıdan, vergi ziyaı cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Bu vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci ve ikinci fıkrada yer alan süreleri 31/12/2050 tarihine kadar uzatmaya; Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.""

Resul Kurt Adıyaman	Orhan Erdem Konya	Ahmet Kılıç Bursa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Nükleer enerji santralleri, elektrik şebekelerinin kesintisiz güç ihtiyacını 7/24 karşılayan ve üretimde sera gazı veya karbon salımı yapmayan baz yük santralleridir. Türkiye için nükleer enerji; ithal enerji kaynaklarına bağımlılığın düşürülmesinde, enerji arz güvenliğinin sağlanmasında, elektrik şebeke güvenirliğinin artırılmasında ve 2053 yılı net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda karbon emisyonunun düşürülmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Ayrıca, nükleer enerji santralleri yalnızca bir enerji yatırımı değil, aynı zamanda Türkiye'de yüksek katma değerli tedarik zincirlerinin, ileri üretim kabiliyetlerinin ve yüksek nitelikli insan kaynağının gelişimine katkı sağlayacak stratejik bir yatırımdır. Türkiye, 2050yılına kadar 20.000 megavat nükleer kapasiteye ulaşmayı hedeflemektedir. Bu minvalde, nükleer enerji santrali yatırımlarını teşvik etmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla; 31 Aralık 2045 tarihine kadar uygulanmak üzere, yatırım teşvik belgeleri kapsamında nükleer enerji santralleri yatırımlarına ilişkin inşaat işleri nedeniyle maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yüklenilen ve takvim yılının altı aylık dönemleri itibarıyla indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisinin, bu dönemleri izleyen bir yıl içerisinde talep edilmesi halinde mükellefe iade edilmesi öngörülmektedir.

İkinci fıkrayla; 31 Aralık 2045 tarihine kadar uygulanmak üzere, yatırım teşvik belgeleri kapsamında nükleer enerji santralleri yatırımlarına yönelik yapılacak makine ve teçhizat teslimlerinin katma değer vergisinden müstesna tutulması ile bu teslimler nedeniyle yüklenilen ve indirim yoluyla telafi edilemeyen vergilerin iade edilmesi amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla; yatırımın tamamlanmaması halinde, bu madde kapsamında zamanda alınmayan veya iade edilen vergilerin yatırımcıdan, vergi ziyaı cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilmesi düzenlenmektedir. Söz konusu vergi ve cezalarda zamanaşımının ise verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlaması hüküm altına alınmaktadır.

Dördüncü fıkrayla; Cumhurbaşkanına birinci ve ikinci fıkrada yer alan süreleri 31 Aralık 2050 tarihine kadar uzatma; Hazine ve Maliye Bakanlığına ise bu Bakanlığına ise bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir, madde ihdası yapılmıştır.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

""MADDE ...- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- (1) Nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretimi faaliyetinde bulunmak için önlisans ve/veya lisans alan kurumların, nükleer enerji santral yatırımları kapsamında Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan şartlarla yaptıkları borçlanmalar için, aynı fıkrada yer alan %50 oranı 31/12/2045 tarihine kadar %25 olarak uygulanır.

(2) Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan süreyi beş yıla kadar uzatmaya yetkilidir.""

Resul Kurt	Ahmet Kılıç	Orhan Erdem
Adıyaman	Bursa	Konya

ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Nükleer enerji santralleri, elektrik şebekelerinin kesintisiz güç ihtiyacını 7/24 karşılayan ve üretimde sera gazı veya karbon salımı yapmayan baz yük santralleridir. Türkiye için nükleer enerji; ithal enerji kaynaklarına bağımlının düşürülmesinde, enerji arz güvenliğinin sağlanmasında, elektrik şebeke güvenirliğinin artırılmasında ve 2053 yılın net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda karbon emisyonunun düşürülmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Ayrıca, nükleer enerji santralleri yalnızca bir enerji yatırımı değil, aynı zamanda Türkiye'de yüksek katma değerli tedarik zincirlerinin, ileri üretim kabiliyetlerinin ve yüksek nitelikli insan kaynağının gelişimine katkı sağlayacak stratejik bir yatırımdır. Türkiye, 2050 yılına kadar 20.000 megavat nükleer kapasiteye ulaşmayı hedeflemektedir. Bu minvalde, nükleer enerji santrali yatırımlarını teşvik etmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Maddeyle, uzun yatırım süresi ve yüksek finansman ihtiyacı gerektiren nükleer enerji santrali yatırımlarının desteklenmesi amacıyla; nükleer enerji santrallerinden elektrik enerjisi üretimi faaliyetinde bulunmak üzere önlisans veya lisans alan kurumların, ilgili banka veya benzeri kredi kurumlarından yaptıkları borçlanmaların, 5520 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca örtülü sermaye sınırının tespitinde %50 yerine 31/12/2045 tarihine kadar %25 olarak uygulanması öngörülmektedir. Ayrıca, Cumhurbaşkanına maddede yer alan bu süreyi beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir, madde ihdası yapılmıştır.

Son önerge, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

""MADDE ...- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendine "motor silindir hacmi," ibaresinden sonra gelmek üzere "çekiş sistemi," ibaresi eklenmiştir.""

Orhan Erdem	Hüseyin Altınsoy	Resul Kurt
Konya	Aksaray	Adıyaman

ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle maddede yer alan oran farklılaştırma yetkisine taşıtların çekiş sistemi de eklenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir, madde ihdası yapılmıştır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, burada bir açıklama yapsınlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okuttuk, bilgi de verdik gruplara. ÖTV belirleniyorken sadece motor silindir hacmi değil, çekiş gücüne de bakılsın yani o da dikkate alınacak, imkân veriyoruz, illa yapılacak diye değil ama dikkate alınması için yetki veriyoruz. Bu da yarınöbür gün hesaplanıyorken 4x4'se farklı, 4x2'yse farklılaştıracak bir imkân veriyor. Yani ikisi farklı, motor gücünün yanında bu çekim gücünü de eklemiş oluyoruz.

Değerli milletvekilleri...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir soru sorabilir miyim? Bu, Çin'den ithal edilecek arabalarla ilgili mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Çin'den ithal edilen araçlarla ilgili mi?
HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Değil değil, genel.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tabii, genel bu. ÖTV Kanunu geneldir ağabey.
Şimdi, değerli milletvekilleri, önerge kabul edilmiş ve madde ihdası yapılmıştır.
29'uncu madde yürürlük maddesi, bir önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3764) esas numaralı Kanun Teklifinin çerçeve 29 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 29- Bu Kanunun;
a) 10 uncu maddesi yayımını izleyen ay başında,
b) 12 nci maddesi 2026 yılı Mayıs ayı döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
c) 16 ncı maddesi yayımını takip eden ayın başından itibaren elde edilen net satış tutarlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
ç) 17 nci maddesi 1/8/2026 tarihinde,
d) 18 inci maddesi 2026 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
e) 19 uncu maddesi 1/1/2026 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için 1/1/2026 tarihinden itibaren başlayan hesap dönemine) ait kurum kazançları için geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
f) 25 inci maddesi 1/1/2026 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
g) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer."

Hüseyin Altınsoy Aksaray	Resul Kurt Adıyaman

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy...
HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Gerekçe...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:
Gerekçe:
Önerge ile, Kanun Teklifine eklenen maddelerin yürürlüğe gireceği tarihlerin yürürlük maddesine eklenmesi öngörülmektedir.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.
Kabul edilen önerge doğrultusunda 29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.
30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.
Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematiğine uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlam açıklığı kazandırması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, kanun teklifinin yürürlük ve yürütme maddelerinin kabul edilen önergelere göre yeniden düzenlenmesi hususunda Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; muhalefet şerhlerinin 20 Temmuz Pazartesi günü saat 11.00'e kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Mustafa Baki Ersoy, Sayın Süleyman Şahan, Sayın Orhan Erdem, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu ve Sayın İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Böylece gündemimizdeki kanun teklifinin görüşmeleri tamamlanmıştır, hayırlı olsun.
Birleşimi kapatıyorum.
Kapanma Saati: 22.18